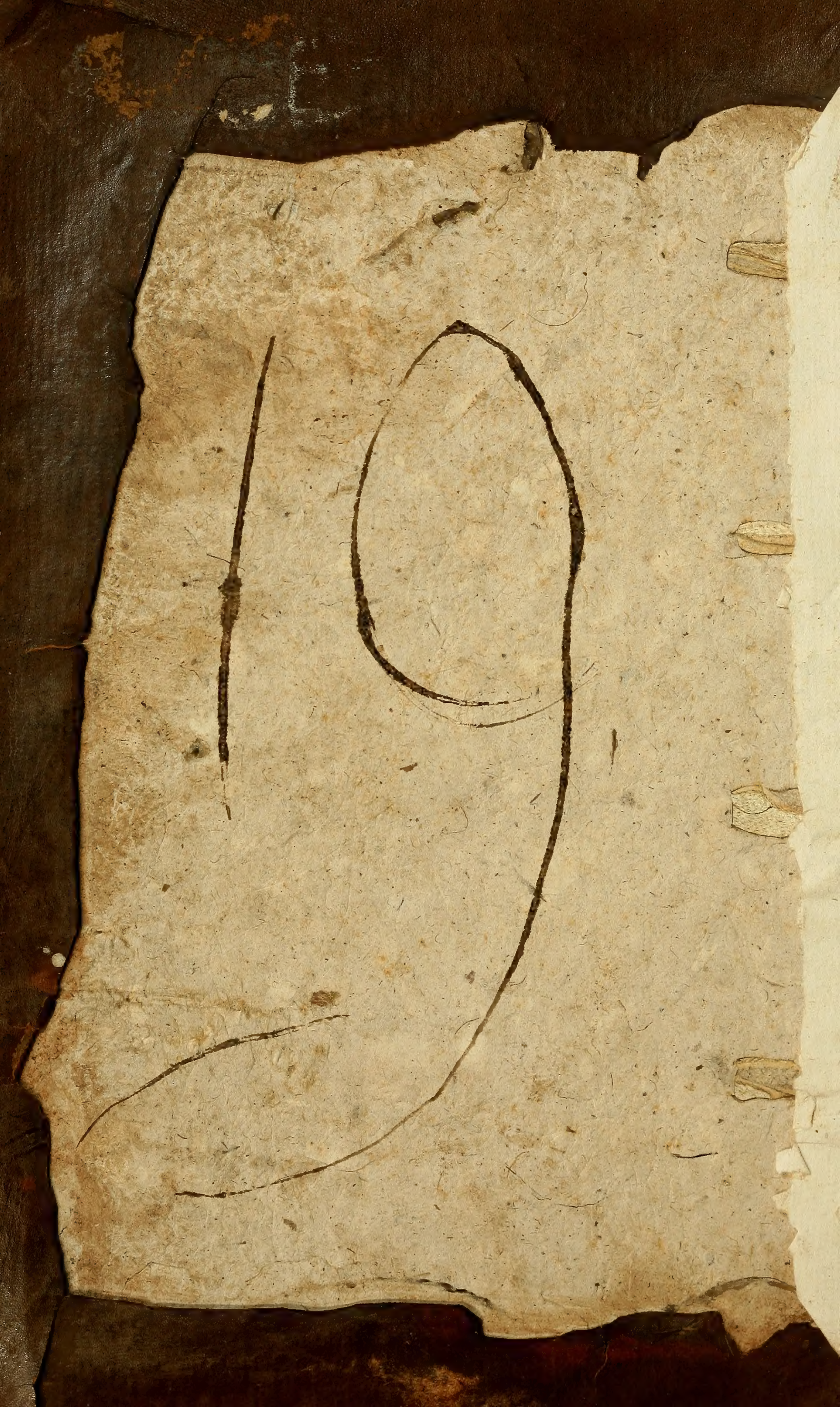

19

tur viribus acquisitis.

Et igitur in reliquis rebus multo maiora sũt opera animi q̃3 corporis. sic hae res quas persequimur ingenio ac ratione gratiores sũt q̃m illae quas viribus. Prima igit̃ cõmendatio pficiscitur a modestia. tum pietate in parentes. in suos beneuolentia. facillime autem et in optimam partem cognoscũtur adolescẽtes. qui se ad claros et sapientes viros bene consulentes reip. contulerunt. Quibus cũ si frequentes sunt opinionem afferunt populo eorum fore se similes quos sibiipsi delegerunt ad imitandũ. Publij Rutilij adolescentiam ad opinionẽ et innocẽtiae et iuris scientiae publij Mutij cõmendauit domus. Nam. L. quidem Crassus cũ esset admodum adolescẽs nõ aliunde mutuatus ẽ. sed sibi ipse peperit maximam laudem ex illa accusatione nobili et gloriosa. ex qua aetate qui exercentur laude affici solent. vt de Demosthene accepimus. Ea aetate. L. Crassus ostendit id se in foro optime iam praemeditatum facere. Quod etiam tum poterat domi cum laude meditari. Sed cum duplex sit ratio orationis. quaruз in altera sit s̃mo. i altera cõtẽtio. nõ est id dubiũ quin ↄtẽtio orõnis maiorem vim habeat ad gloriam. Ea est enim quam eloquentiaз

dicimus · Sed tamen difficile dictu est · q̃n
topere conciliet animos hominū comitas affa
bilitasq; sermonis · Extāt epistolae & Phi
lippi ad Alexandrū · & Antipatri ad Cassā
drū · & Antigoni ad Philippū trium pruden
tissimorum · sic eni accepim⁹ · quib⁹ praecipi
unt · vt oratione benigna multitudīs aios ad
beneuolentiā alliciāt · militesq; blādo appellā
do sermone delimiāt · Quae āt in multitudine
cū contentione habet̃ oratio · ea saepe vniuer
sā excitat gloriā · Mḡna est eni admiratio co
piose sapienterq; dicētis · quē qui audiunt &
intelligere etiā & sapere plus q̃m caeteros arbi
trātur Si vero inest in oratione mixta mode
stiae grauitas · nil admirabilius fieri potest ·
eoq; magis si ea sunt in adolescente · Sȝ cuȝ
sint plurima causarū genera · q̃ eloquentiā de
siderant · multiq; in nostra rep · adolescentes
& apud iudices et apud senatum dicēdo lau
dem assecuti sunt · maxima etiam admiratio ē
in iudicijs · quorum ratio duplex est · Nam
ex accusatione & defensione constat · quaruȝ
et si laudabilior est defensio · tamen etiam
accusatio probata persaepe est · Dixi paulo
ante de Crasso · Idem fecit adolescens · M ·
Antonius · etiam publij Sulpitij eloquenti
am accusatio illustrauit · cum sediciosum et

Pastedowns are 2 consecutive leaves
from: Cicero, De officis,
[Deventer: R. Pafraet, ca. 1480]
GW 6946; BMC, IX, 47 (IA 47542)

RITVALE ROMANVM

PAVLI V. PONT. MAX.

IVSSV EDITVM.

EDITIO NOVISSIMA.

LVTETIÆ PARISIORVM.

Apud Societatem Typographicam Librorum Officij Ecclesiast. ex Decreto Concil. Tridentini.

M. DC. XXIII.

De licentia Superiorum.

PAVLVS
PAPA V.
Ad futuram rei memoriam.

APostolicæ Sedi per abundantiam diuinæ gratię, nullis suffragãtibus meritis, præpositi, nostræ sollicitudinis esse intelligimus, super vniuersam domũ Dei ita inuigilando intendere, vt opportunis indies magis rationibus prouideatur, quò, sicut admonet Apostolus, omnia in ea honestè & secundùm ordinẽ fiant; præcipuè verò quæ pertinent ad Ecclesiæ Dei Sacramentorum administrationem: in qua religiosè obseruari Apostolicis traditionibus & sanctorum Patrũ decretis constitutos ritus & cærimonias, pro nostri officij debito curare omnino tenemur. Quamobrem fe. re. PIVS *Papa V. Prædecessor noster, huius nostri, tunc sui, officij memor, ad restituendam sacrorum rituũ obseruationem in sacrosancto Missæ sacrificio, diuinoque Officio, & simul vt Catholica Ecclesia in fidei vnitate, ac sub vno visibili capite beati Petri successore Rom. Pont. congregata, vnum psallendi & orandi ordinem, quantum cum*

Domino poterat, teneret, Breuiarium primùm, & deinde Missale Romanum, multo studio & diligentia elaborata, pastorali prouidentia edenda censuit. Cuius vestigia eodem sapientiæ spiritu secutus similis mem. Clemens Papa VIII. etiam Prædecessor noster, non solũ Episcopis & inferioribus Ecclesiæ Prælatis accuratè restitutũ Pontificale dedit, sed etiam complures alias in Cathedralibus & inferioribus Ecclesijs cærimonias promulgato Cærimoniali ordinauit. His ita constitutis, restabat, vt vno etiam volumine comprehensi, sacri & sinceri Ecclesiæ Catholicæ ritus, qui in Sacramentorum administratione alijsque Ecclesiasticis functionibus seruari debent ab ijs qui curam animarum gerunt, Apostolicæ Sedis auctoritate prodirent; ad cuius voluminis præscriptum, in tanta Ritualium multitudine, sua illi ministeria tamquam ad publicam & obsignatam normam peragerent, vnoque ac fideli ductu in offenso pede ambularent cum consensu. Quod sanè iampridem agitatum negotium, posteaquam generalium Conciliorum Græcè Latinéque diuina gratia editorum opus morari desiuit, sollicitè vrgere nostri muneris esse existimauimus. Vt autem rectè, & ordine, vt par erat, res ageretur, nonnullis ex Ven. Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, pietate, doctrina, & prudentia præstantibns, eam demandauimus, qui cum consilio eruditorũ virorũ,

variisque præsertim antiquis, & quæ circumferuntur, Ritualibus consultis, eoque in primis, quod vir singulari pietatis zelo & doctrina bo. me. Iulius Antonius S.R.E. Cardinalis sanctæ Seuerinæ nũcupatus, longo studio, multáque industria & labore plenissimum composuerat, rebusque omnibus maturè consideratis, demum diuina aspirante clemẽtia, quanta oportuit breuitate, Rituale confecerunt. In quo cùm receptos & approbatos Catholicæ Ecclesiæ ritus suo ordine digestos conspexerimus, illud sub nomine Ritualis Romani meritò edendum publico Ecclesię Dei bono iudicauimus. Quapropter hortamur in Domino Ven. Fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios eorum Vicarios, necnon Abbates, Parochos vniuersos, vbique locorum existentes, & alios ad quos spectat, vt in posterum tamquam Ecclesię Romanę filij, eiusdem Ecclesię omnium matris & magistrę auctoritate constituto Rituali in sacris functionibus vtantur; & in re tanti momenti, quæ Catholica Ecclesia, & ab ea probatus vsus antiquitatis statuit, inuiolatè obseruent. Datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVII. *Iunij* M. DC. XIIII. *Pontificatus nostri anno decimo.*

S. COBELLVTIVS.

Index & ordo præcipuarum rerum, quæ in hoc Rituali libro continentur.

DE IIS QVÆ IN SACRAMENTORVM ADMINISTRATIONE generaliter seruanda sunt.

VT ea, quæ ex antiquis Catholicæ Ecclesiæ institutis, & sacrorum Canonum Summorumque Pontificum decretis, de Sacramentorum ritibus ac cærimonijs hoc Libro præscribuntur, qua par est diligentia ac religione custodiantur, & vbique fideliter seruentur; illud ante omnia scire & obseruare conuenit, quod Sacrosancta Tridentina Synodus de ijs ritibus decreuit in hæc verba.

Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in solemni Sacra- Sess. mentorum administratione adhiberi con- 7. can. suetos, aut contemni, aut sine peccato à 13. ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse, anathema sit.

Cùm igitur in Ecclesia Dei nihil san-

ctius aut vtilius, nihilque excellentius aut magis diuinum habeatur, quàm Sacramenta ad humani generis salutem à Christo Domino instituta: Parochus, vel quiuis alius Sacerdos, ad quem eorum administratio pertinet, meminisse in primis debet, se sancta tractare: atque omni ferè temporis momento ad tam sanctæ administrationis officium paratum esse oportere.

Quamobrem illud perpetuò curabit, vt integrè, castè, piéque vitam agat: nam & si Sacramenta ab impuris coinquinari non possunt, neque à prauis ministris eorum effectus impediri: impurè tamen & indignè ea ministrantes, in æternæ mortis reatum incurrunt. Sacerdos ergo si fuerit peccati mortalis sibi conscius, (quod absit) ad Sacramentorum administrationem non audeat accedere, nisi prius corde pœniteat: sed si habeat copiam Confessarij, & temporis locique ratio ferat, conuenit confiteri.

Quacunque diei ac noctis hora ad Sa-

cramenta ministranda vocabitur, nullam officio suo præstando (præsertim si necessitas vrgeat) moram interponat. Ac proptereà populum sæpè, prout sese offeret occasio, præmonebit, vt cùm sacro ministerio opus fuerit, se quamprimùm aduocet, nulla temporis aut cuiuscumque incommodi habita ratione.

Ipse verò antequam ad huiusmodi administrationem accedat, paululùm, si opportunitas dabitur, orationi, & sacræ rei quam acturus est meditationi vacabit, atque ordinem ministrandi & cærimonias pro temporis spatio præuidebit & perleget.

In omni Sacramentorum administratione superpelliceo sit indutus, & desuper stola eius coloris quem Sacramenti ritus exposcit, nisi in Sacramento Pœnitentiæ ministrando occasio, vel consuetudo, vel locus interdum aliter suadeat.

Adhibebit quoque vnum saltem, si habeat, vel plures clericos, prout loci & Sacramenti ratio postulabit, decenti ha-

bitu & superpelliceo indutos.

Curabit etiam, vt sacra supellex, vestes, ornamenta, linteamina, & vasa ministerij integra, nitidâq; sint & munda.

In Sacramentorum administratione, eorum virtutem, vsum, ac vtilitatem, & cærimoniarum significationes, vt Concilium Tridentinum præcipit, ex sanctorum Patrum & Catechismi Romani doctrina, vbi commodè fieri poterit, diligenter explicabit.

Dum Sacramentum aliquod ministrat, singula verba, quæ ad illius formam & ministerium pertinent, attentè, distinctè, & piè, atque clara voce pronuntiabit. Similiter & alias orationes & preces deuotè ac religiosè dicet: nec memoriæ, quæ plerúmque labitur, facilè confidet: sed omnia recitabit ex libro. Reliquas præterea cærimonias ac ritus ita decenter grauíque actione peraget, vt adstantes ad cælestium rerum cogitationem erigat & attentos reddat.

Administrandum procedens, rei quam

tractaturus est, intentus sit, nec de ijs, quæ ad ipsam non pertinent, quidquam cum alio colloquatur: in ipsáque administratione actualem attentionem habere studeat, vel saltem virtualem, cum intentione faciendi quod in eo facit Ecclesia.

Illud porrò diligenter caueat, ne in Sacramentorum administratione aliquid quauis de causa vel occasione, directè vel indirectè, exigat aut petat: sed ea gratis ministret, & ab omni Simoniæ atque auaritiæ suspicione, nedum crimine, longißimè absit. Si quid verò nomine eleëmosynæ, aut deuotionis studio, peracto iam Sacramento, sponte à fidelibus offeratur, id licitè pro consuetudine locorum accipere poterit, nisi aliter Episcopo videatur.

Fidelibus alienæ parochiæ Sacramenta non ministrabit, nisi neceßitatis caussa, vel de licentia Parochi, seu Ordinarij.

Omnes autem qui Sacramenta suscipiunt, loco & tempore opportuno monebit, vt remoto inani colloquio, & habitu actú-

que indecenti, piè ac deuotè Sacramentis intersint, & ea qua par est reuerentia suscipiant.

Librum hunc Ritualem (vbi opus fuerit) semper cùm ministrabit secum habebit, ritúsque & cærimonias in eo præscriptas diligenter seruabit.

Ceterùm illorum tantùm Sacramentorum, quorum administratio ad Parochos pertinet, ritus hoc opere præscribuntur; cuiusmodi sunt Baptismus, Pœnitentia, Eucharistia, Extrema-vnctio, & Matrimonium. Reliqua verò duo Sacramenta Confirmationis & Ordinis, cùm propria sint Episcoporum, ritus suos habent in Pontificali præscriptos. Et ea, quæ de ijs atque alijs Sacramentis scire, seruare, & docere Parochi debent, cùm ex alijs libris, tum præcipuè ex Catechismo Romano sumi possunt. Siquidem hìc de ijs ferè tantùm agere instituti operis ratio postulat, quæ ad ipsorum quinque Sacramentorum ritus pertinent.

Postremò, quisquis Sacramenta ad-

miniſtrare tenetur, habeat libros neceſſarios ad officium ſuum pertinentes, eóſque præſertim, in quibus variarum parochialium functionum notæ ad futuram rei memoriam deſcribuntur, vt ad finem huius Ritualis habetur.

DE SACRAMENTO
Baptiſmi ritè adminiſtrando.

SACRVM *Baptiſma, Chriſtianæ religionis & æternæ vitæ ianuam, quod inter alia nouæ Legis Sacramenta à* CHRISTO *inſtituta primum tenet locum, cunctis ad ſalutem neceſſarium eſſe, ipſa Veritas teſtatur illis verbis:* Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei. *Itaque ſumma ad illud opportunè ritéque adminiſtrandum ac ſuſcipiendum diligentia adhibenda eſt.*

Cùm autem ad hoc Sacramentum conferendum alia ſint iure diuino abſolutè neceſſaria vt materia, forma, miniſter; alia ad illius ſolemnitatem pertineant, vt ritus ac cærimoniæ, quas ex Apoſtolica & antiquiſſima traditione acceptas & approbatas, niſi neceſſitatis cauſſa, omittere non li-

cet ; de ijs aliqua præmonenda ſunt , vt ſacrum hoc miniſterium ritè ac ſanctè peragatur.

De materia Baptiſmi.

A*C primùm intelligat Parochus , cùm huius Sacramenti materia ſit aqua vera ac naturalis , nullum alium liquorem ad id adhiberi poſſe.*

Aqua verò ſolemnis Baptiſmi ſit eo anno benedicta in Sabbato ſancto Paſchatis , vel Sabbato Pentecoſtes , quæ in Fonte mundo nitida & pura diligenter conſeruetur : & hæc, quando noua benedicenda eſt , in Eccleſiæ , vel potiùs Baptiſterij ſacrarium effundatur.

Si aqua benedicta tam imminuta ſit , vt minùs ſufficere videatur, alia non benedicta admiſceri poterit in minori tamen quantitate.

Si verò corrupta fuerit , aut effluxerit , aut quouis modo defecerit, Parochus in Fontem bene mundatum ac nitidum recentem aquam infundat, eámque benedicat ex formula quæ infrà præſcribitur.

Sed ſi aqua conglaciata ſit , curetur vt liquefiat, ſin autem ex parte congelata ſit , aut nimiùm frigida , poterit parum aquæ naturalis non benedictæ calefacere , & admiſcere aquæ baptiſmali in vaſculo ad id parato, & ea tepefacta ad baptizandum vti , ne noceat infantulo.

De forma Baptiſmi.

QVoniã Baptiſmi forma his verbis expreſſa, Ego te baptizo in nomine Patris; & Filij, & Spiritus ſancti, *omnino neceſſaria eſt; ideò eã nullo modo licet mutare, ſed eadem verba vno & eodẽ tempore, quo fit ablutio, pronuntianda ſunt.*

Latinus Presbyter Latina forma ſemper vtatur.

Cùm Baptiſmum iterare nullo modo liceat, ſi quis ſub conditione, de quo infrà, ſit baptizandus, ea conditio explicanda eſt, hoc modo: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. *Hac tamen conditionali forma non paſſim, aut leuiter vti licet; ſed prudenter, & vbi re diligenter perueſtigata, probabilis ſubeſt dubitatio, infantem non fuiſſe baptizatum.*

Baptiſmus licet fieri poſſit aut per infuſionem aquæ, aut per immerſionem, aut per aſperſionem; primus tamen vel ſecundus modus, qui magis ſunt in vſu, pro Eccleſiarum conſuetudine retineantur; ita vt trina ablutione caput baptizandi perfundatur, vel immergatur in modum Crucis vno & eodem tempore quo verba proferuntur, & idem ſit aquam adhibens, & verba pronuncians.

Vbi verò Baptiſmus fit per infuſionem aquæ, cauendum eſt, ne aqua ex infantis capite in Fontem, ſed vel in Sacrarium Baptiſterij prope ipſum Fontem extructum defluat, aut in aliquo vaſe, ad hunc

vſum parato, recepta, in ipſius Baptiſterij, vel in Eccleſiæ Sacrarium effundatur.

De miniſtro Baptiſmi.

LEgitimus quidem Baptiſmi miniſter eſt Parochus, vel alius Sacerdos à Parocho vel ab Ordinario loci delegatus; ſed quoties infans aut adultus verſatur in vitæ periculo, poteſt ſine ſolemnitate à quocumque baptizari in qualibet lingua, ſiue clerico, ſiue laico etiam excommunicato, ſiue fideli, ſiue infideli, ſiue catholico, ſiue hæretico, ſiue viro, ſiue femina, ſeruata tamen forma & intentione Eccleſiæ.

Sed ſi adſit Sacerdos, Diacono præferatur, Diaconus Subdiacono, clericus laico, & vir feminæ; niſi pudoris gratia deceat feminam potiùs quàm virum baptizare infantem non omnino editum, vel niſi meliùs femina ſciret formam & modum baptizandi. Quapropter curare debet Parochus, vt fideles, præſertim obſtetrices, rectum baptizandi ritum probè teneant & ſeruent.

Pater aut mater propriam prolem baptizare non debet, præterquam in mortis articulo, quando alius non reperitur qui baptizet, neque tunc vllam contrahunt cognationem, quæ matrimonij vſum impediat.

De baptizandis paruulis.

Opportunè Parochus hortetur eos, ad quos ea cura pertinet vt natos infantes siue baptizandos, siue baptizatos, quam primùm fieri poterit, & qua decet Christiana modestia sine pompæ vanitate deferant ad Ecclesiam, ne illis Sacramentum tantopere necessarium nimiùm deferatur cum periculo salutis, & vt ijs, qui ex necessitate priuatim baptizati sunt, consuetæ cærimoniæ ritúsque suppleantur, omissa forma & ablutione.

Nemo in vtero matris clausus baptizari debet. Sed si infans caput emiserit, & periculum mortis immineat, baptizetur in capite; nec posteà si viuus euaserit, erit iterùm baptizandus. At si aliud membrum emiserit, quod vitalem indicet motum, in illo, si periculum impendeat, baptizetur; & tunc si natus vixerit, erit sub conditione baptizandus, eo modo quo suprà dictum est: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. *Si verò ita baptizatus deinde mortuus prodierit ex vtero, debet in loco sacro sepeliri.*

Si mater prægnans mortua fuerit, fœtus quamprimùm cautè extrahatur, ac si viuus fuerit, baptizetur: si fuerit mortuus, & baptizari non potuerit, in loco sacro sepeliri non debet.

Infantes expositi, & inuenti, si re diligenter inuestigata de eorum Baptismo non constat, sub conditione baptizentur.

In monstris verò baptizandis, si casus eueniat, magna cautio adhibenda est: de quo, si opus fuerit, Ordinarius loci, vel alij periti consulantur, nisi mortis periculum immineat.

Monstrum quod humanam speciem non præseferat, baptizari non debet: de quo si dubium fuerit, baptizetur sub hac conditione: Si tu es homo, ego te baptizo, &c.

Illud verò, de quo dubium est, vna ne aut plures sint personæ, non baptizetur, donec id discernatur. Discerni autem potest, si habeat vnum vel plura capita, vnum vel plura pectora: tunc enim totidem erunt corda, & animæ, hominésque distincti, & eo casu singuli seorsum sunt baptizandi, vnicuique dicendo: Ego te baptizo, &c. *Si verò periculum mortis immineat, tempúsque non suppetat, vt singuli separatim baptizentur, poterit minister singulorum capitibus aquam infundens omnes simul baptizare, dicendo:* Ego vos baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. *Quam tamen formam in ijs solùm, & in aliis similibus mortis periculis ad plures simul baptizandos, & vbi tempus non patitur vt singuli separatim baptizentur; aliàs numquam licet adhibere.*

Quando verò non est certum in monstro esse duas personas, vt quia duo capita & duo pectora non habet benè distincta; tunc debet primùm vnus ab-

ſolutè baptizari, & poſteà alter ſub conditione, hoc modo: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.

De Patrinis.

Parochus antequam ad baptizandum accedat, ab ijs, ad quos ſpectat, exquirat diligenter, quem, vel quos Suſceptores ſeu Patrinos elegerint, qui infantem de ſacro Fonte ſuſcipiant, ne plures quàm liceat, aut indignos vel ineptos admittat.

Patrinus vnus tantùm, ſiue vir ſiue mulier, vel ad ſummum vnus & vna adhibeantur ex decreto Concilij Tridentini: ſed ſimul non admittantur duo viri, aut duæ mulieres neque ipſius baptizandi pater aut mater.

Hos autem Patrinos ſaltem in ætate pubertatis, Sacramento Confirmationis conſignatos eſſe maximè conuenit.

Sciant prætereà Parochi, ad hoc munus non eſſe admittendos infideles, aut hæreticos, non publicè excommunicatos aut interdictos, non publicè criminoſos aut infames, nec prætereà qui ſana mente non ſunt, nec qui ignorant rudimenta fidei: hæc enim Patrini ſpirituales filios ſuos, quos de Baptiſmi Fonte ſuſceperint, vbi opus fuerit, opportunè docere tenentur.

Prætereà ad hoc etiam admitti non debent Mo-

nachi vel Sanctimoniales, neque alij cuiusuis Ordinis Regulares à sæculo segregati.

De tempore & loco administrandi Baptismum.

QVamuis Baptismus quouis tempore, etiam interdicti & cessationis à diuinis, præsertim si vrgeat necessitas, conferri possit; tamen duo potissimùm ex antiquissimo Ecclesiæ ritu sacri sunt dies, in quibus solemni cærimonia hoc Sacramentum administrari maximè conuenit: nempe Sabbatum sanctum Paschæ, & Sabbatum Pentecostes, quibus diebus Baptismalis Fontis aqua ritè consecratur. Quem ritum, quantum immineat, retineri decet, aut certè non omnino prætermitti, præcipuè in Metropolitanis aut Cathedralibus Ecclesiis.

Ac licet vrgente necessitate, vbiq; baptizare nihil impediat, tamen proprius Baptismi administrandi locus est Ecclesia, in qua sit Fons Baptismalis, vel certè Baptisterium propè Ecclesiam.

Itaque, necessitate excepta, in priuatis locis nemo baptizari debet nisi fortè sint Regum aut magnorum Principum filij, id ipsis ita deposcentibus; dummodò id fiat in eorum Capellis, seu Oratorijs, & in aqua Baptismali de more benedicta.

Baptisterium sit decenti loco, & forma, materiáque solida, & quæ aquam benè contineat, decenter ornatum, & cancellis circumseptum, sera & cla-

ue munitum, atque ita obseratum, ut puluis vel aliæ sordes intrò non penetrent: in eóque, vbi commodè fieri potest, depingatur imago sancti Ioannis Christum baptizantis.

De sacris Oleis, & alijs requisitis.

SAcrum Chrisma, & sanctum Oleum, quod & Cathecumenorum dicitur, quorum vsus est in Baptismo, eodem anno sint ab Episcopo de more benedicta Feria quinta in Cœna Domini.

Curet Parochus, ut ea suo tempore quàm primùm habeat, & tunc vetera in Ecclesia comburat.

Veteribus Oleis, nisi necessitas cogat, vltra annum non vtatur; ac si deficere videantur, & Chrisma, aut Oleum benedictum haberi non poßit, aliud oleum de oliuis non benedictum adijciatur, sed in minori quantitate.

Chrisma & Oleum sacrum sint in suis vasculis argenteis, aut saltem stanneis benè obturatis: quæ vascula sint inter se distincta, & propriam vnumquodque inscriptionem habeat maiusculis litteris incisam, ne quis error committatur.

Ad vsum verò quotidianum minora habeantur vascula ex argento, si fieri potest, aut stanno; siue separata, siue etiam coniuncta; aptè tamen distincta & bene cooperta, & cum suis inscriptionibus, ut suprà, ne Parochus aberret, & vnum pro altero sumat, quod cauere debet diligenter.

In ea igitur ex maioribus vaſculis Chriſmatis & Olei, quod ſufficiat, infundatur, atque vt effuſionis periculum caueatur, commodum erit in his vaſculis bombacium ſeu quid ſimile habere, Oleo ſacro & Chriſmate ſeparatim perfuſum, in quæ pollex, cùm opus eſt, ad inungendum immittatur.

Hæc vaſcula ita parata, in loco proprio, honeſto, ac mundo, ſub claue ac tuta cuſtodia decenter aſſeruentur, ne ab aliquo niſi à Sacerdote temerè tangantur, aut eis ſacrilegè quiſpiam abuti poſſit.

Parochus quantum fieri poteſt, curet, ne per laicos, ſed per ſe vel alium Sacerdotem, vel ſaltem per alium Eccleſiæ miniſtrum hæc Olea deferantur: caueat item ne de ijs quidquam vlli vnquam tribuat, cuiuſuis rei prætextu.

Sal, quod in os baptizandi immittendum eſt, ſit benedictum ſua peculiari benedictione, quæ infrà præſcribitur; neque vtatur ſale exorcizato ad benedicendum aquam; ſitque priùs benè confractum & attritum, ſiccum ac mũdum. Sal ita benedictum nemini tradatur, neque etiam ijs, qui benedicendum attulerint, reddatur; ſed ad alios baptizandos ſeruetur, aut in Sacrarium abijciatur.

Cùm igitur Baptiſmi Sacramentum iam adminiſtrandum eſt, hæc in promptu eſſe debent.

Vaſcula ſacri Olei Catechumenorum, & Chriſmatis.

Vaſculum

Vaſculum cum ſale benedicendo, vel iam, vt dictum eſt, benedicto.

Vaſculum ſeu cochleare ex argento, vel alio metallo nitidum, ad aquam Baptiſmi fundendam ſupra caput baptizandi, quod nulli prætereà aliȷ́ vſui deſeruiat.

Peluis, ſeu bacile ad excipiendam aquam ex capite defluentem, niſi ſtatim in Sacrarium defluat.

Goſſipium, alio nomine bombacium, ſeu quid ſimile, abſtergenda loca ſacris Oleis inuncta.

Stolæ duæ, vbi commodè haberi poſſunt, vna violacea, & altera alba, vt infrà notatur, mutanda, ſin minùs, vna ſaltem adhibeatur.

Medulla panis, qua inuncti Sacerdotis digiti, cùm manus lauat, abſtergantur, & vas pro manuum lotione poſt Baptiſmum, quod huic tantùm vſui deſeruire decet.

Alba veſtis in modum pallioli, ſeu linteolum candidum infantis capiti imponendum.

Cereus, ſeu candela cerea baptizato ardens tradenda.

Hic denique Ritualis liber ſit paratus, & item liber Baptiſmalis, in quo baptizati deſcribuntur.

Omnibus igitur opportunè præparatis, Sacerdos ad tanti Sacramenti adminiſtrationem, lotis manibus, ſuperpelliceo & ſtola violacea indutus acce-

dat, clericum vnum, ſeu plures, ſi poteſt, ſecum adhibeat, ſuperpelliceo pariter indutos, qui ſibi miniſtrent.

Ita paratus accedat ad limen Eccleſiæ, vbi foris exſpectant qui infantem detulerunt.

Interroget (niſi de his benè ſibi conſtet) an ſit ſuæ Parochiæ, maſculus an femina, an ſit domi baptizatus, & à quo, & quàm ritè, & qui ſint Compatres qui infantem teneant, pro eóque reſpõdeant; quos piè ac decenter aſſiſtere, ac, prout opus fuerit, pro baptizando ad interrogationes reſpondere admoneat.

Et quoniam ijs qui baptizantur, tamquam Dei filijs in Chriſto regenerandis, & in eius militiam adſcribendis, nomen imponitur, curet, ne obſcœna, fabuloſa, aut ridicula, vel inanium deorum, vel impiorum Ethnicorum hominum nomina imponantur; ſed potiùs, quatenus fieri poteſt, Sanctorum; quorum exemplis fideles ad piè viuendum excitentur, & patrocinijs protegantur.

His igitur expeditis, & accepto nomine baptizandi, poſiti, ſi infans fuerit, ſuper brachium illius qui eum defert, Parochus ad Baptiſmum procedat in hunc modum nominatim interrogans.

ORDO BAPTISMI
PARVVLORVM.

N Quid petis ab Eccleſia Dei? Patrinus reſpondet: Fidem. Sacerdos. Fides quid tibi præſtat? Patrinus reſpondet: Vitam æternam. Sacerdos. Si igitur vis ad vitam ingredi, ſerua mandata: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & proximum tuum ſicut teipſum. Deinde ter exſufflet leniter in faciem infantis, & dicat ſemel: Exi ab eo, vel ab ea, immunde ſpiritus, & da locum Spiritui ſancto paraclito. Poſteà pollice faciat ſignum Crucis in fronte & in pectore infantis, dicens: Accipe ſignum Crucis tam in fronte ✠, quàm in corde ✠, ſume fidem cæleſtium præceptorum, & talis eſto moribus, vt templum Dei iam eſſe poſſis.

Oremus.

PReces noſtras, quæſumus Domine, clementer exaudi: & hunc electum tuum N. Crucis Dominicę impreſſione ſignatum per-

petua virtute custodi, vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta seruans, per custodiam mandatorum tuorum ad regenerationis gloriam peruenire mereatur. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Deinde imponat manum super caput infantis, ac dicat: Oremus.

OMnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri IESV Christi, respicere dignare super hunc famulum tuum N. quem ad rudimenta fidei vocare dignatus es omnẽ cæcitatem cordis ab eo expelle: disrumpe omnes laqueos satanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt signo sapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum fœtoribus careat, & ad suauem odorem præceptorum tuorum lætus tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die in diem. Per eumdem Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Deinde Sacerdos benedicat salem, qui semel benedictus aliàs ad eumdem vsum deseruire potest.

Benedictio salis.

EXorcizo te creatura salis, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠, & in charitate Domini nostri IESV Christi ✠, & in

virtute Spiritus ſancti ✠. Exorcizo te per Deum viuum ✠, per Deum verum ✠, per Deum ſanctum ✠, per Deum & qui te ad tutelam humani generis procreauit, & populo venienti ad crudelitaté per ſeruos ſuos conſecrari præcepit, vt in nomine sáctæ Trinitatis efficiaris ſalutare Sacramentum ad effugandum inimicum. Proinde rogamus te Domine Deus noſter, vt hanc creaturam ſalis ſanctificando ſanctifices ✠, & benedicendo benedicas ✠, vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina, permanens in viſceribus eorum, in nomine eiuſdem Domini noſtri IESV Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

Deinde immittat modicum ſalis benedicti in os infantis, dicens N. Accipe ſalem ſapientiæ: propitiatio ſit tibi in vitam æternam.
℟. Amen. Sacerdos. Pax tecum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus Patrum noſtrorum, Deus vniuerſæ conditor veritatis, te ſupplices exoramus, vt hunc famulum tuum N. reſpicere digneris propitius, & hoc primum pabulum ſalis guſtanté, non diutiùs eſurire permittas, quo minùs cibo expleatur cæleſti, quatenus ſit ſemper ſpiritu feruens, ſpe gaudens, tuo

ſemper nomini ſeruiens. Perduc eum Domine, quæſumus, ad nouæ regenerationis lauacrum, vt cum fidelibus tuis promiſſionum tuarum æterna præmia conſequi mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Reſp. Amen.

Exorcizo te immunde ſpiritus in nomine Patris, ✠, & Filij ✠, & Spiritus ſancti ✠, vt exeas, & recedas ab hoc famulo Dei N. Ipſe enim tibi imperat, maledicte damnate, qui pedibus ſuper mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit.

Ergo maledicte diabole, recognoſce ſententiam tuam, & da honorem Deo viuo & vero, da honorẽ Ieſu Chriſto Filio eius, & Spiritui ſancto, & recede ab hoc famulo Dei N. quia iſtum ſibi Deus & Dominus noſter Ieſus Chriſtus ad ſuam ſanctam gratiam, & benedictionem, Fontémque Baptiſmatis vocare dignatus eſt.

Hîc pollice in fronte ſignat infantem, dicens:

Et hoc ſignum ſanctæ Crucis ✠ quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole nũquam audeas violare. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum. Reſp. Amen.

Mox imponit manum ſuper caput infantis, & dicit: Oremus.

AEternam ac iuſtiſſimam pietatem tuam deprecor, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis & veritatis, ſuper hunc famulum tuum N. vt digneris illum illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & ſanctifica: da ei ſcientiam veram, vt dignus gratia Baptiſmi tui effectus, teneat firmam ſpem, conſilium rectum, doctrinam ſanctam. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Reſp. Amen.

Poſteà Sacerdos imponit extremam partem ſtolæ ſuper infantem, & introducit eum in Eccleſiam, dicens:

N. Ingredere in templum Dei, vt habeas partem cum Chriſto in vitam æternam. Reſp. Amen.

Cùm fuerint Eccleſiam ingreſſi, Sacerdos procedens ad fontem cum Suſceptoribus coniunctim clara voce dicit:

CRedo in Deum Patrem omnipotentẽ, creatorem cæli, & terræ. Et in Ieſum Chriſtum, filium eius vnicum, Dominum noſtrum. Qui conceptus eſt de Spiritu ſancto, natus ex Maria virgine. Paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & ſepultus. Deſcendit ad inferos; tertia die reſurrexit à mortuis. Aſcendit ad cælos, ſedet ad dexterã

Dei Patris omnipotentis. Inde venturus eſt iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritum ſanctum, Sanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, Remiſſionem peccatorum, Carnis reſurrectionem, Vitam æternam, Amen.

PAter noſter, qui es in cælis ſanctificetur nomen tuum; adueniat regnum tuum: fiat voluntas tua, ſicut in cælo, & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie: & dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationẽ: ſed libera nos à malo, Amẽ.

Ac deinde, antequam accedat ad Baptiſterium, dicat.

EXORCISMVS.

EXorcizo te omnis ſpiritus immunde, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠, & in nomine Ieſu Chriſti filij eius, Domini & Iudicis noſtri ✠, & in virtute Spiritus ſancti ✠, vt diſcedas ab hoc plaſmate Dei N. quod Dominus noſter ad templum ſanctum ſuum vocare dignatus eſt, vt fiat templum Dei viui, & Spiritus ſanctus habitet in eo. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

Poſteà Sacerdos digito accipiat de ſaliua oris ſui, & tangat aures & nares infantis: tangẽdo verò aurem dexteram, & ſiniſtrã, dicat: Ephphetha, quod eſt Adaperire: deinde tangat nares, dicens: In odorem ſuauitatis. Tu autem effugare diabole, appropinquabit enim iudicium Dei.

Poſteà interrogat baptizandum nominatim dicens: N. Abrenuntias ſatanæ?

Reſpondet Patrinus: Abrenuntio.

Et omnibus operibus eius? ℟. Abrenuntio.

Et omnibus pompis eius? ℟. Abrenuntio.

Deinde Sacerdos intingit pollicem in Oleo Cathecumenorũ, & infantẽ vngit in pectore, & inter ſcapulas, in modum Crucis dicens:

Ego te linio ✠ Oleo ſalutis in Chriſto IESV Dño noſtro, vt habeas vitã æternã. ℟. Amẽ.

Subinde pollicem & inuncta loca abſtergit bombacio vel re ſimili, & interrogat expreſſo nomine baptizandum, Patrino reſpondente.

Hic deponit ſtolã violaceam, & ſumit aliam albi coloris.

N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ? ℟. Credo.

Credis in Ieſum Chriſtum Filium eius vnicum, Dominum noſtrum, natum, & paſſum? ℟. Credo.

Credis in Spiritum ſanctum, ſanctam Ec-

clesiam Catholicam, Sanctorum communionẽ, Remissionem peccatorum, Carnis Resurrectionem, Vitã æternam? Resp. Credo.

Subinde expresso nomine baptizandi, Sacerdos dicit: N. Vis baptizari? Respondet Patrinus: Volo.

Tunc Patrino, vel Matrina, vel vtroque (si ambo admittantur) infantem tenente, Sacerdos vasculo seu vrceolo accipit aquã Baptismalem, & de ea ter fundit super caput infantis in modum Crucis, & simul verba proferẽs, semel tantùm distinctè & attentè dicit.

N. Ego te baptizo in nomine Patris ✠, fundat primò, & Filij ✠, fundat secundò, & Spiritus ✠ sancti. fundat tertiò.

Vbi autem est consuetudo baptizandi per immersionem, Sacerdos accipit infantem, & aduertens ne lædatur, cautè immergit, & trina mersione baptizat, & semel tantùm dicit:

N. Ego te baptizo in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti.

Mox Patrinus, vel Matrina, vel vterque simul infantem de sacro Fonte leuant, suscipientes illum de manu Sacerdotis.

Si verò dubitatur, an infans fuerit baptizatus, vtatur hac forma. N. Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris ✠, &

Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti. Deinde intingit pollicem in ſacro Chriſmate, & vngit infantem in ſummitate capitis in modum Crucis, dicens:

DEus omnipotens, Pater Domini noſtri IESV Chriſti, qui te regenerauit ex aqua & Spiritu ſancto, quíque dedit tibi remiſſionem omnium peccatorum (hîc inungit) ipſe te lineat Chriſmate ſalutis ✠ in eodem Chriſto Ieſu Domino noſtro in vitam æternam. Reſp. Amen.

Sacerdos Pax tibi. Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

Tum bombacio, aut re ſimili abſtergit pollicem ſuum, & locum inunctum, & imponit capiti eius linteolum candidum loco veſtis albæ, dicens:

Accipe veſtem candidam, quam immaculatam perferas ante tribunal Domini noſtri IESV Chriſti, vt habeas vitam æternam.

Reſp. Amen.

Poſteà dat ei, vel Patrino, candelam accenſam, dicens.

Accipe lampadem ardentem, & irreprehēſibilis cuſtodi Baptiſmum tuum: ſerua Dei mandata, vt cùm Dominus venerit ad nuptias, poſſis occurrere ei vnà cum omnibus Sanctis in aula cæleſti, habeáſque vitam æter-

nam, & viuas in sæcula sæculorũ. ℟. Amen.

Postremo dicit: N. Vade in pace, & Dominus sit tecum. ℟. Amen.

Si verò fuerint plures baptizãdi, siue masculi siue feminæ: in Catechismo masculi statuãtur ad dexterã, feminæ verò ad sinistram; & omnia pariter dicãtur vt suprà in proprio genere, & numero plurali. Verũ prima nominis interrogatio, exsufflatio, Crucis impressio, seu signatio, tactus auriũ & nariũ cum saliua, abrenuntiationis interrogatio, vnctio Olei Catechumenorum, interrogatio de fide seu Symbolo, & ipse Baptismus, inunctio Chrismatis, candidæ vestis impositio, atque accẽsæ candelæ traditio singulariter singulis, & primùm masculis, deinde feminis fieri debent.

Si infans, vel adultus ægrotus adeò grauiter laboret, vt periculum immineat ne pereat, antequam Baptismus perficiatur, Sacerdos omissis, quæ Baptismum præcedũt, eum baptizet, ter, vel etiam semel infundens aquam super caput eius in modum Crucis, dicẽs: Ego te baptizo in nomine Patris ✠, &c. 26.

Si non habeatur aqua Baptismalis, & periculum impendeat, Sacerdos vtatur aqua simplici.

Deinde si habeat Chrisma, liniat eum in

vertice, dicens: Deus omnipotens, Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, &c. vt ſuprà. 26.

Poſteà dat ei linteolum candidum, dicens: Accipe veſtem, &c.

Ac demum det ei ceream candelam accenſam, dicens: Accipe lampadem, vt ſuprà. Si ſuperuixerit, ſuppleantur alij ritus omiſſi.

Admonendi ſunt Suſceptores de ſpirituali cognatione, quam contraxerunt cum baptizato, baptizatique patre & matre; quæ cognatio impedit matrimonium, ac dirimit.

Curet Parochus parentes infantis admoneri, ne in lecto ſecum ipſi, vel nutrices paruulum habeant, propter oppreſſionis periculũ: ſed eũ diligenter cuſtodiãt, & opportunè ad Chriſtianã diſciplinã inſtituãt.

Cõmonẽdi sũt etiã parẽtes, & alij ſi opus fuerit, ne filios Hebræis, alijſve infidelibus, vel hæreticis mulieribus vllo modo lactandos aut nutriendos tradãt.

Antequam infans ex Eccleſia aſportetur, aut Suſceptores diſcedant, eorum nomina, & alia de adminiſtrato Baptiſmo ad præſcriptam formam in Baptiſmali libro Parochus accuratè deſcribat.

De Baptiſmo Adultorum.

SI quis adultus ſit baptizandus, debet priùs ſecundum Apoſtolicam regulam in Chriſtiana fide ac ſanctis moribus diligenter inſtitui, & per aliquot dies in operibus pietatis exerceri, eiúſque

voluntas & propositum sæpiùs explorari, & non nisi sciens & volens, probéque instructus baptizari.

At verò si quis, dum instruitur, in mortis periculum incidat, baptizaríque voluerit, habita ratione periculi vel necessitatis baptizetur.

Adultorum Baptismus, vbi commodè fieri potest, ad Episcopum deferatur, vt si illi placuerit, ab eo solemniùs conferatur; alioquin Parochus ipse baptizet, stata cærimonia.

Decet autem huiusmodi Baptismum ex Apostolico instituto, in Sabbato sancto Paschatis, vel Pentecostes, solemniter celebrari.

Quare si circa hæc tempora Catechumeni sint baptizandi, in ipsos dies, si nihil impediat, Baptismum differri conuenit.

Verùm si circa, seu post tempus Pentecostes aliqui conuersi fuerint, qui ægrè ferant suum Baptisma in longum tempus differri, & ad illud festinent, instructíque ac ritè parati esse noscantur, citiùs baptizari possunt.

Cathecumenus instructus baptizetur in Ecclesia, seu in Baptisterio. Patrinus ei assistat, & ipse Catechumenus ad Sacerdotis interrogationes respondeat; nisi mutus fuerit, aut omnino surdus, vel ignotæ linguæ, quo casu vel per Patrinum, si illam intelligat, aut alium interpretem, vel nutu consensum explicet suum.

Pro huius autem veneratione Sacramenti, tam Sacerdotem qui adultos baptizabit, quàm ipſos adultos qui ſani ſunt, conuenit eſſe ieiunos.

Quare non poſt epulas, aut prandia, ſed ante meridiem (niſi ex rationabili cauſa aliter faciendum eſſet) eorum Baptiſma celebretur.

Admonendus eſt Cathecumenus, vt peccatorum ſuorum pœniteat.

Amentes & furioſi non baptizentur, niſi tales à natiuitate fuerint: tunc enim de ijs idem iudicium faciendum eſt, quod de infantibus: atque in fide Eccleſiæ baptizari poſſunt.

Sed ſi dilucida habeant interualla, dum mentis compotes ſunt, baptizentur, ſi velint. Si verò antequam inſanirent, ſuſcipiendi Baptiſmi deſiderium oſtenderint, ac vitæ periculum immineat, etiamſi non ſint compotes mentis, baptizentur.

Idémque dicendum eſt de eo, qui lethargo aut phreneſi laborat; vt tantùm vigilans & intelligens baptizetur, niſi periculum mortis impendeat, ſi in eo priùs apparuerit Baptiſmi deſiderium.

Sacerdos diligẽter curet, vt certior fiat de ſtatu & cõditione eorũ, qui baptizari petũt, præſertim exterorũ. De quibus facta diligenti inquiſitione, nũ aliàs ac ritè ſint baptizati, caueat, ne quis iam baptizatus imperitia, vel errore, aut ad quæſtũ vel ob aliam cauſam, fraude dolóve iterùm baptizari velit.

Omnes autem de quibus, re diligenter inuestigata, probabilis dubitatio est, an baptizati fuerint, si nihil aliud impediat, sub conditione baptizentur.

Hæretici verò ad Catholicam Ecclesiam venientes, in quorum Baptismo debita forma aut materia seruata non est, ritè baptizandi sunt: sed priùs errorum suorum prauitatem agnoscant, & detestentur, & in fide Catholica diligenter instruantur: vbi verò debita forma & materia seruata est, omissa tantum suppleantur, nisi rationabili de causa aliter Episcopo videatur.

Ceterùm legantur & seruentur ea, quæ suprà de Baptismo in communi præscripta sunt. fol. 7.

ORDO BAPTISMI
ADVLTORVM.

IN primis Sacerdos paratis his, quę suprà de obseruandis in administratione Sacramenti Baptismi paruulorum dicuntur, indutus superpelliceo & stola, vel etiam pluuiali violacei coloris, cum suis Clericis accedit ad gradus altaris, & genibus flexis, pias mente ad Deum preces effundit, vt tantum Sacramentum dignè valeat ministrare;

dum diuinum auxilium, ſurgens ſe ſignat, & ſi temporis ratio ferat, dicit: Deus in adiutorium meum intende. ℟. Domine ad adiuuandum me feſtina.
Gloria Patri, & Filio. Sicut erat.

Poſteà incipiat, proſequentibus Clericis, Antiphona.

Effundam ſuper vos aquam mundam, & mũdabimini ab omnibus inquinamentis veſtris, dicit Dominus.

Pſalmus 8.

DOmine Dominus noſter: quàm admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra.
Quoniam eleuata eſt magnificentia tua ſuper cælos.
Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem propter inimicos tuos: vt deſtruas inimicum & vltorem.
Quoniam videbo cælos tuos, opera digitorum tuorum: lunam & ſtellas, quæ tu fũdaſti.
Quid eſt homo, quòd memor es eius? aut filius hominis, quoniam viſitas eum.
Minuiſti eum paulo minùs ab Angelis: gloria & honore coronaſti eum, & conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum.
Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius: oues & boues vniuerſas, inſuper & pecora campi.

Volucres cæli, & piſces maris: qui perambulant ſemitas maris.
Domine Dominus noſter: quàm admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra.
Gloria Patri. Sicut erat. Pſalmus 28.

AFferte Domino filij Dei: afferte Domino filios arietum.
Afferte Domino gloriam & honorem, afferte Domino gloriã nomini eius: adorate Dominum in atrio ſancto eius.
Vox Domini ſuper aquas, Deus maieſtatis intonuit: Dominus ſuper aquas multas.
Vox Domini in virtute: vox Domini in magnificentia.
Vox Domini confringentis cedros: & confringet Dominus cedros Libani.
Et comminuet eas tamquam vitulum Libani: & dilectus quemadmodum filius vnicornium.
Vox Domini intercidentis flammam ignis: vox Domini concutientis deſertum, & commouebit Dominus deſertum Cades.
Vox Domini præparantis ceruos, & reuelabit condenſa: & in templo eius omnes dicent gloriam.
Dominus diluuium inhabitare facit: & ſedebit Dominus rex in æternum.

Dominus virtutem populo ſuo dabit: Dominus benedicet populo ſuo in pace.

Gloria Patri. Sicut erat. Pſalmus 41.

QVemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum: ita deſiderat anima mea ad te Deus.

Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum: quando veniam, & apparebo ante faciẽ Dei?

Fuerũt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dũ dicitur mih quotidie, Vbi eſt Deꝰ tuus?

Hæc recordatus ſum, & effudi in me animam meam: quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis, vſque ad domum Dei.

In voce exultationis, & confeſſionis: ſonus epulantis.

Quare triſtis es anima mea: & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei, & Deus meus.

Ad me ipſum anima mea cõturbata eſt: propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hermonijm à monte modico.

Abyſſus abyſſum inuocat: in voce cataractarum tuarum.

Omnia excelſa tua, & fluctus tui: ſuper me tranſierunt.

In die mandauit Dominus miſericordiã ſuã:

& nocte canticum eius.
Apud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo, Susceptor meus es.
Quare oblitus es mei: & quare contristatus incedo, dum affligit me inimicus.
Dum confringuntur ossa mea: exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei.
Dum dicunt mihi per singulos dies, Vbi est Deus tuus: quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?
Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus.
Gloria Patri. Sicut erat.

Et repetitur Antiph. Effundam super vos aquam mundam. Qua repetita, dicitur: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.
Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in cõfessione veræ fidei æternæ Trinitatis gloriam agnoscere, & in potentia maiestatis adorare vnitatem: quæsumus, vt eiusdem fidei firmitate, & ab omni-

bus ſemper muniamur aduerſis.

Oratio.

ADeſto ſupplicationibus noſtris, omnipotens Deus:& quod humilitatis noſtrę gerendum eſt miniſterio, tuæ virtutis impleatur effectu.

Oratio.

DA quæſumus Domine Electo noſtro, vt ſanctis edoctus myſterijs, & renouetur fonte Baptiſmatis, & inter Eccleſiæ tuæ membra numeretur. Per Chriſtum Dominũ noſtrum. ℟. Amen.

Si plures fuerint baptizandi, hæc tertia Oratio dicatur in numero plurali.

Deinde Sacerdos procedit ad fores Eccleſiæ,& ſtat in limine, catechizandus verò extra limen. Et ſi ſunt plures, mares & feminæ, illi ad dexteram Sacerdotis, hæ verò ad ſiniſtram ſtatuantur,& Sacerdos interrogat:

Quo nomine vocaris?? Cathecumenus reſpondet: N. Sacerdos. N. Quid petis ab Eccleſia Dei? ℟. Fidem.

Sacerdos. Fides quid tibi præſtat?

℟. Vitam æternam.

Sacerdos. Si vis habere vitam æternam ſerua mandata. Diliges Dominũ Deum tuũ ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua,& proximũ tuũ ſicut te ipſum. In

his duobus mandatis tota lex pendet, & Prophetæ. Fides autẽ eſt, vt vnum Deum in Trinitate, & Trinitatẽ in vnitate venereris, neque confundendo perſonas, neque ſubſtantiam ſeparando. Alia eſt enim perſona Patris, alia Filij, alia Spiritus ſancti; ſed horum trium vna eſt ſubſtantia, & non niſi vna Diuinitas.

Et rurſus interrogat: N. Abrenũtias Satanæ?

℟. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus operibus eius?

℟. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus pompis eius?

℟. Abrenuntio.

Deinde Sacerdos interrogat de Symbolo fidei dicens:

Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ? ℟. Credo.

Interrog. Credis & in Ieſum Chriſtum Filium eius vnicum, Dominum noſtrum, natũ, & paſſum? ℟. Credo.

Interrog. Credis & in Spiritum ſanctum, ſanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, remiſſionem peccatorum, carnis reſurrectionem, & vitam æternam?

℟. Credo.

Tunc Sacerdos exſufflat ter in faciem eius, ſemel dicens:

Exi ab eo ſpiritus immunde, & da locum Spiritui ſancto paraclito.

Hîc in modum Crucis halet in faciem ipſius, & dicat:

N. Accipe Spiritum bonum per iſtam inſufflationem, & Dei benedictionem ✠. Pax tibi. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Deinde facit Crucem cum pollice in eius fronte, & in pectore, dicens:

N. Accipe ſignum Crucis tam in fronte ✠ quàm in corde ✠ ſume fidem cæleſtiũ præceptorum. Talis eſto moribus, vt templum Dei iam eſſe poſſis: ingreſſúſque Eccleſiã Dei, euaſiſſe te laqueos mortis lætus agnoſce, [horreſce idola, reſpue ſimulacra] cole Deũ Patrem omnipotentem, & Ieſum Chriſtum Filium eius vnicum, Dominum noſtrum, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟ Amen.

Hîc aduertedu eſt, quòd dicta verba, [horreſce idola, reſpue ſimulacra [dicãtur Catechumeno, qui venit de gẽtilitatis errore, ſeu de Ethnicis, & Idololatris. Catechumen. verò Iudæo, ſiue Hebræis venienti, loco horũ verborũ, dicatur [horreſce Iudaicã perfidiã, reſpue Hebraicã ſuperſtitionẽ.] Saraceno autẽ, vel Turcæ, aut Perſæ, ſiue alij ex Mahumetanis ad

fidem venienti Catechumeno, loco eorumdẽ verborum dicatur: [horreſce Mahumeticam perfidiam, reſpue prauam ſectam infidelitatis.]

At hæretico ad Catholicam Eccleſiam venienti, qui, ſi in eius baptiſmo debita forma ſeruata non eſt, baptizari debet, dicatur: [horreſce hæreticam prauitatem, reſpue nefarias ſectas impiorũ.] Vel exprimatur proprio nomine ſecta, de qua Cathecumenus venit.

Si plures ſunt Electi, omnia ſupradicta dicuntur ſingillatim ſuper ſingulos.

Oremus. Oratio.

TE deprecor, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, vt huic famulo tuo N. qui in hui⁹ ſæculi nocte vagatur incertus ac dubius, viam veritatis & agnitionis tuæ iubeas demonſtrari: quatenus reſeratis oculis cordis ſui, te vnum Deum Patrem in Filio, & Filium in Patre cum Spiritu ſancto recognoſcat, atque huius confeſſionis fructum & hîc, & in futuro ſæculo percipere mereatur. Per Chriſtum Dominũ noſtrum. ℟. Amen.

Si plures ſint Electi, præcedens Oratio dicatur in numero plurali. (Sequentes autem Signationes fiant cum ſuis verbis ſingillatim ſuper ſingulos.)

Deinde ſignet Electum ſigno Crucis cum police in fronte, dicens : Signo tibi frontem ✠, vt ſuſcipias Crucem Domini.

In auribus : Signo tibi aures ✠, vt audias diuina præcepta.

In oculis : Signo tibi oculos ✠, vt videas claritatem Dei.

In naribus: Signo tibi nares ✠, vt odorem ſuauitatis Chriſti ſentias.

In ore: Signo tibi os ✠, vt loquaris verba vitæ.

In pectore: Signo tibi pectus ✠, vt credas in Deum.

In ſcapulis: Signo tibi ſcapulas ✠, vt ſuſcipias iugum ſeruitutis eius.

In toto corpore, illud non tangens manu, producit ſignum Crucis, & dicit Signo te totum in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠, ſancti, vt habeas vitam æternam, & viuas in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Oremus. Oratio.

PReces noſtras, quæſumus Domine, clementer exaudi, & hunc Electum tuum N. Crucis Dominicæ, cuius impreſſione eum ſignamus, virtute cuſtodi : vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta ſeruans, per cuſtodiam mãdatorum tuorum ad regenerationis glo-

riam peruenire mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Oremus. Oratio.

DEus, qui humani generis ita es conditor, vt ſis etiam reformator, propitiare populis adoptiuis, & nouo teſtamento ſobolem nouæ prolis adſcribe: vt filij promiſſionis quod non potuerunt aſſequi per naturã, gaudeant ſe recepiſſe per gratiam. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Tunc imponit manum ſuper caput Electi, & dicit: Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, reſpicere digneris ſuper hunc famulũ tuum N. quem ad rudimenta fidei vocare dignatus es; omnem cæcitatem cordis ab eo expelle, diſrũpe omnes laqueos ſatanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt ſigno ſapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum fœtoribus careat, & ad ſuauem odorem præceptorum tuorum, lætus tibi in Eccleſia tua deſeruiat, & proficiat de die in diem, vt idoneus efficiatur accedere ad gratiam Baptiſmi tui, percepta medicina. Per eundem Chriſtum Dominum noſtrum.
℟. Amen.

Si plures ſint, hæc, & præcedens Oratio, Preces noſtras. dicantur in numero plurali.

Deinde Sacerdos benedicit ſal.

Benedictio ſalis dandi Catechumeno.

EXorcizo te creatura ſalis, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠, & in charitate Domini noſtri Ieſu Chriſti ✠, & in virtute Spiritus ſancti ✠, Exorcizo te per Deum viuum ✠, per Deum verum ✠, per Deum ſanctum ✠, per Deum ✠, qui te ad tutelam humani generis procreauit, & populo venienti ad credulitatem per ſeruos ſuos conſecrari præcepit, vt in nomine ſãctæ Trinitatis efficiaris ſalutare Sacramentũ ad effugandum inimicũ. Proinde rogamus te Domine Deus noſter, vt hanc creaturam ſalis ſanctificando ſanctifices ✠, & benedicẽdo benedicas ✠, vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina, permanens in viſceribus eorum, in nomine eiuſdem Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. Reſp. Amen.

Tunc pollice & indice accipit de ipſo ſale, & immittit in os Catechumeni, dicens: N. Accipe ſal ſapientiæ, propitiatio tibi ſit in vitam æternam. Reſp. Amen. Sacerdos. Pax tibi. Reſp. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus patrum noſtrorum, Deus vniuerſæ conditor veritatis, te ſupplices exoramus, vt hunc famulum tuum N. reſpicere digneris propitius, & hoc primum pabulum ſalis guſtantem, non diutiùs eſurire permittas, quò minùs cibo expleatur cæleſti, quatenus ſit ſemper ſpiritu feruens, ſpe gaudens, tuo ſemper nomini ſeruiẽs. Perduc eum Domine quæſumus, ad nouæ regenerationis lauacrum, vt cum fidelibus tuis promiſſionum tuarum æterna præmia conſequi mereatur. Per Christum Dominum noſtrum. ℟. Amen

Si plures ſint, dicatur ſingulis: N. Accipe ſal. &c. & præcedens Oratio, Deus patrum noſtrorum in numero plurali.

Quòd ſi Catechumenus fuerit Gentilis, ſeu ex Idololatris venerit ad Fidem, benedicto ſale, priuſquam eius medicinam guſtet, Sacerdos addat ſequentem Orationem, dicens:

Oremus.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui es, qui eras, & qui permanes vſque in finem, cuius origo neſcitur, nec finis comprehendi poteſt: te ſupplices inuocamus ſuper hunc famulum tuum N. quẽ liberaſti de errore gentiliũ, & conuerſatione

turpiſſima: dignare exaudire eum, qui tibi ceruices ſuas humiliat ad lauacri fontem, vt renatus ex aqua & Spiritu ſancto, expoliatus veterem hominẽ, induat nouum, qui ſecundùm te creatus eſt; accipiat veſtem incorruptam & immaculatam, tibíque Deo noſtro ſeruire mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si plures ſint, præcedens Oratio dicatur in numero plurali, Deinde Sacerdos dicat ſuper maſculum tantùm: Ora Electe, flecte genua, Et dic Pater noſter. Et Electus genu flexo orat, & dicit: Pater noſter. Et cùm orauerit, & dixerit Pater noſter, vſque ad, Sed libera nos à malo, incluſiuè, Sacerdos ſubiungit: Leua, comple orationem tuam, & dic Amen. Et ille reſpondet: Amen. Et Sacerdos dicit Patrino: Signa eum. Deinde Electo: Accede. Et Patrinus police ſignat eum in fronte, dicens: In nomine Patris, & Filij & Spiritus, ſancti. Tum quoque Sacerdos facit Crucem in fronte eius, ita dicendo: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.

Et imponit manum ſuper eum, & dicit:

Oremus. Oratio.

DEus Abrahã, Deus Iſaac, Deus Iacob, Deus, qui Moyſi famulo tuo in monte

Sinai apparuiſti, & filios Iſraël de terra Ægypti eduxiſti, deputãs eis Angelũ pietatis tuæ, qui cuſtodiret eos die ac nocte: te quæſumus, Domine, vt mittere digneris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui ſimiliter cuſtodiat & hunc famulum tuum N. & perducat eum ad gratiam Baptiſmi tui. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Exorciſmus.

Ergo maledicte diabole, recognoſce ſententiam tuã, & da honorem Deo viuo & vero, da honorem Ieſu Chriſto Filio eius, & Spiritui ſancto: & recede ab hoc famulo Dei N. quia iſtum ſibi Deus & Dominus noſter Ieſus Chriſtus ad ſuam ſanctam gratiam, fontẽque Baptiſmatis, vocare dignatus eſt: & hoc ſignum ſanctæ Crucis ✠, quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole, numquam audeas violare. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

Sed ſi plures ſint Catechumeni, hîc, & in ſequentibus Sacerdos dicat in numero plurali: Orate Electi, flectite genua, &c. vt ſuprà vſque ad finẽ præcedẽtis Exorciſmi, qui incipit: Ergo maledicte diabole. Item ſuper vnũ

ſecundò dicat: Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noſter & reliqua vt ſuprà. fol. 45. vſque ad Orationem Deus Abraham. excluſiue. deinde imponit manum ſuper eum, ac dicit:

Oremus.

DEus immortale præſidium omnium poſtulantium, liberatio ſupplicũ, pax rogantium, vita credentium, reſurrectio mortuorum; te inuoco ſuper hunc famulum tuũ N. qui Baptiſmi tui donum petens, æternam conſequi gratiam ſpirituali regeneratione deſiderat: accipe eum Domine, & quia dignatus es dicere, Petite, & accipietis; quærite, & inuenietis; pulſate, & aperietur vobis: petenti præmium porrige, & ianuã pande pulſanti, vt æternam cæleſtis lauacri benedictionem conſecutus, promiſſa tui muneris regna percipiat. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuis & regnas Deus in ſæcula ſæculorum.

℟. Amen.

Exorciſmus.

AVdi maledicte Satana, adiurat⁹ per nomẽ æterni Dei, & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti Filij eius, cũ tua victus inuidia gemẽs tremẽſq; diſcede: nihil tibi ſit cõmune cũ ſeruo Dei N. iã cæleſtia cogitante renuntiaturo tibi, & ſæculo tuo, & beatæ immortalitati

victuro. Da igitur honorem aduenienti Spiritui sancto, qui ex summa cæli arce descendens proturbatis fraudibus tuis, diuino Fonte purgatum pectus, sanctificatum Deo templũ & habitaculum perficiat, vt ab omnibus penitus noxijs præteritorum criminum liberatus seruus Dei, gratias perenni Deo referat semper, & benedicat nomen sanctum eius in sæcula sæculorum.

℟. Amen.

Item super vnum masculum tertiò dicat, vt suprà. Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noster, &c. vsque ad Orationem. Deus Abraham. exclusiuè. deinde imponit manum super eum dicens:

Exorcismus.

Exorcizo te immunde spiritus, in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei N. ipse enim tibi imperat, maledicte damnate, qui pedibus super mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit.

Exorcismus.

Ergo maledicte diabole, &c. & repetit totum, vt suprà habetur. Super feminã verò Sacerdos dicit: Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noster, &c. vt sup. vsque ad Orationem

Deus

Deus Abraham. excluſiuè. deinde imponit manum ſuper eam, & dicit:

Oremus. Oratio.

DEus cæli, Deus terræ, Deus Angelorũ, Deus Archangelorum, Deus Patriarcharum, Deus Prophetarum, Deus Apoſtolorum, Deus Martyrum, Deus Confeſſorum: Deus Virginum, Deus omnium benè viuentium: Deus, cui omnis lingua confitetur, & omne genu flectitur, cæleſtium, terreſtrium, & infernorum: te inuoco Domine, ſuper hãc famulam tuam N. vt eã cuſtodire, & perducere digneris ad gratiam baptiſmi tui. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

℞. Amen.

Deinde dicatur Exorciſmus. Ergo maledicte diabole recognoſce ſententiam tuam, &c. vt ſuprà 46.

Si plures fuerint feminæ Catechumenæ, hîc & in ſequẽtibus Sacerdos dicat in numero plurali, Orate Electæ, flectite genua, & dicite Pater noſter. & reliqua vt ſuprà, vſque ad Orationem Deus Abraham. excluſiuè deinde imponit manum ſuper capita ſingularũ, & poſteà in eodẽ numero plurali dicit Orationẽ Deus cæli, Deus terræ, &c. & Exorciſmũ. Ergo maledicte diabole, &c. vt ſup. 46.

Interim ſuper vnam tantùm, ſecundò & tertiò repetit: Ora Electa, flecte genua; & dic Pater noſter, & reliqua, vt ſuprà. fol. 45. vſque ad finem Orationis Deus Abraham. qua finita imponit manum ſuper caput eius, & poſt tertiam ſignationem dicit:

Exorciſmus.

EXorcizo te immunde ſpiritus, per Patrem ✠ & Filium ✠ & Spiritum ✠ ſanctum, vt exeas & recedas ab hac famula Dei N. ipſe enim tibi imperat, maledicte damnate, qui cæco nato oculos aperuit, & quatriduanum Lazarum de monumento ſuſcitauit. Ergo maledicte diabole, &c. totum vt ſuprà.

Super vtrumque, ſiue maſculum, ſiue feminam, imponit manum ſuper caput eius, & dicit.

Oremus.

ÆTernam ac iuſtiſſimam pietatē tuam deprecor, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis & veritatis, ſuper hunc famulum N. vt digneris eum illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & ſanctifica, da ei ſcientiam veram, vt dignus efficiatur accedere ad gratiam Baptiſmi tui, teneat firmam ſpem, conſilium rectum, doctrinam ſanctam, vt aptus ſit ad

percipiendam gratiam tuam. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Si plures fuerint Electi, ſiue mares, ſiue feminæ, præcedentes Orationes & Exorciſmi dicantur in numero plurali, & in genere proprio, vt ſuperiùs dictum eſt.

His peractis, Sacerdos ſiniſtra manu apprehendens dexteram Electi prope brachium, vel ei porrigens extremam partem ſtolæ, introducit eum in Eccleſiam, dicens: N. Ingredere in ſanctam Eccleſiam Dei, vt accipias benedictionem cæleſtem à Domino IESV Chriſto, & habeas partem cum illo, & Sanctis eius. ℟. Amen.

Si plures fuerint, dicat in numero plurali: Ingredimini in ſanctam Eccleſiam Dei, &c. & introducat eos, vt ſuprà.

Et ingreſſus Electus procumbit, ſeu proſternit ſe in pauimento, & adorat.

Deinde ſurgit, & Sacerdos imponit manum ſuper caput eius, & Electus cum eo recitat Symb. Apoſtolorũ, & Orationem Dñicam.

Ita etiam ſi plures fuerint, omnes ſurgunt, & ſimul recitant:

CRedo in Deum, Patrem omnipotẽtem, creatorẽ cæli & terræ. Et in Ieſũ Chriſtũm, filium eius vnicũ, Dominum noſtrum.

Qui conceptus eſt de Spiritu ſancto, natus ex Maria virgine. Paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & ſepultus. Deſcendit ad inferos: tertia die reſurrexit à mortuis. Aſcendit ad cœlos, ſedet ad dexterā Dei Patris omnipotentis. Inde venturus eſt iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritum ſanctum, Sanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, Remiſſionem peccatorum, Carnis reſurrectionem, Vitam æternam, Amen.

PAter noſter, qui es in cælis, ſanctificetur nomen tuum: adueniat regnum tuum: fiat voluntas tua, ſicut in cælo, & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie: & dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris: Et ne nos inducas in tentationem: ſed libera nos à malo Amen.

Tunc rurſus Sacerdos imponat manum ſuper caput Electi, & dicat:

Exorciſmus.

NEc te latet, Satana, imminere tibi pœnas, imminere tibi tormenta, imminere tibi diem iudicij, diē ſupplicij ſempiterni, diem, qui venturus eſt velut clibanus ardens, in quo tibi atque vniuerſis angelis tuis

præparatus ſempiternus erit interitus. Proinde damnate, atque damnãde, da honorem Deo viuo & vero, da honorem Ieſu Chriſto Filio eius, da honorem Spiritui ſancto paraclito, in cuius nomine atque virtute præcipio tibi, quicũque es ſpiritus immunde, vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei N. quẽ hodie idem Deus & Dominus noſter Ieſus Chriſtus ad ſuam ſanctam gratiam & benedictionem, Fontémque Baptiſmatis dono vocare dignatus eſt: vt fiat eius templum per aquam regenerationis in remiſſionem omnium peccatorum. In nomine eiuſdẽ Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. Amen.

Similiter ſi plures fuerint, imponit manum ſuper capita ſingulorum, & dicit eundem Exorciſmum in numero multitudinis, & genere ſuo.

Poſteà Sacerdos pollice accipit de ſaliua oris ſui, & tangit aures & nares Electi: tangendo verò aurem dextram & ſiniſtram, dicat:

Ephphétha, quod eſt, Adaperire. deinde tãgendo nares, dicat: In odorem ſuauitatis. & ſubdit: Tu autem effugare diabole, appropinquabit enim iudicium Dei. Deinde inter-

roget Electum: Quis vocaris? & ipse respondet: N.

Interroget. N. Abrenuntias satanæ?

℟. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus operibus eius?

℟. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus pompis eius?

℟. Abrenuntio.

Tunc Sacerdos intingit pollicem dextræ manus in Oleo sancto Catechumenorum, & inungit Electum primùm in pectore, deinde inter scapulas, in modum Crucis, dicens: Ego te linio Oleo salutis ✠ in Christo Iesu Domino nostro in vitam æternam.

℟. Amen.

Pax tibi. ℟. Et cum spiritu tuo. Mox bombacio vel re simili tergit pollicem & loca inuncta, & subiungit dicens: Exi immunde spiritus, & da honorem Deo viuo & vero. Fuge immunde spiritus, & da locum Iesu Christo filio eius. Recede immunde spiritus, & da locum Spiritui sancto paraclito.

Quando plures sunt Electi, idem fit circa singulos eorum. Et ducitur Electus ad Baptisteriũ: vbi si ob aliquam causam non habeatur, siue præparata non fuerit aqua Baptismalis, fiat benedictio Fontis, vt infrà ponitur. Et

cùm fuerit prope Fontem, Sacerdos interrogat: Quis vocaris? Reſpondet: N.

Interrog. N. Credis in Deũ Patrẽ omnipotentem, creatorem cæli & terræ? ℟. Credo.

Interrog. Credis & in Ieſum Chriſtum, filium eius vnicum, Dominum noſtrum, natum, & paſſum? ℟. Credo.

Interrog. Credis & in Spiritum ſanctum, ſanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, remiſſionem peccatorum, carnis reſurrectionem, & vitam æternam? ℟. Credo.

Iterùm interrogat, dicens: N. Quid petis? ℟. Baptiſmum.

Interrog. Vis baptizari? ℟. Volo.

Tunc Patrino, vel Matrina, vel vtroque (ſi ambo admittuntur) admota manu, tenente ſeu tangente Electum, vel Electam, aperto capite, & laxatis à collo veſtibus inclinatum, Sacerdos vaſculo vel vrceolo haurit aquam Baptiſmalem de Fonte, & cum ea ſub trina ſupra caput in modum Crucis infuſione baptizet Electum, ſeu Electam, in nomine SS. Trinitatis, ſic dicens:

Ego te baptizo in nomine Patris ✠, fundat primò, & Filij ✠, fundat ſecundò, & Spiritus ✠ ſancti fundat tertiò.

Si aqua, quæ ex capite baptizati defluit, non dilabitur in sacrarium Baptisterij, recipiatur in subiecta aliqua pelui, & in illud postmodū proijciatur. Cùm plures sunt Electi, singillatim singuli interrogantur, & baptizantur, vt suprà. Si sunt mares, & feminæ, primùm mares, deinde feminæ. Verùm si probabiliter dubitetur, an Electus fuerit aliàs baptizatus, dicat Sacerdos.

Si non es baptizatus, ego te baptizo, in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti.

Deinde Sacerdos intingat pollicem dextrum in sacrum Chrisma, & perungat verticem Electi in modum Crucis, dicens:

DEus omnipotens, Pater Domini nostri Iesu Christi, qui te regenerauit ex aqua & Spiritu Sancto, quíque dedit tibi remissionem omnium peccatorū, ipse te liniat Chrismate salutis ✠ in eodem Christo Iesu Domino nostro in vitam æternam.

℟. Amen. ℣. Pax tecum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Tunc bombacio, vel re simili pollicem tergit, & imponit capiti Electi chrismale, seu cādidum linteolum, & dat illi vestem cādidam, dicens:

Accipe veſtem candidam & immaculatam, quam perferas ante tribunal Domini noſtri Ieſu Chriſti, vt habeas vitam æternam. ℟. Amen.

Et Electus deponit priores veſtes, & induitur nouis albi coloris, vel ſaltem exteriore candida, quam à Sacerdote accepit. Poſteà dat ei Sacerdos cereum, ſeu candelam accenſam in manu dextra, dicens:

Accipe lampadem ardentem, & irreprehẽſibilis cuſtodi Baptiſmum tuum: ſerua Dei mandata, vt cùm Dominus venerit ad nuptias, poſſis occurrere ei in aula cæleſti in vitam æternam. ℟. Amen.

Ipſe verò Neophytus eumdem cereum accenſum manibus teneat vſque in finem, præterquam dum confirmatur.

In Eccleſijs autẽ vbi Baptiſmus fit per merſionem, ſiue totius corporis, ſiue capitis tantùm, Sacerdos accipiat Electum per brachia prope humeros, & ſuperiore parte corporis nudatum, reliqua honeſtè contectum, ter illum, vel caput eius mergendo, & toties eleuando, baptizet ſub trina merſione, ſanctam Trinitatem ſemel tantùm ſic inuocando:

Ego te baptizo in nomine Patris ✠, mer-

gat semel, & Filij ✠, mergat iterùm, & Spiritus sancti ✠, mergat tertiò; Patrino, vel Matrina, vel vtroque eum tenente, vel tangente.

Et cùm Electus surrexerit de Fonte, Patrinus, vel Matrina cum linteo in manibus suscipit eum de manu Sacerdotis, & Sacerdos intincto pollice dextro in sacro Chrismate, illum in vertice in modum Crucis perungit, dicens:

Deus omnipotens, Pater Dòmini nostri IESV Christi, &c. vt suprà.

Deinde Sacerdos imponit capiti eius linteolum, seu Chrismale, & dat ei vestem candidam, dicens: Accipe vestem candidam. vt suprà.

Et statim prædicto linteo abstergitur, & in loco semoto vestitur nouis & albis vestibus, & exteriore candida, quam accepit.

Posteà dat ei Sacerdos candelam accensam in dextra manu, dicens: **Accipe lampadem.** vt suprà. Eodem modo, si plures fuerint, fit super singulis.

Posteà dicat: N. **Vade in pace, & Dominus sit tecum.** ℟. **Amen.**

Si adsit Episcopus, qui id legitimè præstare possit ab eo Neophyti Sacramento Con-

firmationis initiantur: deinde ſi hora congruens fuerit, celebratur Miſſa, cui Neophyti interſunt, & ſanctiſſimam Euchariſtiam deuotè ſuſcipiunt.

Si verò ob baptizandorum multitudinem, vt in India & nouo Orbe quandoque contingit, in ſingulorum Baptiſmo præſcripti ritus adhiberi non poſſunt, tunc vel pluribus ſimul adhibeantur, vel ſi vrget neceſſitas, omittantur.

Ordo ſupplendi omiſſa ſuper baptizatum.

CVm vrgente mortis periculo, vel alia cogente neceſſitate, ſiue paruulus ſiue adultus, ſacris precibus ac cærimonijs prætermiſſis, fuerit baptizatus, vbi conualuerit, vel ceſſauerit periculum, & ad Eccleſiam delatus fuerit, omiſſa omnia ſuppleantur: idémque ordo ac ritus ſeruetur, qui in Baptiſmo paruulorum (ſi fuerit paruulus,) ſeu adultorum (ſi fuerit adultus) præſcriptus eſt. Excepto quòd interrogatio; An velit baptizari, formáque Baptiſmi, & ablutio prætermittuntur, & quædam Orationes, & Exorciſmi ſuo quique loco immutati, vt infrà, dicuntur.

Sacerdos igitur antequam immittat ſalem in os baptizati, manum ſuper caput eius imponens dicit:

Oremus. Oratio.

OMnipotés sempiterne Deus, Pater Domini nostri Iesu Christi, respicere dignare super hunc famulum tuum N. quem dudum ad rudimenta fidei vocare dignatus es, omnem cæcitatem cordis ab eo expelle, disrumpe omnes laqueos satanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei, Domine ianuam pietatis tuæ, vt signo sapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum fœtoribus careat, & ad suauem odorem præceptorum tuorum lætus tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die in diem, vt idoneus sit frui gratia Baptismi tui, quem suscepit, salis percepta medicina. Per eumdem Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Deinde posteaquam modicum salis immisit in os baptizati, dicens: Accipe salem sapientiæ, propitiatio sit tibi in vitam æternã. ℟. Amen. dicit:

Oremus.

DEus Patrum nostrorum, Deus vniuersæ conditor veritatis, te supplices exoramus, vt hunc famulum tuum N. respicere digneris propitius, vt hoc pabulum salis gustantem non diutiùs esurire permittas, quò minus cibo expleatur cælesti, quatenus sit

ſemper ſpiritus feruens, ſpe gaudens, tuo ſemper nomini ſeruiens, & quem ad nouæ regenerationis lauacrum perduxiſti, quæſumus Domine, vt cum fidelibus tuis promiſſionum tuarum æterna præmia conſequi mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℞. Amen.

Poſt hæc facto ſigno Crucis in fronte baptizati, dictiſque illis verbis:

Et hoc ſignum Crucis ✠ quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole nunquam audeas violare. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum. ℞. Amen. *manu ſuper caput eius impoſita dicit:*

Oremus.

AEternam ac iuſtiſſimam pietatem tuam deprecor, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis & veritatis, ſuper hunc famulum tuum N. vt digneris eum illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & ſanctifica: da ei ſcientiam veram, vt dignus ſit frui gratia Baptiſmi tui, quẽ ſuſcepit; teneat firmam ſpem, conſilium rectum, doctrinam ſanctam, vt aptus ſit ad retinendam gratiam Baptiſmi tui. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℞. Amen.

In Baptiſmo autem adultorum, præter illa

quæ suprà notata sunt, quando supplentur omissa, hæc mutari debent. Primùm in Exorcismo, Audi maledicte satana; vbi dicitur [habitaculum perficiat] dicatur habitaculum perfecit. deinde in Exorcismo, Nec te latet vbi dicitur [vt fiat] dicatur vt fieret.

Ritus seruandus, cùm Episcopus baptizat.

SI Episcopus, vel S. R. E. Cardinalis paruulos vel adultos baptizare voluerit, parantur & seruantur omnia, vt superiùs de ordine Baptismi dictum est, atque hæc præterea, quæ infrà notantur.

Adsint Cappellani, vel alij Presbyteri, & Clerici superpelliceis induti, qui ei assistant ac ministrent:

Ipse verò super rochetũ siue superpelliceũ, si est Regularis, accipiat albam, & cingulum, & stolam, & pluuiale violacei coloris, ac mitram: atque ita paratus cum ministris procedat ad Baptismi ministerium. Et dum interrogat, N. Quid petis ab Ecclesia Dei? ac dum facit reliquas interrogationes, sedet cum mitra: cùm verò exsufflat, dicendo Exi ab eo immunde spiritus; surgit cum mitra. Rursus sedet, cùm signat Catechumenũ signo Crucis in fronte, & in pectore, vel dicit: Accipe

ſignū Crucis, &c. & cum dicit Orationes, quæ præcedunt, vel ſequuntur benedictionem ſalis, ſurgit depoſita mitra, ſimiliter cùm ipſum ſalē benedicit. Cùm autē ſalem benedictum immittit in os baptizandi, mitram accipit, & ſedet. Cùm verò legit exorciſmos, & dum ſaliua aures & nares Catechumeni tangens dicit, Ephphétha, ac dum introducit eum in Eccleſiam, ſtat cum mitra. Cùm autem dicit, Credo in Deum Patrem, &c. & Pater noſter. ſuper Catechumenum, ſtat ſine mitra. Sed cùm nomen quærit, & interrogat N. Abrenuntias ſatanæ, &c. & baptizãdum Oleo ſacro in pectore & inter ſcapulas inungit, ſedet cum mitra: quo facto accipit ſtolam, & pluuiale album. Et cùm rurſus interrogat de Fide, Credis in Deum, &c. Vis baptizari, &c. & cùm baptizat per infuſionem, ſedet cum mitra. Si verò baptizat per immerſionem, mitram retinens ſtare debet.

Cùm demum Chriſmate verticem baptizati linit, & dat ei veſtem candidam, & candelam accenſam, ac dicit: Vade in pace, &c. ſedet cum mitra.

Si autem Pontifex quempiam à Preſbytero iam catechizatum, tãtùm baptizare voluerit, ſic paratus veſtibus albis incipiat, poſt quã ad

Baptisterium deuentum fuerit, dicens: Quo nomine vocaris? ℟. N. Episcopus interrogat: N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, &c. & prosequitur vsque in finem iuxta ordinem Baptismi, vt suprà.

Benedictio Fontis Baptismi extra Sabbatum Paschæ & Pentecostes, cùm aqua consecrata non habetur.

PRimùm lauatur & mundatur vas Baptisterij, deinde limpida aqua repletur Tũ Sacerdos cũ suis Clericis, vel etiam alijs Presbyteris, Cruce & duobus cereis præcedentibus, ac thuribulo, & incenso, & cum vasculis Chrismatis & olei Catechumenorum descendit ad Fontem, & ibi vel ante altare Baptisterij, dicit Litaniam ordinariam prout habetur infrà post Septem Psalmos Pœnitentiales.

Et ante ℣. Vt nos exaudire digneris, dicat & secundò repetat sequentem versum.

Vt Fontem istum ad regenerandam tibi nouam prolem benedicere ✠ & consecrare ✠, digneris; Te rogamus audi nos.

Potest etiam dici Litania breuior, vt in Missali in Sabbato sancto: & dicto vltimo Kyrie eleison.

eleiſon. Sacerdos dicat: Pater noſter. & Credo in Deum, &c. omnia clara voce: quibus finitis dicat: ℣. Apud te Domine eſt fons vitæ. ℟. Et in lumine tuo videbimus lumen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, adeſto magnæ pietatis tuæ myſterijs, adeſto Sacramentis, & ad recreandos nouos populos, quos tibi Fons Baptiſmatis parturit, ſpiritum adoptionis emitte: vt quod noſtræ humilitatis gerendum eſt miniſterio, virtutis tuæ impleatur effectu. Per Dominum noſtrum IESVM Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus: per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Exorciſmus aquæ.

EXorcizo te creatura aquæ, per Deum viuum ✠, per Deum verum ✠, per Deũ ſanctum ✠, per Deum, qui te in principio, verbo ſeparauit ab arida, cuius ſuper te ſpiritus ferebatur, qui te de paradiſo manare iuſſit.

Hic manu aquam diuidat, & deinde de-

ea effundat extra marginem Fontis versus quatuor Orbis partes, prosequens:

Et in quatuor fluminibus totam terram rigare præcepit: qui te in deserto amaram per lignum dulcem fecit atque potabilem; qui te de petra produxit, vt populum, quem ex Ægypto liberauerat, siti fatigatum recrearet. Exorcizo te & per Iesum Christum filium eius vnicum, Dominum nostrum, qui te in Cana Galilææ signo admirabili sua potentia conuertit in vinum: qui super te pedibus ambulauit, & à Ioanne in Iordane in te baptizatus est: qui te vnà cum sanguine de latere suo produxit, & discipulis suis iussit, vt credentes baptizarent in te, dicens, Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti; vt efficiaris aqua sancta, aqua benedicta, aqua, quæ lauat sordes, & mundat peccata. Tibi igitur præcipio omnis spiritus immunde, omne phantasma, omne mendacium, eradicare & effugare ab hac creatura aquæ, vt qui in ipsa baptizandi erũt, fiat eis fons aquæ salientis in vitam æternam, regenerans eos Deo Patri, & Filio, & Spiritui sancto, in nomine eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem.

℟. Amen.

Oremus. Oratio.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, aquarum ſpiritualium ſanctificator, te ſuppliciter deprecamur, vt ad hoc miniſterium humilitatis noſtræ reſpicere digneris, & ſuper has aquas abluēdis & purificandis hominibus præparatas, Angelum ſanctitatis emittas, quò peccatis vitæ prioris ablutis, reatūque deterſo, purum ſancto Spiritui habitaculum regenerati effici mereantur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate eiuſdem Spiritus ſancti Deus: per omnia ſæcula ſæculorum.

℟. Amen.

Tunc ſufflet ter in aquam verſus tres partes ſecūdùm hanc figuram Ψ: deinde imponit incenſum in thuribulo, & Fontem incenſat. Poſteà infundens de Oleo Catechumenorum in aquam in modum Crucis, clara voce dicit:

Sanctificetur, & fecundetur Fons iſte Oleo ſalutis renaſcentibus ex eo in vitam æternam in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti.

℟. Amen.

Deinde infundit de Chriſmate, modo quo ſuprà, dicens: Infuſio Chriſmatis Domini IESV Chriſti, & Spiritus ſancti paracliti, fiat in nomine ſanctæ Trinitatis. ℟. Amen.

Poſteà accipit ambas ampullas dicti Olei ſancti & Chriſmatis, & de vtroque ſimul in modum Crucis infundendo, dicit:

Commixtio Chriſmatis ſanctificationis, & Olei vnctionis, & aquæ Baptiſmatis pariter fiat in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti. ℟. Amen.

Tum depoſita ampulla, dextera manu Oleum ſanctum & Chriſma infuſum miſcet cum aqua, & ſpargit per totum Fontem. Deinde medulla panis manum tergit, & ſi quis baptizandus eſt, eum baptizat, vt ſuprà. Quòd ſi neminem baptizat, ſtatim manus abluat, & ablutio effundatur in Sacrarium.

DE SACRAMENTO POENITENTIÆ.

Sanctum Pœnitentiæ Sacramentum, ad eos qui post Baptismum lapsi sunt, in gratiam Dei restituendos, à Christo Domino institutum, eò diligentiùs administrandum est, quò frequentior est eius vsus, & quò plura requiruntur ad illud rectè dignéque tractandum ac suscipiēdum. Cùm autem ad illud constituendum tria concurrāt materia, forma, & minister: illius quidem remota materia sunt peccata, proxima verò sunt actus pœnitentis, nempe contritio, confessio, & satisfactio. Forma autem, illa absolutionis verba: Ego te absoluo, &c. *Minister denique est Sacerdos, habens potestatem absoluendi vel ordinariam vel delegatā. Sed si periculum mortis immineat, approbatúsque desit Confessarius, quilibet Sacerdos potest à quibuscumque censuris & peccatis absoluere. In eius ministro requiritur etiam bonitas, scientia, atque prudentia, cum sigillo secretæ confessionis sub exacto perpetuóque silentio. Quibus & alijs ad id opportunis vt optimè sint instructi, omni studio curare debent Confessarij.*

In primis meminerit Confessarius, se iudicis pa-

riter & medici perſonam ſuſtinere, ac diuinæ iuſtitiæ ſimul & miſericordiæ miniſtrum à Deo cõſtitutum eſſe, vt tamquam arbiter inter Deum & homines, honori diuino & animarum ſaluti conſulat.

Vt ergo rectè iudicare queat, diſcernens inter lepram & lepram, & tamquam peritus medicus animarum morbos prudẽter curare, & apta cuique remedia applicare ſciat, quantam poteſt maximam ad id ſcientiam atque prudentiam, tum aſſiduis ad Deum precibus, tum ex probatis auctoribus, præſertim è Catechiſmo Romano, & prudenti conſilio peritorum, ſtudeat ſibi comparare.

Sciat caſus & cenſuras Sedi Apoſtolicæ & Ordinario ſuo reſeruatas, & ſuæ cuiuſque Eccleſiæ conſtitutiones, eáſque diligenter obſeruet.

Denique huius Sacramenti doctrinam omnem rectè noſſe ſtudebit, & alia ad eius rectam adminiſtrationem neceſſaria. Atque in hoc miniſterio ita procedat, vt infrà præſcribitur.

Ordo miniſtrandi Sacramentum Pœnitentiæ.

SAcerdos ad audiendam confeßionem vocatus, promptũ facilémque ſe præbeat: ac priuſquam ad audiendum accedat, ſi tempus ſuppetat, ad hoc miniſterium rectè ſanctéque obeundum, diuinum auxilium pijs precibus implorabit.

In Ecclesia, non autem in priuatis ædibus confessiones audiat, nisi ex causa rationabili; quæ cùm inciderit, studeat tamẽ id decẽti ac patẽti loco præstare.

Habeat in Ecclesia sedem confessionalem, in qua sacras confeßiones excipiat: quæ sedes patenti, conspicuo, & apto Ecclesiæ loco posita, crate perforata inter pœnitentem & Sacerdotem sit instructa.

Superpelliceo & stola violacei coloris vtatur, prout tempus vel locorum feret consuetudo.

Pœnitens, si opus fuerit, admoneatur, vt qua decet humilitate mentis & habitus accedat, flexis genibus signo Crucis se muniat.

Mox Confessarius inquirat de illius statu (nisi aliter notus fuerit) & quampridem sit confessus; & an impositam pœnitentiam adimpleuerit, num ritè atque integrè aliàs confessus fuerit, nũ conscientiam suam, vt debet, priùs diligenter discusserit.

Quòd si pœnitens aliqua censura vel casu reseruato sit ligatus, à quo ipse non poßit absoluere, non absoluat, nisi priùs obtenta facultate à Superiore.

Si verò Confessarius, pro personarum qualitate, cognouerit pœnitentem ignorare Christianæ fidei rudimenta; si tempus suppetat, eum breuiter instruat de articulis Fidei, & alijs ad salutem cognitu necessarijs, & ignorantiam eius corripiat, illúmque admoneat, vt ea postmodum diligentiùs addiscat.

Tũ pœnitẽs confeßionẽ generalẽ Latina vel vulgari

lingua dicat ſcilicet, Confiteor, &c. *vel ſaltem vtatur his verbis*: Confiteor Deo omnipotenti,& tibi Pater. *Peccata ſua exinde confiteatur, adiuuante, quotieſcumque opus fuerit, Sacerdote: qui confitentem non reprehendet, niſi finita; vt dicetur, confeſſione; neque interpellabit, niſi opus fuerit aliquid meliùs intelligere: proinde fiduciam ei præbeat, & humaniter ſuggerat, vt omnia peccata ſua ritè & integrè confiteatur, remota ſtulta illa quorumdam verecundia, qua præpediti, ſuadente diabolo, peccata confiteri non audent.*

Si pœnitens numerum, & ſpecies, & circunſtantias peccatorum explicatu neceſſarias non expreſſerit, eum Sacerdos prudenter interroget.

Sed caueat, ne curioſis aut inutilibus interrogationibus quemquā detineat, præſertim iuniores vtriuſque ſexus, vel alios, de eo quod ignorant, imprudenter interrogans, ne ſcandalum patiantur, indéque peccare diſcant.

Demum, audita confeßione, perpendens peccatorum quæ ille admiſit magnitudinem ac multitudinē, pro eorum grauitate, ac pœnitentis conditione, opportunas correptiones ac monitiones, prout opus eſſe viderit, paterna charitate adhibebit, & ad dolorem & contritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atque ad vitam emendandam ac meliùs inſtituendam inducet, remediáque peccatorum tradet.

Postremò salutarem & conuenientem satisfactionem, quantum spiritus & prudentia suggesserit, iniungat, habita ratione status, conditionis, sexus, & ætatis, & item dispositionis pœnitẽtium. Videatq;, ne pro peccatis grauibus leuissimas pœnitẽtias imponat, ne si fortè peccatis conniueat, alienorum peccatorum particeps efficiatur. Id verò ante oculos habeat, vt satisfactio non sit tantùm ad nouæ vitæ remedium, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum castigationem.

Quare curet, quantum fieri potest, vt contrarias peccatis pœnitentias iniungat: veluti auaris eleemosynas, libidinosis ieiunia vel alias carnis afflictiones, superbis humilitatis officia, desidiosis deuotionis studia. Rariùs autem vel seriùs confitentibus, vel in peccata facilè recidentibus, vtilissimum fuerit consulere, vt sæpè, puta semel in mense, vel certis diebus solemnibus confiteãtur, & si expediat, cõmunicent.

Pœnitentias pecuniarias sibi ipsis Confessarij non applicent, neque à pœnitentibus quidquam tamquã ministerij sui præmium petant vel accipiant.

Pro peccatis occultis, quantumuis grauibus, manifestam pœnitentiam non imponant.

Videat autem diligenter Sacerdos, quando, & quibus conferenda, vel neganda, vel differenda sit absolutio; ne absoluat eos, qui talis beneficij sunt incapaces: quales sunt qui nulla dant signa doloris, qui

odia & inimicitias deponere, aut aliena si possunt restituere, aut proximam peccandi occasionem deserere, aut alio modo peccata derelinquere, & vitam in melius emendare nolũt; aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publicè satisfaciant, & scandalum tollant: neque etiam eos absoluat, quorum peccata sunt Superioribus reseruata.

Si verò quis confiteatur in periculo mortis constitutus, absoluendus est ab omnibus peccatis & censuris, quantumuis reseruatis: (cessat enim tunc omnis reseruatio,) sed prius, si potest, cui debet, satisfaciat: ac si periculum euaserit, & aliqua ratione Superiori, à quo aliàs esset absoluendus, se sistere teneatur; cùm primùm poterit, coram eo se sistat, quidquid debet præstiturus.

Quòd si inter confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox & loquela ægrum deficiat, nutibus & signis conetur, quoad eius fieri poterit, peccata pœnitentis cognoscere; quibus vtcumque vel in genere vel in specie cognitis, vel etiam si confitendi desiderium siue per se, siue per alios ostenderit, absoluendus est.

Meminerit porrò Sacerdos, ægris non esse iniungendã grauem aut laboriosam pœnitẽtiam; sed indicẽdam tantùm illam, quam, si cõualuerint, opportuno tempore peragant. Interim iuxta grauitatem morbi, aliqua oratione, aut leui satisfactione impo-

ſita, & acceptata, abſoluantur, prout opus fuerit.

Abſolutionis forma.

Cùm igitur pœnitentem abſoluere voluerit, iniuncta ei priùs, & ab eo acceptata ſalutari pœnitentia, primò dicit:

Miſereatur tui omnipotens Deus, & dimiſſis peccatis tuis perducat te ad vitam æternam. Amen.

Deinde dextera verſus pœnitentem eleuata, dicit:

Indulgentiam, abſolutionem, & remiſſionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens & miſericors Dominus Amen.

Dominus noſter Ieſus Chriſtus te abſoluat: & ego auctoritate ipſius te abſoluo ab omni vinculo excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, in quantum poſſum, & tu indiges. Deinde ego te abſoluo à peccatis tuis, in nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Si pœnitens ſit laicus, omittitur verbum, **ſuſpenſionis.**

Paſſio Domini noſtri Ieſu Chriſti, merita beatæ Mariæ Virginis, & omnium Sanctorũ, quidquid boni feceris, & mali ſuſtinueris, ſint tibi in remiſſionem peccatorum, augmẽtum

gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen.

In confessionibus autem frequentioribus & breuioribus omitti potest, Misereatur, &c. satis erit dicere: Dominus noster IESVS Christus, &c. vt suprà vsque ad illud, Passio Domini, &c.

Vrgente verò aliqua graui necessitate in periculo mortis, breuiter dicere poterit:

Ego te absoluo ab omnibus censuris, & peccatis, in nomine Patris, &c.

De absolutione ab excommunicatione in foro exteriori.

S*I potestas absoluendi ab excommunicationis sententia Sacerdoti commissa fuerit à Superiore, & in mandato certa forma sit præscripta, illa omnino seruanda est: si verò in mandato seu commissione dicitur:* In forma Ecclesiæ consueta absoluat; *hæc seruanda sunt.*

Primò, vt excommunicatus ei, ob cuius offensam in excõmunicationem incurrit, priùs, si potest, satisfaciat. Quod si tunc non possit, sufficientem cautionem præbeat, aut saltem, si eam præstare non potest, iuret, se cùm primùm poterit, satisfacturum.

Secundò, si crimen, ob quod in excommunicationem incidit, sit graue, iuramentum ab eo exigatur de parendo mandatis Ecclesiæ, quæ illi fiet pro tali cau-

ſa: ac præcipuè, ne deinceps delinquat contra illum Canonem vel decretum, contra quod faciendo, cenſuram incurrit.

Denique hunc abſoluendi ritum obſeruabit.

Pœnitentem coram ſe vtroque genu flexo, in humero) ſi vir fuerit) vſque ad camiſiam excluſiuè denudato, virga aut funiculis ſedēs leuiter percutit, dicendo totum Pſalmum. Miſerere mei Deus, &c. cum Gloria Patri, &c. Deinde ſurgit, & aperto capite dicit: Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.

℣. Saluum fac ſeruum tuum, [vel ancillam tuam,] Domine. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. [vel in ea.] ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Eſto ei Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere, ſuſcipe deprecationem

noſtram, vt hunc famulum tuum, quem excommunicationis ſententia conſtringit, miſeratio tuæ pietatis clementer abſoluat. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Mox ſedet, & cooperto capite dicit:

Dominus noſter Ieſus Chriſtus te abſoluat, & ego auctoritate ipſius; & ſanctiſſimi Domini noſtri Papæ, [vel Reuerendiſſimi Epiſcopi N. vel talis Superioris] mihi commiſſa, abſoluo te à vinculo excommunicationis, in quam incurriſti [vel incurriſſe declaratus es] propter tale factum, vel cauſam, &c. & reſtituo te communioni & vnitati fidelium, & ſanctis Sacramentis Eccleſiæ, in nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus ſancti.

Quòd ſi Sacerdoti nulla ſit à Superiore præſcripta forma, nec ſibi mandatum, vt in forma Eccleſiæ communi vel conſueta abſoluat, tunc nihilominùs pro rei grauitate prædictam cærimoniam & Preces adhibeat: at verò ſi res non fuerit adeo grauis, abſoluere poterit, dicens:

Dominus noſter Ieſus Chriſtus te abſoluat: & ego auctoritate ipſius, & ſanctiſſimi Dñi noſtri Papæ (ſi à Papa fuerit delegatus) [vel Reuerẽdiſſimi Epiſcopi N. vel talis Superioris] mihi conceſſa, abſoluo te, &c. vt ſuprà.

In foro autem interiori Confessarius habens facultatem absoluendi excommunicatum, absoluat iuxta formam cõmunem suprà præscriptam in absolutione Sacramentali.

Ritus absoluendi excommunicatum iam mortuum.

SI quis excommunicatus ex hac vita decedens dederit signum contritionis, ne Ecclesiastica careat sepultura, sed Ecclesiæ suffragijs, quatenus fieri potest, adiuuetur, absolui potest hoc modo.

Si corpus nondum sepultum fuerit, verberetur, & absoluatur, vt infrà: deinde absolutum in loco sacro sepeliatur.

Si verò fuerit sepultum in loco profano, si commodè fieri poterit, exhumabitur, & eodem modo verberabitur, & post absolutionem in loco sacro sepelietur: sed si commodè exhumari non potest, locus sepulturæ verberetur, posteà absoluatur.

Quòd si in loco sacro sit sepultus, non exhumabitur, sed verberabitur sepulchrũ. Dũ autẽ corpus, siue sepulturã verberat, Sacerdos dicat, Aña. Exultabũt Dño ossa humiliata. Psal. Miserere mei Deus, &c. Quo facto,

absoluatur, dicendo: Auctoritate mihi concessa, ego te absoluo à vinculo excommunicationis, quam incurristi. [vel incurrisse declaratus es] propter tale factum, & restituo te communioni fidelium, in nomine Patris ✠ & Filij, & Spiritus sancti Amen. Deinde dicatur Psalmus. De profundis. in fine, Requiem æternam dona ei Domine.

℟. Et lux perpetua luceat ei. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster.
℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requiescat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DA quæsumus Domine, animæ famuli tui, quem excommunicationis sententia constrinxerat, refrigerij sedem, quietis beatitudinem, & superni luminis claritatem. Per Christum Dominum nostrum.
℟. Amen.

De modo abſoluendi à Suſpenſione, vel ab Interdicto, extra vel intra ſacramentalem Confeſſionem.

SI Sacerdoti ſit commiſſa facultas abſoluendi aliquem à ſuſpenſione vel interdicto, quamuis nulla verba ſint præcipuè determinata, vti poterit hac formula.

Pœnitens dicat: Confiteor Deo, &c. Sacerdos: Miſereatur tui, &c. Indulgentiam, &c.

Auctoritate mihi ab N. tradita, ego abſoluo te à vinculo ſuſpenſionis, [vel interdicti] quam [vel quod] propter tale factum [vel cauſam] incurriſti, ſeu [incurriſſe declaratus es,] in nomine Patris, ✠, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Si verò Confeſſario, ſiue in foro conſcientiæ, ſiue extra, data eſt poteſtas diſpenſandi ſuper irregularitate, tunc poſtquam abſoluerit à peccatis, addat conſequenter.

Et eadem auctoritate diſpenſo tecum ſuper irregularitate, [vel irregularitatibus, ſi ſunt plures] in quam, [vel in quas] ob talē, vel tales cauſas, eas exprimendo, incurriſti, &

habilem reddo, & reſtituo te executioni Ordinum & officiorum tuorum, in nomine Patris ✠ & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Si nullum habet Ordinem, dicatur: Habilem reddo te ad omnes Ordines ſuſcipiendos, vel etiam ad alia, iuxta tenorem mandati.

Quòd ſi neceſſe ſit titulum Beneficij reſtituere, & fructus malè perceptos condonare, ſubiungat:

Et reſtituo tibi titulum, [ſeu titulos] Beneficij, [ſeu Beneficiorum,] & condono tibi fructus malè perceptos. In nomine Patris ✠ & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Aduertat autem Sacerdos, ne vllo modo in ijs facultatis ſuæ terminos excedat.

DE SANCTISSIMO EVCHARISTIÆ SACRAMENTO.

OMnibus quidẽ Eccleſiæ Catholicæ Sacramentis religioſè ſanctéque tractandis, magna ac diligens cura adhibenda eſt; ſed præcipuè in adminiſtrando ac ſuſcipiendo ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento, quo nihil dignius, nihil ſanctius & admirabilius habet Eccleſia Dei; cùm in eo contineatur præcipuum & maximum Dei donum, & ipſemet omnis gratiæ & ſanctitatis fons auctórque Chriſtus Dominus.

Parochus igitur ſummum ſtudium in eo ponat, vt cùm ipſe venerabile hoc Sacramentum, qua decet reuerentia, debitóque cultu tractet, cuſtodiat, & adminiſtret; tum etiam populus ſibi commiſſus religioſè colat, ſanctè frequenterque ſuſcipiat, præſertim in maioribus anni ſolemnitatibus.

Ideò populũ ſæpiùs admonebit, qua præparatione, & quãta animi religione ac pietate, & humili etiã

corporis habitu ad tam diuinum Sacramentum debeat accedere: vt præmissa Sacramentali confessione, omnes saltem à media nocte ieiuni, & vtroque genu flexo Sacramentum humiliter adorent, ac reuerenter suscipiant, viri quantum fieri potest à mulieribus separati.

Moneantur prætereà communicantes, vt sumpto Sacramento non statim ab Ecclesia discedant, aut colloquantur, nec statim vagis oculis circumspiciant, aut expuant, neque de libro statim Orationes recitent, ne Sacramenti species de ore decidant: sed, qua par est deuotione, aliquantisper in oratione permaneant, gratias agentes Deo de tam singulari beneficio, atque etiam de sanctissima passione Dominica, in cuius memoriam hoc mysterium celebratur & sumitur.

Curare porrò debet, vt perpetuò aliquod particulæ consecratæ eo numero, qui vsui infirmorum & aliorum fidelium communioni satis esse possit, conseruentur in pixide ex solida decentique materia, eáque munda, & suo operculo benè clausa, albo velo cooperta, & quantum res feret, ornato in tabernaculo claue obserato.

Hoc autem tabernaculum conopæo decenter opertum, atque ab omni alia re vacuum, in Altari maiori, vel in alio, quod venerationi & cultui tanti Sacramenti commodius ac decentius videatur, sit

collocatum, ita vt nullum alijs ſacris functionbus, aut Eccleſiaſticis Officijs impedimentum afferatur. Lampades coram eo plures, vel ſaltem vna die noctúque perpetuò colluceat; curabitque Parochus, vt omnia ad ipſius Sacramenti cultum ordinata, integra mundáque ſint, & conſeruentur.

Sanctiſſimæ Euchariſtiæ particulas frequenter renouabit. Hoſtiæ verò, ſeu particulæ conſecrandæ ſint recentes, & vbi eas conſecrauerit, veteres primò diſtribuat, vel ſumat.

Fideles omnes ad ſacram Communionem admittendi ſunt, exceptis ijs, qui iuſta ratione prohibentur. Arcēdi autem ſunt publicè indigni, quales ſunt excommunicati, interdicti, manifeſtéque infames, vt meretrices, concubinarij, fœneratores, magi, ſortilegi, blaſphemi, & alij eius generis publici peccatores: niſi de eorum pœnitentia & emendatione conſtet, & publico ſcandalo priùs ſatisfecerint.

Occultos verò peccatores, ſi occultè petant, & non eos emendatos agnouerit, repellat; non autem ſi publicè petant, & ſine ſcandalo ipſos præterire nequeat.

Amentibus præterea ſeu phreneticis communicare non licet; licebit tamen, ſi quando habeāt dilucida interualla, & deuotionem oſtendant, dum in eo ſtatu manent, ſi nullum indignitatis periculum

adsit.

Iis etiam, qui propter ætatis imbecillitatem nondum huius Sacramenti cognitionem & gustum habent, administrari non debet.

Ordo ministrandi sacram Communionem.

SAcerdos igitur sanctissimam Eucharistiã ministraturus, Hostijs, seu particulis pro populi multitudine consecratis, vasculóque vno, vel pluribus, decenti & commodo loco expositis, cum vino & aqua ad purificationẽ eorum qui Communionem sumpserint, & ante eos linteo mundo extenso, lotis priùs manibus, & superpelliceo indutus, ac desuper stola coloris Officio illius diei conueniẽtis, præcedẽte Clerico seu alio ministro, procedit ad altare manibus iunctis, & accensis cereis; facta priùs & posteà genuflexione extrahit pixidem, & illam super corporale depositam discooperit. Minister genibus flexis, nomine populi ad cornu Epistolæ facit Confessionem generalem, dicens: **Confiteor Deo,** &c. Tum Sacerdos iterùm genuflectit, & manibus iunctis ante pectus vertit se ad populum (aduertens ne terga vertat Sacra-

mento) & in cornu Euangelij dicit : Miſereatur veſtri, &c. & addit : Indulgentiam, abſolutionem ✠, & remiſſionem peccatorum veſtrorum tribuat vobis omnipotens & miſericors Dominus.

℟. Amen. dicens, Indulgentiam, &c. manu dextra in formam Crucis ſignat communicandos.

Deinde ad Altare ſe conuertit, genuflectit, manu ſiniſtra pixidem prehendit, & duobus digitis, pollice & indice, Sacramentum accipit, & eleuat, conuerſuſque ad populum in medio Altari dicit clara voce: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. mox ſubdit: Domine non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum, ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur anima mea. quod iterùm ac tertiò repetit. qua formula etiam vtendum eſt, cùm feminæ Communio miniſtratur.

Poſteà ad comunicandum accedit, incipiens ab ijs qui ſunt ad partem Epiſtolæ; ſed primò, ſi Sacerdotibus, vel alijs ex Clero danda ſit Communio, ijs ad gradus Altaris genuflexis præbeatur, vel ſi commodè fieri poteſt, intra ſepimentum Altaris ſint à laicis diſtincti. Sacerdotes verò cum ſtola communicent.

Sacerdos vnicuique porrigens Sacramentum, & faciens cum eo ſignum Crucis ſuper pixidem ſimul dicit: Corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti cuſtodiat animam tuam in vitam æternam. Amen.

Vbi verò omnes communicauerint, Sacerdos reuerſus ad Altare dicere poterit: O Sacrum conuiuium, in quo Chriſtus ſumitur, recolitur memoria paſſionis eius, mens impletur gratia, & futuræ gloriæ nobis pignus datur. ℣. Panem de cælo præſtitiſti eis. Miniſter reſpondet: Omne delectamentum in ſe habentem, Tempore Paſchali additur, Alleluia. mox Sacerdos dicit ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui nobis ſub Sacramento mirabili, paſſionis tuæ memoriam reliquiſti; tribue quæſumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui ſacra myſteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter ſentiamus. Qui viuis & regnas, &c.

Tempore Paſchali dicitur Oratio.

SPiritum nobis, Domine, tuæ charitatis infunde: vt quos Sacramẽtis Paſchalibus

ſatiaſti, tua facias pietate cõcordes. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℞. Amen.

Antequam reponat Sacramentum, diligenter aduertat, vt ſi aliquod fragmentum digitis adhæſerit, illud in pixidem deponat, & eoſdem digitos, quibus tetigit Sacramentum, abluat, & abſtergat purificatorio; ablutionem verò ſumat, ſi celebrauerit, aut ijs qui tunc communicarunt, ſumendam tradat, aut ſaltem in ſacrarium inijciat. Poſteà genuflectens reponit Sacramentum in tabernaculo, & claue obſerat. Deinde extenta manu dextera, benedicit ijs qui communicarunt, dicens: Benedictio Dei omnipotentis, Patris ✠, & Filij, & Spiritus ſancti deſcendat ſuper vos, & maneat ſemper.
℞. Amen.

Communio autem populi intra Miſſam, ſtatim poſt Communionem Sacerdotis celebrantis fieri debet (niſi quandoque ex rationabili cauſa poſt Miſſam ſit facienda) cùm Orationes, quæ in Miſſa poſt Communionem dicuntur, non ſolùm ad Sacerdotem, ſed etiam ad alios communicantes ſpectent.

Itaque Sacerdos, ſumpto ſacratiſſimo Sanguine, antequam ſe purificet, ponat par-

ticulas conſecratas in pixide, vel ſi pauci ſint communicandi, ſuper patenam, niſi in principio poſitæ fuerint in pixide, & genuflectit, miniſtro interim faciente confeſſionem, vt ſuprà. Poſteà vertens ſe ad populum, in cornu Euangelij dicit: **Miſereatur veſtri**, &c. & eo quo ſupra dictum eſt modo, porrigit communicandis Euchariſtiam, incipiens à miniſtris Altaris, ſi velint communicare. Finita Communione, reuertitur ad Altare, nihil dicens, & non dat eis benedictionem, quia illam dabit in fine Miſſæ. Deinde dicit ſecretò; **Quod ore ſumpſimus**, &c. vt in Miſſali, ſe purificat, & Miſſam abſoluit. Quòd ſi contingat, abſoluta Miſſa, ſtatim aliquos interdum communicare, tunc Sacerdos adhuc planeta indutus, ſacram Communionem eo modo, quo ſuprà dictum eſt, miniſtrabit.

De Communione Paſchali.

CVret autem Parochus, vt in Quadrageſima per ſe vel per alios concionatores populo opportunè denuntietur Conſtitutio Concilij *Lateranenſis ſub Innocentio* III. *quæ ſic habet:*

Omnis vtriuſque ſexus fidelis, poſtquam ad annos diſcretionis peruenerit, omnia ſua ſolus peccata confiteatur fideliter ſaltem ſemel in anno proprio Sacerdoti, & iniunctam ſibi pœnitentiam ſtudeat pro viribus adimplere, ſuſcipiens reuerenter ad minus in Paſcha Euchariſtiæ Sacramentum, niſi fortè de conſilio proprij Sacerdotis, ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus ab eius perceptione duxerit abſtinendum: alioquin & viuens ab ingreſſu Eccleſiæ arceatur, & moriens Chriſtiana careat ſepultura.

Vt igitur hoc ſalutare Concilij decretum inuiolabiliter ſeruetur, deſcripta Parochus habeat nomina ſuorum Parochianorum, & qui dicto tempore non communicauerint, & poſt Octauam Paſchæ eos qui propriæ ſalutis immemores ſæpiùs admoniti non obtemperauerint, Ordinario ſuo denuntiet.

Dabit quoque operam Parochus, quoad eius fieri poteſt, vt in ipſo die ſanctiſſimo Paſchæ communicent, quo die ipſe per ſe, niſi legitimè impediatur, Parochiæ ſuæ fidelibus hoc Sacramentum miniſtrabit. Alienæ verò parochiæ fideles ad proprium Parochum remittet, præter peregrinos & aduenas,

& qui certum domicilium non habent; quibus ipſe ſacram præbebit Communionem, ſi ad illum acceſſerint ritè parati; vel vbi eſt ea conſuetudo, eos ad Cathedralis Eccleſiæ Parochos remittet. In ceteris verò ſeruabit ea, quæ in libro de ſtatu animarum, vt infrà, præſcribuntur.

Ægrotis quoque parochialibus, etiamſi Communionem extra præſcriptos Paſchales dies ſumpſerint, in Paſchalibus diebus illam deferet ac miniſtrabit.

De Communione infirmorum.

Viaticum ſacratiſſimi Corporis Domini noſtri Ieſu Chriſti ſummo ſtudio ac diligentia ægrotantibus opportuno tempore procurandum eſt, ne fortè contingat illos tanto bono, Parochi incuria, priuatos decedere. Cauendum autem in primis eſt, ne ad indignos cum aliorum ſcãdalo deferatur, quales ſunt publici vſurarij, concubinarij, notoriè criminoſi, nominatim excommunicati aut denuntiati, niſi ſeſe priùs ſacra Confeſſione purgauerint, & publicæ offenſioni, prout de iure, ſatisfecerint.

Hortetur Parochus infirmum, vt ſacram Communionem ſumat, etiamſi grauiter non ægrotet, aut mortis periculum non immineat, maximè ſi Feſti alicuius celebritas id ſuadeat; neque ipſe illam miniſtrare recuſabit.

Pro Viatico autem ministrabit, cùm probabile est, quòd eam ampliùs sumere non poterit, Quòd si æger, sumpto Viatico, dies aliquot vixerit, vel periculum mortis euaserit, & communicare voluerit, eius pio desiderio Parochus non deerit.

Potest quidem Viaticum breui morituris dari non ieiunis; id tamen diligenter curandum est, ne ijs tribuatur, à quibus ob phrenesim, siue ob assiduam tussim, aliúmve similem morbum aliqua indecentia cum iniuria tanti Sacramenti timeri potest. Ceteris autem infirmis, qui ob deuotionem in ægritudine communicant, danda est Eucharistia ante omnem cibum & potum, non aliter ac ceteris fidelibus, quibus nec etiam per modum medicinæ antè aliquid sumere licet.

Sed alicui ad adorandum solùm, seu deuotionis seu cuiusuis rei prætextu ad ostendendum non deferatur.

Deferri autem debet hoc sanctum Sacramentum ab Ecclesia ad priuatas ægrotantium domos decenti habitu, superposito mundo velamine, manifestè atque honorificè, ante pectus cum omni reuerentia & timore, semper lumine præcedente.

Parochus igitur processurus ad communicandum infirmum, aliquot campanæ ictibus iubeat conuocari Parochianos, seu Confraternitatem sanctissimi Sacramenti, (vbi fuerit instituta) seu alios pios

Christi fideles, qui sacram Eucharistiam cum cereis seu intortitijs comitentur, & vmbellam seu baldachinum, vbi haberi potest, deferant. Præmoneat, vt ægri cubiculum mundetur, & in eo paretur mensa linteo mundo cooperta, in qua sanctissimum Sacramentum decenter deponatur.

Parentur luminaria, ac duo vascula, alterum cum vino, alterum cum aqua; præterea linteum mundum ante pectus communicandi ponatur, atque alia ad ornatum loci, pro cuiusque facultate.

Vbi verò conuenerint, qui Eucharistiam comitaturi sunt, Sacerdos indutus superpelliceo & stola, & si haberi potest, pluuiali albi coloris, Acolythis seu Clericis, aut etiam Presbyteris (si locus feret) superpelliceo pariter indutis comitatus, decenter, & de more acceptas aliquot particulas consecratas, vel vnam tantùm (si longius aut difficilius iter sit faciendum) imponat in pixide, seu parua custodia, quã proprio suo operculo cooperit, & velum sericum superimponit; ipse verò Sacerdos imposito sibi priùs ab vtroque humero oblongo velo decenti, vtraque manu accipiat vas cum Sacramento, & deinde vmbellam seu baldachinum subeat, nudo capite processurus.

Præcedat semper Acolythus, vel alius minister deferens laternã (noctu autem hoc Sacramentũ deferri non debet, nisi necessitas vrgeat) sequantur duo

Clerici, vel qui illorum vices ſuppleant; quorum alter Aquam benedictam cum aſperſorio, & burſam cum corporali, quod ſupponendum erit vaſculo Sanctiſſimi Sacramenti ſuper menſa in cubiculo infirmi, & cum linteolo purificatorio ad digitos Sacerdotis abſtergendos; alſter hunc librum Ritualem deferat, & campanulam iugiter pulſet. Succedāt deinde deferētes intortitia. Poſtremò Sacerdos Sacramētum geſtans eleuatum ante pectus ſub vmbella dicens Pſalmum, Miſerere, *& alios Pſalmos, & Cantica. Quòd ſi longius aut difficilius iter obeundum ſit, & fortaſſe etiam equitandum, neceſſe erit, vas, in quo Sacramentum defertur, burſa decenter ornata, & ad collum appenſa, aptè includere, & ita ad pectus alligare atque obſtringere, vt neque decidere, neque è pixide excuti Sacramentum queat.*

Ingrediens verò locum vbi iacet infirmus, dicat: Pax huic domui. ℟. Et omnibus habitantibus in ea. Tum depoſitum Sacramentum ſuper menſa, ſuppoſito corporali, genuflexus adorat, omnibus in genua procumbentibus, & mox accepta Aqua benedicta, aſpergit infirmum, & cubiculum, dicens Antiphonam: Aſperges me Domine hyſſopo, & mūdabor: lauabis me, & ſuper niuem dealbabor: & primum verſum Pſalmi, Miſerere mei Deus, cum Gloria Patri & filio, &c.

Sicut erat in principio, &c.

Deinde repetitur Antiph. Asperges me, &c. Posteà ℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram.

℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

EXaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum.

℟. Amen.

His dictis accedat ad infirmum, vt cognoscat, num sit benè dispositus ad suscipiendum sacrum Viaticum, & vtrùm velit aliqua peccata confiteri; & illum audiat, atque absoluat: quamuis priùs deberet esse ritè confessus, nisi necessitas aliter vrgeat. Posteà facta de more Confessione generali, siue ab infirmo, siue eius nomine ab alio, Sacerdos dicit: Misereatur, &c. Indulgentiam, &c.

Deinde facta genuflexione, accipit Sacramentũ de vasculo, atque illud eleuans ostendit infirmo, dicens: Ecce Agnus Dei, ecce

qui

qui tollit peccata mundi. & more ſolito ter dicat: Domine non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum; ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur anima mea. & infirmus ſimul cum Sacerdote dicat eadem verba, ſaltem ſemel, ſubmiſſa voce, tum Sacerdos dans infirmo Euchariſtiam, dicat: Accipe frater [vel ſoror [Viaticum Corporis Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui te cuſtodiat ab hoſte maligno, & perducat in vitam æternam. Amen.

Si verò Communio non datur per modum Viatici, dicat more ordinario: Corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti cuſtodiat, &c.

Quòd ſi mors immineat, & periculum ſit in mora, tunc dicto, Miſereatur, &c. prædictis Precibus omnibus, vel ex parte omiſſis, ei ſtatim Viaticum præbeatur. Poſteà Sacerdos abluat digitos, nihil dicens; & infirmo detur ablutio. Deinde dicat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, te fideliter deprecamur, vt accipienti fratri noſtro [vel ſorori noſtræ] ſacroſanctum Corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti Filij tui, tam corpori quàm animæ proſit ad remedium ſempiternũ: qui tecum

viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum.
℟. Amen.

His expletis, si altera particula Sacramenti superfuerit (superesse autem semper debet, præterquam in casu iam dicto) genuflectit, surgit, & accipiens vas cum Sacramento, facit cum eo signum Crucis super infirmum, nihil dicens, & reuerenter illud deferens, ordine quo venerat, reuertitur ad Ecclesiam dicendo Psalmum. Laudate Dominum de cælis. & alios Psalmos & Hymnos, prout tempus feret. Cùm peruenerit ad Ecclesiam, ponit Sacramentum super Altare, adorat, deinde dicit. ℣. Panem de cælo præstitisti eis.
℟. Omne delectamentum in se habentem.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui nobis sub Sacramento mirabili Passionis tuæ memoriam reliquisti: tribue, quæsumus, ita nos Corporis & Sãguinis tui sacra mysteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter sentiamus. Qui viuis & regnas, &c. Amen.

Deinde annuntiat Indulgentias à summis Pontificibus concessas sanctissimum Sacramentum comitantibus.

Poſteà cum Sacramento in pixide velo cooperta faciat ſignum Crucis ſuper populum, nihil dicens. Poſtremò illud in loco ſuo reponat.

Quòd ſi ob difficultatem aut longitudinem itineris, vel quia ea qua decet veneratione Sacramẽtum ad Eccleſiam commodè reportari non poteſt, ſumpta fuerit vna tantùm particula conſecrata, vt dictum eſt, tunc ea infirmo adminiſtrata, Sacerdos prædictis Precibus recitatis, eum manu benedicit, & vnà cũ alijs priuato habitu, extinctis luminibus, vmbella demiſſa, latente pixide, ad Eccleſiam, vel domum quiſque ſuam reuertatur.

DE SACRAMENTO
EXTREMÆ VNCTIONIS.

EXtremæ Vnctionis Sacramentum, à Chriſto Domino inſtitutum, tamquam cæleſtis medicina, non animæ ſolùm, ſed etiam corpori ſalutaris, omni ſtudio ac diligentia periculosè ægrotantibus adhibendũ eſt; & eo quidem tempore, ſi fieri poſſit, cũ illis adhuc integra mẽs & ratio viget: vt ad vberiorẽ Sacramẽti gratiã percipiendam, ipſi etiam ſuam fidem, ac piam animi voluntatẽ cõferre poſſint, dum ſacro liniũtur Oleo.

In quo illud in primis ex generali Ecclesiæ consuetudine obseruandum est, vt si tempus, & infirmi conditio permittat, ante extremam Vnctionem, Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta infirmis præbeantur.

Habeat igitur Parochus loco nitido & decenter ornato, in vase argenteo seu stanneo, diligenter custoditum sacrum Oleum infirmorum, quod singulis annis Feria v. in Cœna Domini ab Episcopo benedictum, veteri combusto, renouandum est. Id tamen, si forte infra annum aliquo modo ita deficiat, vt sufficere non posse videatur, neque aliud benedictum haberi queat, modico Oleo non benedicto in minori quantitate super infuso, reparari potest.

Oleum porrò ipsum vel per se solum, vel in bombacio, seu re simili seruari potest: sed ad euitandum effusionis periculum multo commodiùs ad infirmos defertur in bombacio.

Debet autem hoc Sacramentum infirmis præberi, qui cùm ad vsum rationis peruenerint, tam grauiter laborant, vt mortis periculum imminere videatur, & ijs qui præ senio deficiunt, & in diem videntur morituri, etiam sine alia infirmitate.

Infirmis autem, qui dum sana mente & integris sensibus essent, illud petierunt, seu verisimiliter petijssent, seu dederint signa contritionis, etiamsi deinde loquelam amiserint, vel amentes effecti sint, vel

delirent, aut non sentiant, nihilominùs præbeatur.

Sed si infirmus, dum phrenesi aut amentia laborat, verisimiliter posset quidquam facere contra reuerentiam Sacramenti, non inungatur, nisi periculũ tollatur omnino.

Impœnitentibus verò, & qui in manifesto peccato mortali moriuntur, & excommunicatis, & nondum baptizatis penitus denegetur.

Non ministretur etiam prælium inituris, aut nauigationem, aut peregrinationem, aut alia pericula subituris, aut reis vltimo supplicio mox afficiendis, aut pueris rationis vsum non habentibus.

Si quis autem laborat in extremis, & periculum immineat ne decedat antequam finiantur Vnctiones; citò vngatur, incipiendo ab eo loco: Per istam sanctam Vnctionem, &c. *vt infrà. deinde si adhuc superuiuat, dicantur* Orationes *prætermissæ, suo loco positæ.*

Si verò dum inungitur, infirmus decedat, Presbyter vltrà non procedat, & prædictas Orationes *omittat.*

Quòd si dubitet an viuat adhuc, Vnctionem prosequatur, sub conditione pronuntiando formam, dicens: Si viuis, per istam sanctam Vnctionem, &c. *vt infrà.*

Si autem acciderit, infirmum post peccatorum suorum confessionem ad exitum vitæ properare, tunc cũ

ſacro Viatico poterit & Oleum infirmorum ad eum deferri, per ipſum Sacerdotem qui defert ſacram Euchariſtiam. Si tamen alius Presbyter vel Diaconus, qui oleum ſanctum deferat, haberi poſſit, per ipſum deferatur: qui ſuperpelliceo indutus, cum Oleo ſacro occultè delato ſequatur Sacerdotem Viaticum portantem; & poſtquam infirmus Viaticum ſumpſerit, inungatur à Sacerdote.

In eadem infirmitate hoc Sacramentum iterari non debet, niſi diuturna ſit, vt cùm infirmus conualuerit, iterùm in periculum mortis incidit.

Quinque verò corporis partes præcipuè vngi debent, quas veluti ſenſuum inſtrumenta homini natura tribuit; nempe oculi, aures, nares, os, & manus: attamen pedes etiam & renes vngēdi ſunt; ſed renum vnctio in mulieribus, honeſtatis gratia, ſemper omittitur; atque etiam in viris, quando infirmus commodè moueri non poteſt. Sed ſiue in mulieribus, ſiue in viris, alia corporis pars pro renibus vngi non debet.

Manus verò, quæ reliquis infirmis interiùs vngi debent, Presbyteris exteriùs vngantur.

Dum oculos, aures, & alia corporis membra, quæ paria ſunt, Sacerdos vngit, caueat, ne altero ipſorum inungendo, Sacramenti formam priùs abſoluat, quàm ambo huiuſmodi paria membra perunxerit.

Si quis autem ſit aliquo membro mutilatus, pars loco illi proxima inungatur, eadem verborum forma.

Huius autem Sacramenti forma, qua Sancta Romana Eccleſia vtitur, ſolemnis illa precatio eſt, quam Sacerdos ad ſingulas unctiones adhibet, cùm ait:

Per iſtam ſanctam Vnctionem & ſuam pijſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per viſum, ſiue per auditum, &c. deliquiſti.

Ordo miniſtrandi Sacramentum extremæ Vnctionis.

SAcerdos igitur hoc Sacramentũ miniſtraturus quatenus fieri poterit, parari curet apud infirmum menſam mappa candida coopertam, itémque vas, in quo ſit bombacium, ſeu quidquid ſimile in ſeptem globulos diſtinctum, ad abſtergendas partes inunctas; medullam panis ad detergendos digitos, & aquam ad abluendas Sacerdotis manus; cercam item candelam, quæ deinde accenſa ipſi vngenti lumen præbeat. Denique operam dabit, vt quanta poterit munditia ac nitore hoc Sacramentum miniſtretur.

Deinde conuocatis Clericis ſeu miniſtris, vel ſaltẽ

vno Clerico, qui Crucem ſine haſta, Aquam benedictam cum aſperſorio, & librum Ritualem deferat, ipſe Parochus decenter accipit vas ſacri Olei infirmorum ſacculo ſerico violacei coloris incluſum, illúdque cautè defert, ne effundi poſſit. Quòd ſi longius iter peragendum, aut etiam equitandum ſit, vel aliàs adſit periculum effuſionis, vas Olei ſacculo aut burſa incluſum, vt dictum eſt, ad collum appendat, vt commodiùs & ſecuriùs perferat. Procedat autem ſine ſonitu campanulæ.

Cùm peruentum fuerit ad locum vbi iacet infirmus, Sacerdos intrans cubiculum dicit: Pax huic domui. ℟. Et omnibus habitantibus in ea.

Deinde depoſito Oleo ſuper menſam, ſuperpelliceo ſtoláque violacea indutus, ægroto Crucem piè deoſculādam porrigit: mox in modum crucis eum Aqua benedicta, & cubiculum & circumſtantes aſpergit, dicens Antiphonam Aſperges, &c. *Quòd ſi ægrotus voluerit confiteri, audiat illum, & abſoluat. Deinde pijs verbis illum conſoletur, & de huius Sacramenti vi atque efficacia, ſi tempus ferat, breuiter admoneat; & quantum opus ſit, eius animum confirmet, & in ſpem erigat vitæ æternæ.*

Poſteà dicat verſiculum Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiſcum.

℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

INtroeat, Domine Ieſu Chriſte, domum hanc ſub noſtræ humilitatis ingreſſu, æterna felicitas, diuina proſperitas, ſerena lætitia, charitas fructuoſa, ſanitas ſempiterna: effugiat ex hoc loco acceſſus dæmonum; adſint Angeli pacis, domumque hanc deſerat omnis maligna diſcordia. Magnifica, Domine, ſuper nos nomen ſanctum tuum: & benedic ✠ noſtræ conuerſationi: ſanctifica noſtræ humilitatis ingreſſum, qui sãctus & pius es, & permanes cum Patre & Spiritu ſancto, in ſæcula ſæculorum. Amen.

Oremus, & deprecemur Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, vt benedicendo benedicat ✠ hoc tabernaculum, & omnes habitantes in eo, & det eis Angelum bonũ cuſtodem, & faciat eos ſibi ſeruire ad conſiderandum mirabilia de lege ſua: auertat ab eis omnes contrarias poteſtates: eripiat eos ab omni formidine, & ab omni perturbatione, ac ſanos in hoc tabernaculo cuſtodire dignetur. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuit & regnat Deus in ſæcula ſæculorum. Amen.

Oremus.

EXaudi nos, Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui cuſtodiat, foueat, protegat, viſitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

℟. Amen.

Quæ Orationes, ſi tempus non patiatur, ex parte, vel in totum poterunt omitti. Tum de more facta Confeſſione generali, Latino vel vulgari ſermone, Sacerdos dicat: Miſereatur tui, &c. Indulgentiam, &c.

Antequam Parochus incipiat vngere infirmum, moneat adſtantes, vt pro illo orent, & vbi commodum fuerit, pro loco & tempore, & adſtantium numero vel qualitate, recitent ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, cum Litanijs, vel alias Preces, dum ipſe Vnctionis Sacramentum adminiſtrat. Mox dicat:

IN nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti, extinguatur in te omnis virtus diaboli per impoſitionem manuum noſtrarum, & per inuocationem omnium ſanctorum Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, Virginum, atque omnium ſimul Sanctorum. Amen.

Deinde intincto pollice in Oleo sancto in modum Crucis vngit infirmum in partibus hîc subscriptis, aptando proprio loco verba formæ in hunc modum.

Ad oculos.

PEr istam sãctam Vnctionem ✠ & suam pijssimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per visum deliquisti. Amen.

Minister verò si est in Sacris, vel ipsemet Sacerdos post quamlibet Vnctionem tergat loca inuncta nouo globulo bombacij, vel rei similis, eaque in vase mundo reponat, & ad Ecclesiam posteà deferat, comburat, cineresque proijciat in Sacrarium.

Ad aures.

Per istam sanctam Vnctionem ✠ & suam pijssimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per auditum deliquisti. Amen.

Ad nares.

Per istam sanctam Vnctioenm ✠ & suam pijssimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per odoratum deliquisti. Amen.

Ad os, compressis labijs

Per istam sanctam Vnctionem ✠ & suam

pijſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per guſtum & locutionem deliquiſti. Amen.

Ad manus.

Per iſtam ſanctam Vnctionem ✠ & ſuam pijſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per tactum deliquiſti. Amen.

Et aduerte, quòd Sacerdotibus, vt dictum eſt, manus non inunguntur interiùs, ſed exteriùs.

Ad pedes.

Per iſtam ſanctam Vnctionem ✠ & ſuam pijſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per greſſum deliquiſti. Amen.

Ad lumbos, ſiue renes.

Per iſtam ſanctam Vnctionem ✠ & ſuam pijſſimam miſericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per lumborum delectationem deliquiſti. Amen.

Hæc autem vnctio ad lumbos, vt dictum eſt, omittitur ſemper in feminis, & etiam in viris, qui ob infirmitatem vix, aut ſine periculo moueri non poſſunt.

Quibus omnibus peractis, Sacerdos dicit: Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie elei-

ſon. Pater noſter, &c. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.
℣. Saluum fac ſeruum tuum. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Mitte ei Domine auxiliũ de ſancto. ℟. Et de Sion tuere eum. ℣. Eſto ei Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo.
℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine Deus, qui per Apoſtolum tuum Iacobum locutus es: Infirmatur quis in vobis? inducat preſbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, vngentes eum Oleo in nomine Domini, & oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & ſi in peccatis ſit, remittentur ei: cura quæſumus, Redemptor noſter, gratia ſancti Spiritus languores iſtius infirmi, eiúſque ſana vulnera, & dimitte peccata, atque dolores cunctos mentis & corporis ab eo expelle, plenamque interiùs & exteriùs ſanitatem miſericorditer redde, vt ope miſericordiæ tuæ reſtitutus, ad priſtina reparetur officia. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuis & regnas Deus in ſæcula ſæcu-

lorum. Amen.

Oremus.

RESpice, quæſumus Domine, famulum tuum N. in infirmitate ſui corporis fatiſcentem, & animam refoue, quam creaſti: vt caſtigationibus emendatus, ſe tua ſentiat medicina ſaluatum. Per Chriſtum Dominũ noſtrum. Amen.

Oremus.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui benedictionis tuæ gratiam ægris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate cuſtodis: ad inuocationem tui nominis benignus aſſiſte, vt famulum tuum ab ægritudine liberatum, & ſanitate donatum, dextera tua erigas, virtute confirmes, poteſtate tuearis, atque Eccleſiæ tuæ ſanctæ, cum omni deſiderata proſperitate reſtituas. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Ad extremum, pro perſonæ qualitate, ſalutaria monita breuiter præbere poterit, quibus infirmus ad moriẽdum in Domino confirmetur, & ad fugandas dæmonum tentationes roboretur.

Denique Aquam benedictam, & Crucem, niſi aliam habeat coram eo relinquet, vt illam frequenter aſpiciat, & pro ſua deuotio-

ne osculetur & amplectatur.

Admoneat etiam domesticos & ministros infirmi, vt si morbus ingrauescat, vel infirmus incipiat agonizare, statim ipsum Parochum accersant, vt morientem adiuuet, eiusque animam Deo commendet: sed si mors immineat, priusquam discedat, Sacerdos animam Deo ritè commendabit.

Quæ autem pertinent ad visitationem curámque infirmorum, & adiuuandos morientes, ad commendationem animæ, & ad exequias, infrà suis locis præscribuntur.

SEPTEM PSALMI

POENITENTIALES,

CVM LITANIIS.

Pro infirmis, dum sacro liniuntur Oleo, seu pro alia necessitate, dicuntur flexis genibus.

Antiphona. Ne reminiscaris.

Psalmus 6.

DOmine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.
Et anima mea turbata est valdè: sed tu Domine vsquequo?
Conuertere Domine, & eripe animam meã: saluum me fac propter misericordiam tuam.
Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?
Laboraui in gemitu meo lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.
Turbatus est à furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos.
Discedite à me omnes qui operamini iniquitatem: quoniam exaudiuit Dominus vocem fletus mei.
Exaudiuit Dominus deprecationem meam: Dominus orationem meam suscepit.
Erubescant & conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur & erubescant valdè velociter.
Gloria Patri.

Psalmus 31.

Beati quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum tecta sunt peccata.
Beatus vir, cui non imputauit Dominus peccatum:

catum: nec eſt in ſpiritu eius dolus.
Quoniam tacui, inueterauerunt oſſa mea: dum clamarem tota die.
Quoniam die ac nocte grauata eſt ſuper me manus tua: conuerſus ſum in ærumna mea, dum configitur ſpina.
Delictum meum cognitum tibi feci: & iniuſtitiam meam non abſcondi.
Dixi, Confitebor aduerſum me iniuſtitiam meam Domino: & tu remiſiſti impietatem peccati mei.
Pro hac orabit ad te omnis ſanctus: in tempore opportuno.
Verumtamen in diluuio aquarum multarum: ad eum non approximabunt.
Tu es refugium meũ à tribulatione, quæ circumdedit me: exultatio mea erue me à circũdantibus me.
Intellectũ tibi dabo, & inſtruam te in via hac qua gradieris: firmabo ſuper te oculos meos.
Nolite fieri ſicut equus & mulus: quibus non eſt intellectus.
In camo & fræno maxillas eorum conſtringe: qui non approximant ad te.
Multa flagella peccatoris: ſperantem autem in Domino miſericordia circumdabit.
Lætamini in Domino, & exultate iuſti: &

gloriamini omnes recti corde.
Gloria Patri, & Filio, &c. Psalmus. 37.

DOmine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam.

Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ: non est pax ossibus meis à facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meũ: & sicut onus graue grauatæ sunt super me.

Putruerunt & corruptæ sunt cicatrices meæ: à facie insipientiæ meæ.

Miser factus sum, & curuatus sum vsque in finem: tota die contristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus: & non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum, & humiliatus sum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

Domine, ante te omne desiderium meum: & gemitus meus à te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea: & lumen oculorum meorum & ipsum non est mecum.

Amici mei, & proximi mei: aduersum me appropinquauerunt, & steterunt.

Et qui iuxta me erant, de longè ſteterunt: & vim faciebant qui quærebant animã meam.
Et qui inquirebãt mala mihi, locuti ſunt vanitates: & dolos tota die meditabantur.
Ego autem tamquam ſurdus non audiebam: & ſicut mutus non aperiens os ſuum.
Et factus ſum ſicut homo non audiens: & nõ habens in ore ſuo redargutiones.
Quoniam in te Domine ſperaui: tu exaudies me Domine Deus meus.
Quia dixi, Nequando ſupergaudeant mihi inimici mei: & dum commouẽtur pedes mei, ſuper me magna locuti ſunt.
Quoniam ego in flagella paratus ſum: & dolor meus in conſpectu meo ſemper.
Quoniam iniquitatem meam annuntiabo: & cogitabo pro peccato meo.
Inimici autem mei viuũt, & confirmati ſunt ſuper me: & multiplicati ſunt qui oderũt me iniquè.
Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebãt mihi: quoniam ſequebar bonitatem.
Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne diſceſſeris à me.
Intẽde in adiutorium meum: Domine Deus ſalutis meæ.
Gloria Patri.

MIserere mei Deus: ſecundùm magnam miſericordiam tuam.

Et ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum: dele iniquitatem meam.

Ampliùs laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco: & peccatum meum contra me eſt ſemper.

Tibi ſoli peccaui, & malum coram te feci: vt iuſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas cùm iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum: & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexiſti: incerta & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtaſti mihi.

Aſperges me hyſſopo, & mundabor: lauabis me, & ſuper niuem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium & lætitiam: & exultabunt oſſa humiliata.

Auerte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis.

Ne proijcias me à facie tua: & ſpiritum ſanctum tuum ne auferas à me.

Redde mihi lætitiam ſalutaris tui: & ſpiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: & impij ad te conuertentur.
Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meæ: & exultabit lingua mea iustitiam tuam.
Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam.
Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem vtique: holocaustis non delectaberis.
Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus nõ despicies.
Benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion: vt ædificentur muri Ierusalem.
Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ, oblationes, & holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.
Gloria Patri.

Psalmus 101

Domine exaudi orationem meam: & clamor meus ad te veniat.
Non auertas faciem tuam à me: in quacumque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.
In quacumque die inuocauero te: velociter exaudi me.
Quia defecerunt sicut fumus dies mei: & ossa mea sicut cremium aruerunt.
Percussus sum vt fœnum, & aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum.
A voce gemit⁹ mei: adhęsit os meũ carni meę.

Similis factus sum pellicano solitudinis: factus sum sicut nicticorax in domicilio.

Vigilaui: & factus sum sicut passer solitarius in tecto.

Tota die exprobrabant mihi inimici mei: & qui laudabant me, aduersum me iurabant.

Quia cinerem tamquam panem manducabam: & potum meum cum fletu miscebam.

A facie iræ & indignationis tuæ: quia eleuans allisisti me.

Dies mei sicut vmbra declinauerunt: & ego sicut fœnum arui.

Tu autem Domine in æternum permanes: & memoriale tuum in generatione & generationem.

Tu exurgens misereberis Sion: quia tempus miserendi eius, quia venit tempus.

Quoniam placuerunt seruis tuis lapides eius: & terræ eius miserebuntur.

Et timebunt gentes nomen tuum Domine: & omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia ædificauit Dominus Sion: & videbitur in gloria sua.

Respexit in orationem humilium: & nõ spreuit precem eorum.

Scribantur hæc in generatione altera: & populus qui creabitur, laudabit Dominum.

Quia proſpexit de excelſo ſancto ſuo: Dominus de cælo in terram aſpexit.
Vt audiret gemitus compeditorum: vt ſolueret filios interemptorum.
Vt annuntient in Sion nomen Domini: & laudem eius in Ieruſalem.
In conueniendo populos in vnum: & reges vt ſeruiant Domino.
Reſpondit ei in via virtutis ſuæ: paucitatem dierum meorum nuntia mihi.
Ne reuoces me in dimidio dierum meorum: in generationem & generationem anni tui.
Initio tu Domine terram fundaſti: & opera manuum tuarum ſunt cæli.
Ipſi peribunt, tu autem permanes: & omnes ſicut veſtimentum veteraſcent.
Et ſicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur: tu autem idem ipſe es, & anni tui non deficient.
Filij ſeruorum tuorum habitabunt: & ſemen eorum in ſæculum dirigetur.
Gloria Patri.

Pſalmus 129.

De profundis clamaui ad te Domine: Domine exaudi vocem meam.
Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.
Si iniquitates obſeruaueris Domine: Domi-

ne quis sustinebit?
Quia apud te propitiatio est:& propter legē tuam sustinui te Domine.
Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in Domino.
A custodia matutina vsque ad noctem: speret Israel in Domino.
Quia apud Dominum misericordia: & copiosa apud eum redemptio.
Et ipse redimet Israel: ex omnibus iniquitatibus eius.
Gloria Patri. Psalmus 124.
DOmine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam: in veritate tua exaudi me, in tua iustitia.
Et non intres in iudicium cū seruo tuo: quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.
Quia persecutus est inimicus animam meā: humiliauit in terra vitam meam
Collocauit me in obscuris sicut mortuos sæculi:& anxiatus est super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.
Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.
Expandi manus meas ad te: anima mea sicut

terra ſine aqua tibi.

V elociter exaudi me Domine: defecit ſpiritus meus.

N on auertas faciem tuam à me: & ſimilis ero deſcendentibus in lacum.

A uditam fac mihi manè miſericordiā tuam: quia in te ſperaui.

N otam fac mihi viam, in qua ambulem: quia ad te leuaui animam meam.

E ripe me de inimicis meis Domine, ad te cō-fugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

S piritus tuus bonus deducet me in terrā rectam: propter nomen tuum Domine viuificabis me, in æquitate tua.

E duces de tribulatione animam meam: & in miſericordia tua diſperdes inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulant animā meam: quoniam ego ſeruus tuus ſum.

G loria Patri.

Antiph. Ne reminiſcaris Domine delicta noſtra, vel parentum noſtrorum; neque vindictam ſumas de peccatis noſtris.

LITANIÆ.

K Yrie eleiſon.

Chriſte eleiſon.

K yrie eleiſon.

Christe audi nos.
Christe exaudi nos.
Pater de cælis Deus, Miſerere nobis.
Fili redemptor mundi Deus, Miſerere nobis.
Spiritus ſancte Deus, Miſerere nobis.
Sancta Trinitas vnus Deus, Miſerere nobis.
Sancta Maria, Ora pro nobis.
Sancta Dei genitrix, ora.
Sancta Virgo virginum, ora.
Sancte Michael, ora.
Sancte Gabriel, ora.
Sancte Raphael, ora.
Omnes ſancti Angeli & Archangeli, Orate pro nobis.
Omnes ſancti beatorum ſpirituum ordines, orate pro nobis.
Sancte Ioannes Baptiſta, ora.
Omnes ſãcti Patriarchæ & Prophetæ, orate.
Sancte Petre, ora.
Sancte Paule, ora.
Sancte Andrea, ora.
Sancte Iacobe, ora.
Sancte Ioannes, ora.
Sancte Thoma, ora.
Sancte Iacobe, ora.
Sancte Philippe, ora.
Sancte Bartholomæe, ora.

Sancte Matthæe, ora.
Sancte Simon, ora.
Sancte Thadæe, ora.
Sancte Matthia, ora.
Sancte Barnaba, ora.
Sancte Luca, ora.
Sancte Marce, ora.
Omnes sancti Apostoli & Euãgelistæ, orate.
Omnes sancti Discipuli Domini, orate.
Omnes sancti Innocentes, orate.
Sancte Stephane, ora.
Sancte Laurenti, ora.
Sancte Vincenti, ora.
Sancti Fabiane & Sebastiane, orate.
Sancti Ioannes & Paule, orate.
Sancti Cosma & Damiane, orate.
Sancti Geruasi & Protasi, orate.
Omnes sancti Martyres, orate.
Sancte Siluester, ora.
Sancte Gregori, ora.
Sancte Ambrosi, ora.
Sancte Augustine, ora.
Sancte Hieronyme, ora.
Sancte Martine, ora.
Sancte Nicolae, ora.
Omnes sancti Pontifices & Cõfessores, orate.
Omnes sancti Doctores, orate.

Sancte Antoni, ora.
Sancte Benedicte, ora.
Sancte Bernarde, ora.
Sancte Dominice, ora.
Sancte Francisce, ora.
Omnes sancti Sacerdotes & Leuitæ, orate.
Omnes sancti Monachi & Eremitæ, orate.
Sancta Maria Magdalena, ora.
Sancta Agatha, ora.
Sancta Lucia, ora.
Sancta Agnes, ora.
Sancta Cæcilia, ora.
Sancta Catharina, ora.
Sancta Anastasia, ora.
Omnes sanctæ Virgines & Viduæ. orate.
Omnes Sancti & Sanctæ Dei, Intercedite pro nobis.
Propitius esto, Parce nobis Domine.
Propitius esto, Exaudi nos Domine.
Ab omni malo, Libera nos Domine.
Ab omni peccato Libera.
Ab ira tua, Libera.
A subitanea & improuisa morte, Libera.
Ab insidijs diaboli, Libera.
Ab ira, & odio, & omni mala voluntate, Lib.
A spiritu fornicationis, Libera.
A fulgure & tempestate, Libera.

A morte perpetua, Libera.
Per mysterium sāctæ incarnationis tuæ, Lib.
Per aduentum tuum, Libera.
Per natiuitatem tuam, Libera.
Per baptiſmum & ſanctum ieiunium tuum, Libera nos Domine.
Per crucem & paſſionem tuam, Libera.
Per mortem & ſepulturam tuam, Libera.
Per ſanctam reſurrectionem tuam, Libera.
Per admirabilem aſcenſionem tuam, Libera.
Per aduentum Spiritus ſancti parachti, Liber.
In die iudicij, Libera.
Peccatores, Te rogamus audi nos.
Vt nobis parcas, Te rogamus.
Vt nobis indulgeas, Te rogamus.
Vt ad veram pœnitentiam nos perducere digneris, Te rogamus.
Vt Eccleſiam tuam ſanctam regere & conſeruare digneris, Te rogamus.
Vt domnum Apoſtolicum, & omnes Eccleſiaſticos ordines in ſancta religione cōſeruare digneris, Te rogamus.
Vt inimicos ſanctæ Eccleſiæ humiliare digneris, Te rogamus audi nos.
Vt Regibus & Principib⁹ Chriſtianis pacē & verā concordiam donare digneris, Te rog.
Vt cuncto populo Chriſtiano pacem & vni-

tatem largiri digneris, Te rogamus.
Vt nosmetipsos in tuo sãcto seruitio confortare & conseruare digneris, Te rogamus.
Vt mentes nostras ad cælestia desideria erigas, Te rogamus audi nos.
Vt omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona retribuas, Te rogamus.
Vt animas nostras, fratrum, propinquorum, & benefactorum nostrorum ab æterna damnatione eripias, Te rogamus.
Vt fructus terræ dare & conseruare digneris, Te rogamus audi nos.
Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare digneris, Te rogamus.
Vt nos exaudire digneris, Te rogamus.
Fili Dei, Te rogamus.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Parce nobis Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Exaudi nos Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Miserere nobis.
Christe audi nos. Christe exaudi nos.
Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleisõ.
Pater noster. secretò. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.

Psalmus 69.

DEus in adiutorium meum intēde: Domine ad adiuuandum me feſtina.

Confundantur, & reuereantur: qui quærunt animam meam.

Auertantur retrorſum, & erubeſcāt: qui volunt mihi mala.

Auertantur ſtatim erubeſcentes: qui dicunt mihi, Euge, euge.

Exultent & lætentur in te omnes, qui quærunt te: & dicant ſemper, Magnificetur Dominus, qui diligunt ſalutare tuum.

Ego verò egenus & pauper ſum: Deus adiuua me.

Adiutor meus, & liberator meus es tu: Domine ne moreris.

Gloria Patri. Sicut erat. ℣. Saluos fac ſeruos tuos. ℟. Deus meus ſperātes in te. ℣. Eſto nobis Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in nobis. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis. ℣. Domine non ſecūdùm peccata noſtra facias nobis. ℟. Neq; ſecundùm iniquitates noſtras retribuas nobis. ℣. Oremus pro Pōtifice noſtro N. ℟. Dominus cōſeruet eū, & viuificet eū, & beatū faciat eum in terra, & non tradat eum in animā inimicorum eius. ℣. Oremus pro benefactorib⁹ noſtris. ℟. Re-

tribuere dignare Domine omnibus nobis bona facientibus propter nomen tuũ vitam æternã, Amen. ℣. Oremus pro fidelibus defunctis. ℞. Requiem æternam dona eis Domine, & lux perpetua luceat eis. ℣. Requiescant in pace. ℞. Amen. ℣. Pro fratribus nostris absentibus. ℞. Saluos fac seruos tuos, Deus meus, sperãtes in te. ℣. Mitte eis Domine auxilium de sancto. ℞. Et de Siõ tuere eos. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, cui proprium est misereri semper, & parcere: suscipe deprecationem nostram: vt nos, & omnes famulos tuos, quos delictorum catena constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat.

EXaudi quæsum⁹ Dñe, supplicũ preces, & cõfitentiũ tibi parce peccatis: vt pariter nobis indulgentiã tribuas benignus & pacẽ.

INeffabilem nobis Domine misericordiã tuam clementer ostende: vt simul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui supplicantis

propitius

propitius respice : & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte.

OMnipotens sempiterne Deus, miserere famulo tuo Pontifici nostro N. & dirige eum secundùm tuam clementiam in viam salutis æternæ: vt te donante tibi placita cupiat, & tota virtute perficiat.

DEus, à quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera: da seruis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem: vt & corda nostra mandatis tuis dedita, & hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla.

VReigne sancti Spiritus renes nostros, & cor nostrum, Domine: vt tibi casto corpore seruiamus, & mundo corde placeamus.

FIdelium Deus omnium conditor & redemptor, animabus famulorum famularúmque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam, quam semper optauerũt, pijs supplicationibus consequantur.

ACtiones nostras, quæsumus Domine, aspirando præueni, & adiuuando prosequere: vt cuncta nostra oratio & operatio à

te ſemper incipiat, & per te cœpta finiatur.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui viuorum dominaris ſimul & mortuorum, omniumque miſereris, quos tuos fide & opere futuros eſſe prænoſcis: te ſupplices exoramus, vt pro quibus effundere preces decreuimus, quoſque vel præſens ſæculum adhuc in carne retinet, vel futurum iam exutos corpore ſuſcepit, intercedentibus omnibus Sanctis tuis, pietatis tuæ clementia, omnium delictorum ſuorum veniam conſequantur. Per Dominum noſtrum. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. ℣. Exaudiat nos omnipotens & miſericors Dominus.
℟. Amen. ℣. Et fidelium animæ per miſericordiam Dei requieſcant in pace. ℟. Amen.

DE VISITATIONE ET CVRA INFIRMORVM.

PArochus in primis meminiſſe debet, non postremas eſſe muneris ſui partes, ægrotãtium curã habere. Quare cùm primùm nouerit, quempiam ex fidelibus curæ ſuæ commiſſis ægrotare, non expectabit vt ad eum vocetur, ſed vltrò ad

illum accedat; idque non semel tantùm, sed sæpiùs, quatenus opus fuerit: hortetúrque parochiales suos, vt ipsum admoneant, cùm aliquem in Parochia sua ægrotare contigerit, præcipuè si morbus grauior fuerit.

Ad hoc iuuabit, præsertim in amplis Parochijs, ægrotorum notam seu catalogum habere, vt cuiusq; statũ & conditionem cognoscat, eorúmque memoriã faciliùs retinere, & illis opportunè subuenire poßit.

Quòd si Parochus legitimè impeditus, infirmorum, vt quando plures sunt, visitationi interdum vacare non potest; id præstandum curabit per alios Sacerdotes, si quos habet in Parochia sua, aut saltem per laicos homines pios, & Christiana charitate præditos.

Ægrotos visitans, ea, qua Sacerdotes Domini decet, honestate & grauitate se habeat, vt non ægris solùm, sed sibi & domesticis verbo & exemplo prosit ad salutem.

Eorum verò præcipuam curam geret, qui humanis auxilijs destituti, benigni ac prouidi Pastoris charitatem & operam requirunt. Quibus non potest ipse succurrere de suo, & eleemosynas illis, prout debet, si facultas suppetit, erogare, quantum fieri potest, siue per Charitatis, vel alterius nominis Cõfraternitatem, si in ea ciuitate vel loco fuerit, siue per priuatas, siue per publicas collectas & eleemosynas, illorum neceßitatibus succurrendum curabit.

In primis autem ſpiritualem ægrotantium curam ſuſcipiat, omnémque diligentiam in eo ponat, vt in via ſalutis eos dirigat, atque à diabolicis inſidijs ſalutarium adiumentorum præſidio defendat ac tueatur.

Accedat autem ad ægrotum ita paratus, vt in promptu habeat argumenta ad perſuadēdum apta: ac præſertim Sanctorum exempla, quæ plurimùm valent; quibus eum in Domino conſoletur, excitet, ac recreet. Hortetúrque vt omnem ſpem ſuā in Deo ponat, peccatorum ſuorum pœniteat, diuinam miſericordiam imploret, & infirmitatis pœnas, tamquā paternam Dei viſitationem, patienter ferat, & ad ſalutem ſuam perueniſſe credat, vt vitam moréſque ſuos meliùs inſtituat.

Deinde qua par eſt prudentia & charitate hominem ad ſacram confeſſionem inducat, & confitentem audiat, etiamſi velit totius vitæ peccata confiteri; ac ſi opus fuerit, tam infirmo, quàm eius familiaribus vel propinquis in memoriā reuocet, quòd Lateranenſis Concilij, ac plurium ſummorum Pontificum decretis cauetur ſub grauibus pænis, ne Medici vltra tertiam vicem ægrotos viſitent, niſi priùs ipſis certò conſtet, illos confeſſionis Sacramento ritè expiatos fuiſſe.

Illud præterea diligenter ſeruari curabit, ne quis pro corporali ſalute aliquid ægroto ſuadeat, vel ad-

hibeat, quod in detrimentum animæ conuertatur.
Vbi verò periculum immineat, Parochus monebit ægrotum, ne dæmonum aſtutia, neque Medicorum pollicitationibus, neque propinquorum aut amicorum blanditijs ſe vllo modo decipi ſinat, quominùs ea, quæ ad animæ ſalutem pertinent, opportunè procuret, & qua par eſt deuotione & celeritate, ſancta Sacramenta, dum ſana mens eſt, integrique ſenſus, religiosè ſuſcipiat, citra fallacem illam ac pernicioſam procraſtinationem, quæ plurimos ad æterna ſupplicia perduxit, indieſque fallente diabolo perducit.

Quod ſi æger aliquis hortationibus ac monitis Sacerdotum, vel amicorum & domeſticorum conſilijs adduci non poteſt, vt velit peccata ſua confiteri, tunc non omnino deſperanda res eſt; ſed quamdiu ille viuit, repetendæ ſunt frequentes, variæ, & efficaces Sacerdotum & aliorum piorum hominum exhortationes; præponendáque æternæ ſalutis damna, & ſempiternæ mortis ſupplicia; oſtendendáque immenſa Dei miſericordia, eum ad pœnitentiam prouocantis, ad ignoſcendum paratiſſimi. Adhibendæ ſunt etiam tum priuatæ, tum publicæ ad Deum Preces, ad diuinam gratiam impetrandam pro ſalute miſeri decumbentis.

Videbit denique Sacerdos, quibus potiſſimùm tentationibus aut prauis opinionibus æger ſit ſubiectus,

eique prout opus fuerit, apta remedia prudenter adhibebit.

Sacras imagines Christi Domini Crucifixi, beatæ Mariæ Virginis, & Sancti, quē æger præcipuè veneratur, ob oculos eius apponi curabit. Vasculum itē adsit aquæ benedictæ, qua frequenter aspergatur.

Proponet etiam ægrotanti, prout eius conditio feret, aliquas breues Orationes, & pias mentis ad Deum excitationes: præsertim versiculos è Psalmorum libro, vel Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, Symbolum Fidei, vel Paßionis Domini nostri meditationem, & Sanctorum martyria & exempla, ac cælestis gloriæ beatitudinem. Hæc tamen opportunè & discretè suggerantur, ne ægroto molestia, sed leuamen afferatur.

Consoletur infirmum, dicens, se pro eo in Missæ sacrificio, & alijs Precibus oraturum, curaturúmque vt alij itidem pro eo faciant; idque re ipsa præstabit.

Si morbus grauior, vel cum periculo fuerit, ægroto suadeat, vt dum integra mente est, rem suā omnē rectè constituat, & testamentum faciat; si quid habet alienum, restituat, & ad remediū animæ suæ pro facultatibus, quod in Domino ei placuerit, disponat: sed hæc suggerendo, omnis auaritiæ nota caueatur.

Hortetur denique, vt si conualuerit, ante omnia ad Ecclesiam veniat, vbi Deo gratias agat de restituta valetudine, & sacram Communionē piè suf-

cipiat, ac deinceps meliorem vitæ disciplinã teneat.

Sequentes Preces omnes, vel ex parte, pro vt tempus & ægrotorum conditio feret, arbitrio Sacerdotis dici vel omitti possunt.

Sacerdos igitur infirmi cubiculum ingressus, primùm dicat: Pax huic domui. ℟. Et omnibus habitantibus in ea. Mox infirmum, & lectum eius, & cubiculum aspergat Aqua benedicta dicens Antiphonam. Asperges me Domine, &c. Deinde erga infirmum officium suum præstet, vt suprà dictum est. Quo præstito, vel antequam discedat, dicere poterit supra infirmum aliquem Psalmum ex quatuor prioribus Pœnitentialibus, vel Psalmum 90. Qui habitat in adiutorio. &c. cum Gloria Patri, in fine. Posteà dicat: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluum fac seruum tuum. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Mitte ei Domine auxilium de sancto. ℟. Et de Sion tuere eum. ℣. Nihil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Esto ei Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Dominus opem ferat illi. ℟. Super lectum doloris eius. ℣. Domine exaudi, &c.

℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere: ſuſcipe deprecationem noſtram; vt nos, & hunc famulum tuum, quos delictorum catena conſtringit, miſeratio tuæ pietatis clementer abſoluat.

Deus infirmitatis humanæ ſingulare præſidium, auxilij tui ſuper infirmum famulum tuum oſtende virtutem, vt ope miſericordiæ tuæ adiutus, Eccleſiæ tuæ ſanctæ incolumis repræſentari mereatur.

Concede hunc famulum tuum, quæſumus Domine Deus, perpetua mentis & corporis ſanitate gaudere; & glorioſa beatæ Mariæ ſemper virginis interceſſione, à præſenti liberari triſtitia, & æterna perfrui lætitia. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis, Patris ✠, & Filij, & Spiritus ſancti, deſcendat ſuper te, & maneat ſemper. ℟. Amen.

Deinde aſpergat eum Aqua benedicta.

Qui ſequuntur Pſalmi, & Euangelia, cum Precibus, pro temporis etiam opportunitate, & ægrotantium pio deſiderio, Sacerdotis

arbitrio dici poterunt. Pſalm. 6. Domine ne in furore tuo arguas me, &c. in fine Gloria Patri. Sicut erat. vt ſup. fol. 111. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. ℣. Sequentia ſancti Euangelij ſecundùm Matthæum. ℟. Gloria tibi Domine.

Dum Sacerdos dicit: Sequentia ſancti, &c. faciat ſignum Crucis de more ſuper ſe in fronte, ore, & in pectore, ſimiliter ſuper infirmum, ſi fuerit maſculus, & is ob infirmitaté non poteſt ſe ſignare.

Si autem fuerit femina, dum Sacerdos ſe ſignat, illa per ſemetipſam in locis prædictis ſe ſignet, ſi poteſt; ſi verò nō poteſt, alia mulier eam ſignet, & hoc idem in ſequentibus Euangelijs ſeruetur.

Matth. 8.

IN illo tempore: Cùm introiſſet Ieſus Capharnaum, acceſſit ad eum Centurio rogans eum, & dicens: Domine, puer meus iacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Et ait illi Ieſus: Ego veniam, & curabo eum. Et reſpondens Centurio ait: Domine non ſum dignus, vt intres ſub tectum meum, ſed tantùm dic verbo, & ſanabitur puer meus. Nam & ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus, habens ſub me milites, & dico huic: Vade, & va-

dit; & alij, Veni, & venit; & seruo meo, Fac hoc, & facit. Audiens autem IESVS miratus est, & sequentibus se dixit: Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Israel. Dico autem vobis, quòd multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Iacob in regno cælorum: filij autem regni eijcientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & stridor dentium. Et dixit Iesus Centurioni: Vade, & sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer in illa hora.

Oremus.

OMnipotens sempiterne Deus, salus æterna credentium, exaudi nos pro infirmo famulo tuo N. pro quo misericordiæ tuæ imploramus auxilium, vt reddita sibi sanitate, gratiarum tibi in Ecclesia tua referat actiones. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Psalmus 15.

COnserua me Domine, quoniam speraui in te: dixi Domino, Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

Sanctis, qui sunt in terra eius: mirificauit omnes voluntates meas in eis.

Multiplicatæ sunt infirmitates eorum: po-

steà accelerauerunt.
N on congregabo conuenticula eorum de sanguinibus : nec memor ero nominum eorum per labia mea.
D ominus pars hereditatis meæ, & calicis mei:tu es qui restitues hereditatem meam mihi.
F unes ceciderunt mihi in præclaris : etenim hereditas mea præclara est mihi.
B enedicam Dominum, qui tribuit mihi intellectum:insuper & vsque ad noctem increpuerunt me renes mei.
P rouidebam Dominum in conspectu meo semper:quoniam à dextris est mihi, ne commouear.
P ropter hoc lætatum est cor meum, & exultauit lingua mea : insuper & caro mea requiescet in spe.
Q uoniam non derelinques animam meam in inferno : nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.
N otas mihi fecisti vias vitæ, adimplebis me lætitia cum vultu tuo : delectationes in dextera tua vsque in finem.
G loria Patri. S icut erat, &c.
℣. Dominus vobiscum.
℟. Et cum spiritu tuo.

℣. Sequentia ſancti Euangelij ſecundùm Marcum. ℟. Gloria tibi Domine.

Marc. 16.

IN illo tempore: Recumbẽtibus vndecim diſcipulis, apparuit illis Ieſus, & exprobrauit incredulitatem eorum, & duritiam cordis, quia his, qui viderant eum ſurrexiſſe, non crediderunt. Et dixit eis: Euntes in mundum vniuerſum, prædicate Euãgelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſaluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequẽtur. In nomine meo dæmonia eijcient: linguis loquẽtur nouis: ſerpentes tollent; & ſi mortiferum quid biberint, nõ eis nocebit. Super ægros manus imponent, & benè habebunt.

Oremus. Oratio.

VIrtutum cæleſtium Deus, qui ab humanis corporibus omnem languorem, & omnem infirmitatem præcepti tui poteſtate depellis: adeſto propitius huic famulo tuo N. vt fugatis infirmitatibus, & viribus receptis, nomẽ ſanctum tuum, inſtaurata protinus ſanitate, benedicat. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Pſalmus 19.

EXaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de sancto: & de Sion tueatur te.

Memor sit omnis sacrificij tui: & holocaustum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi secundùm cor tuum: & omne consilium tuum confirmet.

Lætabimur in salutari tuo: & in nomine Dei nostri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognoui quoniam saluum fecit Dominus Christum suum.

Exaudiet illum de cælo sancto suo: in potentatibus salus dexteræ eius.

Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus.

Ipsi obligati sunt, & ciciderunt: nos autem surreximus, & erecti sumus.

Domine saluum fac regem: & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te. Gloria Patri.

℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sequentia sancti Euangelij secúdùm Lucam. ℟. Gloria tibi Domine.

Luc. 4.

IN illo tempore: Surgens Iesus de synagoga introiuit in domum Simonis. Soc[illegible]

autem Simonis tenebatur febribus: & rogauerunt illum pro ea. Et ſtans ſuper illam imperauit febri, & dimiſit illam, & continuò ſurgens miniſtrabat illis. Cùm autem ſol occidiſſet, omnes, qui habebant infirmos varijs languoribus, ducebant illos ad Ieſum. At ille ſingulis manus imponẽs, curabat eos.

Oremus. Oratio.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui fragilitatem humanæ conditionis, infuſa virtutis tuæ dignatione, confirmas, vt ſalutaribus remedijs pietatis tuæ corpora noſtra & mentes vegetentur: ſuper hunc famulum tuum propitius intende; vt omni neceſſitate corporeæ infirmitatis excluſa gratia in eo priſtinæ ſanitatis perfectè reparetur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Pſalmus 85.

INclina Domine aurem tuam, & exaudi me: quoniam inops & pauper ſum ego.

Cuſtodi animam meam, quoniam ſanctus ſum: ſaluum fac ſeruum tuum, Deus meus, ſperantem in te.

Miſerere mei Domine, quoniam ad te clamaui tota die: lætifica animam ſerui tui, quoniam ad te Domine animam meã leuaui.

Quoniam tu Domine ſuauis & mitis: & mul-

tæ miſericordiæ omnibus inuocantibus te.
Auribus percipe Domine orationem meam: & intende voci deprecationis meæ.
In die tribulationis meæ clamaui ad te: quia exaudiſti me.
Non eſt ſimilis tui in dijs Domine: & non eſt ſecundùm opera tua.
Omnes gentes quaſcumque feciſti, venient, & adorabunt coram te Domine: & glorificabunt nomen tuum.
Quoniam magnus es tu, & faciens mirabilia: tu es Deus ſolus.
Deduc me Domine in via tua, & ingrediar in veritate tua: lætetur cor meum, vt timeat nomen tuum.
Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomen tuum in æternum.
Quia miſericordia tua magna eſt ſuper me: & eruiſti animã meam ex inferno inferiori.
Deus iniqui inſurrexerunt ſuper me: & ſynagoga potentiũ quæſierunt animam meam, & non propoſuerunt te in conſpectu ſuo.
Et tu Domine Deus miſerator, & miſericors: patiens, & multæ miſericordiæ, & verax.
Reſpice in me, & miſerere mei: da imperium tuũ puero tuo, & ſaluũ fac filiũ ancillæ tuæ.

Fac mecum signum in bonum, vt videant qui oderunt me, & confundantur: quoniam tu, Domine, adiuuisti me, & consolatus es me.

Gloria Patri. Sicut erat.

℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Sequentia sancti Euangelij secundùm Ioannem. ℟. Gloria tibi Domine.

Ioan. 5.

IN illo tempore: Erat dies festus Iudæorũ, & ascendit Iesus Ierosolymam. Est autem Ierosolymis probatica piscina, quæ cognominatur Hebraicè Bethsaida, quinque porticus habens. In his iacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorũ expectantium aquæ motum. Angelus autem Domini descendebat secundùm tempus in piscinam, & mouebatur aqua Et qui prior descendisset in piscinam post motioné aquæ, sanus fiebat à quacumque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi triginta & octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cùm vidisset Iesus iacentem, & cognouisset, quia multum iam tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri? Respondit ei languidus, Domine, hominem non habeo, vt cùm turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam

dum

dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Iesus: Surge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille, & sustulit grabatum suum, & ambulabat. Erat autem sabbatum in die illo. Dicebant ergo Iudæi illi qui sanatus fuerat: Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatũ tuum. Respondit eis: Qui me sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle grabatum tuum, & ambula. Interrogauerunt ergo eum. Quis est ille homo, qui dixit tibi: Tolle grabatum tuum, & ambula? Is autem, qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Iesus autem declinauit à turba constituta in loco. Posteà inuenit eum Iesus in templo, & dixit illi. Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.

Oremus. Oratio.

RESpice Domine, famulum tuum in infirmitate sui corporis laborantem, & animam refoue, quam creasti, vt castigationibus emendatus, continuò se sentiat tua medicina saluatum. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Psalmus 90.

QVi habitat in adiutorio Altissimi: in protectione Dei cæli commorabitur.

Dicet Domino, Suſceptor meus es tu, & refugium meum: Deus meus, ſperabo in eum.

Quoniam ipſe liberauit me de laqueo venãtium: & à verbo aſpero.

Scapulis ſuis obumbrabit tibi: & ſub pennis eius ſperabis.

Scuto circumdabit te veritas eius: non timebis à timore nocturno.

A ſagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris: ab incurſu, & dæmonio meridiano.

Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: ad te autẽ non appropinquabit.

Verumtamen oculis tuis conſiderabis: & retributionem peccatorum videbis.

Quoniam tu es Domine ſpes mea: Altiſſimũ poſuiſti refugium tuum.

Non accedet ad te malum: & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Quoniam Angelis ſuis mandauit de te: vt cuſtodiant te in omnibus viјs tuis.

In manibus portabunt te: ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis: & conculcabis leonem & draconem.

Quoniam in me ſperauit, liberabo eum: protegam eum, quoniam cognouit nomen meũ.

Clamauit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum, & glorificabo eum.
Longitudine dierum replebo eum: & ostendam illi salutare meum.
Gloria Patri. Sicut erat.

Oremus. Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, infirmitatem famuli tui propitius respice, atque ad protegendum eum dexteram tuæ maiestatis extende. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Completa Oratione vltima, Sacerdos imponat dexteram manum super caput infirmi, & dicat:

Super ægros manus imponent, & benè habebunt. IESVS Mariæ filius, mundi salus, & Dominus, meritis & intercessione sanctorũ Apostolorum suorum Petri & Pauli, & omnium Sanctorum, sit tibi clemens & propitius Amen. Posteà dicat ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.
℣. Initium sancti Euangelij secundùm Ioannem. ℟. Gloria tibi Domine.

Ioan. 1.

IN principio erat Verbum: & Verbum erat apud Deum: & Deus erat Verbum.

Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipſum facta ſunt: & ſine ipſo factum eſt nihil. Quod factum eſt, in ipſo vita erat: & vita erat lux hominum: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo miſſus à Deo, cui nomẽ erat Ioannes. Hic venit in teſtimonium, vt teſtimonium perhiberet de lumine: vt omnes crederent per illum. Non erat ille lux: ſed vt teſtimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat: & mundus per ipſum factus eſt: & mundus eum non cognouit. In propria venit: & ſui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri: his, qui credunt in nomine eius. Qui non ex ſanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri: ſed ex Deo nati ſunt. ET VERBVM CARO FACTVM EST: & habitauit in nobis, (& vidimus gloriam eius, gloriam quaſi vnigeniti à Patre,) plenum gratiæ & veritatis. ℟. Deo gratias.

Poſteà benedicens infirmũ ſubiũgat, dicens:

Benedictio Dei omnipotentis Patris ✠, & Filij, & Spiritus ſancti, deſcendat ſuper te, & maneat ſemper. ℟. Amen.

Deinde aspergat eum Aqua benedicta.

Si fuerint plures infirmi in eodem cubiculo vel loco, Preces & Orationes prædictæ dicantur super eos in numero plurali.

Quæ omnia etiam poterunt arbitrio Sacerdotis breuiora fieri.

Modus iuuandi morientes.

INgrauescente morbo Parochus infirmum frequentius visitabit, & ad salutem diligenter iuuare non desinet: monebítque instante periculo se confestim vocari, vt in tempore præstò sit morienti, sumptóque sanctissimo Viatico, & sacra Vnctione adhibita, si periculum immineat statim commendationis animæ officium præstabit, de quo infrà. Sed si tempus suppetat, sequentia pietatis officia præstare poterit, si ita expedire iudicauerit, pro conditione personæ.

Ac primò, si ægrotus indulgentiam legitima auctoritate concessam consequi possit, eá illi reducat ad mentem, proponatque quid ad eam consequendam agi debeat; præsertim, vt contrito corde sanctissimum nomen IESV semel vel sæpiùs inuocet.

Deinde hortetur infirmum, & excitet, vt dum mente viget, eliciat actus fidei, spei,

& charitatis, aliarumque virtutum, nempe.

Vt firmiter credat omnes articulos Fidei, & quidquid ſancta Romana Eccleſia, Catholica & Apoſtolica credit & docet.

Vt ſperet, Chriſtum Dominum noſtrum pro ſua immenſa clementia ſibi fore propitium, & merito eius ſanctiſſimæ Paſſionis, & per interceſſionem beatæ Mariæ & omnium Sanctorum ſe vitam æternam conſecuturum.

Vt toto corde diligat, & maximè diligere cupiat Dominum Deum ea dilectione, qua illum diligunt Beati, Sanctique omnes.

Vt ob amorem Dei doleat ex corde de omni offenſa, qualitercumque contra Dominum Deum & proximum commiſſa.

Vt ex corde ob amorem Dei parcat omnibus, qui ſibi quoquo modo fuerint moleſti, aut inimici.

Vt ab ijs veniam poſtulet, quos aliquando dictis aut factis offendit.

Vt quem patitur dolorem, & morbi moleſtiam, propter Deum in pœnitentiam peccatorum ſuorum patienter toleret.

Vt ſi Dominus ſibi ſalutem corporis præſtare dignabitur, proponat de cetero pro viribus ſuis à peccatis cauere, & eius mandata ſeruare.

Hortetur thereà, vt eo modo quo poteſt, ſaltem ex corde ita per interualla precetur.

Miserere mei Deus, secundùm magnam misericordiam tuam.

In te Domine speraui: non confundar in æternum.

In manus tuas Domine commendo spiritum meum. Redemisti me Domine Deus veritatis.

Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me festina.

Esto mihi Domine in Deum protectorem.

Deus propitius esto mihi peccatori.

Dulcissime Domine IESV Christe, per virtutem sanctissimæ Passionis tuæ recipe me in numerum electorum tuorum.

Domine IESV Christe, suscipe spiritum meum.

Maria mater gratię, Mater misericordię, Tu nos ab hoste protege, Et hora mortis suscipe.

Sancte Angele Dei, mihi custos assiste.

Omnes sancti Angeli, & omnes Sancti intercedite pro me, & mihi succurrite.

Hæc, & his similia poterit prudens Sacerdos vulgari vel Latino sermone, pro personæ captu, morienti suggerere.

Deinde sequẽtes Preces quãta poterit maiori deuotione dicat, admoneátq; domesticos & circũstantes, vt simul orent pro moriente.

Ordo commendationis animæ.

PArochus ad decedentis animæ commendationem accedens, Clericum saltem vnum, si poteſt, ſecum habeat, qui deferat vaſculum Aquæ benedictæ, ſuperpelliceum & ſtolam violaceam, quibus ipſe Sacerdos ante infirmi cubiculum indutus, locum ingrediens dicat: Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea. Deinde aſpergat ægrotum, lectum, & circumſtantes Aqua benedicta, dicens: Aſperges me Domine hyſſopo, & mundabor, &c.

Poſteà Saluatoris noſtri Crucifixi imaginem ægroto oſculandam præbeat, verbis efficacibus eum ad ſpem æternæ ſalutis erigens, ipſamque imaginem coram eo ponat, vt illam aſpiciens ſalutis ſuæ ſpem ſumat.

Deinde accenſa cãdela, genibus flexis cum omnibus circumſtantibus breues Litanias deuotè recitet, in hunc modum,

Kyrie eleiſon.
Chriſte eleiſon.
Kyrie eleiſon.
Sancta Maria, Ora pro eo.
Omnes ſancti Angeli & Archangeli, Orate pro eo.

Sancte Abel, ora pro eo.
Omnis chorus iustorum, orate.
Sancte Abraham, ora.
Sancte Ioannes Baptista, ora.
Omnes sācti Patriarchæ & Prophetæ, orate.
Sancte Petre, ora.
Sancte Paule, ora.
Sancte Andrea, ora.
Sancte Ioannes, ora.
Omnes sācti Apostoli & Euangelistæ, orate.
Omnes sancti Discipuli Domini. orate.
Omnes sancti Innocentes, orate.
Sancte Stephane, ora.
Sancte Laurenti, ora.
Omnes sancti Martyres, orate.
Sancte Siluester, ora.
Sancte Gregori, ora.
Sancte Augustine, ora.
Omnes sancti Pōtifices & Cōfessores, orate.
Sancte Benedicte, ora.
Sancte Francisce, ora.
Omnes sancti Monachi & Eremitæ, orate.
Sancta Maria Magdalena, ora.
Sancta Lucia, ora.
Omnes sanctæ Virgines & Viduæ, orate.
Omnes Sancti & Sanctæ Dei, Intercedite pro eo.

Propitius esto, Parce ei Domine
Propitius esto, Libera eum Domine
Propitius esto, Libera
Ab ira tua. Libera
A periculo mortis, Libera
A mala morte, Libera
A pœnis inferni, Libera
Ab omni malo. Libera
A potestate diaboli, Libera.
Per natiuitatem tuam, Libera.
Per crucem & Passionem tuam, Libera.
Per mortem & sepulturam tuam. Libera.
Per gloriosam resurrectioné tuam, Libera.
Per admirabilem ascensionem tuam, Libera.
Per gratiam Spiritus sancti paracliti, Libera.
In die Iudicij, Libera.
Peccatores, Te rogamus audi nos.
Vt ei parcas, Te rogamus.
Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Deinde cùm in agone sui exitus anima anxiatur, dicantur sequentes Orationes.

Oratio.

PRoficiscere anima Christiana de hoc mundo, in nomine Dei Patris omnipotentis, qui te creauit, in nomine Iesu Christi

ilij Dei viui, qui pro te paſſus eſt: in nomine Spiritus ſancti, qui in te effuſus eſt: in nomine Angelorum & Archangelorum: in nomine Thronorum & Dominationum: in nomine Principatuum & Poteſtatum: in nomine Cherubim & Seraphim: in nomine Patriarcharum & Prophetarum: in nomine ſanctorum Apoſtolorum & Euangeliſtarum: in nomine ſanctorum Martyrum & Cõfeſſorum: in nomine ſanctorum Monachorum & Eremitarum: in nomine ſanctarum Virginum, & omnium Sanctorum & Sanctarum Dei: hodie ſit in pace locus tuus, & habitatio tua in ſancta Sion. Per eumdem Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Oratio.

DEus miſericors, Deus clemens, Deus qui ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum peccata pœnitentium deles, & præteritorum criminum culpas venia remiſſionis euacuas: reſpice propitius ſuper hunc famulum tuum N. & remiſſionem omnium peccatorum ſuorum tota cordis confeſſione poſcentem deprecatus exaudi. Renoua in eo pijſſime Pater, quidquid terrena fragilitate corruptum, vel quidquid diabolica fraude violatum eſt: & vnitati

corporis Ecclesiæ membrum redemptionis annecte. Miserere Domine gemituum, miserere lacrymarum eius: & non habentem fiduciam, nisi in tua misericordia, ad tuæ sacramentum reconciliationis admitte. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

COmmendo te omnipotenti Deo, charissime frater, & ei, cuius es creatura, committo: vt cùm humanitatis debitum morte interueniente persolueris, ad auctorem tuum, qui te de limo terræ formauerat, reuertaris. Egredienti itaque animæ tuæ de corpore splendidus Angelorum cœtus occurrat: iudex Apostolorum tibi senatus adueniat: candidatorum tibi Martyrum triumphator exercitus obuiet: liliata rutilantium te Confessorum turma circumdet: iubilantium te Virginum chorus excipiat: & beatæ quietis in sinu Patriarcharum te complexus astringat: mitis atque festiuus Christi Iesu tibi aspectus appareat, qui te inter assistentes sibi iugiter interesse decernat. Ignores omne quod horret in tenebris, quod stridet in flammis, quod cruciat in tormentis. Cedat tibi teterrimus satanas cum satellitibus suis: in aduentu tuo te comitantibus Angelis contremiscat, atque in æternæ noctis chaos im-

mane diffugiat. Exurgat Deus, & diſſipentur inimici eius: & fugiant qui oderunt eum, à facie eius. Sicut deficit fumus, deficiant: ſicut fluit cera à facie ignis, ſic pereant peccatores à facie Dei: & iuſti epulentur, & exultent in conſpectu Dei. Confundantur igitur & erubeſcant omnes tartareæ legiones, & miniſtri ſatanæ iter tuum impedire non audeant. Liberet te à cruciatu Chriſtus, qui pro te crucifixus eſt. Liberet te ab æterna morte Chriſtus, qui pro te mori dignatus eſt. Conſtituat te Chriſtus filius Dei viui intra paradiſi ſui ſemper amœna virentia, & inter oues ſuas te verus ille Paſtor agnoſcat. Ille ab omnibus peccatis tuis te abſoluat; atque ad dexteram ſuam in electorum ſuorum te ſorte conſtituat. Redemptorem tuum facie ad faciem videas, & præſens ſemper aſſiſtens, manifeſtiſſimam beatis oculis aſpicias veritatem. Conſtitutus igitur inter agmina beatorum, contemplationis diuinæ dulcedine potiaris in ſæcula ſæculorum.

℟. Amen.

Oratio.

SVſcipe Domine ſeruum tuũ in locũ ſperandæ ſibi ſaluationis à miſericordia tua,

℟. Amen.
Libera Domine animam ſerui tui ex omnibus periculis inferni, & de laqueis pœnarum & ex omnibus tribulationibus. ℟. Amen.
Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Enoch & Eliam de communi morte mundi. ℟. Amen.
Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Noe de diluuio. ℟. Amen.
Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Abraham de Vr Chaldæorum.
℟. Amen.
Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Iob de paſſionibus ſuis ℟. Amen.
Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Iſaac de hoſtia, & de manu patris ſui Abrahæ. ℟. Amen.
Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Lot de Sodomis, & de flamma ignis.
℟. Amen.
Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Moyſen de manu Pharaonis regis Ægyptiorum. ℟. Amen.
Libera Domine animam ſerui tui, ſicut liberaſti Danielem de lacu leonum.
℟. Amen.
Libera Domine animam ſerui tui, ſicut libe-

asti tres pueros de camino ignis ardentis, &
le manu regis iniqui. ℟. Amen.
ibera Domine animam serui tui, sicut libe-
asti Susannam de falso crimine. ℟. Amen.
ibera Domine animam serui tui, sicut libe-
asti Dauid de manu regis Saul, & de manu
Goliæ. ℟. Amen.
ibera Domine animam serui tui, sicut libe-
asti Petrum & Paulum de carceribus.
℟. Amen.
t sicut beatissimam Theclam virginem &
nartyrem tuam de tribus atrocissimis tor-
nentis liberasti, sic liberare digneris animã
uius serui tui, & tecum facias in bonis con-
audere cælestibus.
℟. Amen.

Oratio.

Commendamus tibi Domine animam famuli tui N. precamurque te Domine IESV Christe, saluator mundi, vt propter quam ad terram misericorditer descendisti, Patriarcharum tuorum sinibus insinuare non renuas. Agnosce Domine creaturã tuam, non à dijs alienis creatam, sed à te solo Deo viuo & vero: quia nõ est alius Deus præter te, & non est secundùm opera tua. Lætifica Domine animam eius in conspectu tuo, & ne memineris iniquitatum eius antiquarum,

& ebrietatum, quas suscitauit furor, siue fer-
uor mali desiderij. Licet enim peccauerit, ta-
men Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum
non negauit, sed credidit, & zelum Dei in s
habuit, & Deum, qui fecit omnia, fidelite
adorauit.

Oratio.

DElicta iuuentutis, & ignorantias eius
quæsumus, ne memineris Domine, sed
secundùm magnam misericordiam tuam
memor esto illius in gloria claritatis tuæ
Aperiantur ei cæli, collætentur illi Angeli
In regnum tuum Domine seruum tuum sus-
cipe. Suscipiat eum sanctus Michael Archã-
gelus Dei, qui militiæ cælestis meruit prin-
cipatum. Veniant illi obuiam sancti Angel
Dei, & perducant eum in ciuitatem cælesten
Ierusalem. Suscipiat eum beatus Petrus Apo-
stolus, cui à Deo claues regni cælestis tradita
sunt. Adiuuet eum sanctus Paulus Aposto-
lus, qui dignus fuit esse vas electionis. In-
tercedat pro eo sanctus Ioannes electus Dei
Apostolus, cui reuelata sunt secreta cælestia
Orent pro eo omnes sancti Apostoli, qui-
bus à Domino data est potestas ligãdi atqu
soluendi. Intercedant pro eo omnes Sancti
& electi Dei, qui pro Christi nomine tormẽ-
ta in hoc sæculo sustinuerunt: vt vincul

carni

carnis exutus, peruenire mereatur ad gloriam regni cælestis: præstante Domino nostro IESV Christo: Qui cum Patre & Spiritu sancto viuit & regnat in sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Si verò diutiùs laborat anima, poterit legi super eum hoc Euangelium sancti Ioannis.

Ioan. 17.

SVbleuatis oculis in cælum IESVS dixit: Pater venit hora, clarifica Filium tuum, vt Filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, vt omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam. Hæc est autem vita æterna: vt cognoscant te, solum Deum verum, & quem misisti IESVM Christum, Ego te clarificaui super terram: opus consummaui, quod dedisti mihi, vt faciam. Et nunc clarifica me tu Pater apud temetipsum, claritate quam habui, priusquam mundus esset, apud te. Manifestaui nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, & mihi eos dedisti: & sermonem tuum seruauerunt. Nunc cognouerunt, quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sũt: quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis. Et ipsi acceperunt: & cognouerunt verè, quia à te exi-

ui:& crediderũt,quia tu me miſiſti. Ego pro eis rogo.Nõ pro mũdo rogo,ſed pro his,quos dediſti mihi:quia tui ſunt. Et mea omnia,tua ſunt: & tua, mea ſunt: & clarificatus ſum in eis. Et iam nõ ſum in mundo:& hi in mundo ſunt:& ego ad te venio. Pater ſancte, ſerua eos in nomine tuo,quos dediſti mihi: vt ſint vnum, ſicut & nos. Cùm eſſem cum eis, ego ſeruabam eos in nomine tuo. Quos dediſti mihi,cuſtodiui:& nemo ex eis perijt, niſi filius perditionis, vt Scriptura impleatur. Nũc autem ad te venio, & hæc loquor in mundo, vt habeant gaudium meum impletum in ſemetipſis.Ego dedi eis ſermonẽ tuum,& mundus eos odio habuit, quia non ſunt de mundo,ſicut & ego non ſum de mundo. Non rogo vt tollas eos de mundo, ſed vt ſerues eos à malo. De mundo non ſunt, ſicut & ego non ſum de mũdo. Sanctifica eos in veritate, ſermo tuus veritas eſt. Sicut tu me miſiſti in mũdum,& ego miſi eos in mundum. Et pro eis ego ſanctifico meipſum: vt ſint & ipſi ſanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantùm, ſed & pro eis, qui credituri ſunt per verbum eorum in me: vt omnes vnum ſint, ſicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipſi in nobis vnum ſint: vt credat mundus,

quia tu me misisti. Et ego claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis: vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus. Ego in eis, & tu in me: vt sint consummati in vnum: & cognoscat mundus quia tu me misisti, & dilexisti eos, sicut & me dilexisti. Pater, quos dedisti mihi, volo vt vbi sum ego, & illi sint mecum: vt videant claritatem meam, quam dedisti mihi: quia dilexisti me ante constitutionem mundi. Pater iuste, mundus te non cognouit. Ego autem te cognoui: & hi cognouerunt, quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen tuum, & notum faciam: vt dilectio, qua dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis.

Passio Domini nostri Iesu Christi secundùm Ioannem.

Cap. 18.

IN illo tẽpore: Egressus est Iesus cum discipulis suis trans torrentem Cedron, vbi erat hortus, in quem introiuit ipse, & discipuli eius. Sciebat autem & Iudas, qui tradebat eum, locum, quia frequenter Iesus conuenerat illuc cum discipulis suis. Iudas ergo cùm accepisset cohortem, & à Pontificibus & Pharisæis ministros, venit illuc cum laternis, & facibus, & armis. Iesus itaque sciens omnia, quæ

ventura erant ſuper eum, proceſſit , & dixi
eis : Quem quæritis ? Reſponderunt ei IE-
SVM Nazarenum. Dicit IESVS : Ego ſum
Stabat autem & Iudas, qui tradebat eum, cum
ipſis. Vt ergo dixit eis: Ego ſum abierunt re-
trorſum, & ceciderunt in terram. Iterùm er-
go interrogauit eos : Quem quæritis ? Illi au-
tem dixerunt : IESVM Nazarenum. Reſpon-
dit IESVS : Dixi vobis, quia ego ſum : ſi ergo
me quæritis , ſinite hos abire. Vt impleretu
ſermo, quem dixit : Quia quos dediſti mihi
non perdidi ex eis quemquam. Simon ergo
Petrus habẽs gladium eduxit eum: & percuſ-
ſit pontificis ſeruum : & abſcidit auriculam
eius dexteram. Erat autem nomen ſeru
Malchus. Dixit ergo Ieſus Petro : Mitte gla-
dium tuum in vaginam. Calicem quem de-
dit mihi Pater, non bibam illum ? Cohors er-
go, & Tribunus, & miniſtri Iudæorum com-
prehenderunt Ieſum, & ligauerunt eum : &
adduxerunt eum ad Annam primùm. era
enim ſocer Caiphæ , qui erat pontifex ann
illius. Erat autem Caiphas, qui conſilium de-
derat Iudæis : Quia expedit, vnum hominem
mori pro populo. Sequebatur autem IESV
Simon Petrus, & alius diſcipulus. Diſcipulu
autem ille erat notus pontifici , & introiu

cum Iesu in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiuit ergo discipulus ille, qui erat notus pontifici, & dixit ostiariæ: & introduxit Petrum. Dicit ergo Petro ancilla ostiaria: Numquid & tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille: Non sum. Stabant autem serui & ministri ad prunas, quia frigus erat, & calefaciebant se: erat autem cum eis & Petrus stans, & calefaciens se. Pontifex ergo interrogauit Iesum de discipulis suis, & de doctrina eius. Respondit ei Iesus: Ego palam locutus sum mundo, ego semper docui in synagoga, & in templo, quò omnes Iudæi conueniunt: & in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? interroga eos, qui audierunt, quid locutus sim ipsis: Ecce hi sciũt, quæ dixerim ego. Hæc autem cùm dixisset, vnus assistens ministrorum dedit alapam Iesu dicens: Sic respondes pontifici? Respondit ei Iesus: Si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem benè, quid me cædis? Et misit eum Annas ligatum ad Caiphã pontificem. Erat autem Simon Petrus stans, & calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Numquid & tu ex discipulis eius es? Negauit ille, & dixit: Non sum. Dicit ei vnus ex seruis pontificis, cognatus eius, cuius abscidit Petrus auri-

culam: Nónne ego te vidi in horto cum illo? Iterùm ergo negauit Petrus: & ſtatim gallus cantauit. Adducunt ergo IESVM à Caipha in prætorium. Erat autem manè: & ipſi non introierunt in prætorium, vt non contaminarentur, ſed vt manducarent Paſcha. Exiuit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit: Quam accuſationem affertis aduerſus hominẽ hunc? Reſponderunt, & dixerunt ei: Si non eſſet hic malefactor, non tibi tradidiſſemus eum. Dixit ergo eis Pilatus. Accipite eum vos, & ſecundùm legem veſtram iudicate eum. Dixerunt ergo ei Iudæi: Nobis non licet interficere quemquam. Vt ſermo IESV impleretur, quem dixit ſignificans qua morte eſſet moriturus. Introiuit ergo iterùm in prætorium Pilatus, & vocauit Ieſum, & dixit ei: Tu es rex Iudæorum? Reſpõdit Ieſus: A temetipſo hoc dicis, an alij dixerunt tibi de me? Reſpondit Pilatus: Numquid ego Iudæus ſum? Gens tua, & pontifiees tradiderunt te mihi: quid feciſti? Reſpondit Ieſus: Regnum meum non eſt de hoc mundo; ſi ex hoc mundo eſſet regnum meum, miniſtri mei vtique decertarent, vt non traderer Iudæis: nunc autem regnum meum non eſt hinc. Dixit itaque ei Pilatus: Ergo rex es tu? Reſpondit Ieſus: Tu dicis quia

rex ſum ego. Ego in hoc natus ſum, & ad hoc
veni in mūdum, vt teſtimonium perhibeam
veritati: omnis, qui eſt ex veritate, audit vocē
meam. Dicit ei Pilatus: Quid eſt veritas? Et
cùm hoc dixiſſet, iterùm exiuit ad Iudæos, &
dicit eis: Ego nullam inuenio in eo cauſam.
Eſt autem conſuetudo vobis, vt vnum dimit-
tam vobis in Paſcha: vultis ergo dimittam
vobis regem Iudæorum? Clamauerunt ergo
rurſum omnes, dicentes: Non hunc, ſed Ba-
rabbam. Erat autem Barabbas latro. Tunc
ergo apprehendit Pilatus Ieſum, & flagella-
uit. Et milites plectentes, coronam de ſpinis
impoſuerunt capiti eius: & veſte purpurea
circumdederunt eum. Et veniebāt ad eum,
& dicebant: Aue rex Iudæorum: & dabant ei
alapas. Exiuit ergo iterùm Pilatus foras, & di-
cit eis: Ecce adduco vobis eum foras, vt co-
gnoſcatis quia nullam inuenio in eo cau-
ſam. Exiuit ergo Ieſus portans coronam ſpi-
neam, & purpureum veſtimentum: & dicit
eis: Ecce homo. Cùm ergo vidiſſent eum
Pontifices, & miniſtri, clamabant dicentes:
Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus.
Accipite eum vos, & crucifigite: ego enim nō
inuenio in eo cauſam. Reſponderunt ei Iu-
dæi: Nos legem habemus, & ſecundùm legem

debet mori : quia filium Dei ſe fecit. Cùm ergo audiſſet Pilatus hunc ſermonem, magis timuit. Et ingreſſus eſt prætorium iterùm: & dixit ad Ieſum, Vnde es tu? Ieſus autem reſponſum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? neſcis quia poteſtatem habeo crucifigere te, & poteſtatem habeo dimittere te? Reſpondit Ieſus: Non haberes poteſtatem aduerſum me vllam, niſi tibi datum eſſet deſuper. Propterea qui me tradidit tibi, maius peccatum habet. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Iudæi autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Cæſaris. Omnis enim, qui ſe regem facit, contradicit Cæſari. Pilatus autem cùm audiſſet ho[s] ſermones, adduxit foras Ieſum, & ſedit pr[o] tribunali, in loco, qui dicitur Lithóſtrotos Hebraicè autem Gábbatha. Erat autem paraſceue Paſchæ, hora quaſi ſexta: & dicit Iudæis: Ecce rex veſter. Illi autem clamabant Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus Regem veſtrum crucifigam? Reſponderun[t] Pontifices: Non habemus Regem, niſi Cæſarem. Tunc ergo tradidit eis illum, vt crucifigeretur. Suſceperunt autem Ieſum, & eduxerunt. Et baiulans ſibi crucem exiuit in eum qui dicitur Caluariæ, locum, Hebraicè auten[m]

Gólgotha: vbi crucifixerunt eum, & cum eo
lios duos hinc & hinc, medium autẽ IESVM.
Scripsit autẽ & titulum Pilatus: & posuit su-
er crucem. Erat autem scriptum: IESVS Na-
arenus, Rex Iudæorum. Hunc ergo titulum
nulti Iudæorum legerunt: quia prope ciuita-
em erat locus, vbi crucifixus est IESVS: & e-
at scriptum Hebraicè, Græcè, & Latinè. Di-
ebant ergo Pilato Pontifices Iudæorũ: No-
i scribere, Rex Iudæorum: sed quia ipse di-
it: Rex sum Iudæorum. Respondit Pilatus:
Quod scripsi, scripsi. Milites ergo cùm cru-
ifixissent eum, acceperunt vestimenta eius,
& fecerunt quatuor partes, vnicuique militi
artem) & tunicam. Erat autem tunica incõ-
utilis, desuper contexta per totum. Dixerũt
rgo ad inuicem: Non scindamus eam, sed
ortiamur de illa cuius sit. Vt Scriptura im-
leretur, dicens: Partiti sunt vestimẽta mea
ibi: & in vestem meam miserunt sortem. Et
nilites quidem hæc fecerunt. Stabant autem
uxta crucem IESV mater eius, & soror matris
eius, Maria Cléophæ, & Maria Magdalene.
Cùm vidisset ergo IESVS matrem, & discipulũ
stantem, quem diligebat, dicit matri suæ:
Mulier, Ecce fili⁹ tuus. Deinde dicit discipu-
o, Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eã

discipulus in sua. Posteà sciēs Iesvs, quia omnia consummata sunt, vt consummaretur Scriptura, dixit Sitio. Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori eius. Cùm ergo accepisset Iesvs acetum, dixit: Consummatum est. Et inclinato capite tradidit spiritum. Iudæi ergo, quoniam Parascéue erat, vt nō remanerent in cruce corpora sabbato (erat enim magn⁹ dies ille sabbati) rogauerunt Pilatum, vt frangerentur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergo milites, & primi quidem fregerunt crura, & alterius, qui crucifixus est cum eo. Ad Iesvm autem cùm venissent, vt viderunt eum iam mortuum, non fregerunt eius crura, sed vnus militum lancea latus eius aperuit, & continuò exiuit sanguis, & aqua. Et qui vidit, testimonium perhibuit: & verum est testimoniū eius. Et ille scit, quia vera dicit: vt & vos credatis. Facta sunt enim hæc, vt Scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo. Et iterum alia Scriptura dicit: Videbunt, in quem transfixerunt. Post hæc autem rogauit Pilatū Ioseph ab Arimathia (eò quòd esset discipulus Iesv, occultus autem propter metum Iudæorum) vt tolleret corpus Iesv. Et permisit

Pilatus. Venit ergo,& tulit corpus IESV. Venit autẽ & Nicodémus, qui venerat ad IESVM nocte primùm,ferens mixturam myrrhæ, & aloes,quasi libras centũ. Acceperũt ergo corpus IESV,& ligauerunt illud linteis cũ aromatib⁹,sicut mos est Iudæis sepelire. Erat autẽ in loco,vbi crucifixus est,hort⁹: & in horto monumentũ nouũ,in quo nondũ quisquã positus erat. Ibi ergo propter Parascéuẽ Iudæorũ, quia iuxta erat monumentũ,posuerũt Iesum.

Oratio ad Dominum Iesum Christum de singulis articulis Passionis eius, dicẽda à moriente,vel ab alio pro eo.

℣. Adoramus te Christe,&benedicimus tibi.
℟. Quia per sanctam Crucem tuam redemisti mundum.

DEus qui pro redemptione mundi voluisti nasci, circumcidi, à Iudæis reprobari, à Iuda traditore osculo tradi, vinculis alligari,sicut agnus innocens ad victimam duci,atq; conspectibus Annæ,Caiphæ, Pilati,& Herodis indecenter offerri; à falsis testibus accusari,flagellis &opprobrijs vexari, sputis conspui,spinis coronari, colaphis cædi,arundine percuti, facie velari, & vestibus exui,cruci clauis affigi, in cruce leuari, inter latrones deputari, felle & aceto potari,

& lancea vulnerari: Tu Domine per has san
ctiſſimas pœnas tuas, quas ego indignus re
colo, & per ſanctam crucem, & mortem
tuam libera me [vel, ſi alius dicit pro eo, libe
ra famulum tuum N.] à pœnis inferni, & per
ducere digneris, quò perduxiſti latronem te
cum crucifixum. Qui cum Patre & Spiritu
ſancto viuis & regnas in ſæcula ſæculorum.
Amen.

Dici prætereà poſſunt ſequentes Pſalmi.

Pſalmus 117.

CONfitemini Domino quoniam bonus:
quoniam in ſæculum miſericordia eius.

Dicat nunc Iſraël quoniam bonus: quoniam
in ſæculum miſericordia eius.

Dicat nunc domus Aaron: quoniam in ſæcu
lum miſericordia eius.

Dicant nunc qui timēt Dominum: quoniam
in ſæculum miſericordia eius.

De tribulatione inuocaui Dominum: & ex
audiuit me in latitudine Dominus.

Dominus mihi adiutor: non timebo quid fa
ciat mihi homo.

Dominus mihi adiutor: & ego deſpiciam ini
micos meos.

Bonum eſt confidere in Domino: quàm con
fidere in homine.

Bonum eſt ſperare in Domino, quàm ſperare in principibus.
Omnes gentes circuierunt me: & in nomine Domini, quia vltus ſum in eos.
Circumdantes circumdederunt me: & in nomine Domini, quia vltus ſum in eos.
Circumdederunt me ſicut apes, & exarſerunt ſicut ignis in ſpinis: & in nomine Domini, quia vltus ſum in eos.
Impulſus euerſus ſum vt caderem: & Dominus ſuſcepit me.
Fortitudo mea, & laus mea Dominus: & factus eſt mihi in ſalutem.
Vox exultationis & ſalutis: in tabernaculis iuſtorum.
Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltauit me: dextera Domini fecit virtutem.
Non moriar, ſed viuam: & narrabo opera Domini.
Caſtigans caſtigauit me Dominus: & morti non tradidit me.
Aperite mihi portas iuſtitiæ, ingreſſus in eas confitebor Domino: hæc porta Domini, iuſti intrabunt in eam.
Confitebor tibi quoniam exaudiſti me: & factus es mihi in ſalutem.

Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes hic factus est in caput anguli.
A Domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris.
Hæc est dies, quam fecit Dominus: exultemus & lætemur in ea.
O Domine saluum me fac, ô Domine benè prosperare: Benedictus qui venit in nomine Domini.
Benediximus vobis de domo Domini: Deus Dominus, & illuxit nobis.
Constituite diem solemnem in condensis, vsque ad cornu altaris.
Deus meus es tu, & cõfitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te.
Confitebor tibi, quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.
Cõfitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius.
Gloria Patri, & Filio, &c.

Psalmus 118.

BEati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.
Beati qui scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum.
Non enim qui operantur iniquitatem: in vijs eius ambulauerunt.

[T]u mandaſti: mandata tua cuſtodiri nimis.
[V]tinam dirigantur viæ meæ: ad cuſtodien-[d]as iuſtificationes tuas.
[T]unc non confundar: cùm perſpexero in [o]mnibus mandatis tuis.
[C]onfitebor tibi in directione cordis: in eo [q]uòd didici iudicia iuſtitiæ tuæ.
[I]uſtificationes tuas cuſtodiam: non me de-[re]linquas vſquequaque.
[I]n quo corrigit adoleſcentior viam ſuam? in [cu]ſtodiendo ſermones tuos.
In toto corde meo exquiſiui te: ne repellas [m]e à mandatis tuis.
[I]n corde meo abſcondi eloquia tua: vt non [p]eccem tibi.
[B]enedictus es Domine: doce me iuſtificatio-[ne]s tuas.
I[n] labijs meis: pronuntiaui omnia iudicia [o]ris tui.
I[n] via teſtimoniorum tuorum delectatus sũ: [ſ]icut in omnibus diuitijs.
I[n] mandatis tuis exercebor: & conſiderabo v[ia]s tuas.
I[n] iuſtificationibus tuis meditabor: nõ obli-u[i]car ſermones tuos.
Gloria Patri, & Filio, &c.
S[i]cut erat in principio, &c.

Retribue seruo tuo, viuifica me: & custo-
diam sermones tuos.

Reuela oculos meos: & considerabo mira-
bilia de lege tua.

Incola ego sum in terra: non abscondas à me
mandata tua.

Concupiuit anima mea desiderare iustifica-
tiones tuas: in omni tempore.

Increpasti superbos: maledicti qui declinant
à mandatis tuis.

Aufer à me opprobrium, & contemptũ: quia
testimonia tua exquisiui.

Etenim sederunt principes, & aduersum me
loquebantur: seruus autem tuus exercebatur
in iustificationibus tuis.

Nam & testimonia tua meditatio mea est: &
consilium meum iustificationes tuæ.

Adhæsit pauimento anima mea: viuifica me
secundùm verbum tuum.

Vias meas enuntiaui, & exaudisti me: doce
me iustificationes tuas.

Viam iustificationum tuarum instrue me: &
exercebor in mirabilibus tuis.

Dormitauit anima mea præ tædio: confir-
ma me in verbis tuis.

Viam iniquitatis amoue à me: & lege tua mi-
serere mei.

Viam veritatis elegi : iudicia tua non ſum oblitus.

Adhæſi teſtimonijs tuis Domine : noli me confundere.

Viam mandatorum tuorum cucurri : cùm dilataſti cor meum.

Tres piæ & vtiles morientibus Orationes, cum tribus Pater noſter, & tribus Aue Maria, in agone mortis recitandæ. Primò dicitur: Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. Aue Maria.

Oratio.

Domine Ieſu Chriſte, per tuam ſanctiſſimam agoniam, & orationē qua oraſti pro nobis in mōte Oliueti, quando factus eſt ſudor tuus ſicut guttæ ſanguinis decurrētis in terram: obſecro te, vt multitudinē ſudoris tui ſanguinei, quem præ timoris anguſtia copioſiſſimè pro nobis effudiſti, offerre & oſtendere digneris Deo Patri omnipotenti contra multitudinem omnium peccatorū huius famuli tui N. & libera eum in hac hora mortis ſuæ ab omnibus pœnis & anguſtijs, quas pro peccatis ſuis ſe timet meruiſſe. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuis & regnas Deus in ſæcula ſæculorum.

℟. Amen.

Secundò dicitur: Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter. Aue Maria.

Oratio.

DOmine IESV Chriſte, qui pro nobis mori dignatus es in cruce, obſecro te, vt omnes amaritudines paſſionum & pœnarum tuarum, quas pro nobis miſeris peccatoribus ſuſtinuiſti in cruce, maximè in illa hora, quã do ſanctiſſima anima tua egreſſa eſt de ſanctiſſimo corpore tuo, offerre & oſtendere digneris Deo Patri omnipotenti pro anima huius famuli tui N. & libera eum in hac hora mortis ab omnibus pœnis & paſſionibus, quas pro peccatis ſuis ſe timet meruiſſe. Qui cum Patre & Spiritu ſancto viuis & regnas Deus in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Tertiò dicitur: Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleisõ. Pater noſter. Aue Maria.

Oratio.

DOmine IESV Chriſte, qui per os Prophetæ dixiſti, In charitate perpetua dilexi te, ideò attraxi te miſerans: obſecro te, vt eamdem charitatem tuam, quæ te de cælis in terram ad tolerandas omnium paſſionum tuarum amaritudines attraxit, offerre & oſtendere digneris Deo Patri omnipotẽti pro anima huius famuli tui N. & libera eum ab om-

ibus paſſionibus & pœnis, quas pro peccatis
uis timet ſe meruiſſe. Et ſalua animã eius in
ac hora exitus ſui. Aperi ei ianuam vitæ, &
ac eum gaudere cum Sanctis tuis in gloria
terna. Et tu piiſſime Domine IESV Chriſte,
ui redemiſti nos pretioſiſſimo ſanguine tuo
niſerere animæ huius famuli tui, & eam in-
roducere digneris ad ſemper virentia & a-
mœna loca Paradiſi, vt viuat tibi amore indi-
uſibili, qui à te, & ab electis tuis numquam
ſparari poteſt. Qui cum Patre & Spiritu sã-
cto viuis & regnas Deus in ſæcula ſæculorũ.
R. Amen.

In expiratione.

Cvm verò tempus expirandi inſtiterit, tunc maximè ab omnibus circumſtantibus flexis genibus vehementer orationi incumbendum eſt. Ipſe verò moriẽs, ſi poteſt, dicat, vel ſi non poteſt, aſſiſtens, ſiue Sacerdos pro eo clara voce pronuntiet: IESV, IESV, IESV. Quod, & ea quæ ſequuntur, ad illius aures, ſi videbitur, etiam ſæpiùs repetat. In manus tuas Domine commendo ſpiritum meũ. Domine Ieſu Chriſte ſuſcipe ſpiritum meum. Sncta Maria ora pro me. Maria mater gratiæ, mater miſericordiæ, tu me ab hoſte protege, & hora mortis ſuſcipe.

Tunc vbi viget pia conſuetudo, pulſetu campana parochialis Eccleſiæ aliquibus icti bus ad ſignificandum fidelibus in vrbe, ve loco, aut extrà in ſuburbanis exiſtentibus in ſtantem mortem expirantis ægroti, vt pro e Deum rogare poſſint.

Egreſſa anima de corpore, ſtatim dicatu hoc ℟. Subuenite Sancti Dei, occurrite An geli Domini, Suſcipientes animam eius, Of ferentes eam in conſpectu Altiſſimi. ℣. Sul cipiat te Chriſtus qui vocauit te, & in ſinur Abrahæ Angeli deducant te. ℟. Suſcipiente animam eius, Offerentes eam in conſpect Altiſſimi. ℣. Requiem æternam dona ei Do mine, & lux perpetua luceat ei. Offerentes e in conſpectu Altiſſimi. Kyrie eleiſon. Chr ſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter.

℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Se libera nos à malo. ℣. Requiem æternam do na ei Domine. ℟. Et lux perpetua luceat e ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animai eius. ℣. Requieſcat in pace. ℟. Amen.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiſcum.

℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

TIbi Domine commendamus animam famuli tui N. vt defunctus sæculo tibi viuat, & quæ per fragilitatem humanæ conuersationis peccata commisit, tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum nostrum.

Interim detur campanæ signum transitus defuncti pro loci consuetudine, vt audientes pro eius anima Deum precẽtur. Deinde corpus de more honestè compositum loco decẽti cum lumine collocetur; ac parua Crux super pectus inter manus defuncti ponatur: aut vbi Crux desit, manus in modum Crucis cõponantur: interdúmque aspergatur Aqua benedicta: & interim donec afferatur, qui adsunt, siue Sacerdotes, siue alij, orabunt pro defuncto.

DE EXEQVIIS.

SAcras cærimonias ac ritus, quibus ex antiquissima traditione, & summorum Pontificum institutis sancta mater Ecclesia Catholica in filiorum suorum exequijs vti solet, tamquam veræ religionis mysteria, Christianæque pietatis signa, & filiorum mortuorum saluberrima suffragia, Parochi summo studio seruare debent, atque vsu retinere.

His itaque præstandis, qua par est modestia a deuotione ita se habebunt, vt ad defunctorum salutem, simúlque ad viuorum pietatem, quemadmodum verè sunt, non ad quæstum, eiusmodi ritu sancte instituti esse videantur.

Nullum corpus sepeliatur, præsertim si mors repentina fuerit, nisi post debitum temporis interuallū vt nullus omnino de morte relinquatur dubitand locus.

Quod antiquissimi est instituti, illud quantum fieri poterit, retineatur, vt Missa præsente corpore defūcti pro eo celebretur, antequā sepulturæ tradatur

Si quis die festo sit sepeliendus, Missa propri pro defunctis præsente corpore celebrari poterit; dun tamen Conuentualis Missa & Officia diuina non impediantur, magnáque diei celebritas non obstet.

Caueant omnino Parochi aliįque Sacerdotes, n sepulturæ vel exequiarum seu anniuersarij mortuorum officij causa quidquam paciscantur, aut tamquam pretium exigant: sed ijs eleemosynis contenti sint, quæ aut probata consuetudine dari solent, au Ordinarius constituerit. Neque permittant, vt pallia aut alia altaris ornamenta ad ornatum feretri vel tumbæ adhibeantur.

Cùm autem antiquissimi ritus Ecclesiastici sit, cereos accensos in exequijs & funeribus deferre, caueant item ne eiusmodi ritus omittatur, ac ne quid

tuarè aut indignè in eo committatur.

Pauperes verò, quibus mortuis nihil aut ita parum superest, vt proprijs impensis humari non possint, gratis omnino sepeliantur; ac debita lumina suis impensis, si opus fuerit, adhibeant Sacerdotes ad quos defuncti cura pertinet, vel aliqua pia Confraternitas, si fuerit, iuxta loci consuetudinem.

Vbi viget antiqua consuetudo sepeliendi mortuos in cœmeterijs, retineatur, & vbi fieri potest, restituatur; at verò cui locus sepulturæ dabitur in Ecclesia, humi tantùm detur. Cadauera autem prope altaria non sepeliantur.

Sepulchra Sacerdotum & Clericorũ cuiuscumque Ordinis, vbi fieri potest, à sepulchris laicorum separata sint, ac decentiori loco sita; atque ita, vbi commodum fuerit, vt alia pro Sacerdotibus, alia pro inferioris Ordinis Ecclesiæ ministris parata sint.

Sacerdos, aut cuiusuis Ordinis Clericus defunctus vestibus suis quotidianis cõmunibus vsque ad talarem vestem inclusiuè, tum desuper sacro vestitu Sacerdotali vel Clericali, quẽ Ordinis sui ratio deposcit, indui debet. Sacerdos quidem super talarem vestem, amictu, alba, cingulo, manipulo, stola, & casula seu planeta violacea sit indutus.

Diaconus verò induatur amictu, alba, cingulo, manipulo, stola super humerum sinistrum, quæ sub axilla dextra annectatur, & Damaltica violacea.

Subdiaconus autem amictu, alba, cingulo, manipulo, & tunicella.

Alij præterea inferiorum Ordinum Clerici superpelliceo supra vestem talarem ornari debent, singuli prædicti cum tonsura ac birretis suis.

Nullum porrò cadauer perpetuæ sepulturæ traditum ex vlla cuiusuis Ordinis Ecclesia asportari liceat, nisi de licentia Ordinarij.

Laici cadauer, quolibet generis aut dignitatis titulo præditus ille fuerit, Clerici ne deferant, sed laici.

Corpora defunctorum in Ecclesia ponenda sunt pedibus versus altare maius, vel si conduntur in Oratorijs aut Cappellis, ponantur cum pedibus versis ad illarum altaria, quod etiam pro situ & loco fiat in sepulchro. Presbyteri verò habeant caput versus altare.

Ceterùm nemo Christianus in communione fidelium defunctus, extra Ecclesiam, aut cœmeterium ritè benedictum sepeliri debet: sed si necessitas cogat ex aliquo euentu aliquando ad tempus aliter fieri, curetur, vt quatenus fieri poterit, corpus in locum sacrum quamprimùm transferatur, & interim semper Crux capiti illius apponi debet, ad significandum illum in Christo quieuisse.

Quibus non licet dare Ecclesiasticam sepulturam.

IGnorare non debet Parochus, qui ab Ecclesiastica sepultura ipso iure sint excludendi; ne quemquam ad illam contra sacrorum Canonum decreta unquam admittat.

Negatur igitur Ecclesiastica sepultura Paganis, Iudæis, & omnibus infidelibus, hæreticis, & eorum fautoribus: apostatis à Christiana fide; schismaticis, & publicis excommunicatis maiori excommunicatione; interdictis nominatim, & ijs, qui sunt in loco interdicto, eò durante.

Seipsos occidentibus ob desperationem, vel iracundiam (non tamen si ex insania id accidat) nisi ante mortem dederint signa pœnitentiæ.

Morientibus in duello, etiamsi ante obitum dederint pœnitentiæ signa.

Manifestis & publicis peccatoribus, qui sine pœnitentia perierunt.

Iis, de quibus publicè constat, quòd semel in anno non susceperint Sacramenta Confessionis & Communionis in Pascha, & absque vllo signo contritionis obierunt.

Infantibus mortuis absque Baptismo.

Vbi verò in prædictis casibus dubiũ occurrerit, Ordinarius consulatur.

Exequiarum ordo.
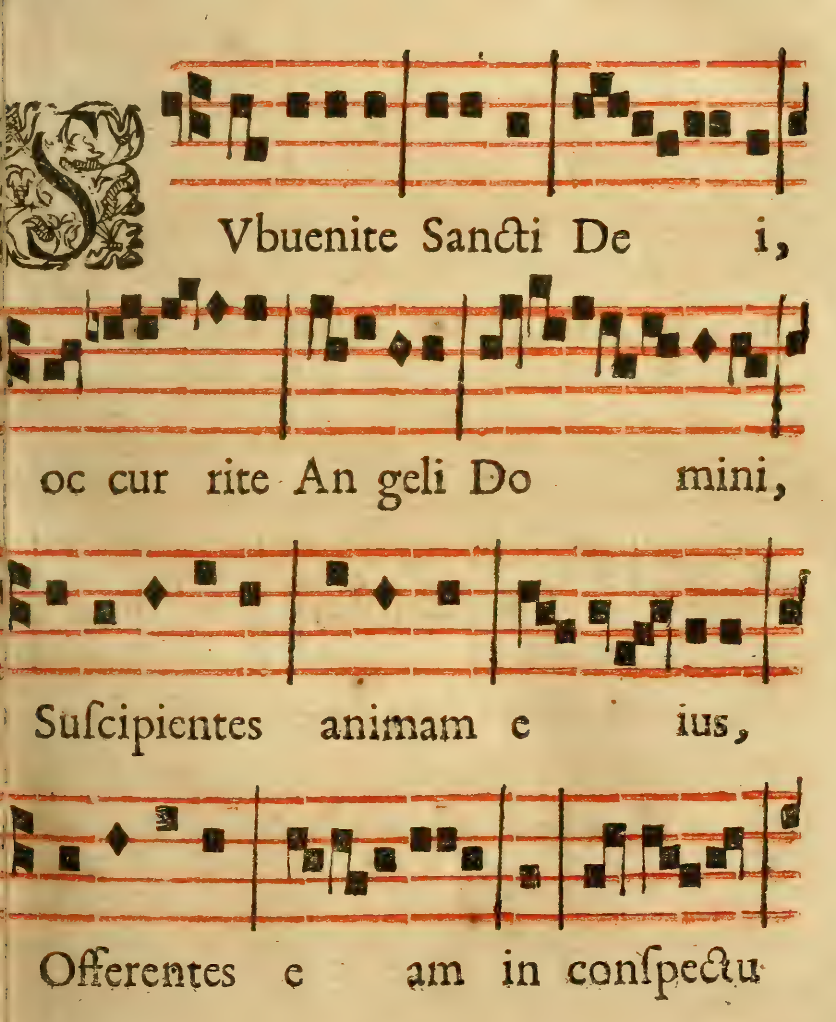
COnstituto tempore, quo corpus ad Ecclesiam deferendum est, conuocetur Clerus, & alij,
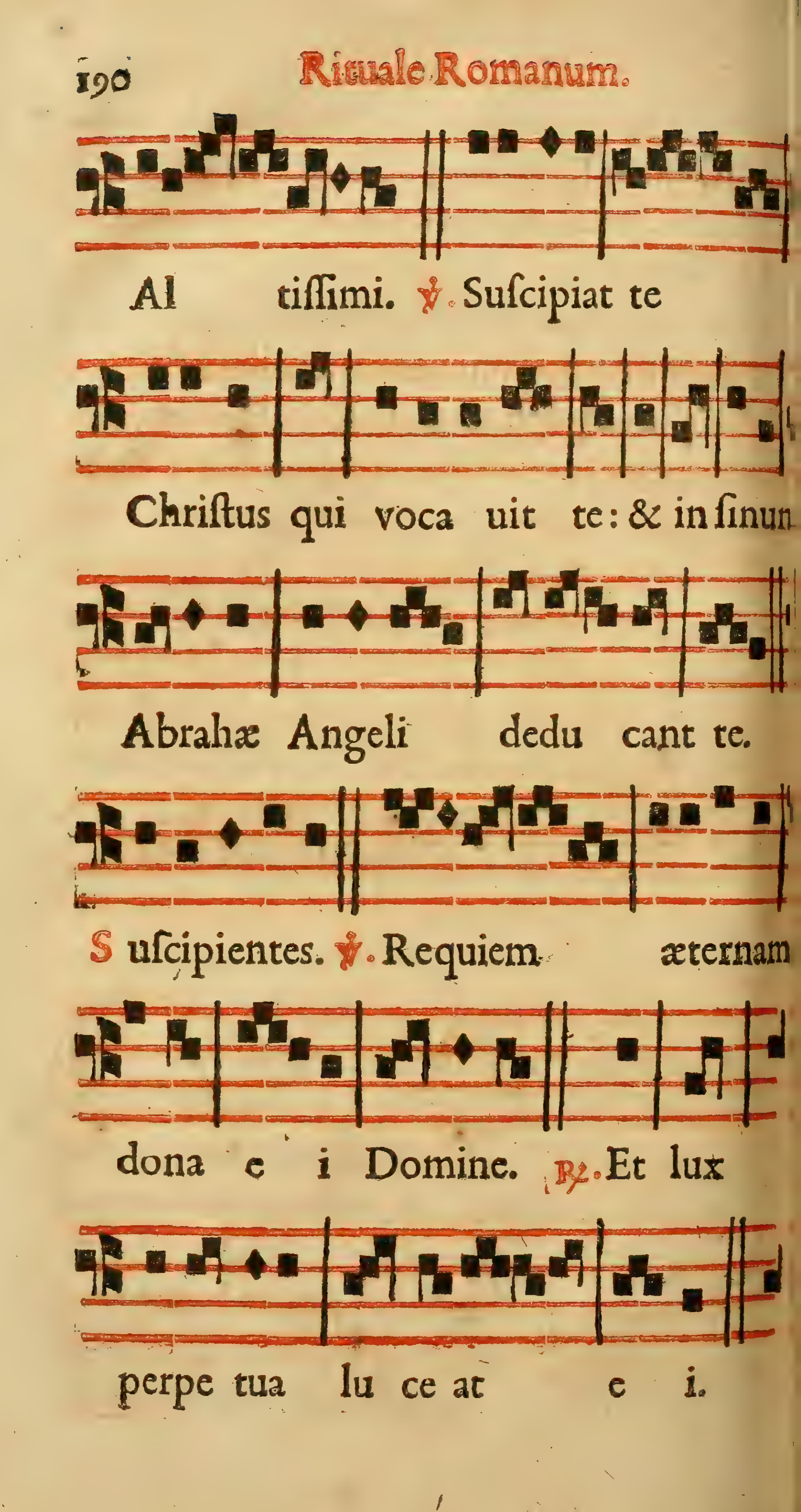
qui funeri intereſſe debent, & in Parochialem, vel in aliam Eccleſiam iuxta loci conſuetudinem, ordine conueniant; ac datis certis campanæ ſignis, eo modo & ritu quo in eo loco fieri ſolet, Parochus indutus ſuperpelliceo & ſtola nigra; vel etiam pluuiali eiuſdem coloris, Clerico præferente Crucem, & alio Aquam benedictam, ad domum defũcti vnà cum alijs procedit, diſtribuuntur cerei, & accenduntur intortitia. Mox ordinatur proceßio, præcedentibus laicorũ Confraternitatibus, ſi adſint; tum ſequitur Clerus regularis, & ſæcularis per ordinem, biniquè procedunt, prælata Cruce, deuotè Pſalmos, vt infrà, decantantes, Parocho præcedente feretrũ cum luminibus. Inde ſequuntur alij funus comitantes, & pro defuncto Deum ritè deprecantes ſub ſilentio.

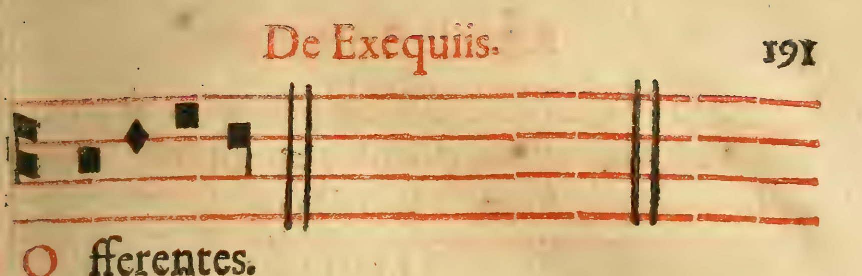
Parochus verò antequam cadauer efferatur, illud aſpergit Aqua benedicta, mox dicit Antiphonã, Si iniquitates. *& Pſalm.* De profundis clamaui, &c. *in fine.* Requiem æternam dona ei domine, & lux perpetua luceat ei. *Repetit Antiph. totam,* Si iniquitates, &c. *Deinde cadauer effertur, Parochúſque de domo procedẽs ſtatim graui voce intonat Antiphonam,* Exultabunt Domino; *& Cantores inchoant Pſalmum.* Miſerere mei Deus ſecundùm magnam, &c. *Clero alternatim proſequente; ac ſi longitudo itineris poſtulauerit, dicantur alij Pſalmi ex Officio mortuorum:*

& in fine cuiusque Psalmi dicitur, Requiē æter-nam dona ei Domine, &c. *qui Psalmi deuotè, distinctè, grauique voce recitari debent vsque ad Ecclesiam.*

Ad ingressum Ecclesiæ repetitur Antiphona: Exultabunt Domino ossa humiliata. *Deinde Ecclesiam ingreßi, cantant Resp. Cantore incipiente, &* Clero *alternatim respondente, videlicet.*

Al tiſſimi. ℣. Suſcipiat te
Chriſtus qui voca uit te: & in ſinum
Abrahæ Angeli dedu cant te.
Suſcipientes. ℣. Requiem æternam
dona e i Domine. ℟. Et lux
perpe tua lu ce at e i.

Deposito feretro in medio Ecclesiæ, ita vt
defuncti pedes, si fuerit laicus, sint versus al-
tare maius; si verò fuerit Sacerdos, vt dictum
est, caput sit versus ipsum altare: & cereis ac-
censis circa corpus, statim, nisi quid impediat,
vt infrà monebitur, dicatur Officium mor-
tuorum, cum tribus Nocturnis, & Laudibus,
vt infrà ponitur: & duo ex Clero incipiãt ab-
solutè Inuitatorium. Regem, cui omnia vi-
uunt: Venite adoremus. & repetitur à Cle-
ro. Regem, cui omnia viuunt, &c. Psalmus.
Venite, exultemus, &c. & duplicantur An-
tiphonæ.

Ad finem Officij post Antiphonam Canti-
ci Benedictus: &c. Ego sum resurrectio, di-
citur Pater noster. secretò. Et ne nos indu-
cas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.
℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam
eius. ℣. Requiescat in pace. ℟. Amen. ℣. Do-
mine exaudi orationẽ meã. ℟. Et clamor me⁹
ad te veniat. ℣. Dominus vobiscũ. ℟. Et cum
spiritu tuo. Oremus. Oratio.

ABsolue, quæsumus, Domine, animam famuli tui ab omni vinculo delictorũ, vt in resurrectionis gloria inter Sanctos & electos tuos resuscitatus respiret. Per Christũ Dominum nostrum. ℟. Amen.

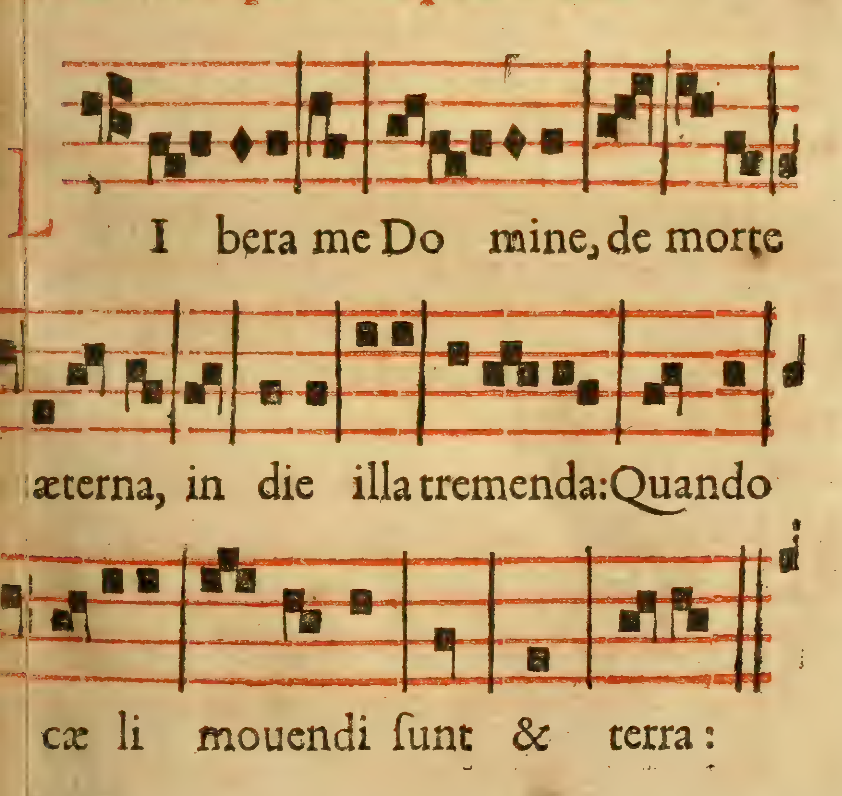
Dum in Officio dicuntur Laudes, Sacerdos cum ministris paratur ad celebrandam Missam solemnem pro defuncto, si tempus congruens fuerit, vt in die depositionis in Missali Romano.

Finita Missa Sacerdos, deposita casula, seu planeta, & manipulo, accipit pluuiale nigri coloris, & Subdiaconus accipit Crucem, & accedit ad feretrũ, & se sistit ad caput defuncti cum Cruce medius inter duos Acolythos seu ceroferarios cum candelabris, & candelis accensis: & omnes alij de Clero veniunt ordinatim in gradu suo cum candelis accensis, & stant in circuitu feretri: tum sequitur Sacerdos cum Diacono, & assistente, alijsque ministris, & facta reuerentia altari, sistit se contra Crucem ad pedes defuncti, retrò astantibus ei à sinistris duobus Acolythis, vno cum thuribulo & nauicula incensi, altero cum vase Aquæ benedictæ & aspersorio, & Acolytho seu Clerico tenente librum, absolutè dicit sequentem Orationem.

NOn intres in iudicium cum ſeruo tuo, Domine, quia nullus apud te iuſtificatur homo, niſi per te omnium peccatorum tribuatur remiſſio. Non ergo eum, quæſumus, tua iudicialis ſententia premat, quem tibi vera ſupplicatio fidei Chriſtianæ commẽdat: ſed gratia tua illi ſuccurrente, mereatur euadere iudicium vltionis, qui dum viueret, inſignitus eſt ſignaculo ſanctæ Trinitatis, qui viuis & regnas in ſæcula ſæculorum.

℟. Amen.

Deinde Cantore incipiente, Clerus circumſtans cantat ſequens Reſponſorium.

Dum ve neris iudi ca-

re ſæculum per ignem. ℣. Tremens
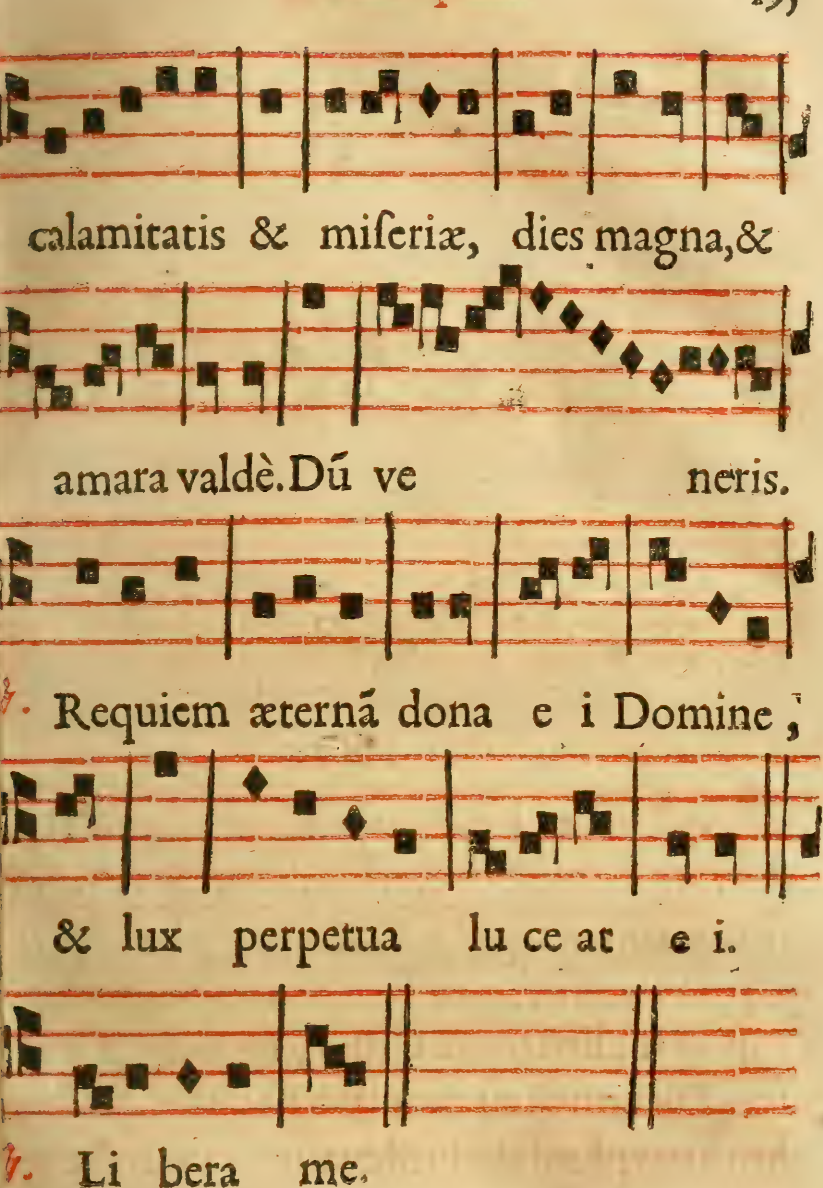
factus ſum ego, & ti meo, dum

diſcuſſio venerit, atque ven tu ra

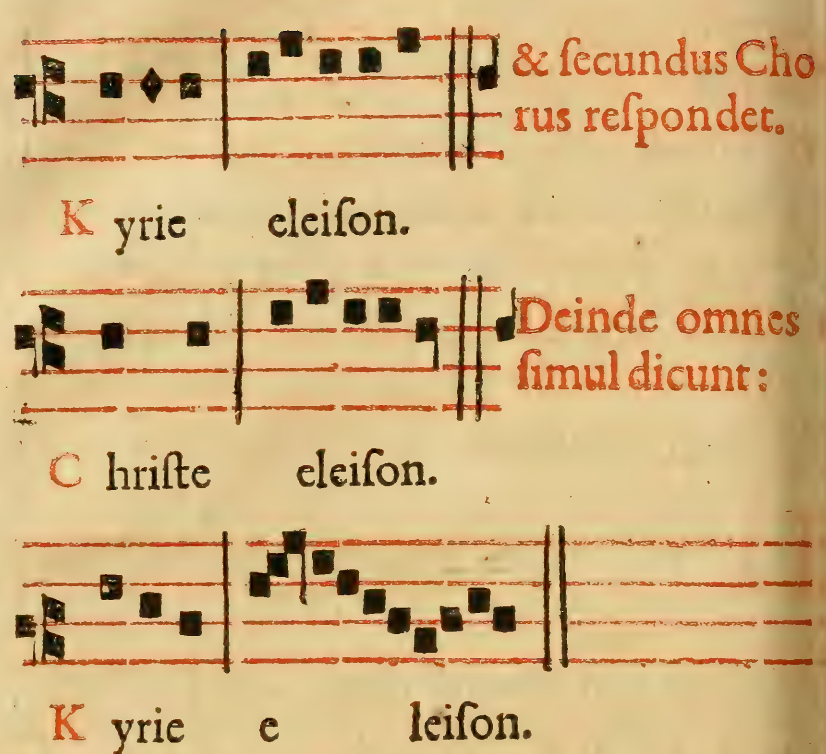
i ra. Quando cæ li mouen di ſunt

& terra. ℣. Dies illa, dies iræ,

calami-

Dum cantatur prædictum Responsorium, Sacerdos, Acolytho seu Diacono ministrante, accipit incensum de nauicula, & ponit in thuribulum, & finito Responsorio, Cantor cum primo Choro dicit:

Mox Sacerdos dicit alta voce: Pater noster, &c. & secretò dicitur ab omnibus: & ipse interim accipit à Diacono vel Acolytho aspersorium Aquæ benedictæ, & facta profunda inclinatione Cruci, quæ est ex aduerso, Diacono seu ministro genuflectente, & fimbrias pluuialis subleuante: circumiens feretrum (si transit ante Sacramentum genuflectit) aspergit corpus defuncti, deinde reuersus ad locum suum, Diacono ministrante, accipit thuribulum, & eodem modo circuit feretrum, & corpus incensat, vt asperserat: posteà reddito thuribulo ei à quo acce

ꝑerat ſtans in loco ſuo, Acolytho ſeu alio mi-
niſtro tenente librum apertum ante ſe, dicit:
℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed
libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue
Domine animam eius. ℣. Requieſcat in pa-
ce. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem
meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Do-
minus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.
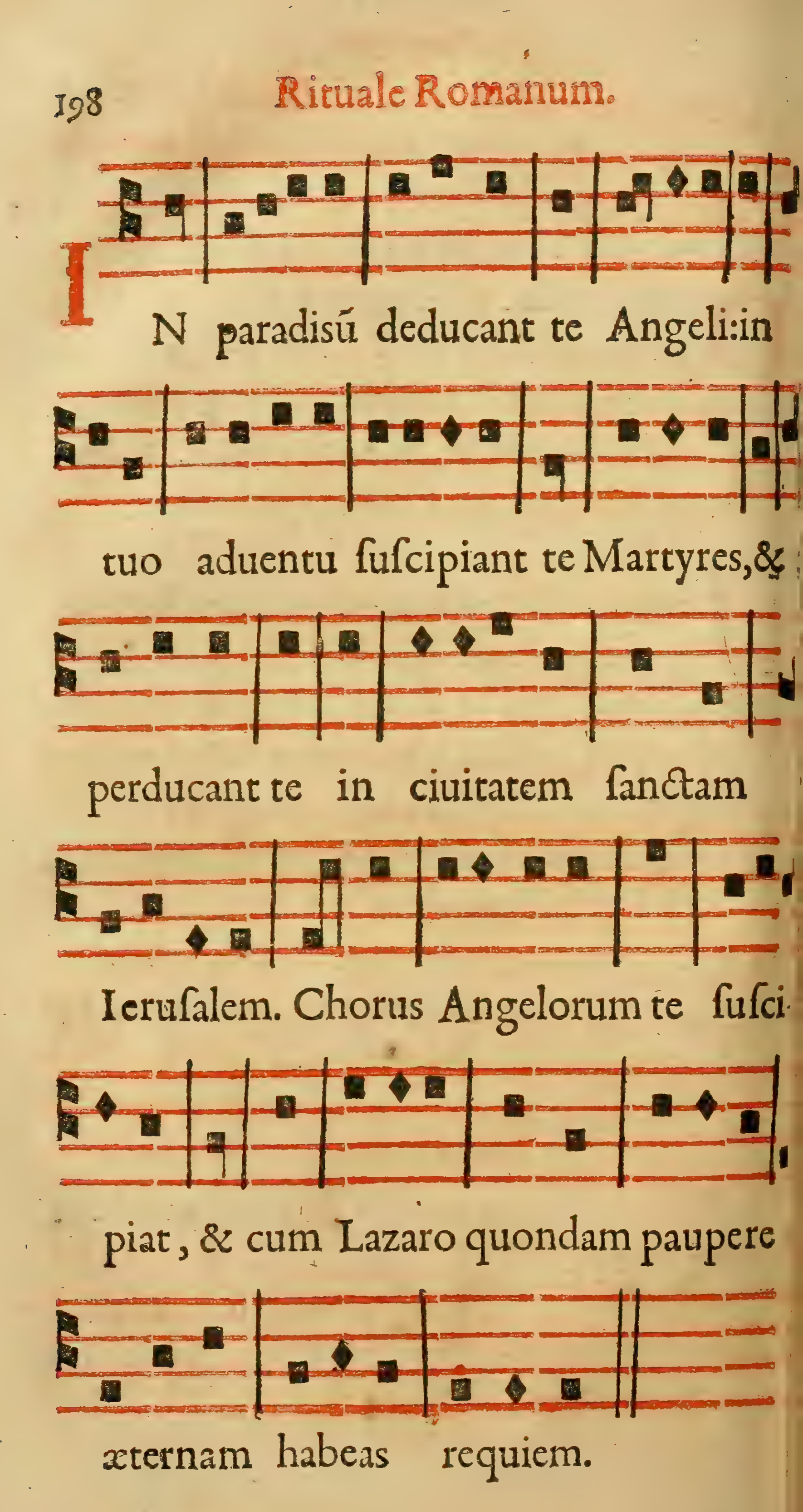
Oremus. Oratio.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere: te ſupplices exoramus pro anima famuli tui N. quam hodie de hoc ſæculo migrare iuſſiſti: vt non tradas eam in manus inimici, neque obliuiſcaris in finem: ſed iubeas eam à ſanctis Angelis ſuſcipi, & ad patriam Paradiſi perduci: vt quia in te ſperauit & credidit, non pœnas inferni ſuſtineat, ſed gaudia ſempiterna poſſideat. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

℟. Amen.

Si defunctus fuerit Sacerdos, in Oratione dicatur: pro anima famuli tui Sacerdotis, quam hodie, &c.

Finita oratione, corpus defertur ad ſepulchrum, ſi tunc deferendum ſit, & dum portatur, Clerici cantant Antiphonam.

IN paradisũ deducant te Angeli:in
tuo aduentu ſuſcipiant te Martyres,&
perducant te in ciuitatem ſanctam
Ieruſalem. Chorus Angelorum te ſuſci-
piat, & cum Lazaro quondam paupere
æternam habeas requiem.

Cùm autem peruenerit ad ſepulchrum, ſi non eſt benedictum, Sacerdos illud benedicit, dicens hanc Orationem.

Oremus.

DEus, cuius miſeratione animæ fideliũ requieſcunt, hunc tumulum benedicere dignare, eique Angelum tuum ſanctum deputa cuſtodem, & quorum quarũmq; corpora hîc ſepeliuntur, animas eorum ab omnibus abſolue vinculis delictorum, vt in te ſemper cum Sanctis tuis ſine fine lætentur. Per Chriſtum Dominum noſtrum.
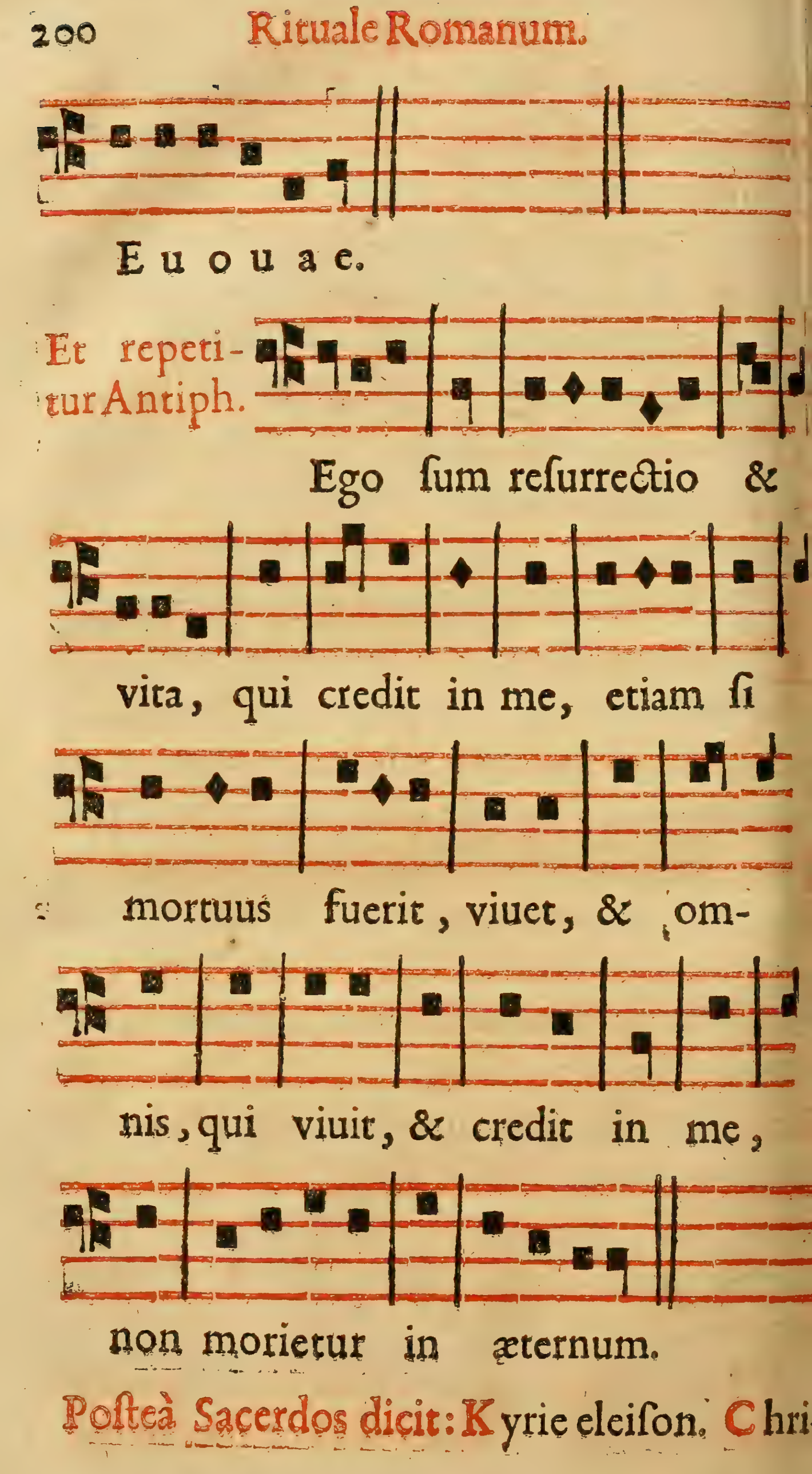
℟. Amen.

Dicta Oratione, Sacerdos Aqua benedicta aſpergat, deinde incenſet corpus defuncti, & tumulum.

Quòd ſi corpus tunc ad ſepulturam non deferatur, omiſſo Reſponſorio, In Paradiſum, &c. & benedictione ſepulchri, ſi iam benedictum, proſequatur Officium, vt infrà, quod numquam omittitur, & intonet Antiphonam.

& diciturCanticũ Benedictus.

Poſteà Sacerdos dicit: Kyrie eleiſon. Chri-

ste eleison. Kyrie eleison. Pater noster, &c. interim corpus aspergit. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi. ℟. Erue Domine animam eius. ℣. Requiescat in pace. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiscum.
℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

FAc, quæsumus, Domine, hanc cum seruo tuo defuncto [vel famula tua defuncta] misericordiam, vt factorum suorum in pœnis non recipiat vicem, qui [vel quæ] tuā in votis tenuit voluntatem, vt sicut hic eum [vel eam] vera fides iunxit fidelium turmis, ita illic eum, [vel eam] tua miseratio societ Angelicis choris. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen. ℣. Requiem æternam dona ei Domine.
Resp. Et lux perpetua luceat ei. Vers. Requiescāt in pace. Resp. Amen. Vers. Anima eius, & animæ omnium fidelium defunctorum per misericordiam Dei requiescant in pace.

Deinde à sepultura in Ecclesiam, vel in Sacristiam reuertētes dicant sine cantu Antiph.

Si iniquitates, cum Psalmo. De profundis, &c. Requiem æternã dona eis Domine, &c.

Si verò ob rationabilem causam, videlicet ob temporis angustiam, vel aliorum funerũ instantem necessitatem, prædictum Officiũ mortuorum cum tribus Nocturnis & Laudibus dici non potest, deposito in Ecclesia feretro cum corpore, dicatur saltem primum Nocturnum cum Laudibus, vel etiam sine Laudibus, maximè vbi eiusmodi viget consuetudo, incipiendo ab Inuitatorio. Regem, cui omnia viuunt, Venite, &c. Et posteà omnia alia dicantur, quæ suprà præscripta sunt dicenda post officium mortuorũ, & Missam.

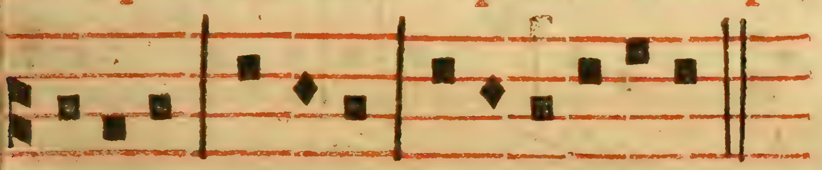
Quòd si etiam ea fuerit temporis angustia vel alia vrgens necessitas, vt vnum Nocturnum cum Laudibus dici non possit, aliæ prædictæ Preces, & suffragia numquam omittantur.

Missa verò, si hora fuerit congruens, ritu pro defunctis, vt in die obitus, præsente corpore non omittatur, nisi obstet magna diei solemnitas, aut aliqua necessitas aliter suadeat, & post Missam fiat vt suprà.

OFFICIVM DEFVNCTORVM.

DIcitur in Choro in die depoſitionis, & alijs diebus, pro temporis opportuni-
ate, & Eccleſiarum cõſuetudine, vt ſuprà di-
tum eſt. In die verò depoſitionis, & tertio,
ptimo, trigeſimo, & anniuerſario, duplican-
ur Antiphonæ. Et in fine Pſalmorum dici-
ur: Requiem æternam dona eis Domine.
t lux perpetua luceat eis. Etiam ſi pro vno
ntùm fiat Officium.

d Veſperas abſolutè incipitur ab Antiph.

Pſalmus 114.

DIlexi, quoniã exaudiet Dominus: vocẽ orationis meę.

Quia inclinauit aurẽ ſuam mihi: & in diebus meis inuocabo.

Circumdederũt me dolo-es mortis: & pericula inferni inuenerunt me.

Tribulationem & dolorem inueni : & no-
men Domini inuocaui.

O Domine libera animam meam : miſeri-
cors Dominus & iuſtus, & Deus noſter mi-
ſeretur.

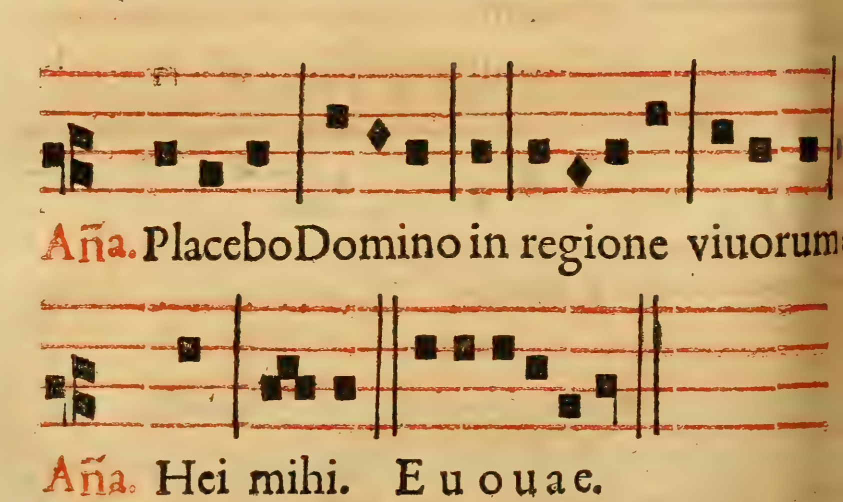
Cuſtodiens paruulos Dominus : humiliatu-
ſum, & liberauit me.

Conuertere anima mea in requiem tuam:
quia Dominus benefecit tibi.

Quia eripuit animam meam de morte : ocu-
los meos à lacrymis, pedes meos à lapſu.

Placebo Domino : in regione viuorum.

Requiem æternam.

Pſalmus 119.

AD Dominum cùm tribularer clamaui:
& exaudiuit me.
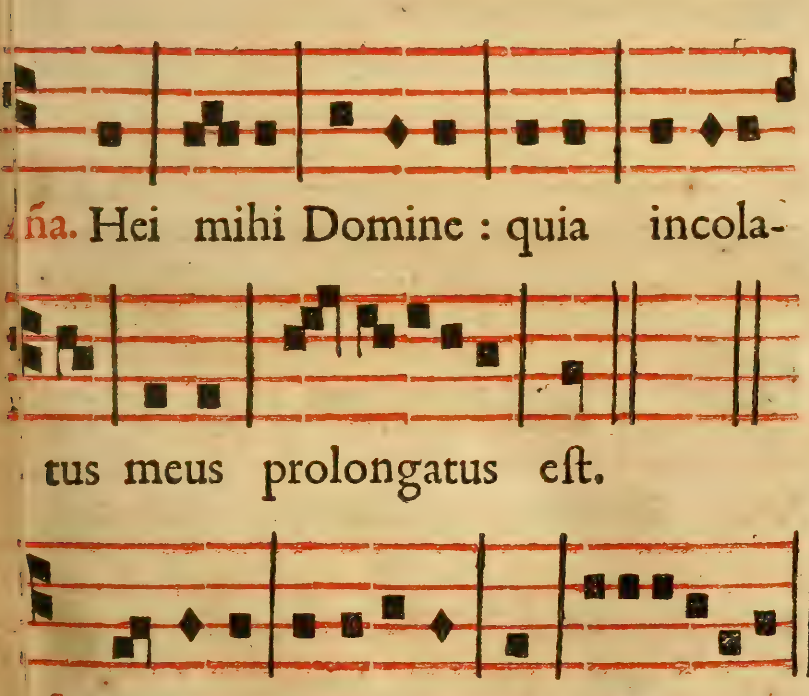
Domine libera animam meam à labijs iniquis: & à lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi: ad linguam dolosam?

Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus desolatorijs.
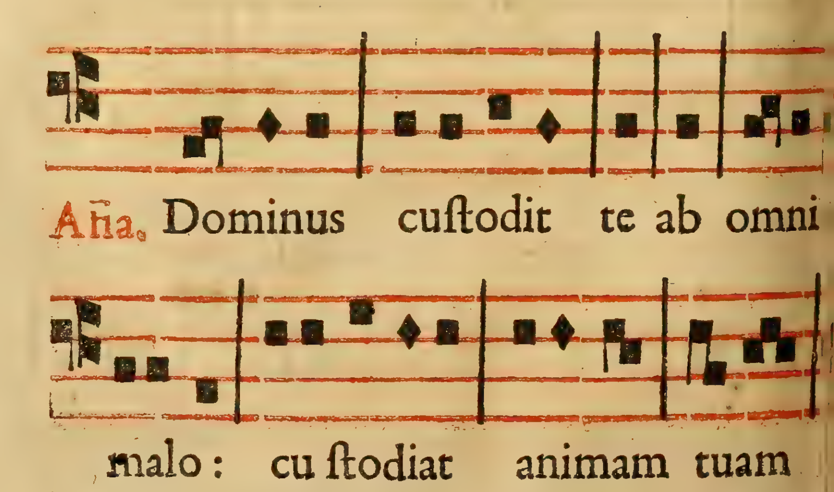
Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est, habitaui cum habitantibus Cedar: multùm incola fuit anima mea.

Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus: cùm loquebar illis, impugnabant me gratis.

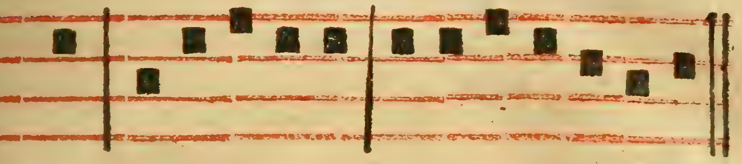

Psalmus 120.

LEuaui oculos meos in montes: vnde ve-
niet auxilium mihi.
Auxilium meum à Domino: qui fecit cæ-
lum & terram.
Non det in commotionem pedem tuum: ne-
que dormitet qui custodit te.
Ecce non dormitabit, neque dormiet: qui
custodit Israel.
Dominus custodit te: Dominus protectio
tua super manum dexteram tuam.
Per diem sol non vret te: neque luna per no-
ctem.
Dominus custodit te ab omni malo: custo-
diat animam tuam Dominus.
Dominus custodiat introitum tuum, & exi-
tuum: ex hoc nunc & vsque in sæculnm.

Psalmus 129.

DE profundis clamaui ad te Domine: Domine exaudi vocem meam.

iant aures tuæ intendentes : in vocem de-recationis meæ.

i iniquitates obseruaueris Domine : Domi-e quis sustinebit?
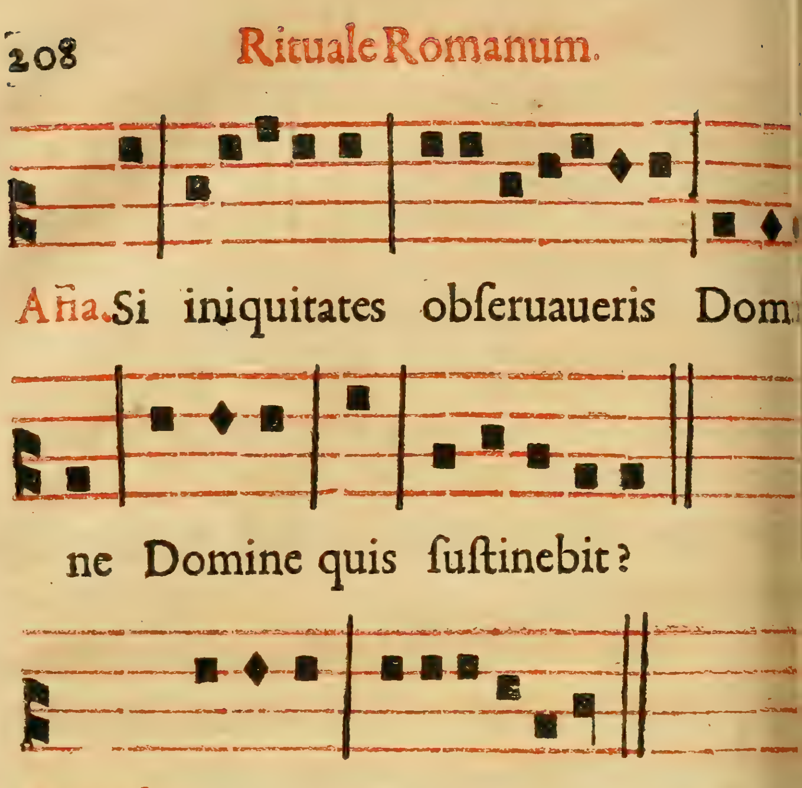
uia apud te propitiatio est: & propter legẽ uam sustinui te Domine.

ustinuit anima mea in verbo eius : sperauit nima mea in Domino.

custodia matutina vsque ad noctem: speret srael in Domino.

uia apud Dominum misericordia : & co-iosa apud eum redemptio.

t ipse redimet Israel : ex omnibus iniquita-ibus eius.

Pſalmus 137.

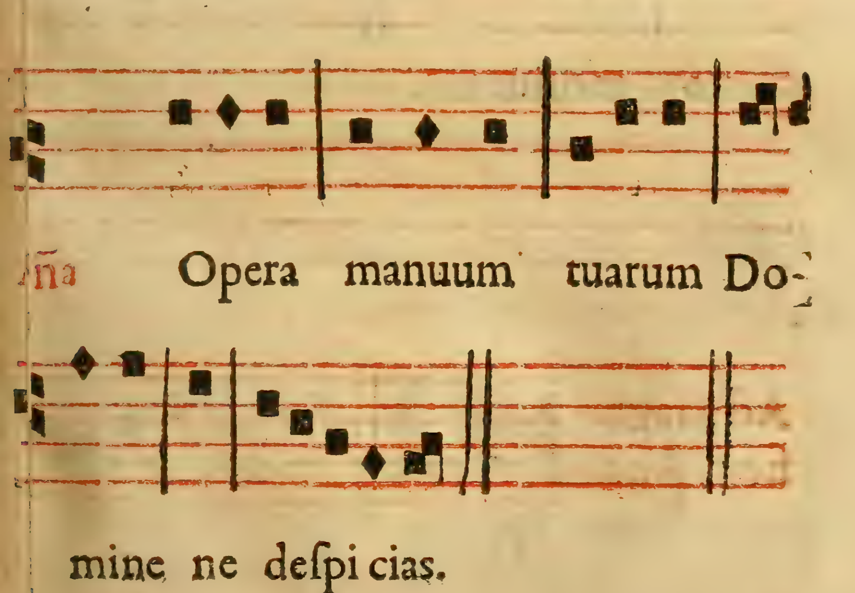
CONfitebor tibi Domine in toto co
de meo : quoniam audiſti verba o
mei.
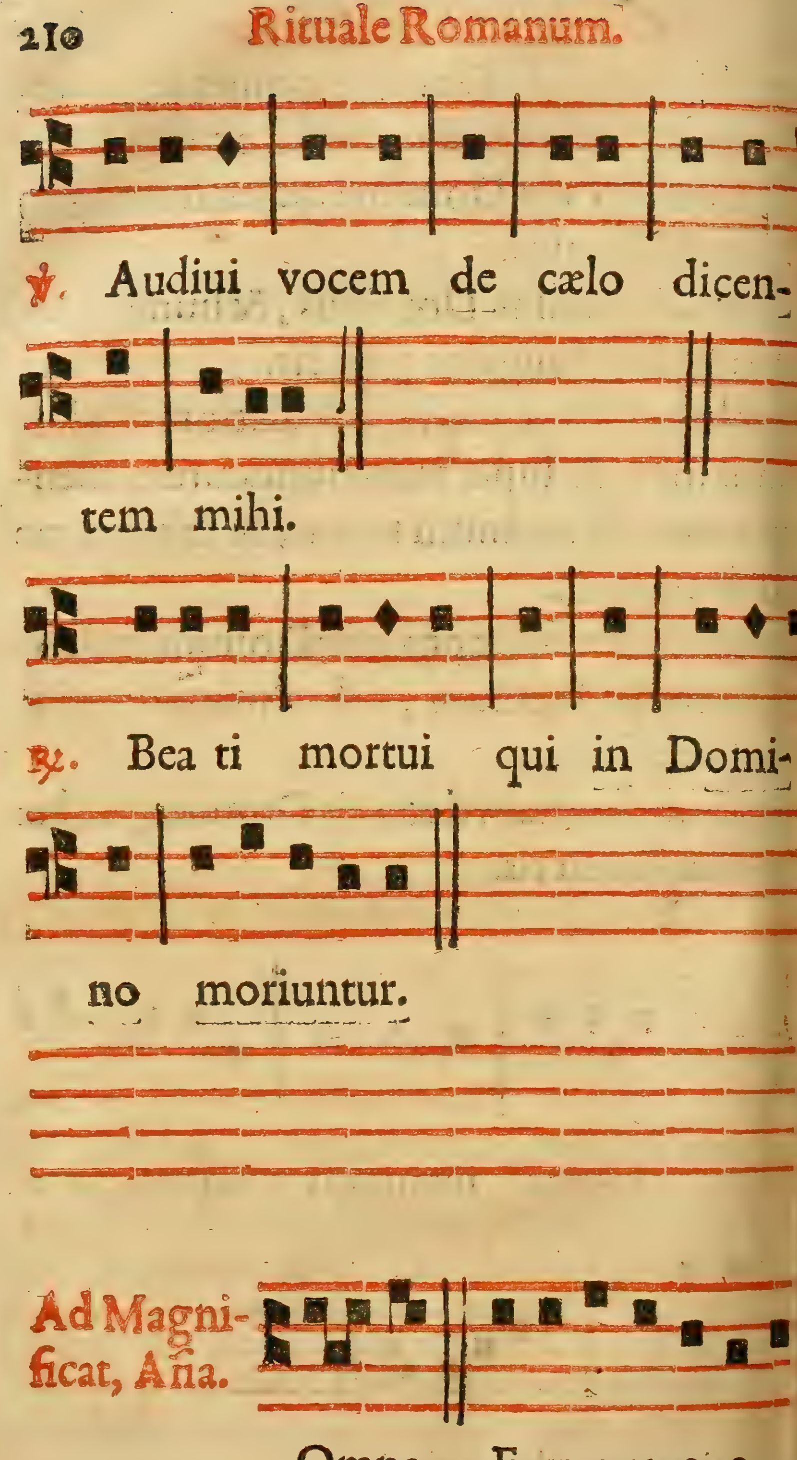
In conſpectu Angelorum pſallam tibi : ad
rabo ad templum ſanctum tuum, & confit
bor nomini tuo.

Super miſericordia tua, & veritate tua : qu
niam magnificaſti ſuper omne, nomen ſa
ctum tuum.

In quacumque die inuocauero te, exau
me : multiplicabis in anima mea virtutem.

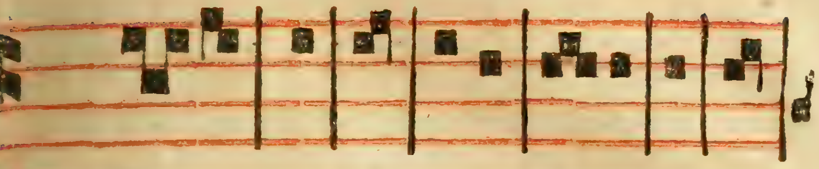
onfiteantur tibi Domine omnes reges ter-
æ:quia audierunt omnia verba oris tui.
t cantent in vijs Domini : quoniam magna
t gloria Domini.
uoniam excelſus Dominus, & humilia re-
bicit:& alta à longè cognoſcit.
i ambulauero in medio tribulationis, viui-
ſcabis me : & ſuper iram inimicorum meo-
um extendiſti manum tuam, & ſaluum me
cit dextera tua.
ominus retribuet pro me:Domine miſeri-
ordia tua in ſæculum, opera manuum tua-
m ne deſpicias.
equiem æternam dona eis Domine, & lux
rpetua luceat eis.

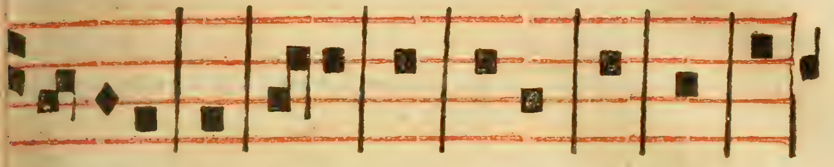

Magnificat: anima mea, &c. vt infrà.

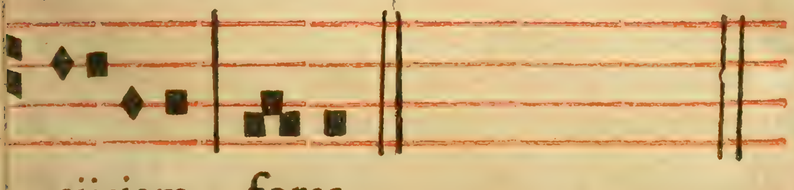
Anti-

Aña. Omne quod dat mihi Pater, ad me

veniet, & eum qui venit ad me, non

eijciam foras.

Sequentes Preces dicuntur flexis genibus, similiter & ad Laudes Pater noster. secretò.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos à malo.

Pſalmus 145.

LAuda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea: pſallam Deo meo quamdiu fuero.

Nolite confidere in principibus: in filijs hominum, in quibus non eſt ſalus.

Exibit ſpiritus eius, & reuertetur in terram ſuam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

O

Beatus cuius Deus Iacob adiutor eius, ſpe
eius in Domino Deo ipſius: qui fecit cælum
& terram, mare, & omnia quæ in eis ſunt.

Qui cuſtodit veritatem in ſæculum, faci
iudicium iniuriam patientibus: dat eſcan
eſurientibus.

Dominus ſoluit compeditos: Dominus illu-
minat cæcos.

Dominus erigit eliſos: Dominus diligit iu-
ſtos.

Dominus cuſtodit aduenas, pupillum & vi-
duam ſuſcipiet: & vias peccatorum diſperdet

Regnabit Dominus in ſæcula, Deus tuu
Sion: in generationem & generationem.

Requiem æternam.

℣. A porta inferi. ℞. Erue Domine animan
eius. ℣. Requieſcat in pace. ℞. Amen. ℣. Do-
mine exaudi orationem meam. ℞. Et cla-
mor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſ
cum. ℞. Et cum ſpiritu tuo.

In die depoſitionis Defuncti. Oratio.

ABſolue, quæſumus Domine, animar
famuli tui [vel famulæ tuæ] vt defun
ctus [vel defuncta] ſæculo tibi viuat: & qu
per fragilitatem carnis humana conuerſatic
ne commiſit, tu venia miſericordiſſimæ pi
taris abſterge. Per Chriſtum Dominum nc

rum. ℟. Amen. Vel.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper &parcere : te ſupplices exoramus pro anima famuli tui N. [vel famulæ tuæ] quam hodie de hoc ſæculo migrare iuſſiſti : vt non tradas eam in manus inimici, neque obliuiſcaris in finem : ſed iubeas eam à ſanctis Angelis ſuſcipi, & ad patriam Paradiſi perducere: vt quia in te ſperauit & credidit, non pœnas inferni ſuſtineat, ſed gaudia æterna poſſideat. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

In die tertio, ſeptimo, & trigeſimo depoſitionis Defuncti. Oratio.

QVæſumus Domine, vt animæ famuli tui N. [vel famulæ tuæ] cuius depoſitionis diem tertium, [vel ſeptimum, vel trigeſimum] commemoramus, Sanctorum atque electorum tuorum largiri digneris conſortium : & rorem miſericordiæ tuæ perennem infundas. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

℟. Amen.

In anniuerſario. Oratio.

DEus indulgentiarum Domine, da animæ famuli tui, [vel famulæ tuæ,] vel animabus famulorum famularúmque tua-

rum] cuius, [vel quorum] anniuerſariun
depoſitionis diem commemoramus, refrige
rij ſedem, quietis beatitudinem, & lumin
claritatem. Per Chriſtum Dominum noſtrũ
℟. Amen.

Aliæ Orationes diuerſæ pro defunctis.

Pro Summo Pontifice defuncto. Oratio

DEus, qui inter ſummos Sacerdotes fa
mulum tuum N. ineffabili tua diſpo
ſitione connumerari voluiſti: præſta quæſu
mus, vt qui vnigeniti Filij tui vices in terri
gerebat, ſanctorum tuorum Pontificum con
ſortio perpetuo aggregetur. Per eumde
Chriſtum Dominum noſtrum.
℟. Amen.

Pro defuncto Epiſcopo. Oratio.

DEus, qui inter Apoſtolicos Sacerdot
famulum tuum Pontificali feciſti d
gnitate vigere; præſta quæſumus, vt eoru
quoque perpetuo aggregetur conſortio. P
Chriſtum Dominum noſtrum.
℟. Amen.

Si fuerint plures, dicatur in numero plura.

Pro Epiſcopo Cardinali defuncto dicatu
famulum tuum N. Epiſcopum Cardinale
Pontificali feciſti dignitate, &c.

Pro Preſbytero Cardinali dicatur: famu

uum N Presbyterum Cardinalem Sacerdo-
ali fecisti, &c.

Pro Diacono autem Cardinali dicitur Oratio, Inclina Domine, quæ habetur pau-
lo infrà, hoc modo: Vt animam famuli tui N. Diaconi Cardinalis, quam de hoc sæcu-
lo, &c.

Pro defuncto Sacerdote. Oratio.

DEus, qui inter Apostolicos Sacerdotes, famulum tuum Sacerdotali fecisti di-
gnitate vigere; præsta quæsumus, vt eorum quoque perpetuo aggregetur consortio.

Vel Oratio.

PRæsta quæsumus Domine, vt anima famuli tui N. Sacerdotis, quem in hoc sæculo commorantem sacris muneribus decorasti, in cælesti sede gloriosa semper exultet. Per Christum Dominum nostrum.

Pro vno defuncto. Oratio.

INclina Domine aurem tuã ad preces nostras, quibus misericordiam tuam supplices deprecamur, vt animam famuli tui, quam de hoc sæculo migrare iussisti, in pacis ac lucis regione constituas, & Sanctorum tuorum iubeas esse consortem. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Pro vna defuncta. Oratio.

QVæsumus Domine, pro tua pietate m ferere animæ famulæ tuæ: & à conta gijs mortalitatis exutam in æternæ saluatic nis partem restitue. Per Christum Dominu nostrum. ℟. Amen.

Pro defunctis fratribus, propinquis, & benefactoribus.

DEus veniæ largitor, & humanæ salut amator: quæsumus clementiam tuan vt nostræ cõgregationis fratres, propinquo & benefactores qui ex hoc sæculo transierũ beata Maria semper Virgine intercedente c omnibus Sanctis tuis, ad perpetuæ beatitu dinis consortium peruenire concedas. P Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

Pro fidelibus Defunctis generalis oratio.
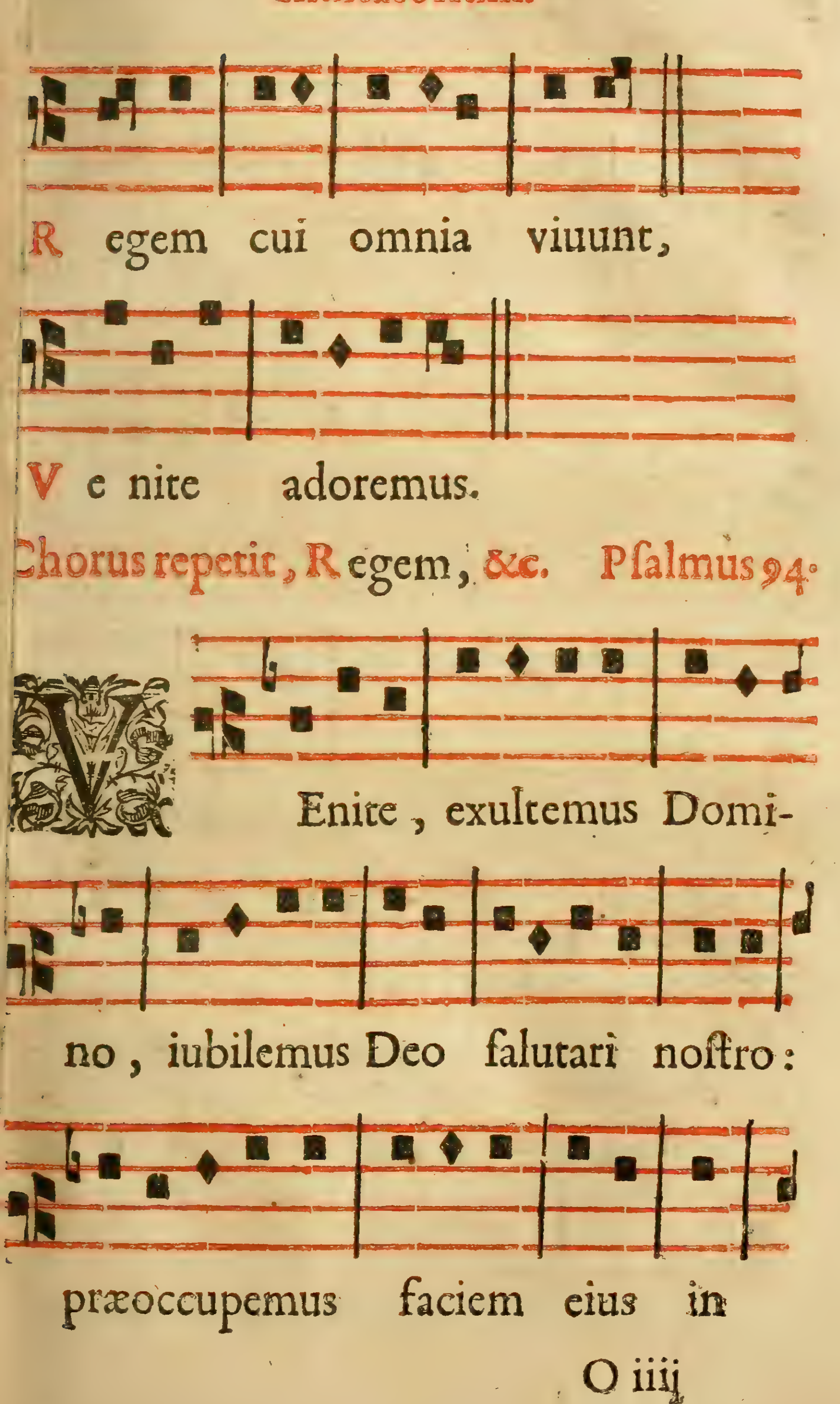
FIdelium Deus omnium conditor & r demptor, animabus famulorum famu larúmque tuarum, remissionem cunctoru tribue peccatorum: vt indulgentiam, qua semper optauerunt, pijs supplicationib consequantur. Qui viuis & regnas in sæcu sæculorum. ℟. Amen.
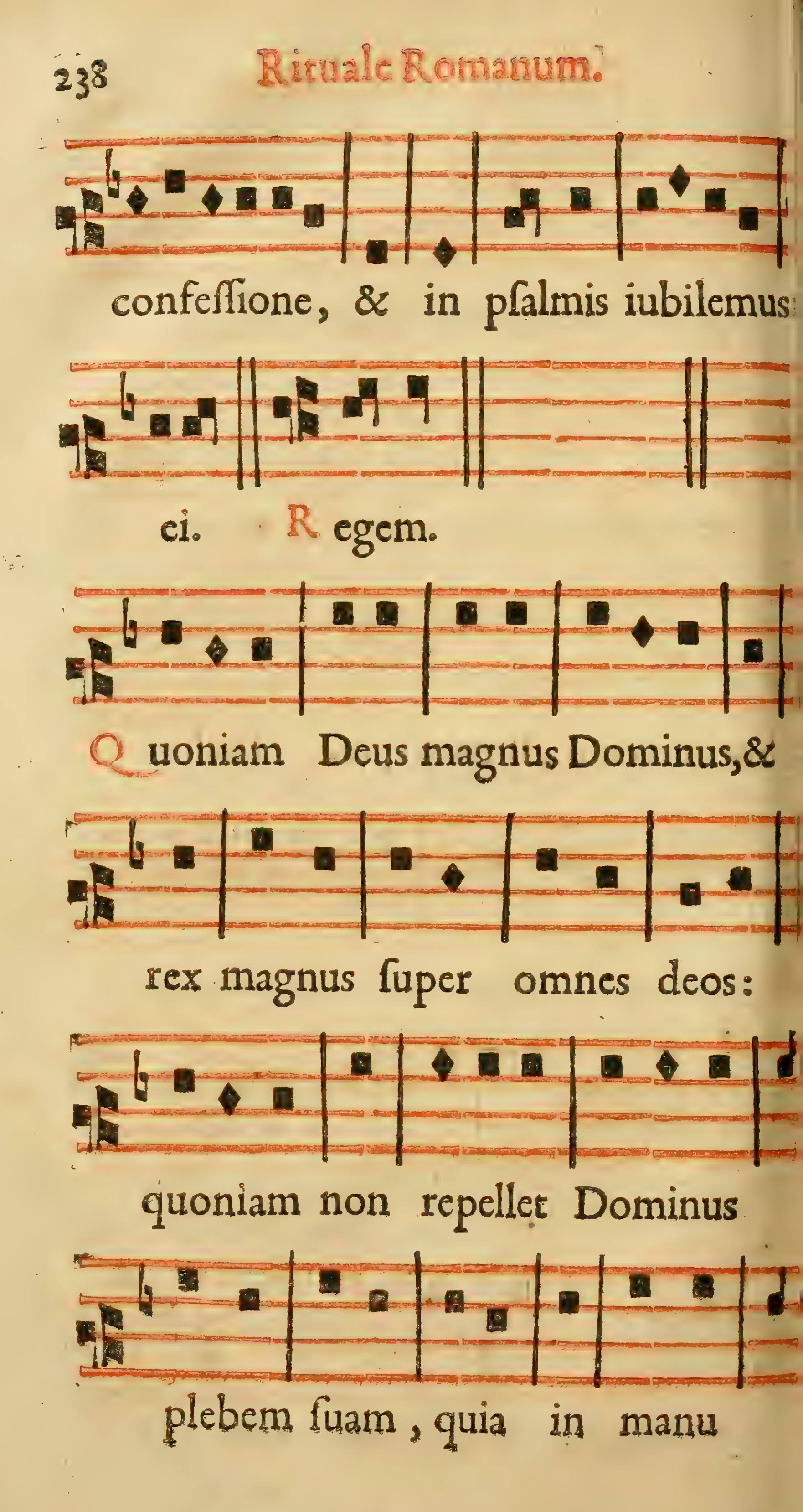
℣. Requiem æternam dona eis Domine.
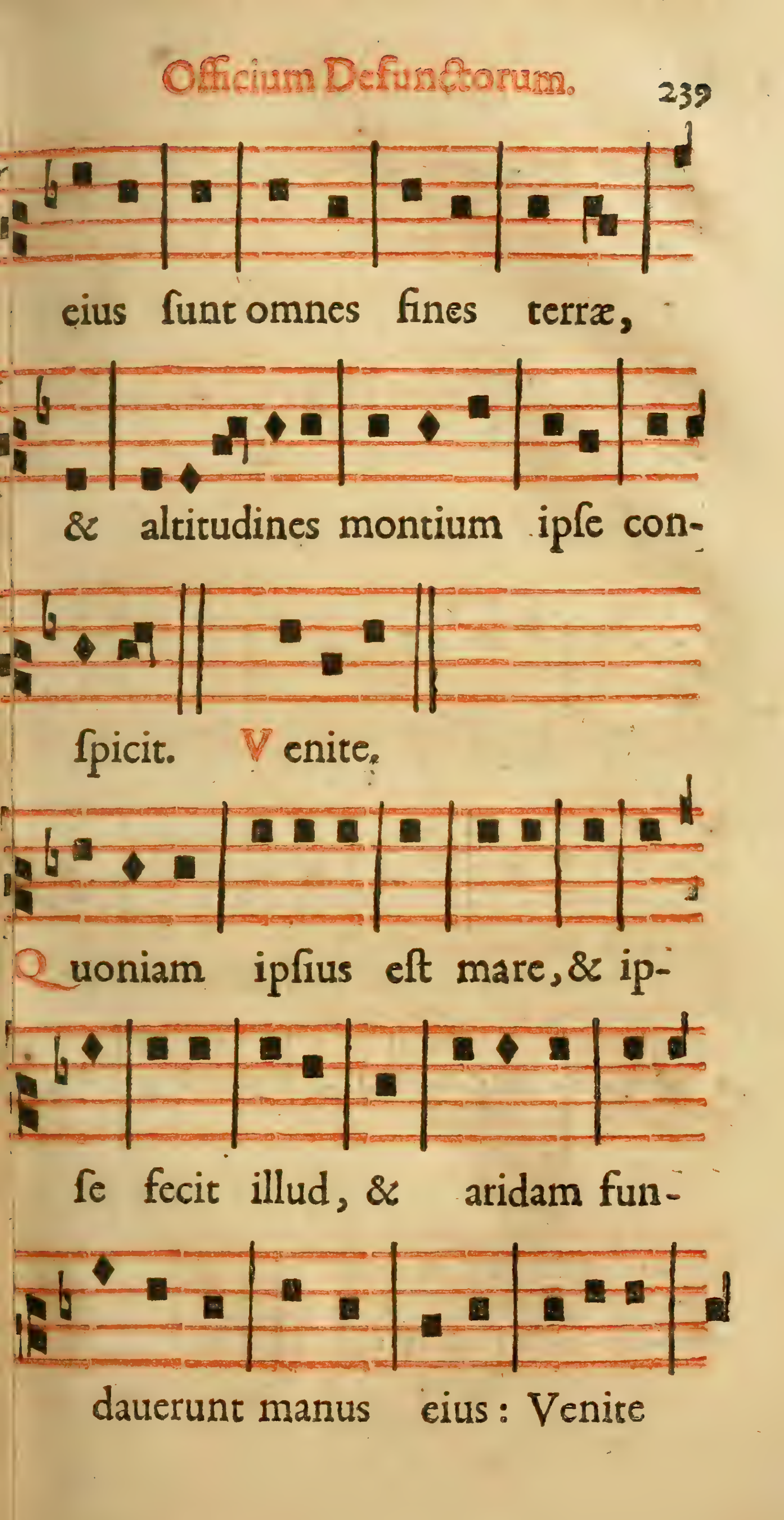
℟. Et lux perpetua luceat eis. ℣. Requiescar in pace. ℟. Amen.
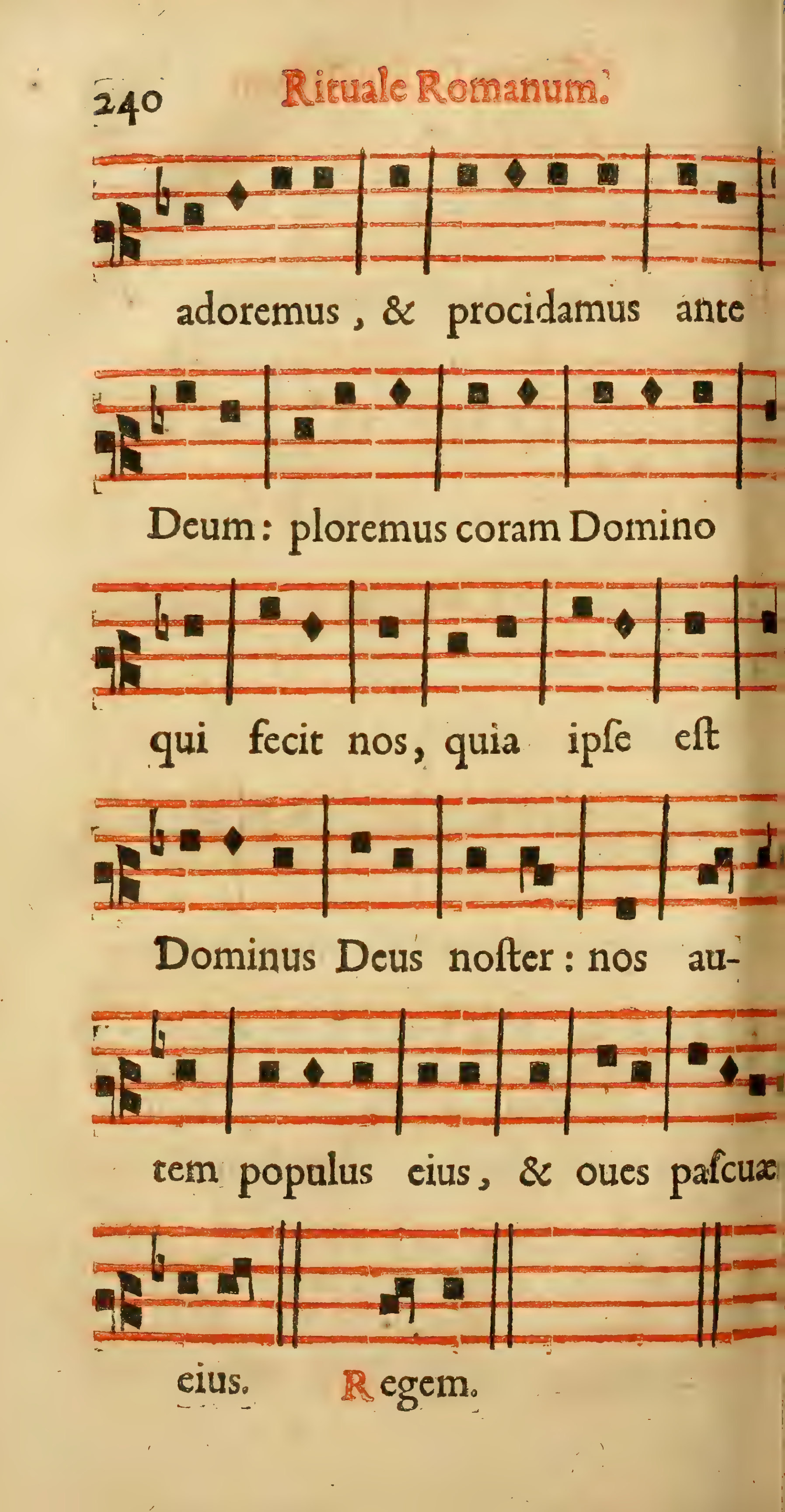
AD MATVTINVM,
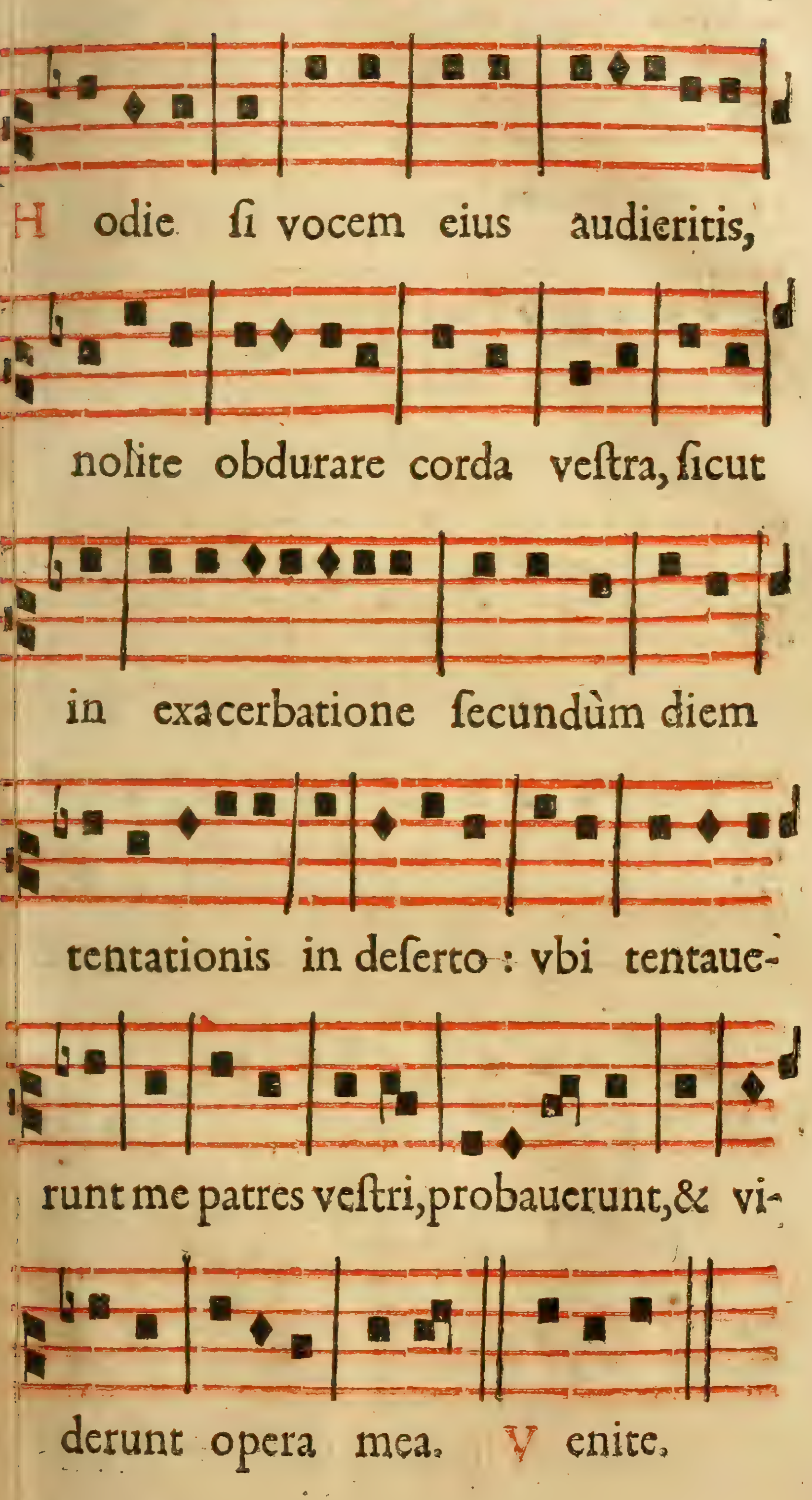
Inuitatorium.
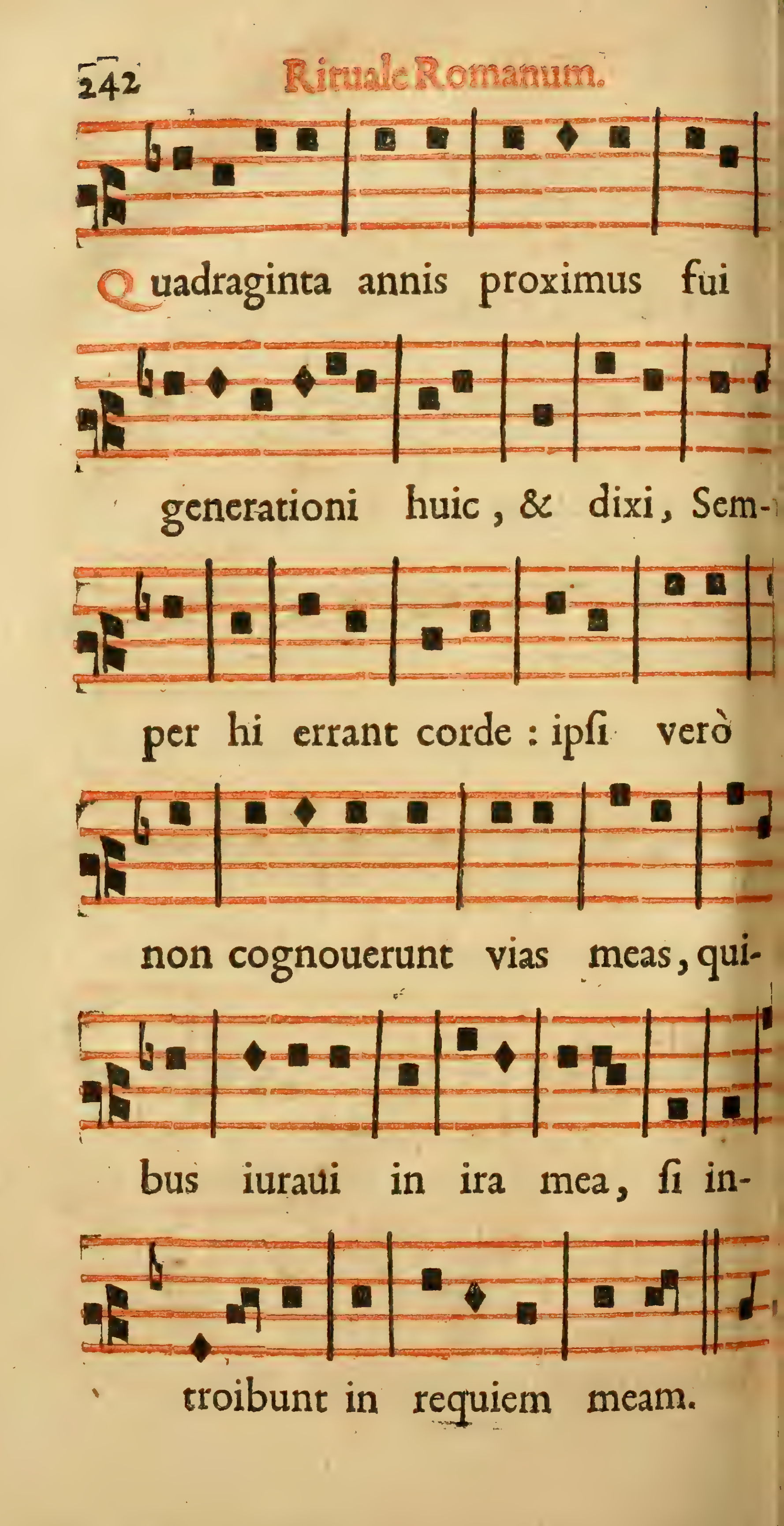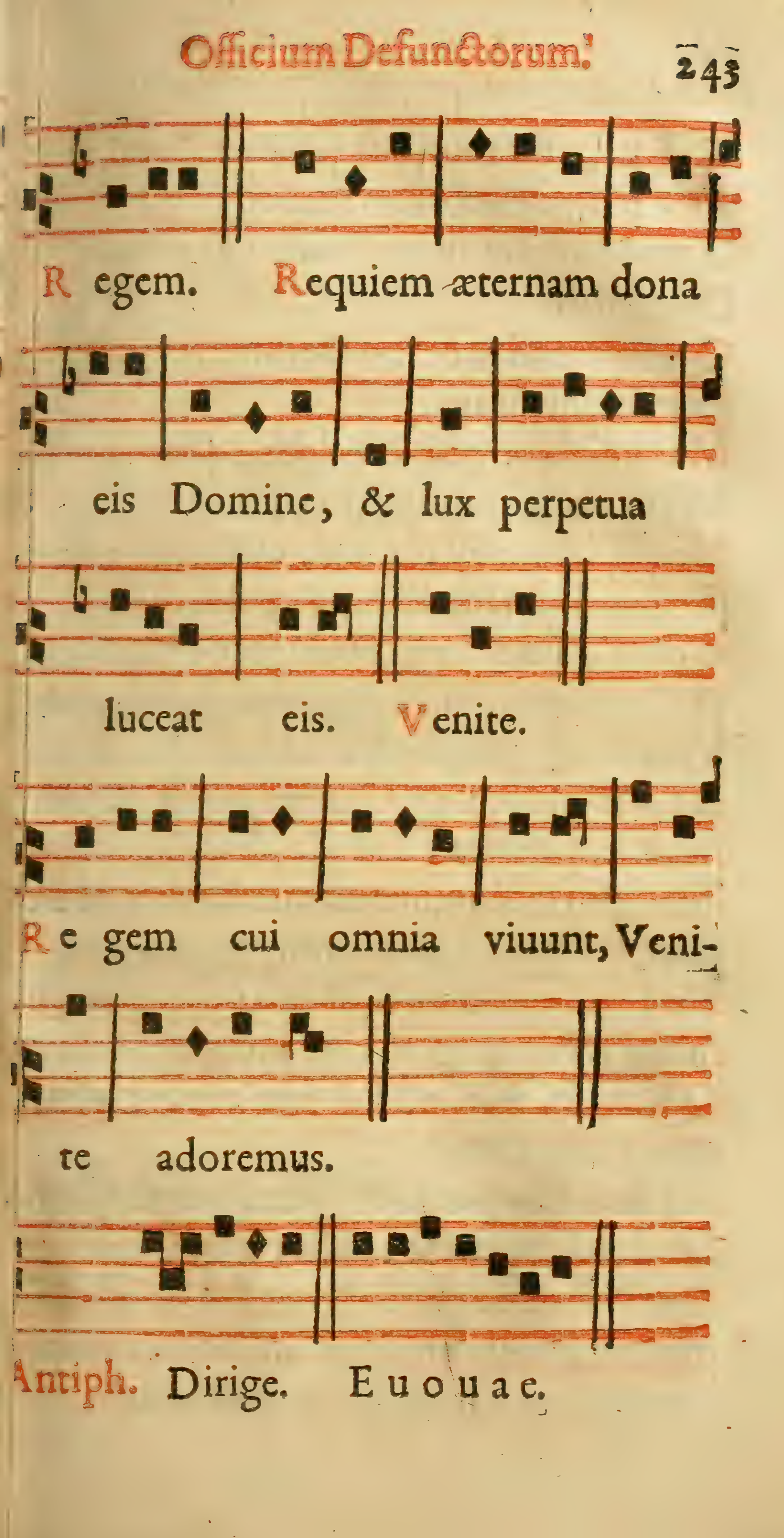

confeſſione, & in pſalmis iubilemus
ei. R egem.
Quoniam Deus magnus Dominus, &
rex magnus ſuper omnes deos:
quoniam non repellet Dominus
plebem ſuam, quia in manu

eius ſunt omnes fines terræ,
& altitudines montium ipſe con-
ſpicit. Venite.
Quoniam ipſius eſt mare, & ip-
ſe fecit illud, & aridam fun-
dauerunt manus eius: Venite

adoremus, & procidamus ante
Deum: ploremus coram Domino
qui fecit nos, quia ipſe eſt
Dominus Deus noſter: nos au-
tem populus eius, & oues paſcuæ
eius. R egem.

H odie ſi vocem eius audieritis,
nolite obdurare corda veſtra, ſicut
in exacerbatione ſecundùm diem
tentationis in deſerto : vbi tentaue-
runt me patres veſtri, probauerunt, & vi-
derunt opera mea. V enite.

Quadraginta annis proximus fui
generationi huic, & dixi, Sem-
per hi errant corde: ipſi verò
non cognouerunt vias meas, qui-
bus iuraui in ira mea, ſi in-
troibunt in requiem meam.

R egem. Requiem æternam dona
eis Domine, & lux perpetua
luceat eis. Venite.
R e gem cui omnia viuunt, Veni-
te adoremus.
Antiph. Dirige. E u o u a e.

Psalmus 5.

VErba mea auribus percipe Domine: intellige clamorem meum.

Intende voci orationis meæ: rex meus, & Deus meus.

Quoniam ad te orabo Domine: manè exaudies vocem meam.

Manè adstabo tibi, & videbo: quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.

Neque habitabit iuxta te malignus: neque permanebunt iniusti ante oculos tuos.

Odisti omnes, qui operantur iniquitatem: perdes omnes, qui loquuntur mendacium.

Virum sanguinum & dolosum abominabitur Dominus: ego autem in multitudine misericordiæ tuæ.

Introibo in domum tuam: adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo.
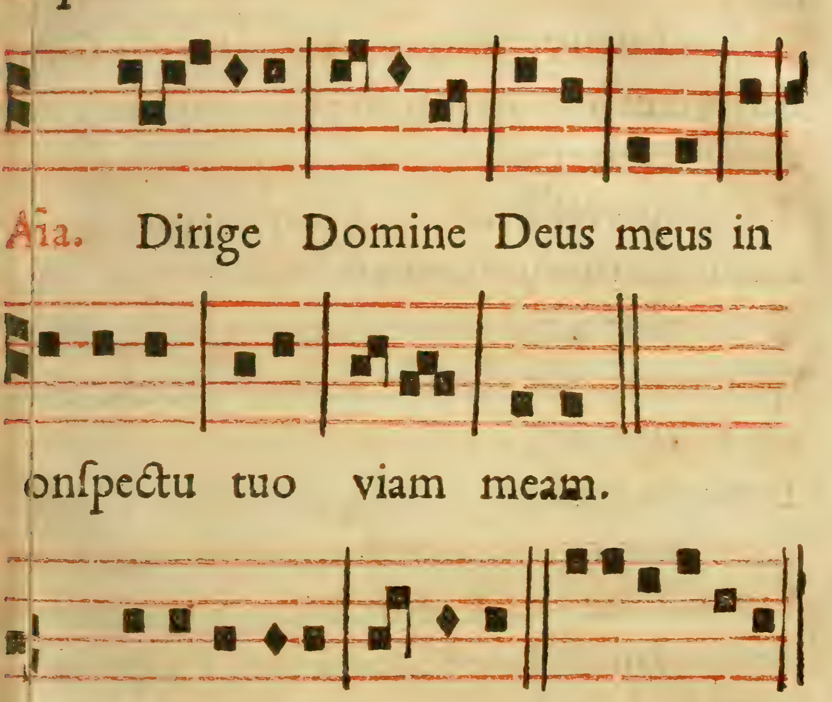
Dñe deduc me in iustitia tua: & propter inimicos meos dirige in conspectu tuo viã meã.

Quoniam non est in ore eorum veritas: cor eorum vanum est.

Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolosè agebant: iudica illos Deus.

Decidant à cogitationibus suis, secundùm multitudinem impietatum eorum expelle eos: quoniam irritauerunt te Domine.

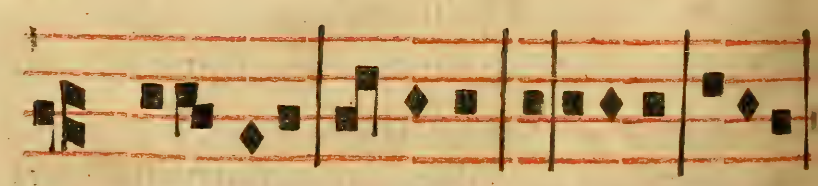
E laetentur omnes, qui sperant in te: in aeternum exultabunt, & habitabis in eis.
Et gloriabuntur in te omnes, qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices iusto.
Domine, vt scuto bonae voluntatis tuae: coronasti nos.
Requiem aeternam.

Psalmus 6.

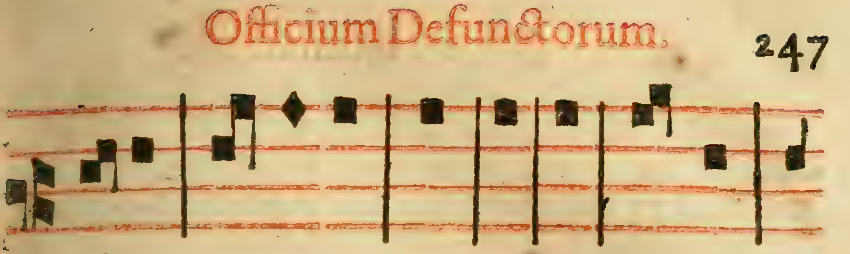
Domine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.
Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valdè : sed tu Do
mine vsquequo?
Conuertere Domine, & eripe animã mean
saluum me fac propter misericordiam tuan
Quoniam non est in morte qui memor s
tui : in inferno autem quis confitebit
tibi?
Laboraui in gemitu meo, lauabo per singu
las noctes lectum meum : lacrymis meis stra
tum meum rigabo.
Turbatus est à furore oculus meus : inuete
raui inter omnes inimicos meos.
Discedite à me omnes, qui operamini in
quitatem : quoniam exaudiuit Dominus vo
cem fletus mei.
Exaudiuit Dominus deprecationem mean
Dominus orationem meam suscepit.
Erubescant & conturbentur vehement
omnes inimici mei : conuertantur & erube
cant valde velociter.
Requiem æternam.

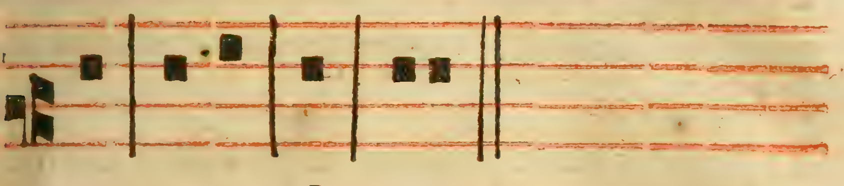

Aña. CõuertereDomine, & eripe animan

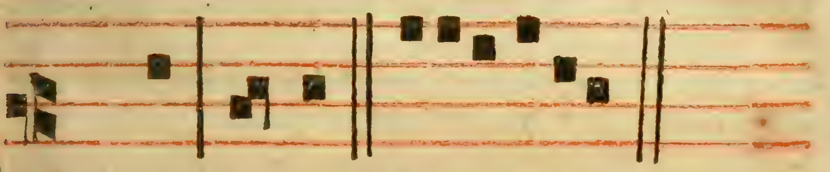
mean

meam: quoniam non eſt in morte,

qui memor ſit tui.

Aña. Ne quando. E u o u a e.

Pſalmus 7.

DOmine Deus meus, in te ſperaui: ſaluũ me fac ex omnibus perſequentibus me, & libera me.

Ne quando rapiat vt leo animam meam: dum non eſt qui redimat, neque qui ſaluum faciat.

Domine Deus meus, ſi feci iſtud: ſi eſt iniquitas in manibus meis.

Si reddidi retribuentibus mihi mala: decidã meritò ab inimicis meis inanis.

Perſequatur inimicus animam meam, & comprehendat, & conculcet in terra vitam

meam: & gloriam meam in puluerem dedu-
cat.

Exurge Domine in ira tua : & exaltare in fi-
nibus inimicorum meorum.

Et exurge Domine Deus meus in præcepto
quod mandaſti: & ſynagoga populorum cir-
cumdabit te.

Et propter hanc in altum regredere : Domi-
nus iudicat populos.

Iudica me Domine ſecundùm iuſtitiam
meam : & ſecundùm innocentiam meam ſu-
per me.

Conſumetur nequitia peccatorum , & diri-
ges iuſtum: ſcrutans corda & renes Deus.

Iuſtum adiutorium meum à Domino : qui
ſaluos facit rectos corde.

Deus iudex iuſtus, fortis, & patiens: numquid
iraſcitur per ſingulos dies?

Niſi conuerſi fueritis , gladium ſuum vi-
brabit : arcum ſuum tetendit , & parauit il-
lum.

Et in eo parauit vaſa mortis : ſagittas ſuas ar-
dentibus effecit.

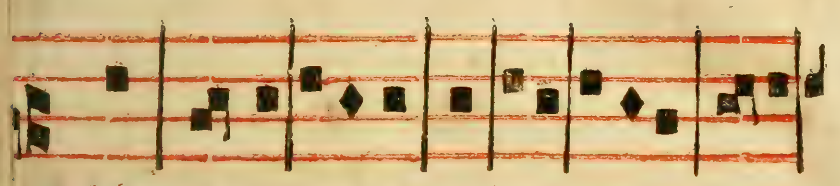
Ecce parturijt iniuſtitiam : concepit dolorẽ
& peperit iniquitatem.

Lacum aperuit, & effodit eum : & incidit i
foueam quam fecit.

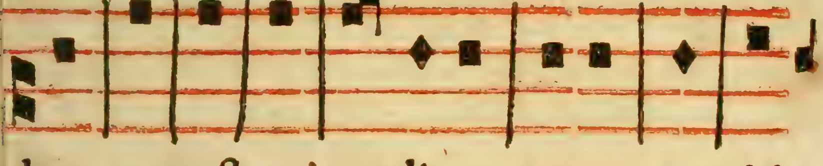
Conuertetur dolor eius in caput eius : & in verticem ipſius iniquitas eius deſcendet.

Confitebor Domino ſecundùm iuſtitiam eius : & pſallam nomini Domini altiſſimi.

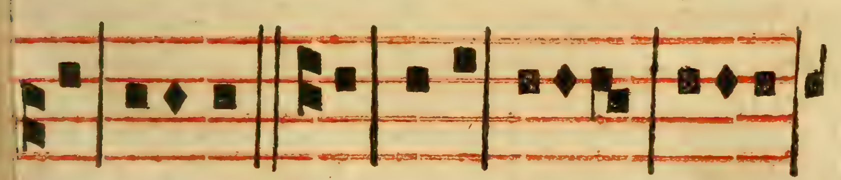
Requiem æternam dona eis Domine: & lux perpetua luceat eis.

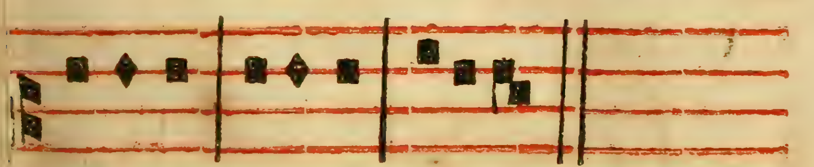
Aña Ne quando rapiat vt leo animã meam,

dum non eſt qui redimat, neque qui ſal-

uum faciat. ℣. A porta inferi. ℟. Erue

Domine animas eorum.
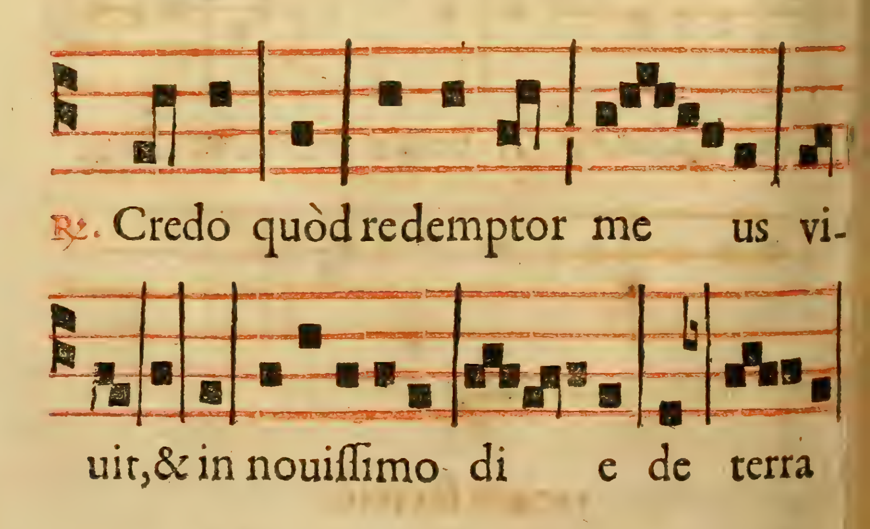
Pater noſter. totum ſecretò.
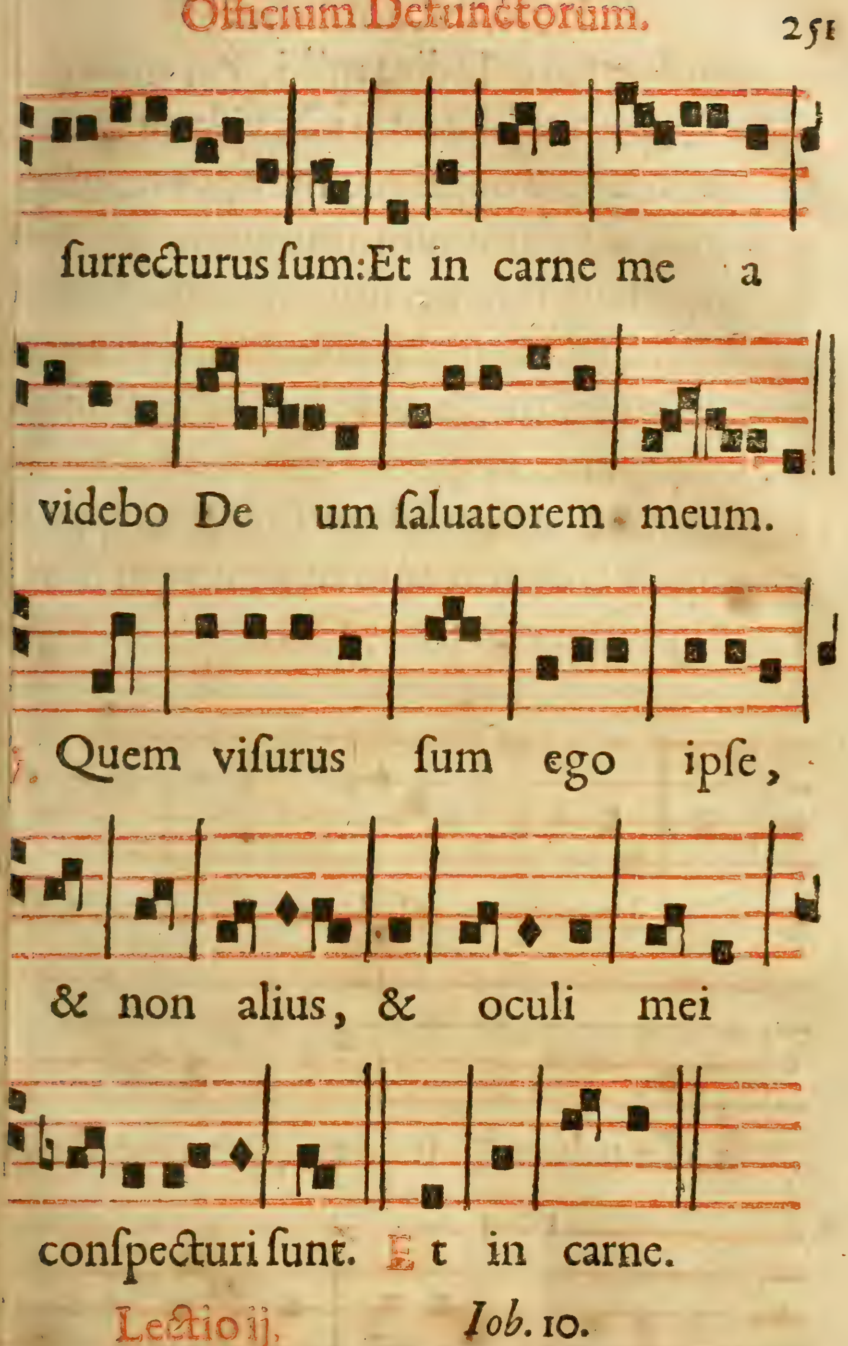
Lectiones leguntur ſine Abſolutione, Benedictionibus, & Titulo.

Lectio j. *Iob.* 1. *c.*

PArce mihi Domine: nihil enim ſunt dies mei. Quid eſt homo, quia magnificas eum? aut quid apponis erga eum cor tuum? Viſitas eum diluculo, & ſubitò probas illum. Vſquequò non parcis mihi, nec dimittis me, vt glutiam ſaliuam meam? Peccaui: quid faciam tibi, ô cuſtos hominum? Quare poſuiſti me contrarium tibi, & factus ſum mihimet ipſi grauis? Cur non tollis peccatum meum, & quare non aufers iniquitatem meam? Ecce nunc in puluere dormiã, & ſi manè me quæ ſieris, non ſubſiſtam.

Lectiones terminantur ſine Tu autem. vel alia concluſione.
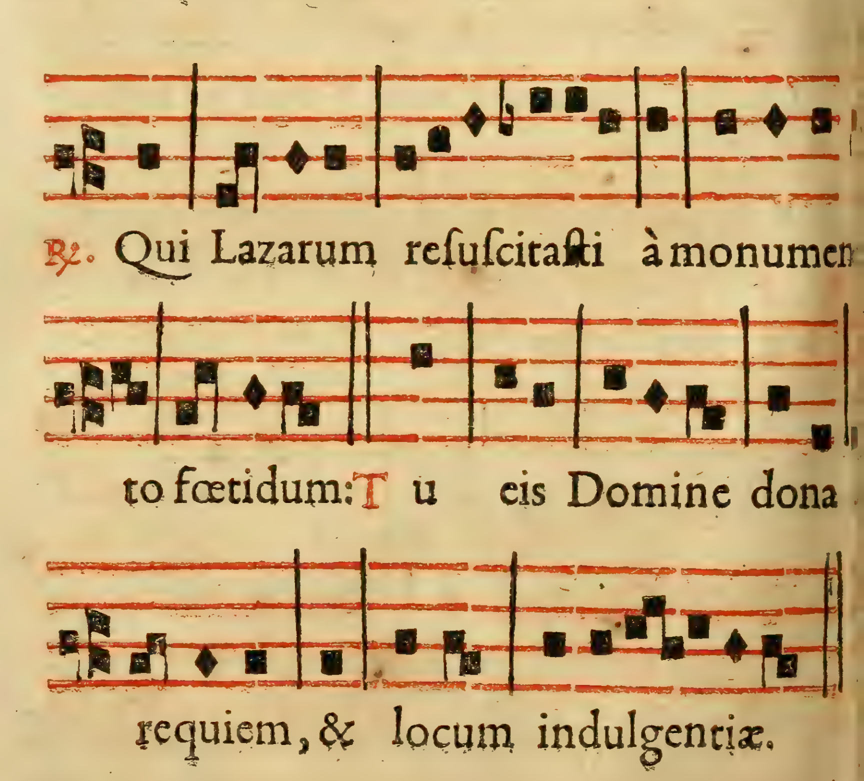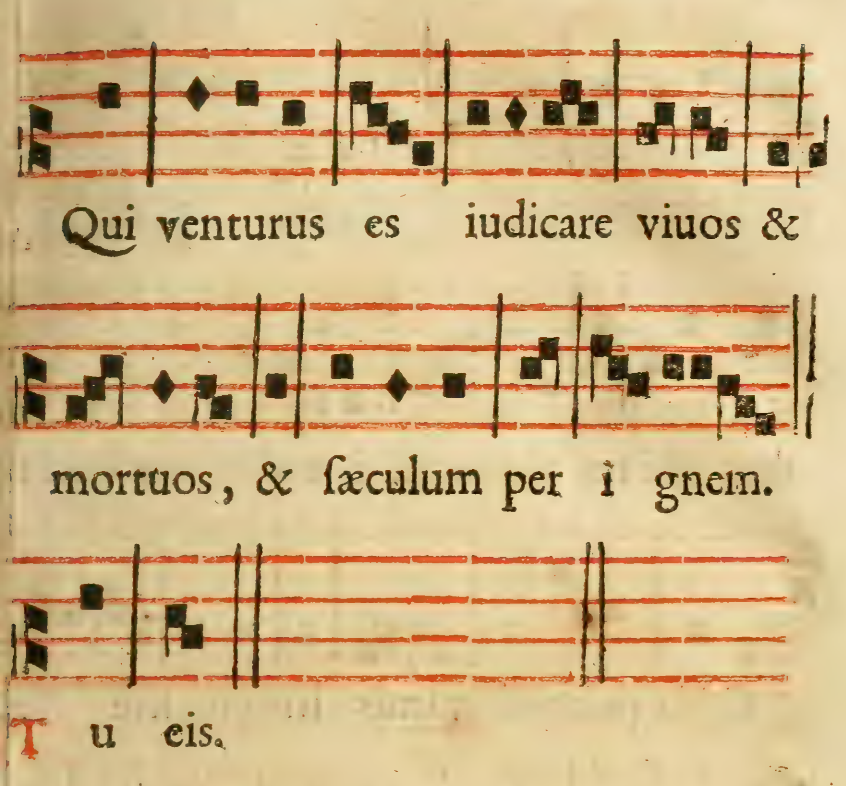

Lectio ij. *Iob.* 10.

TÆdet animã meam vitæ meæ; dimittã aduerſum me eloquiũ meum. Loquar in amaritudine animæ meæ, dicã Deo: Noli
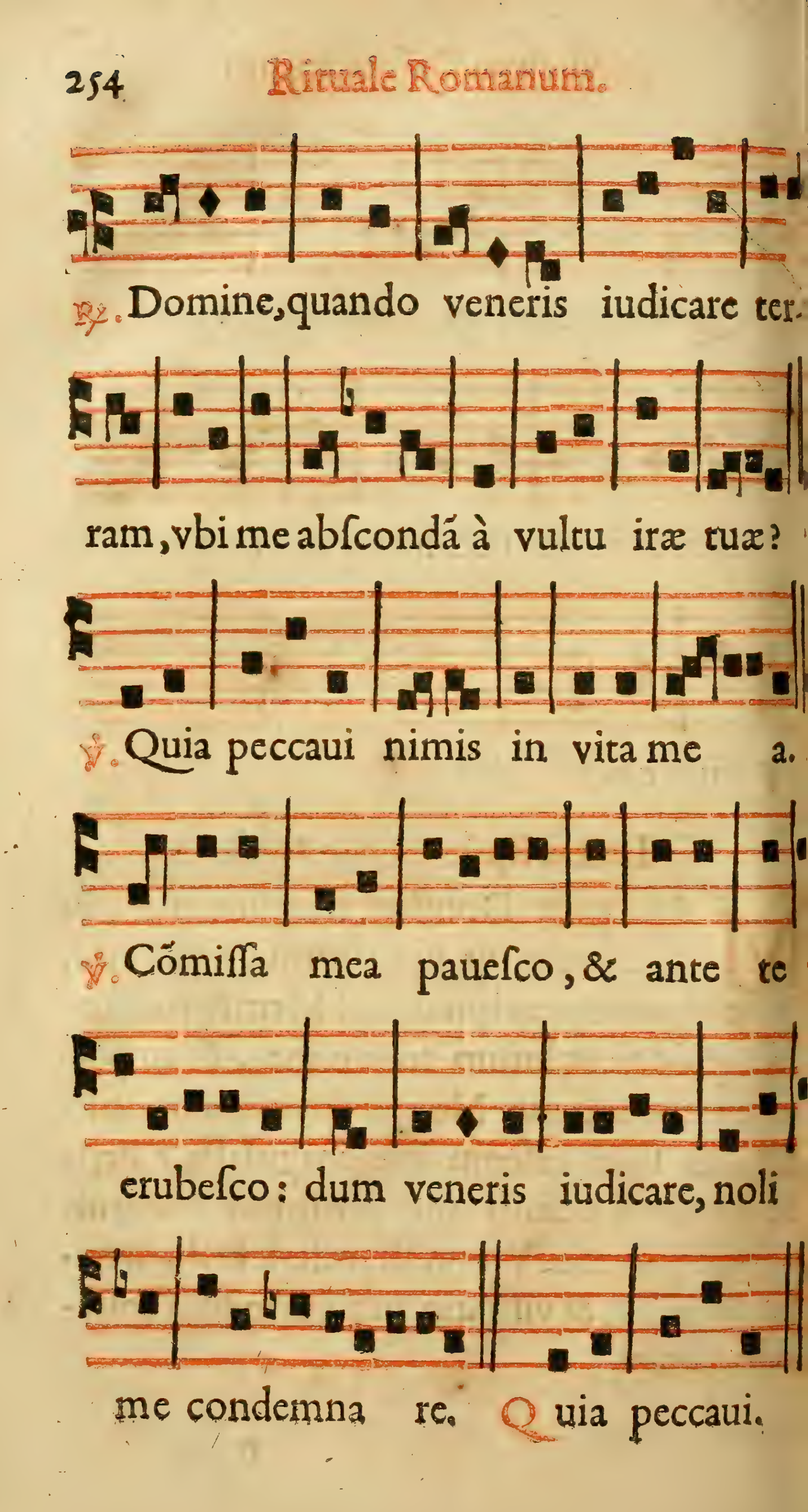
me condemnare. Indica mihi, cur me ita iudices? Numquid bonum tibi videtur, si calumnieris me, & opprimas me opus manuum tuarum, & consilium impiorum adiuues? Numquid oculi carnei tibi sunt, aut sicut videt homo, & tu videbis? Numquid sicut dies hominis dies tui, & anni tui sicut humana sunt tempora, vt quæras iniquitatem meam, & peccatum meum scruteris? Et scias quia nihil impium fecerim, cùm sit nemo qui de manu tua possit eruere.

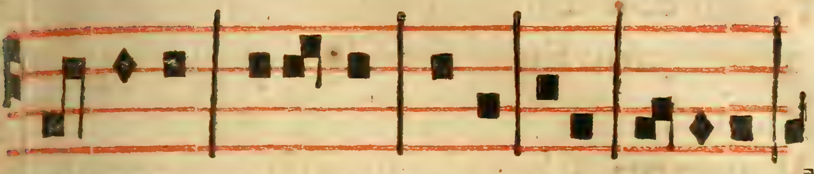

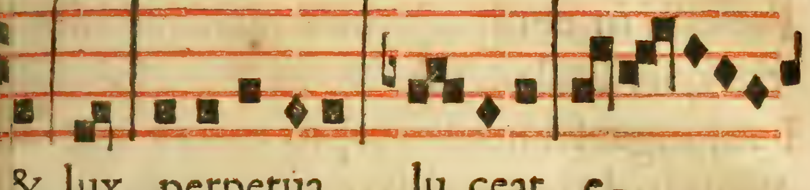
Lectio iij. *Iob. 10. b.*

MAnus tuæ Domine fecerunt me, & plasmauerunt me totum in circuitu, & sic repentè præcipitas me? Memento quæso, quòd sicut lutum feceris me, & in puluerem reduces me. Nonne sicut lac mulsisti me, & sicut caseum me coagulasti? Pelle & carnibus vestisti me, ossibus & neruis compegisti me. Vitam & misericordiam tribuisti mihi, & visitatio tua custodiuit spiritum meum.

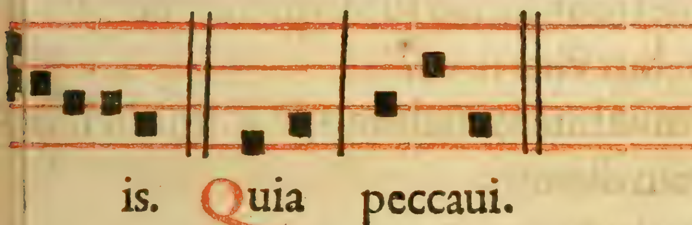

℟. Domine, quando veneris iudicare ter-
ram, vbi me abſcondã à vultu iræ tuæ?
℣. Quia peccaui nimis in vita me a.
℣. Cõmiſſa mea paueſco, & ante te
erubeſco: dum veneris iudicare, noli
me condemna re. Quia peccaui.

Requiem æternam dona eis Domine:

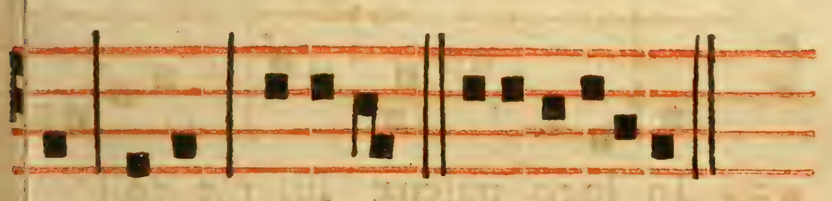

& lux perpetua lu ceat e-

is. Quia peccaui.

IN SECVNDO NOCTVRNO.

In loco paſcuæ. E u o u a e.

Pſalmus 22.

DOminus regit me, & nihil mihi deerit: in loco paſcuæ ibi me colloc auit.

uper aquam refectionis educauit me : animam meam conuertit.

eduxit me ſuper ſemitas iuſtitiæ: propter omen ſuum.

Nam & ſi ambulauero in medio vmbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es.

Virga tua, & baculus tuus: ipſa me conſolata ſunt.
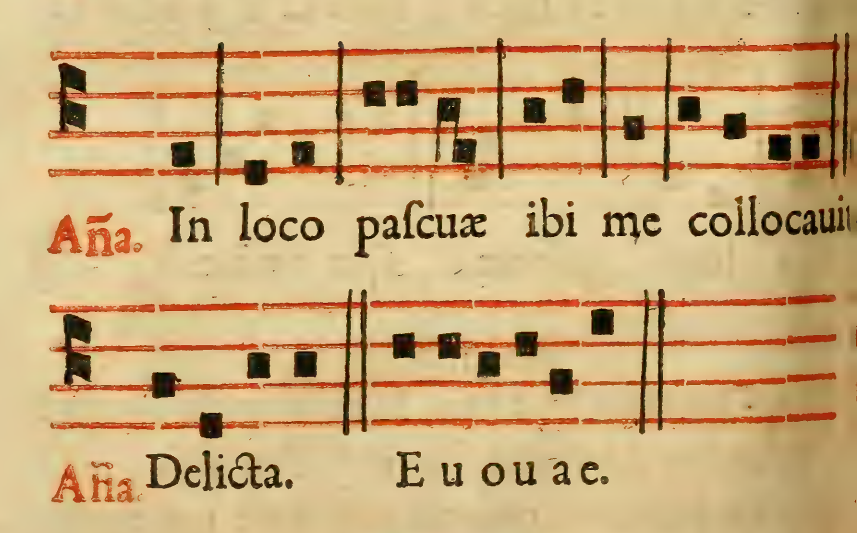
Paraſti in conſpectu meo menſam: aduerſus eos qui tribulant me.

Impinguaſti in oleo caput meum: & calix meus inebrians quàm præclarus eſt.

Et miſericordia tua ſubſequetur me: omnibus diebus vitæ meæ.

Et vt inhabitem in domo Domini: in longitudinem dierum.

Requiem æternam.

Pſalmus 24.

AD te Domine leuaui animam meam: Deus meus in te cõfido, non erubeſcã

Neque irrideant me inimici : etenim vniurſi,qui ſuſtinent te,non confundentur.

Confundantur omnes iniqua agentes : ſupruacuè.

Vias tuas domine demonſtra mihi : & ſemitas tuas édoce me.

Dirige me in veritate tua,& doce me : quia tu es Deus ſaluator me⁹,& te ſuſtinui tota die.

Reminiſcere miſerationum tuarum Domine : & miſericordiarum tuarum,quæ à ſæculo ſunt.

Delicta iuuentutis meæ ; & ignorantias meas ne memineris.

Secundùm miſericordiam tuam memento mei tu:propter bonitatem tuam Domine.

Dulcis,& rectus Dominus : propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

Diriget manſuetos in iudicio : docebit mites vias ſuas.

Vniuerſæ viæ Domini miſericordia & veritas:requirentibus teſtamentum eius , & teſtimonia eius.

Propter nomen tuum Domine propitiabeis peccato meo:multum eſt enim.

Quis eſt homo qui timet Dominum ? legem ſtatuit ei in via,quam elegit.

Anima eius in bonis demorabitur : & ſemen

eius hereditabit terram.

Firmamentum eſt Dominus timentibu eum: & teſtamentum ipſius, vt manifeſtetu illis.

Oculi mei ſemper ad Dominum: quoniam ipſe euellet de laqueo pedes meos.

Reſpice in me, & miſerere mei: quia vnicu & pauper ſum ego.

Tribulationes cordis mei multiplicatæ ſun de neceſſitatibus meis erue me.

Vide humilitatem meam & laborem meum & dimitte vniuerſa delicta mea.

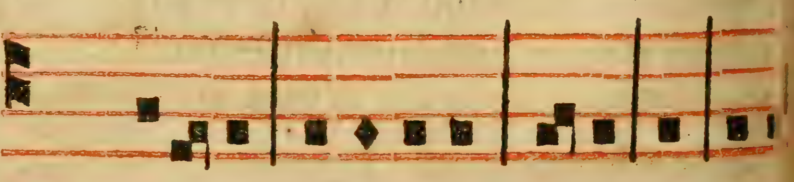
Reſpice inimicos meos, quoniam multipli cati ſunt: & odio iniquo oderunt me.

Cuſtodi animam meam, & erue me: non er beſcam quoniam ſperaui in te.

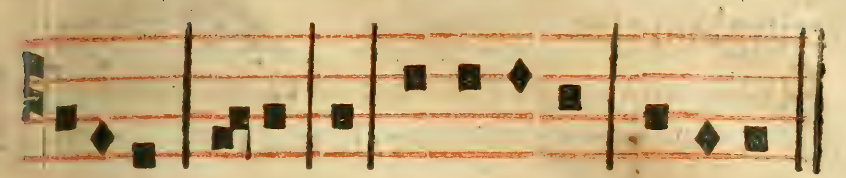
Innocentes & recti adhæſerunt mihi: qu ſuſtinui te.

Libera Deus Iſrael: ex omnibus tribulati nibus ſuis.

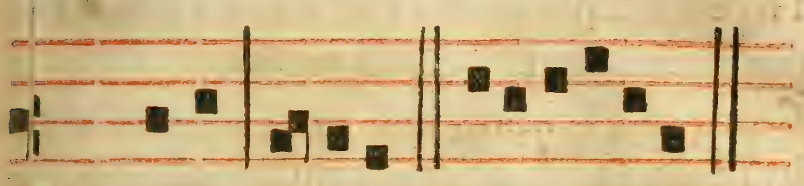
Requiem æternam.

Aña. Delicta iuuentutis meæ, & ign-

rantias meas ne memineris Domine.

Aña. Credo videre. E u o u a e.

Psalmus 26.

DOminus illuminatio mea, & salus mea: quem timebo?

Dominus protector vitæ meæ: à quo trepidabo?

Dum appropriant super me nocentes: vt edant carnes meas.

Qui tribulant me inimici mei: ipsi infirmati sunt, & ceciderunt.

Si consistant aduersum me castra: non timebit cor meum.

Si exurgat aduersum me prælium: in hoc ego sperabo.

Vnam petij à Domino, hanc requiram: vt inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

Vt videam voluptatem Domini: & visitem

templum eius.

Quoniam abſcondit me in tabernaculo ſu in die malorum : protexit me in abſcondit tabernaculi ſui.

In petra exaltauit me : & nunc exaltauit ca put meum ſuper inimicos meos.

Circuiui, & immolaui in tabernaculo ei hoſtiam vociferationis:cantabo,& pſalmu dicam Domino.

Exaudi Domine vocem meam, qua clamau ad te:miſerere mei,& exaudi me.

Tibi dixit cor meũ, exquiſiuit te facies me faciem tuam Domine requiram.

Ne auertas faciem tuam à me : ne declines i ira à ſeruo tuo.

Adiutor meus eſto : ne derelinquas me, ne que deſpicias me Deus ſalutaris meus.

Quoniam pater meus & mater mea dereli querunt me : Dominus autem aſſumpſit me
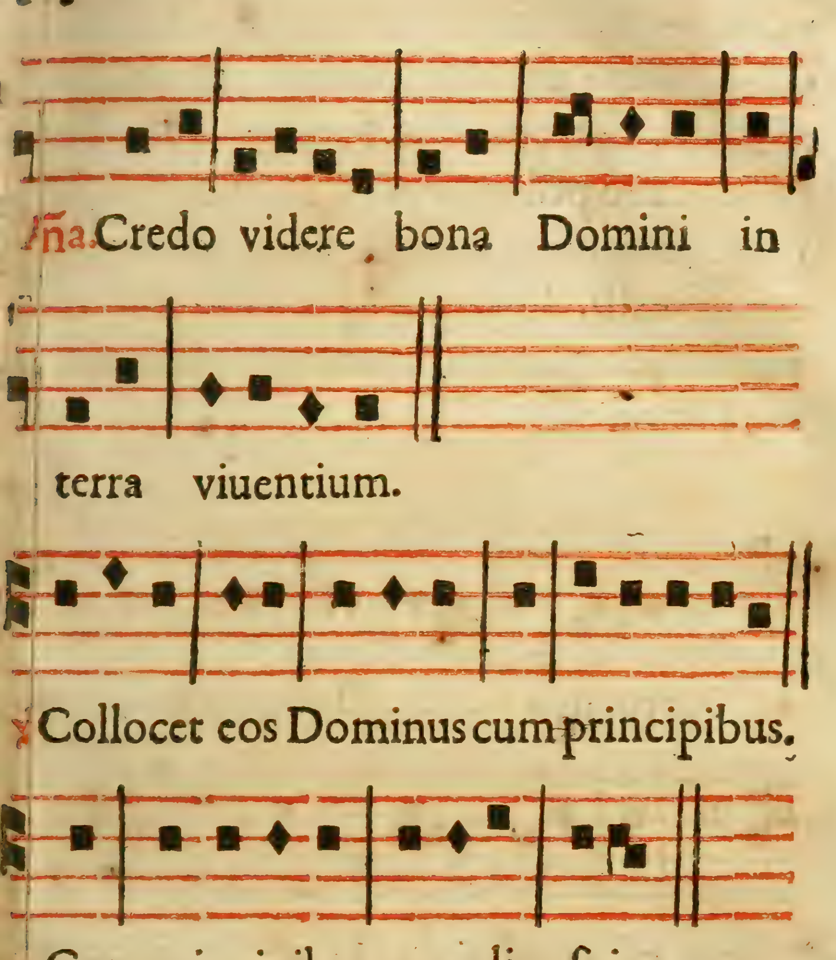
Legem pone mihi Domine in via tua:& diri ge me in ſemitã rectã propter inimicos meo

Ne tradideris me in animas tribulãtium m quoniam inſurrexerunt in me teſtes iniqu & mentita eſt iniquitas ſibi.

Credo videre bona Domini : in terra viuen tium.

Expecta Dominum, viriliter age:& confo

teur cor tuum, & ſuſtine Dominum.
Requiem æternam dona eis Domine: & lux perpetua luceat eis.
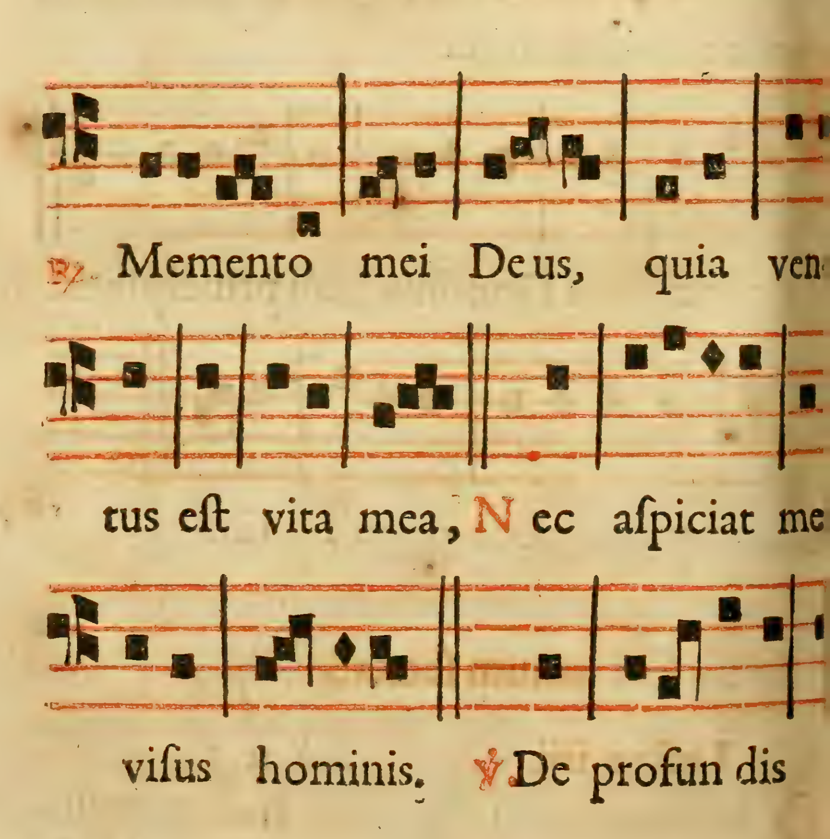

Pater noſter. totum ſecretò.
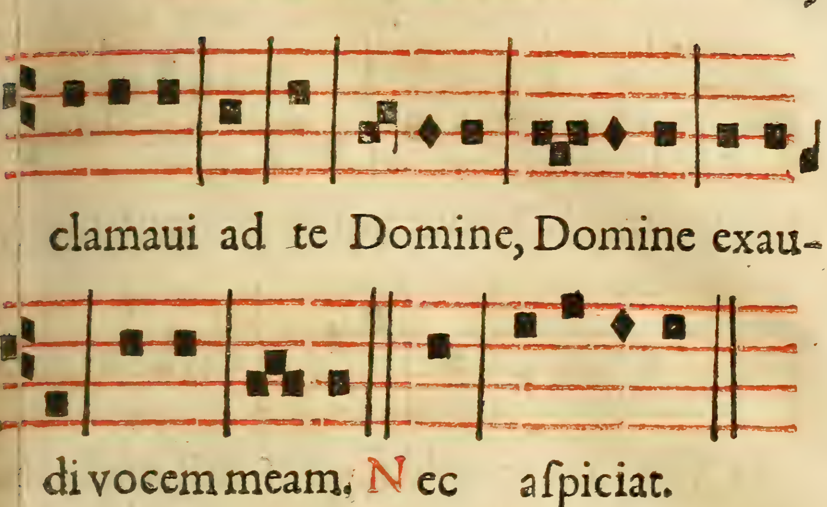
Lectio iiij. *Iob. 13. d.*

RESPONDE mihi: quantas habeo iniquitates & peccata, ſcelera mea & delicta

ostende mihi. Cur faciem túam abscondi
& arbitraris me inimicum tuum?Contra fo
lium, quod vento rapitur, ostendis potētiai
tuam, & stipulam siccam persequeris. Scrib
enim contra me amaritudines, & consume
re me vis peccatis adolescentiæ meæ. Posu
sti in neruo pedem meum, & obseruasti on
nes semitas meas, & vestigia pedum meoru
considerasti. Qui quasi putredo consumen
dus sum, & quasi vestimentum quod comed
tur à tinea.

cl

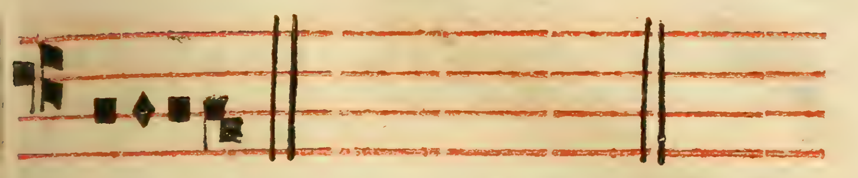

Lectio v. *Iob.* 14.

HOmo natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miſerijs. Qui quaſi flos egreditur & conteritur, & fugit velut vmbra & numquam in eodem ſtatu permanet. Et dignum ducis ſuper huiuſcemodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium? Qui poteſt facere mundum de immundo conceptum ſemine? nónne tu qui ſolus es? Breues dies hominis ſunt, numerus menſium eius apud te eſt: conſtituiſti terminos eius, qui præteriri non poterunt. Recede paululùm ab eo, vt quieſcat, donec optata veniat, ſicut mercenarij, dies eius.

℟. Hei mihi Domine, quia peccaui nimis in vita mea: quid faciam miser? vbi fugiam, nisi ad te Deus meus? Miserere mei, dum veneris in nouissimo di e.

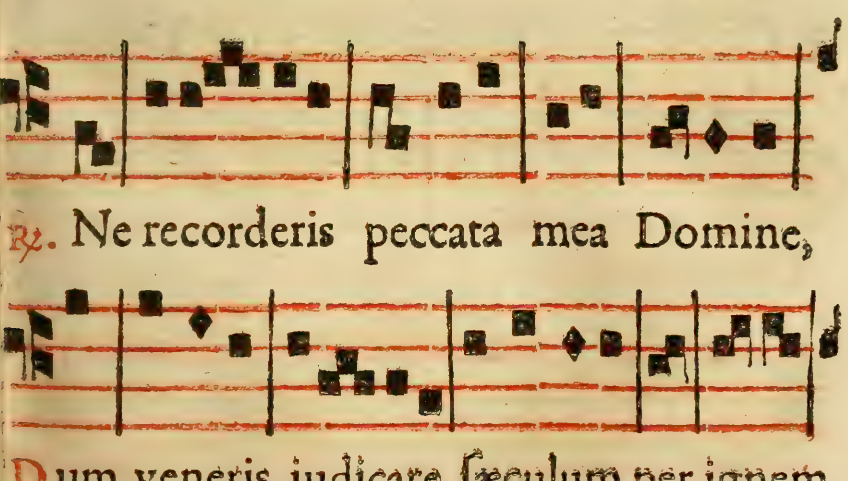
℣. Anima mea turbata est val dè, sed tu Domine succurre e i.
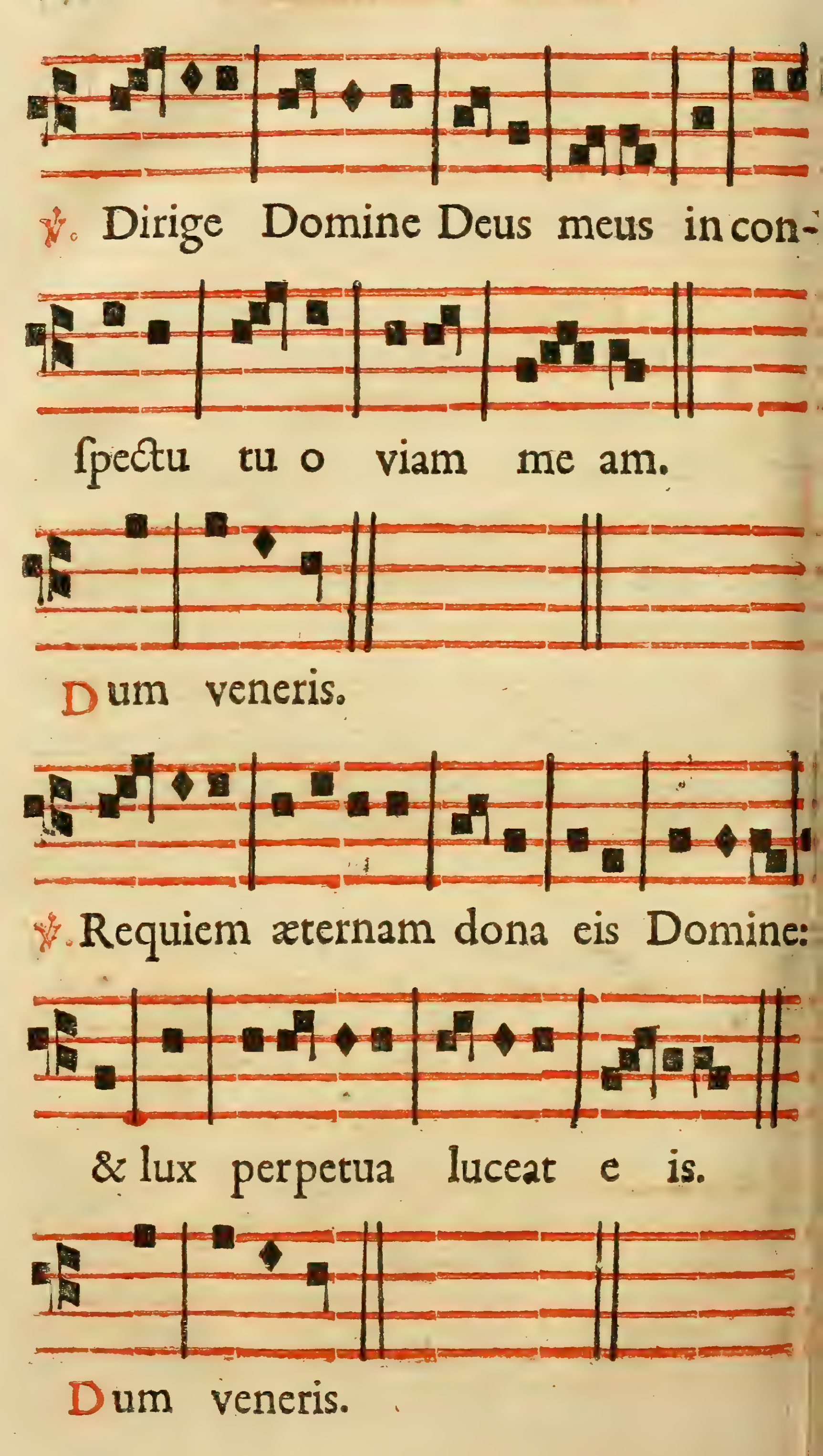

M iſerere.

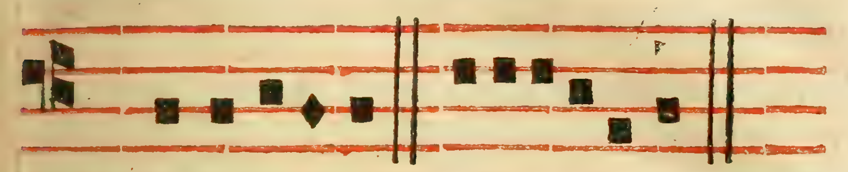
Lectio vj. *Iob.14.c.*

QVis mihi hoc tribuat, vt in inferno protegas me, & abſcondas me, donec pertranſeat furor tuus, & conſtituas mihi tẽpus, in quo recorderis mei? Putáſne mortuus homo rurſum viuat? Cunctis diebus, quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me, & ego reſpondebo tibi: operi manuum tuarum porriges dexterã. Tu quidẽ greſſus meos dinumeraſti: ſed parce peccatis meis.

℣. Dirige Domine Deus meus in con-
ſpectu tu o viam me am.
Dum veneris.
℣. Requiem æternam dona eis Domine:
& lux perpetua luceat e is.
Dum veneris.

IN TERTIO NOCTVRNO.

Aña. Complaceat. E u o u a e.

Pſalmus 39.

EXpectans expectaui Dominum : & intendit mihi.

E t exaudiuit preces meas:& eduxit me de lacu miſeriæ,& de luto fæcis.

E t ſtatuit ſuper petram pedes meos: & direxit greſſus meos.

E t immiſit in os meum cãticum nouum:carmen Deo noſtro.

V idebunt multi, & timebunt : & ſperabunt in Domino.

B eatus vir, cuius eſt nomẽ Domini ſpes eius: & non reſpexit in vanitates , & inſanias falſas.

M ulta feciſti tu Domine Deus meus mirabilia tua : & cogitationibus tuis non eſt qui ſimilis ſit tibi.

A nnuntiaui, & locutus ſum: multiplicati ſunt ſuper numerum.

S acrificium & oblationem noluiſti : aures

autem perfeciſti mihi.
Holocauſtum & pro peccato non poſtulaſti tunc dixi, Ecce venio.
In capite libri ſcriptum eſt de me, vt facer voluntatem tuam; Deus meus volui, & legen tuam in medio cordis mei.
Annuntiaui iuſtitiam tuam in Eccleſia magna: ecce labia mea non prohibebo, Domin tu ſciſti.
Iuſtitiam tuam non abſcondi in corde meo veritatem tuam, & ſalutare tuum dixi.
Non abſcondi miſericordiam tuam, & veritatem tuam: à concilio multo.
Tu autem Domine ne longè facias miſera tiones tuas à me: miſericordia tua & verita tua ſemper ſuſceperunt me.
Quoniam circumdederunt me mala, quor non eſt numerus: comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui vt viderem.
Multiplicatæ ſunt ſuper capillos capitis me & cor meum dereliquit me.
Complaceat tibi Domine, vt eruas me: Domine ad adiuuandum me reſpice.
Confundantur & reuereãtur ſimul qui qua runt animam meam: vt auferant eam.
Conuertantur retrorſum, & reuereãtur: qu volunt mihi mala.

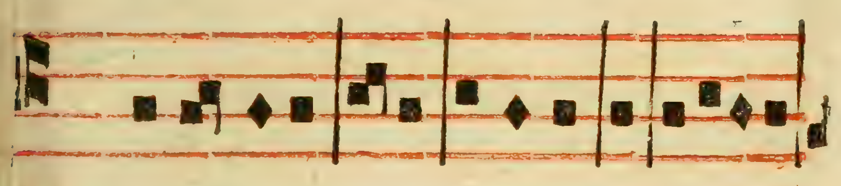
erant confeſtim confuſionem ſuam: qui di-
unt mihi, Euge, Euge.

xultent, & lætẽtur ſuper te omnes quæren-
es te: & dicant ſemper, Magnificetur Domi-
us, qui diligunt ſalutare tuum.

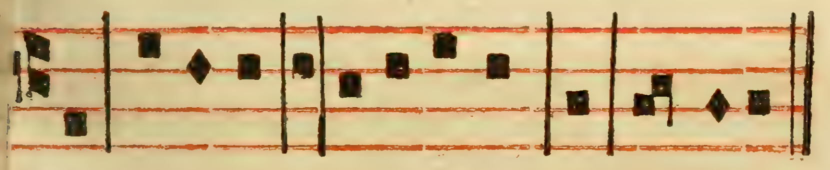
go autem mendicus ſum, & pauper: Domi-
us ſolicitus eſt mei.

diutor meus, & protector meus tu es: Deus
neus ne tardaueris.

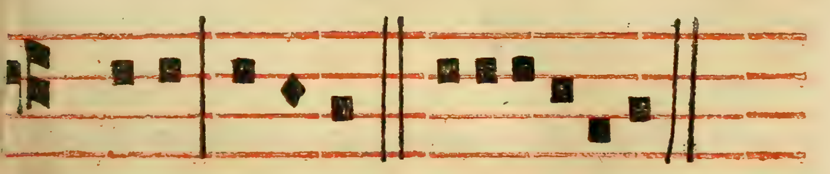
equiem æternam.

Aña. Complaceat tibi Domine, vt eripias

me: Domine ad adiuuandũ me reſpice.

Aña. Sana Domine. E u o u a e.

Pſalmus 40.

BEatus qui intelligit ſuper egenum & pau-
perem: in die mala liberabit eum Domi-
nus.

Dominus conſeruet eum, & viuificet eum, &
beatum faciat eum in terra: & non tradat eu
in animam inimicorum eius.

Dominus opem ferat illi ſuper lectum dolo-
ris eius: vniuerſum ſtratum eius verſaſti in
infirmitate eius.

Ego dixi, Domine miſerere mei: ſana animã
meam, quia peccaui tibi.

Inimici mei dixerunt mala mihi: Quando
morietur, & peribit nomen eius?

Et ſi ingrediebatur vt videret, vana loque-
batur: cor eius congregauit iniquitatem ſibi.

Egrediebatur foras: & loquebatur in idip-
ſum.

Aduerſum me ſuſurrabant omnes inimici
mei: aduerſum me cogitabant mala mihi.

Verbum iniquum conſtituerunt aduerſum
me: Numquid qui dormit, non adijciet vt
reſurgat?

Etenim homo pacis meæ, in quo ſperaui
qui edebat panes meos, magnificauit ſuper
me ſupplantationem.
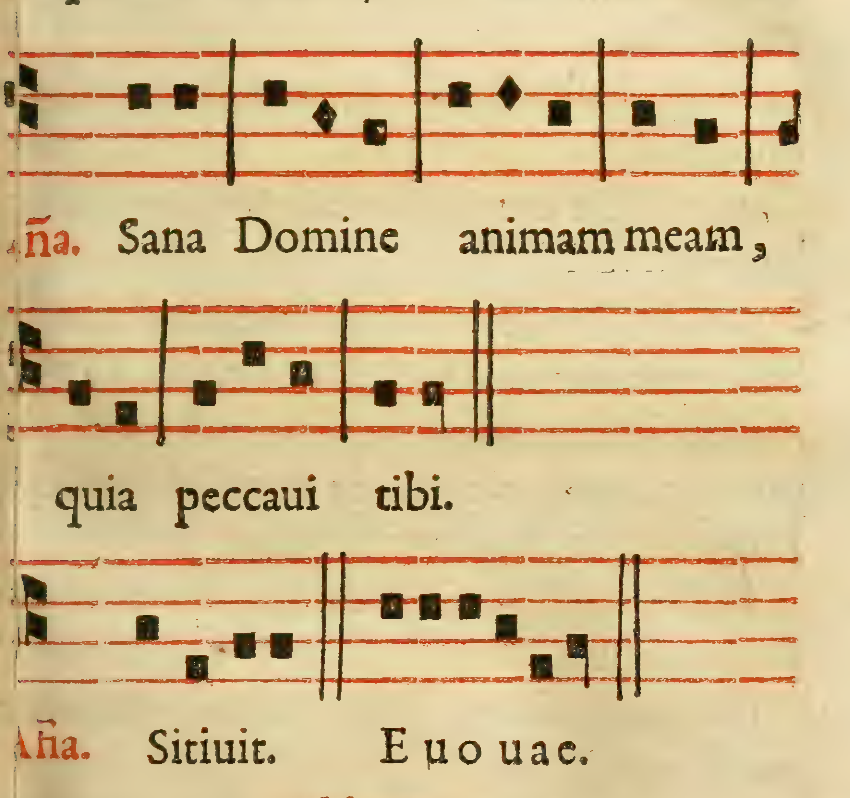
Tu autem Domine miſerere mei, & reſuſcita
me: & retribuam eis.

In hoc cognoui, quoniam voluisti me: quoniam non gaudebit inimicus meus super me.

Me autem propter innocentiam suscepisti: & confirmasti me in conspectu tuo in æternum.

Benedictus Dominus Deus Israel à sæculo, & usque in sæculum: fiat, fiat.

Requiem æternam.

Psalmus 41.

QVemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum: quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?

Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie, Vbi est Deus tuus?

Hæc recordatus ſum, & effudi in me animam meam: quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis, vſque ad domum Dei.

In voce exultationis, & confeſſionis: ſonus epulantis.

Quare triſtis es anima mea: & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei, & Deus meus.

Ad meipſum anima mea conturbata eſt: propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hermonijm, à monte modico.

Abyſſus abyſſum inuocat: in voce cataractarum tuarum.

Omnia excelſa tua, & fluctus tui: ſuper me tranſierunt.

In die mandauit Dominus miſericordiam ſuam: & nocte canticum eius.

Apud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo Suſceptor meus es.

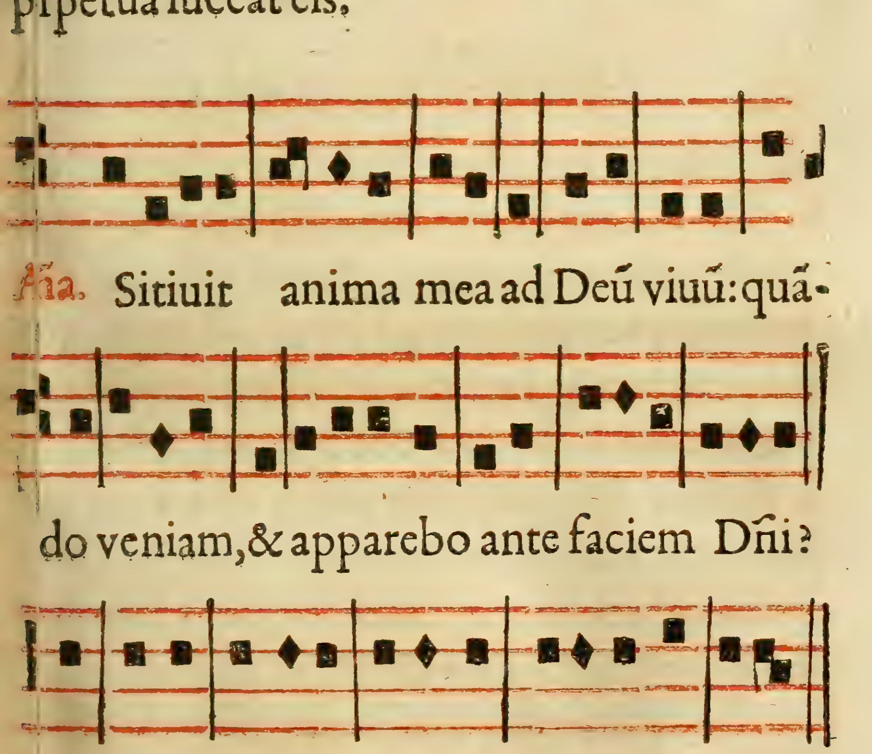
Quare oblitus es mei? & quare contriſtatus incedo, dum affligit me inimicus?

Dum confringuntur oſſa mea: exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei.

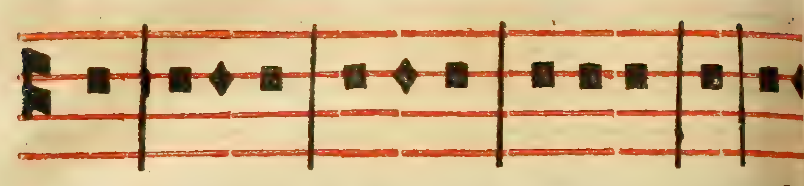
Dum dicunt mihi per ſingulos dies. Vbi eſt Deus tuus? quare triſtis es anima mea, & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi ſalutare vultus mei, & Deus meus.
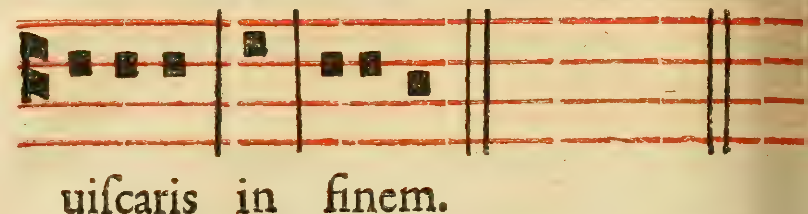
Requiem æternam dona eis Domine: & lux perpetua luceat eis.

Ne tradas beſtiis animas confitentes tibi.

℟. Et animas pauperum tuorum ne ob
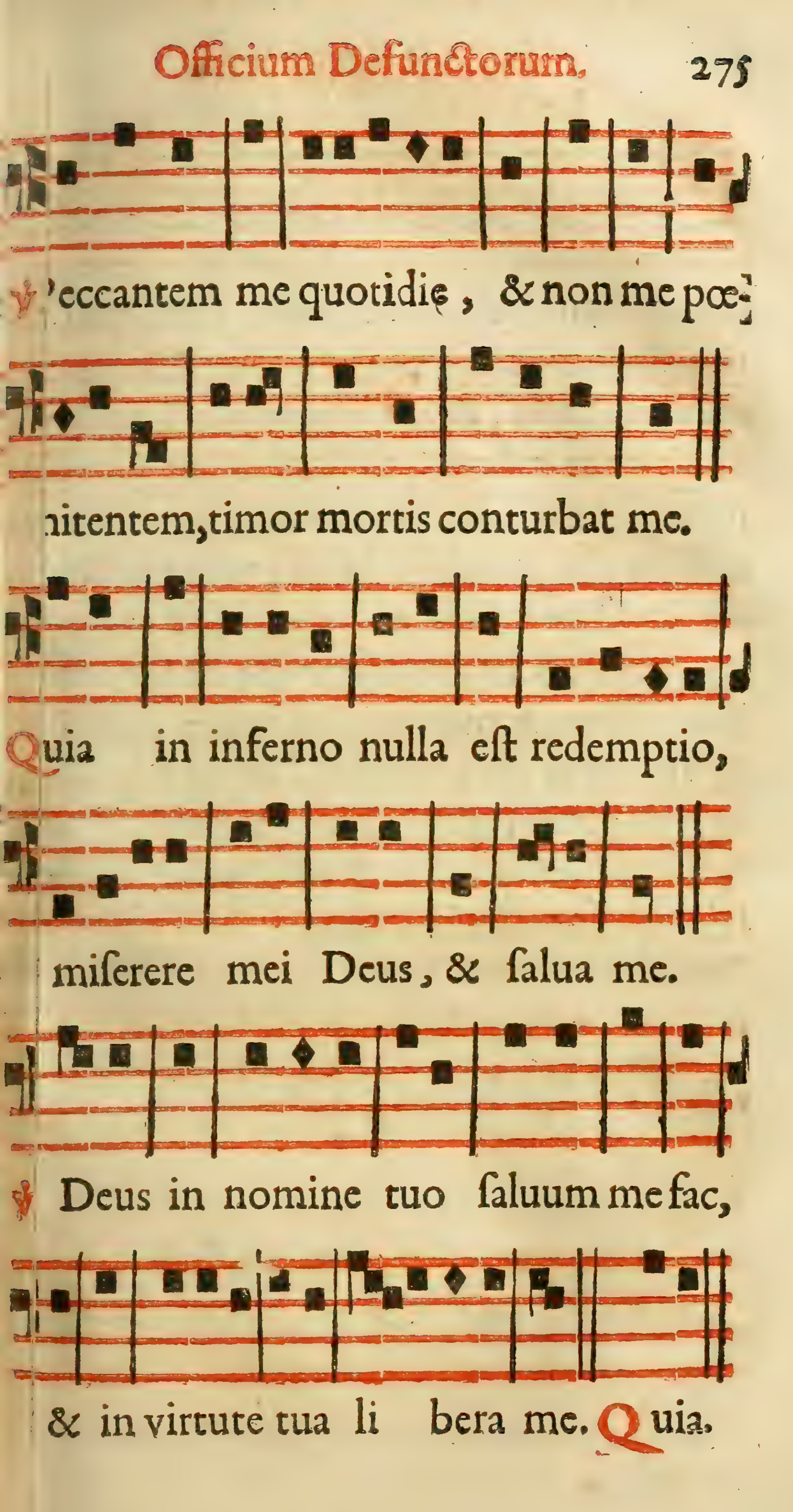

uiſcaris in finem.

Pater noſter totum ſecreto.

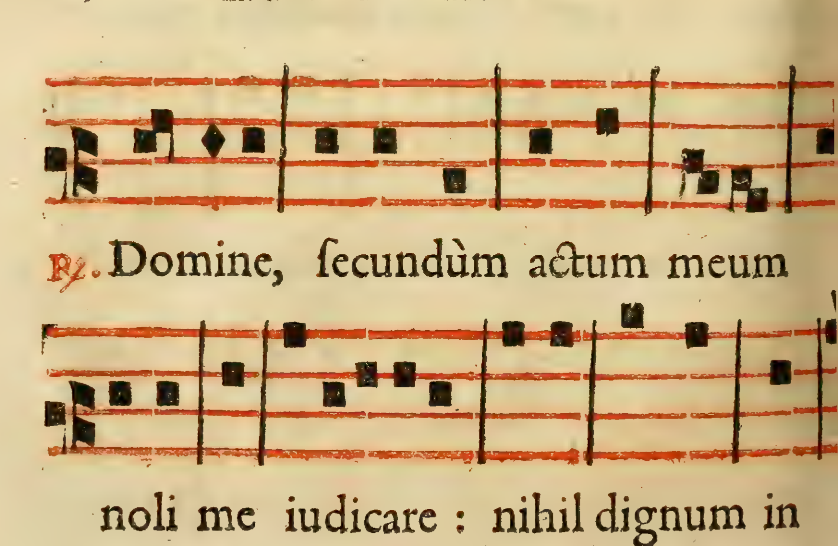
Lectio vij. *Iob.* 17.
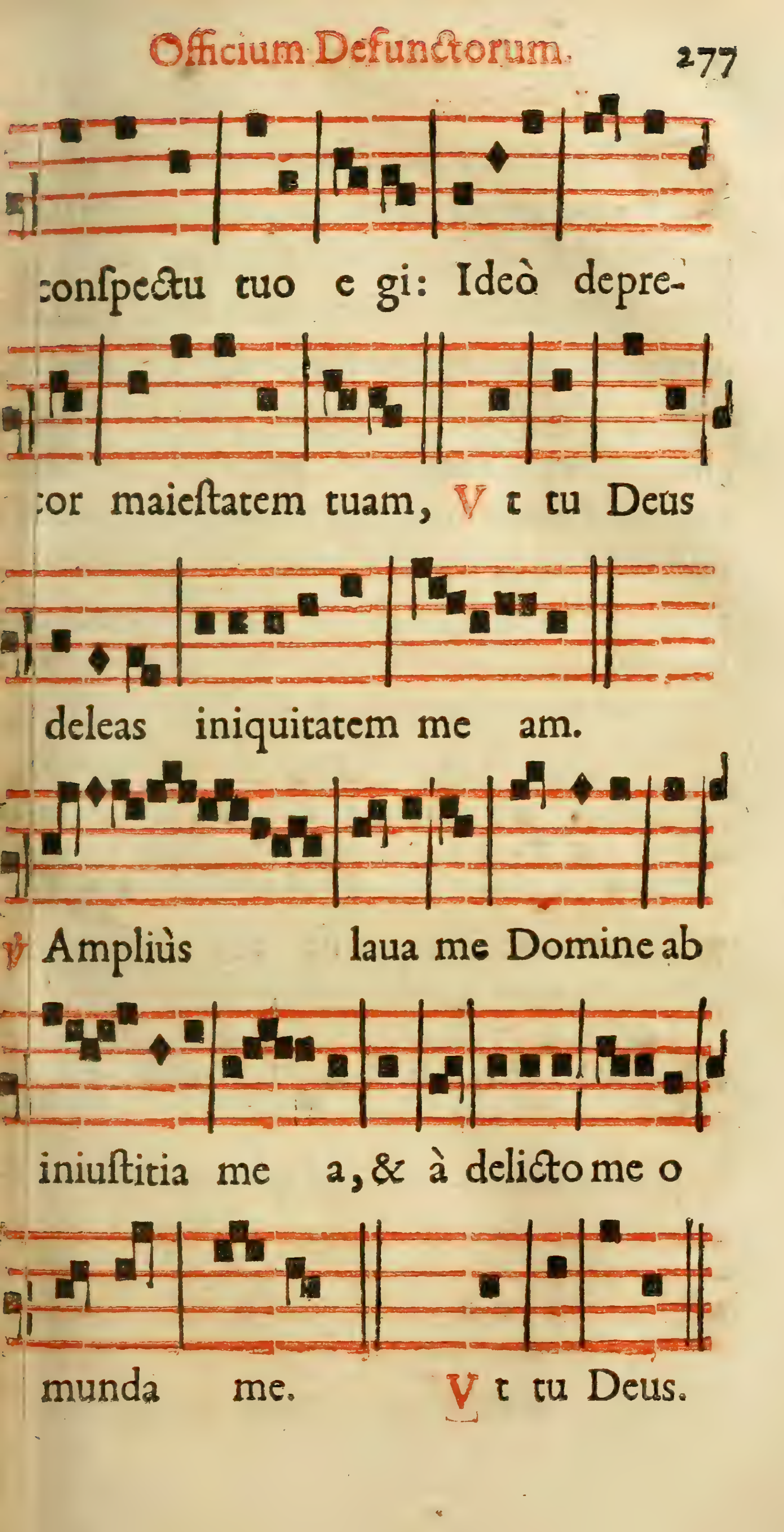
SPiritus meus attenuabitur, dies mei br uiabuntur, & ſolum mihi ſupereſt ſepu chrum. Non peccaui, & in amaritudinib moratur oculus meus. Libera me Domine, pone me iuxta te, & cuiuſuis manus pugn contra me. Dies mei tranſierunt, cogitati nes meæ diſſipatæ ſunt, torquentes cor me Noctem verterunt in diem, & rurſum poſt t nebras ſpero lucem. Si ſuſtinuero, infern domus mea eſt, & in tenebris ſtraui lectulu meum. Putredini dixi, Pater meus es: mat mea, & ſoror mea, vermibus. Vbi eſt erg nunc præſtolatio mea, & patientia mea? T es Domine Deus meus.

℣ Peccantem me quotidie, & non me pœ-
nitentem, timor mortis conturbat me.
Quia in inferno nulla eſt redemptio,
miſerere mei Deus, & ſalua me.
℣ Deus in nomine tuo ſaluum me fac,
& in virtute tua li bera me. Quia.

Lectio viij. *Iob 19. c.*
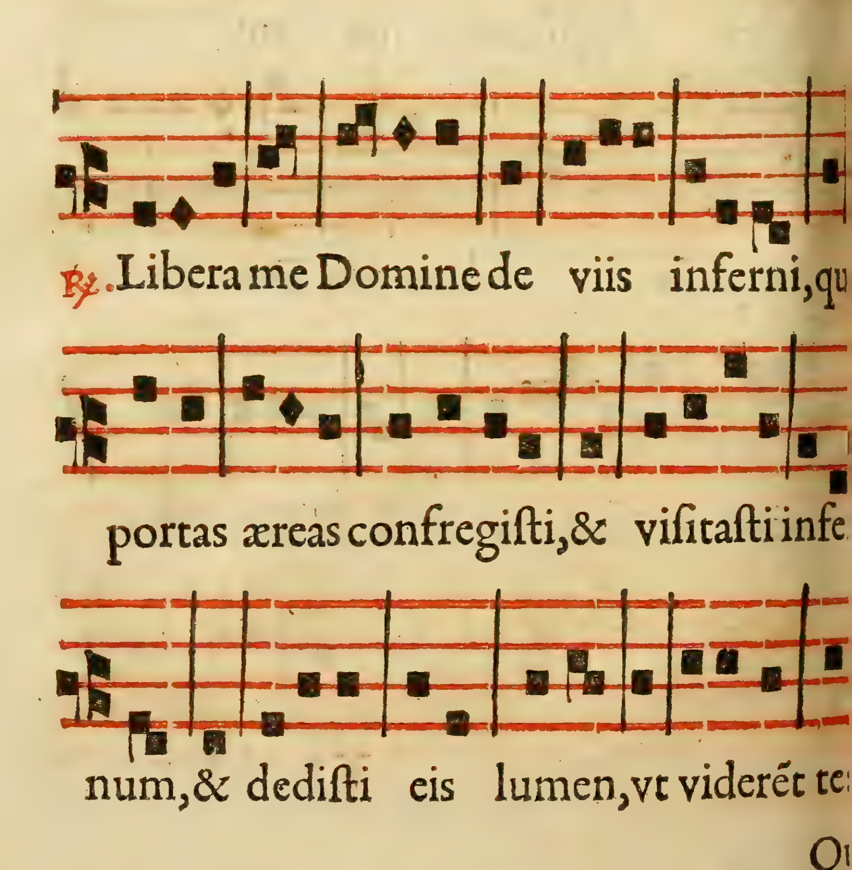
PElli meæ, consumptis carnibus, adhæ os meum, & derelicta sunt tantummo labia circa dentes meos. Miseremini mei, m seremini mei, saltem vos amici mei, quia m nus Domini tetigit me. Quare persequimi me sicut Deus, & carnibus meis saturami Quis mihi tribuat, vt scribantur sermon mei? quis mihi det, vt exarentur in libro st lo ferreo, & plumbi lamina, vel celte sculp tur in silice? Scio enim quòd Redempt meus viuit, & in nouissimo die de terra surr cturus sum: & rursum circũdabor pelle me & in carne mea videbo Deum saluatore meum. Quem visurus sum ego ipse, & oc mei conspecturi sunt, & nõ alius: reposita e hæc spes mea in sinu meo.
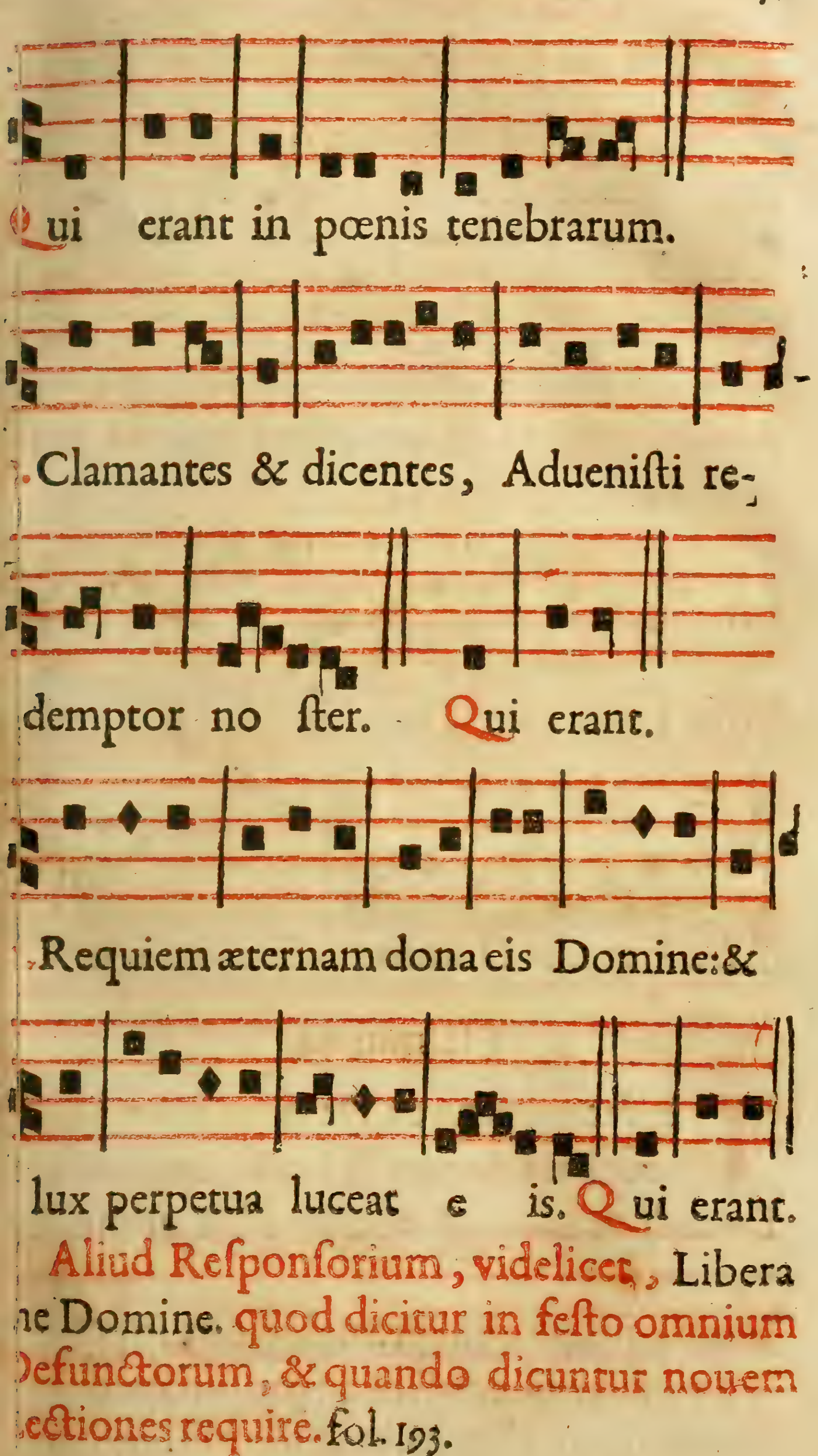

conſpectu tuo e gi: Ideò depre-
cor maieſtatem tuam, V t tu Deus
deleas iniquitatem me am.
℣ Ampliùs laua me Domine ab
iniuſtitia me a, & à delicto me o
munda me. V t tu Deus.

Lectio ix. *Iob* 10. *d.*

QVare de vulua eduxiſti me? qui vtinam conſumptus eſſem, ne oculus me vide ret. Fuiſſem quaſi non eſſem, de vtero tran latus ad tumulum. Numquid non paucit dierum meorum finietur breui? Dimitte m ergo, vt plangam paululum dolorem meum antequam vadam, & non reuertar, ad terram tenebroſam, & opertam mortis caligine: te ram miſeriæ & tenebrarum, vbi vmbra mor tis, & nullus ordo, ſed ſempiternus horror in habitat.

Q

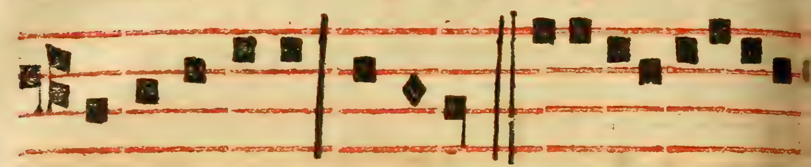

Aliud Responsorium, videlicet, Libera me Domine. quod dicitur in festo omnium Defunctorum, & quando dicuntur nouem Lectiones require. fol. 193.

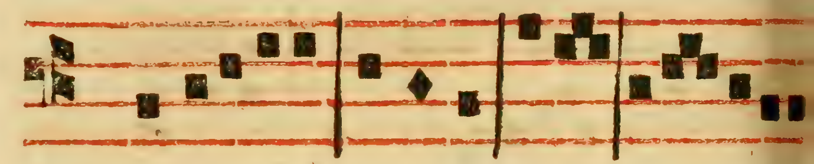
R

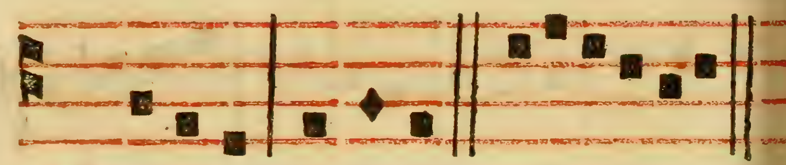
AD LAVDES,

absolutè incipitur Antiphona.

Psalmus 50. Miserere mei Deus. vt supr fol. 116.

Psalmus 64.

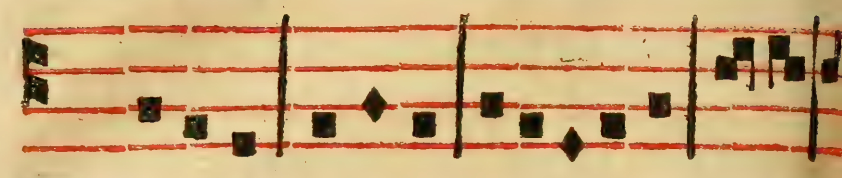
TE decet hymnus Deus in Sion : & ti reddetur votum in Ierusalem.

Exaudi orationem meam: ad te omnis ca veniet.

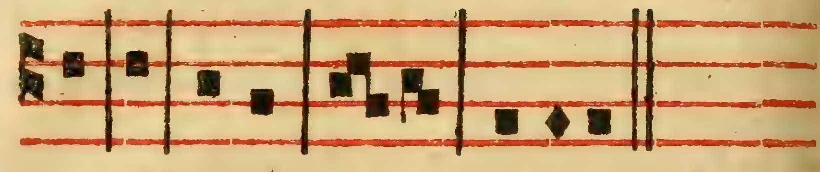
Verba iniquorum præualuerunt super no & impietatibus nostris tu propitiaberis.

Beatus quem elegisti, & assumpsisti:inhabit

it in atrijs tuis.
eplebimur in bonis domus tuæ : ſanctum
t templum tuum,mirabile in æquitate.
xaudi nos Deus ſalutaris noſter : ſpes om-
ium finium terræ, & in mari longè.
ræparans montes in virtute tua , accinctus
otentia : qui conturbas profundum maris,
num fluctuum eius.
urbabuntur gentes , & timebunt qui habi-
nt terminos à ſignis tuis : exitus matutini &
ſpere delectabis.
iſitaſti terram,& inebriaſti eam : multipli-
ſti locupletare eam.
lumen Dei repletum eſt aquis , paraſti cibũ
orum:quoniam ita eſt præparatio eius.
iuos eius inebria,multiplica genimina eius:
ſtillicidijs eius lætabitur germinans.
enedices coronæ anni benignitatis tuæ : &
mpi tui replebuntur vbertate.
ingueſcent ſpecioſa deſerti : & exultatione
olles accingentur.
nduti ſunt arietes ouium , & valles abunda-
unt frumento : clamabunt , etenim hymnũ
icent.
equiem æternam dona eis Domine:& lux
erpetua luceat eis.

Aña. Exaudi Domine orationem meam,

ad te omnis ca ro veniet.

Aña. Me ſuſce pit. E u o u a e.

Pſalmus 62.

DEus Deus meus: ad te de luce vigilo.
Sitiuit in te anima mea : quàm multiplicter tibi caro mea.

In terra deſerta, & inuia, & inaquoſa: ſic in ſancto apparui tibi, vt viderem virtutem tuam, & gloriam tuam.

Quoniam melior eſt miſericordia tua ſuper vitas: labia mea laudabunt te.

Sic benedicam te in vita mea : & in nomine tuo leuabo manus meas.

Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea: & labijs exultationis laudabit os meum

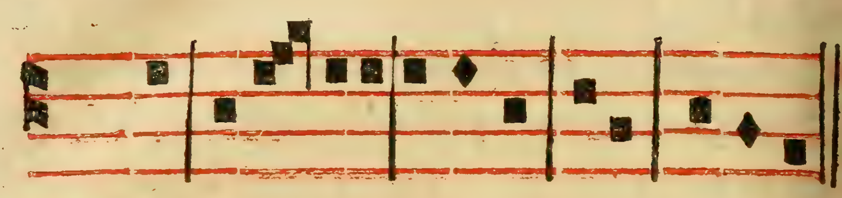
Si memor fui tui ſuper ſtratum meum, in matutinis meditabor in te: quia fuiſti adiutor meus.
Et in velamento alarum tuarum exultabo, adhæſit anima mea poſt te: me ſuſcepit dextera tua.
Ipſi verò in vanum quæſierunt animam meam, introibunt in inferiora terræ: tradentur in manus gladij, partes vulpium erunt.
Rex verò lætabitur in Deo, laudabuntur omnes qui iurant in eo: quia obſtructum eſt os loquentium iniqua.

Pſalmus 66.

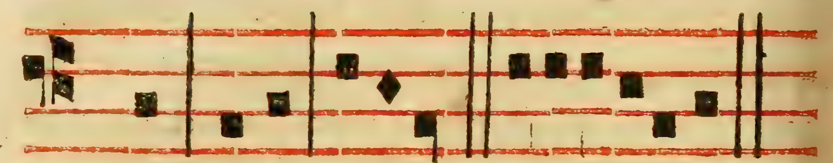
Deus miſereatur noſtri, & benedicat nobis: illuminet vultum ſuum ſuper nos, & miſereatur noſtri.
Vt cognoſcamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus ſalutare tuum.
Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.
Lætentur & exultent gentes: quoniam iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.
Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum ſuum.
Benedicat nos Deus, Deus noſter, benedicat

nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

R equiem æternam.

Aña. Me ſuſcepit dextera tua Domine.

Aña. A porta inferi. E u o u a e.

Canticum Ezechiæ. *Iſaiæ* 38.

EGo dixi, In dimidio dierum meorum: vadam ad portas inferi.

Q uæſiui reſiduum annorum meorum: dixi Non videbo Dominum Deum in terra viuentium.

N on aſpiciam hominem vltrà: & habitatorē quietis.

G eneratio mea ablata eſt, & conuoluta eſt à me: quaſi tabernaculum paſtorum.

P ræciſa eſt velut à texente vita mea, dum adhuc ordirer, ſuccidit me: de manè vſque ad veſperam finies me.

S perabam vſque ad manè: quaſi leo ſic contriuit omnia oſſa mea.

De manè vſque ad veſperam finies me: ſicut pullus hirundinis ſic clamabo, meditabor vt columba.

Attenuati ſunt oculi mei: ſuſcipientes in excelſum.

Domine vim patior, reſponde pro me: quid dicam, aut quid reſpondebit mihi, cùm ipſe fecerit?

Recogitabo tibi omnes annos meos: in amaritudine animæ meæ.

Domine ſi ſic viuitur, & in talibus vita ſpiritus mei, corripies me, & viuificabis me: ecce in pace amaritudo mea amariſſima.
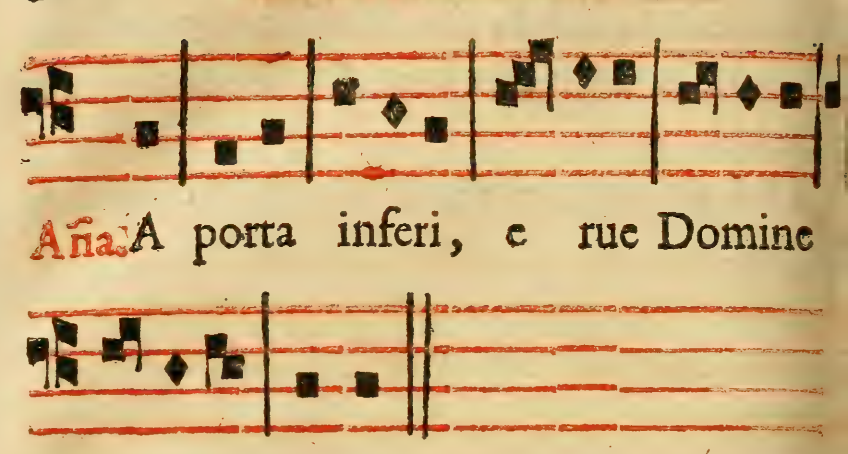
Tu autem eruiſti animam meam vt non periret: proiecisti poſt tergum tuũ omnia peccata mea.

Quia non infernus confitebitur tibi, neque mors laudabit te: non expectabunt, qui deſcendunt in lacum, veritatem tuam.

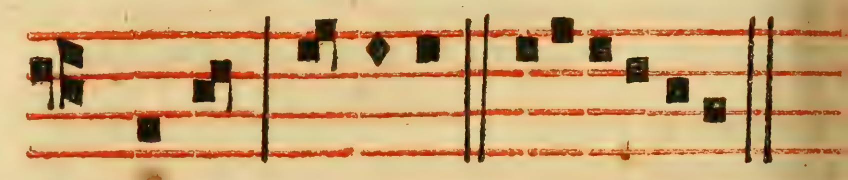
Viuens viuens ipſe confitebitur tibi, ſicut & ego hodie: pater filijs notam faciet veritatem tuam.

Domine ſaluum me fac: & pſalmos noſtros cantabimus cũctis diebus vitæ noſtræ in domo Domini.

Requiem æternam dona eis domine: & lux perpetua luceat eis.

animam meam.

Aña. Omnis spiritus. Eu o u a e.

Psalmus 148.

LAudate Dominũ de cælis : laudate eum in excelsis.

Laudate eum omnes Angeli eius: laudate eũ omnes virtutes eius.

Laudate eum sol & luna : laudate eum omnes stellæ & lumen.

Laudate eum cæli cælorum : & aquæ omnes quæ super cælos sunt, laudent nomen Domini.

Quia ipse dixit, & facta sunt : ipse mandauit & creata sunt.

Statuit ea in æternum, & in sæculum sæcu-

]:præceptum poſuit,& non præteribit.
] audate Dominum de terra : dracones , &
(mnes abyſſi.
]gnis,grando,nix,glacies, ſpiritus procella-
ım:quæ faciunt verbum eius.
M ontes & omnes colles:ligna fructifera, &
mnes cedri.
] eſtiæ,& vniuerſa pecora:ſerpentes,& volu-
cres pennatæ.
; eges terræ,& omnes populi : principes , &
mnes iudices terræ.
uuenes , & virgines , ſenes cum iunioribus,
ıudent nomen Domini : quia exaltatum eſt
ıomen eius ſolius.
: onfeſſio eius ſuper cælum & terrã : & exal-
auit cornu populi ſui.
H ymnus omnibus ſanctis eius : filijs Iſrael,
ɔopulo appropinquanti ſibi.

Pſalmus 149.

CAntate Domino cãticum nouum : laus eius in Eccleſia ſanctorum.
L ætetur Iſrael in eo , qui fecit eum : & filij
Sion exultent in rege ſuo.
L audent nomen eius in choro : in tympano
& pſalterio pſallant ei.
Q uia beneplacitum eſt Domino in populo
ſuo:& exaltabit manſuetos in ſalutem.

Exultabunt ſancti in gloria : lætabuntur in cubilibus ſuis.

Exaltationes Dei in gutture eorum : & gladii ancipites in manibus eorum.

Ad faciendam vindictam in nationibus : increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus : & nobiles eorum in manicis ferreis.

Vt faciant in eis iudicium conſcriptum : gloria hæc eſt omnibus ſanctis eius.

Pſalmus 150.

LAudate Dominum in ſanctis eius : laudate eum in firmamento virtutis eius.

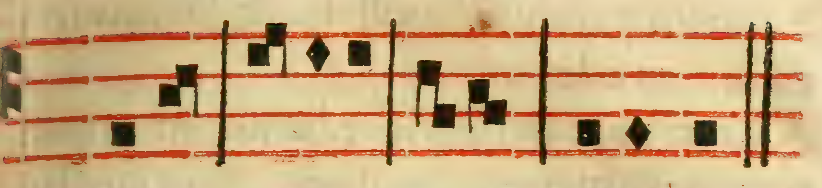
Laudate eum in virtutibus eius : laudate eum ſecundùm multitudinem magnitudinis eius.

Laudate eum in ſono tubæ : laudate eum in pſalterio & cithara.

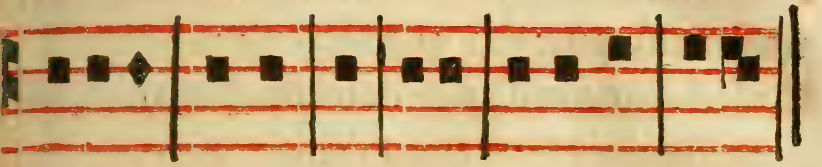
Laudate eum in tympano & choro : laudate eum in chordis & organo.

Laudate eum in cymbalis beneſonantibus : laudate eum in cymbalis iubilationis : omnis ſpiritus laudet Dominum.

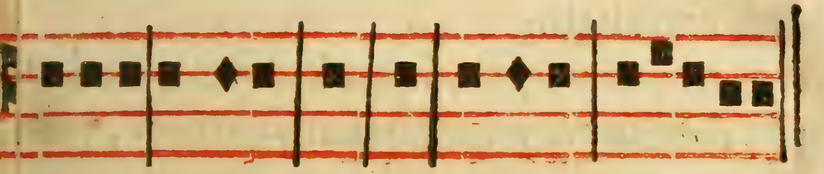
Requiem æternam dona eis Domine : & lux perpetua luceat eis.

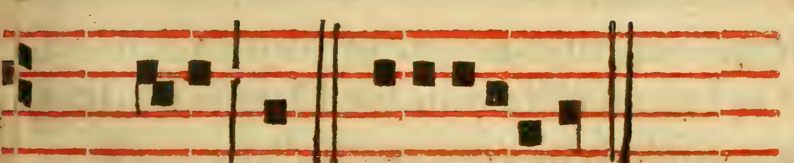
Aña. Omnis ſpiritus laudet Dominum.

℣. Audiui vocem de cælo dicentem mihi.

℟. Beati mortui, qui in Domino moriũtur.

Aña. Ego ſum. E u o u a e.

Canticum Zachariæ. *Lucæ* 1.

BEnedictus Dominus Deus Iſrael: quia viſitauit, & fecit redemptionem plebis ſuæ.

Et erexit cornu ſalutis nobis: in domo Dauid pueri ſui.

Sicut locutus eſt per os ſanctorum: qui à ſæculo ſunt prophetarum eius.

Salutem ex inimicis noſtris : & de manu om-
nium qui oderunt nos.

Ad faciendam miſericordiam cum patribu
noſtris : & memorari teſtamenti ſui ſancti.

Iuſiurandum quod iurauit ad Abraham pa
trem noſtrum : daturum ſe nobis.

Vt ſine timore de manu inimicorum noſtro
rum liberati : ſeruiamus illi.

In ſanctitate & iuſtitia coram ipſo: omnibu
diebus noſtris.

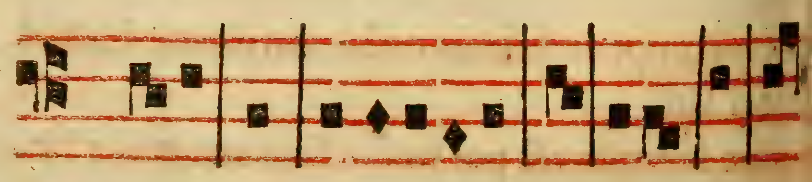
Et tu puer, propheta Altiſſimi vocaberis
præibis enim ante faciem Domini, paran
vias eius.

Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi eius : i
remiſſionem peccatorum eorum.

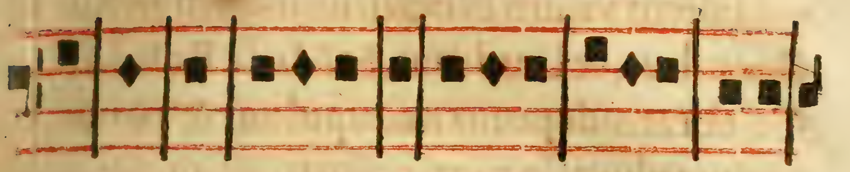
Per viſcera miſericordiæ Dei noſtri : in qu
bus viſitauit nos oriens ex alto.

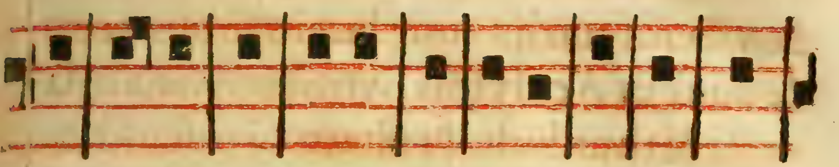
Illuminare his qui in tenebris & in vmbr
mortis ſedent: ad dirigendos pedes noſtros i
viam pacis.

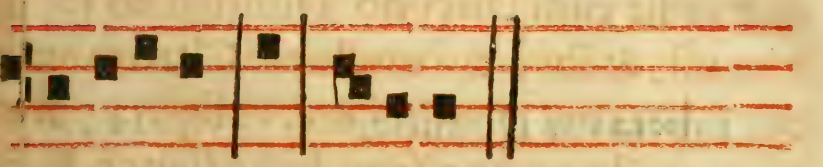
Requiem æternam dona eis Domine : & lu
perpetua luceat eis.

Aña. Ego ſum reſurrectio, & vita: qui cre

Deinde Pater noſter. Pſalm. De profun-
ds, fol. 207. cum Precibus & Orationibus
Officio congruentibus, vt ſuprà in Veſperis.

De officio faciendo in exequijs, abſente corpore defuncti, & in die tertio, ſeptimo, trigeſimo, & anniuerſario.

SI faciédæ ſint exequiæ abſente corpore,
eo die, quo benè viſum fuerit, in Eccleſia
icatur Officium mortuorú, cum tribus No-
turnis, & Laudibus, & Antiph. duplicatis,

vel saltem vnum Nocturnum cum tribus Lectionibus, & Laudibus, & Missa. Post Missam Celebrans deponit manipulum & planetam accipit pluuiale nigri coloris, & præcedentibus Subdiacono cum Cruce, & Clero, & duobus Ceroferarijs cum luminaribus accensis, & duobus Acolythis, vno cum nauicula incensi & thuribulo, & altero cũ vasculo Aquæ benedictæ, & aspersorio, & hoc libro Rituali, accedit cum Diacono à sinistris ad locum tumuli, & ibi à circumstante Clero cantatur

℟. Libera me Domine, &c. vt sup. 193. Interim ministratur incẽsum, benedicitur, & imponitur in thuribulum. posteà dicitur: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Sacerdos dicit: Pater noster, &c. & dum secretò dicitur, accipit aspersorium, circa tumbam aspergens, deinde incensat eodem modo, vt dictum est. Posteà dicit. ℣. Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos à malo. ℣. A porta inferi

℟. Erue Domine animam eius.

℣. Requiescat in pace. ℟. Amen.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

ABſolue, quæſumus Domine, animam famuli tui, [vel famulæ tuæ] vt defunctis [vel defuncta] ſæculo tibi viuat, & peccata, quæ per fragilitatem carnis humana conuerſatione commiſit, tu venia miſericordiſſimæ pietatis abſterge. Per Christum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Vel dicatur Oratio, quæ dicta eſt in Miſſa, vel alia conueniens. ℣. Requiem æternam dona ei Domine.

℟. Et lux perpetua luceat ei. ℣ Requieſcat in pace. ℟. Amen.

Si officium fuerit pro pluribus defunctis, Oratio & Verſus dicantur in plurali numero: ſi fuerit mulier, in genere feminino; ſi fuerit Sacerdos, vel Epiſcopus, in Oratione exprimitur nomen dignitatis, &c.

Prædictus autem Officij ritus pro defunctis adultis tam Sacerdotibus & Clericis, quàm ſecularibus & laicis, ſeruari debet in Officio ſepulturæ in die depoſitionis, ſiue in die tertio, ſeptimo, trigeſimo, & anniuerſario.

De exequijs paruulorum.

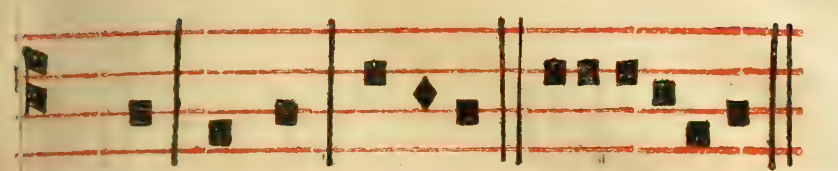
IN primis admonendi ſunt Parochi, vt iux vetuſtam & laudabilem Eccleſiarum conſu tudinem, paruulorum corpuſcula non ſepeliant in communibus & promiſcuis cœmeteriorum Eccleſiarum ſepulturis; ſed vt pro illis in Parochi libus Eccleſijs, aut illarum cœmeterijs quaten commodè fieri poteſt, ſpeciales & ſeparatos ab al loculos & ſepulturas habeant, ſeu fieri curen in quibus non ſepeliantur, niſi qui baptizati fu rint infantes, vel pueri qui ante annos diſcretion obierunt.

In funere paruulorum vt plurimum non pulſa tur campanæ, quòd ſi pulſentur, non ſono lugub ſed potius feſtiuo pulſari debent.

Ordo ſepeliendi paruulos.

CVm igitur infans vel puer baptizatus defu ctus fuerit ante vſũ rationis, induitur iux ætatem, & imponitur ei corona de floribus, ſeu herbis aromaticis & odoriferis, in ſignum integ tatis carnis & virginitatis, & Parochus ſuperp liceo & ſtola alba indutus, & *alij de* Clero, *ſi a ſint, præcedente* Cruce, *quæ ſine haſta defertur, ac dunt ad domum defuncti cum* Clerico *aſperſori deferente. Sacerdos aſpergit corpus, deinde dicit:*

Ai

Aña. Sit nomen Domini. E u o u a e.

Psalmus 112.

L Audate pueri Dominum : laudate nomen Domini.

Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nũc & vsque in sæculum.

A solis ortu vsque ad occasum: laudabile nomen Domini.

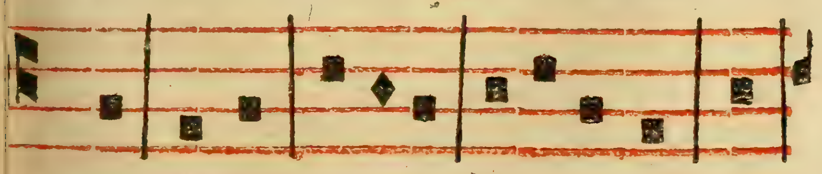
Excelsus super omnes gentes Dominus : & super cælos gloria eius.

Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat : & humilia respicit in cælo & in terra?

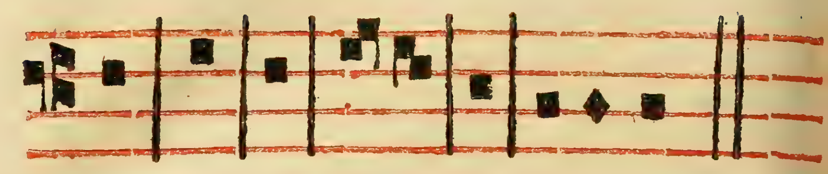
Suscitans à terra inopem : & de stercore erigens pauperem.

Vt collocet eũ cum principibus : cum principibus populi sui.

Qui habitare facit sterilem in domo : matrem filiorum lætantem. Gloria Patri.

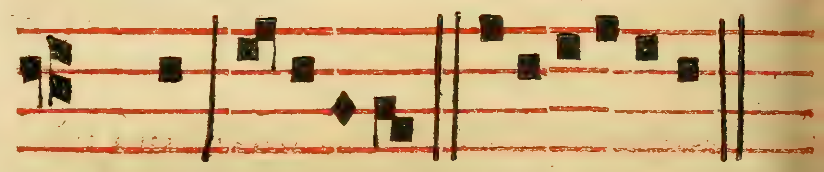

Aña. Sit nomen Domini benedictum, ex

Dum portatur ad Eccleſiam, dicatur Pſal
Beati immaculati, &c. & ſi tempus ſupereſt
dici poteſt Pſalmus, Laudate Dominum d
cælis. cum alijs duobus ſequentibus, & in fi
ne Gloria Patri.

Cùm autem peruenerint ad Eccleſiam dica
tur:

Pſalmus 23.

DOmini eſt terra, & plenitudo eius or
bis terrarum :. & vniuerſi qui habitar
in eo.

Quia ipſe ſuper maria fundauit eum:& ſup
flumina præparauit eum.

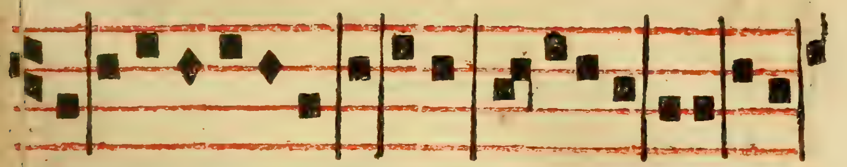
Quis aſcendet in montem Domini: aut qu
ſtabit in loco ſancto eius?

Innocens manibus,& mundo corde:qui nc
accepit in vano animam ſuam, nec iurau

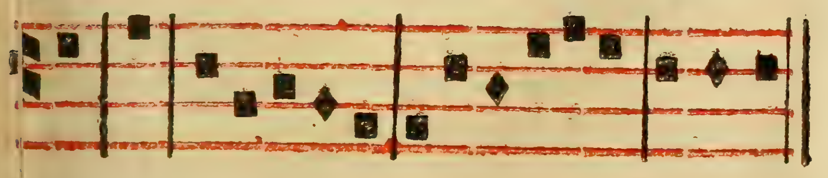
i dolo proximo ſuo.
H ic accipiet benedictionem à Domino : & miſericordiam à Deo ſalutari ſuo.
H æc eſt generatio quærentium eum : quærentium faciem Dei Iacob.
Attollite portas principes veſtras, & eleuamini portæ æternales : & introibit Rex gloriæ.
Quis eſt iſte Rex gloriæ ? Dominus fortis & potens, Dominus potens in prœlio.
A ttollite portas principes veſtras, & eleuamini portæ æternales: & introibit Rex gloriæ.
Q uis eſt iſte Rex gloriæ? Dominus virtutum ipſe eſt Rex gloriæ. G loria Patri.

Aña. Hic accipiet benedictioné à Domino,

& miſericordiá à Deo ſalutari ſuo, quia

hæc eſt generatio quærentium Dominum.

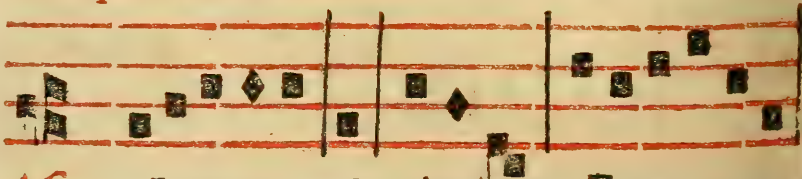
Posteà dicitur. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. secretò interim corpus aspergit. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Me autem propter innocentiam suscepisti. ℟. Et confirmasti me in conspectu tuo in æternum. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens & mitissime Deus, qui omnibus paruulis renatis fonte Baptismatis dum migrant à sæculo, sine vllis eorum meritis vitam illicò largiris æternam, sicut animæ huius paruuli hodie credimus te fecisse: fac nos quæsumus Domine, per intercessionem beatæ Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorum tuorum hîc purificatis tibi mentibus famulari, & in Paradiso cum beatis paruulis perenniter sociari. Per Christum Dominum nostrum.

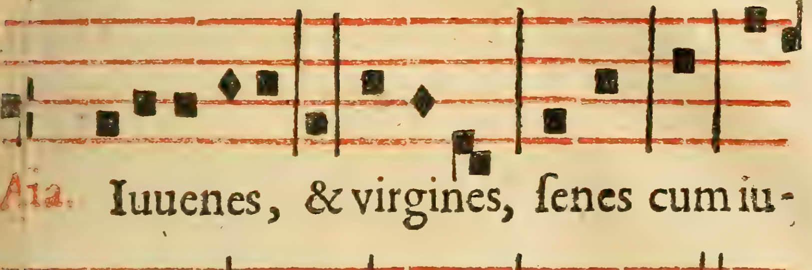
℟. Amen.

Dum portatur ad tumulum, & etiamsi tunc non portetur, dicitur.

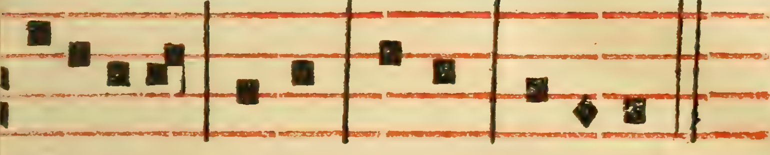

Aña. Iuuenes, & virgines. E u o u a e.

Psalmus. Laudate Dominum de cælis, &c. vt suprà fol. 286. & in fine Gloria Patri, &c. & repetitur.

Aña. Iuuenes, & virgines, senes cum iu-

nioribus laudent nomen Domini.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. ℣. Et ne nos inducas in tẽtationem ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Sinite paruulos venire ad me. ℟. Talium est enim regnum cælorum. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

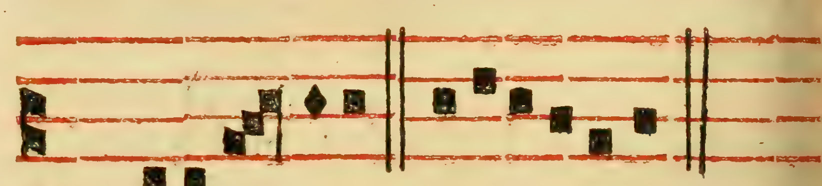
Oremus.

OMnipotens sempiterne Deus, sanctæ puritatis amator, qui animam huius paruuli ad cælorum regnum hodie misericorditer vocare dignatus es: digneris etiam, Domine, ita nobiscum misericorditer agere, et meritis tuæ sanctissimæ Passionis, & intercessione beatæ Mariæ sẽper Virginis, & om-

nium Sanctorum tuorum in eodem regn
nos cum omnibus ſanctis & electis tuis ſem
per facias congaudere. Qui viuis & regna
cum Deo Patre in vnitate Spiritus sācti Deus
Per omnia ſæcula ſæculorum. ℞. Amen.

Deinde Sacerdos corpus aſpergat Aqua be
nedicta, & thurificet ſimiliter, & tumulum
poſteà ſepeliatur.

Cùm autem à ſepultura reuertuntur in Ec
cleſiam, dicatur:

Añ. Benedi cite. E u o u a e.

Canticum trium puerorum. *Dan. 3.*

BEnedicite omnia opera Domini Domi
no: laudate & ſuperexaltate eum in ſæ
cula.

Benedicite Angeli Domini Domino: bene
dicite cæli Domino.

Benedicite aquæ omnes, quæ ſuper cælos sũ
Dño: benedicite omnes virtutes Dñi Dño.

Benedicite ſol & luna Domino: benedicit
ſtellæ cæli Domino.
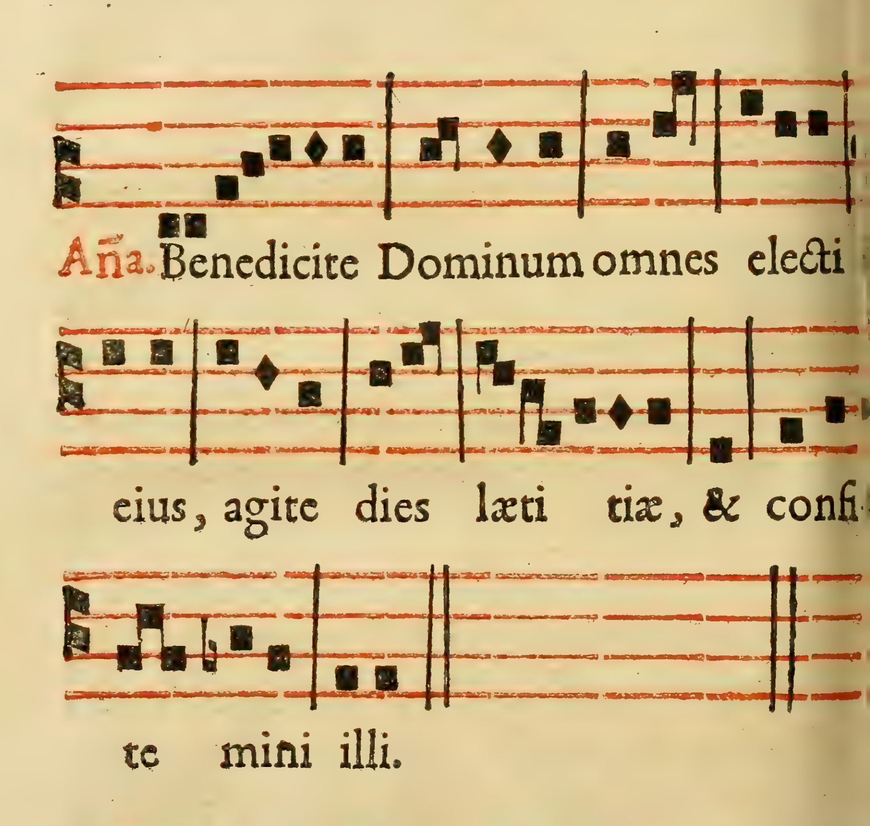
Benedicite omnis imber & ros Domino: b
dicite omnes ſpiritus Dei Domino.

Benedicite ignis & æstus Domino: benedici-
te frigus & æstus Domino.
Benedicite rores & pruina Domino: benedi-
cite gelu & frigus Domino.
Benedicite glacies & niues Domino: benedi-
cite noctes & dies Domino.
Benedicite lux & tenebræ Domino: benedi-
cite fulgura & nubes Domino.
Benedicat terra Dominum: laudet & super-
exaltet eum in sæcula.
Benedicite montes & colles Domino: bene-
dicite vniuersa germinãtia in terra Domino.
Benedicite fontes Domino: benedicite ma-
ria & flumina Domino.
Benedicite cete, & omnia quæ mouentur in
aquis Domino: benedicite omnes volucres
cæli Domino.
Benedicite omnes bestiæ & pecora Domino:
benedicite filij hominum Domino.
Benedicat Israel Dominum: laudet & super-
exaltet eum in sæcula.
Benedicite sacerdotes Domini Domino: be-
nedicite serui Domini Domino.
Benedicite spiritus & animæ iustorum Do-
mino: benedicite sãcti & humiles corde Do-
mino.
Benedicite Anania, Azaria, Misael, Domi-

no:laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicamus Patrem & Filium cum ſanct Spiritu : laudemus & ſuperexaltemus eum i ſæcula.

Benedictus es Domine in firmamento cæl & laudabilis, & glorioſus, & ſuperexaltatu in ſæcula.

Deinde ante Altare dicit Sacerdos, Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui miro ordine Angelorũ miniſteria, hominúmque diſpenſas:cõced

popitius, vt à quibus tibi miniſtrantibus in cœlo ſemper aſſiſtitur, ab his in terra vita noſtra muniatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

PArochus admonitus de aliquo Matrimonio in ſua Parochia contrahendo, primùm cognoſcat ex his ad quos ſpectat, qui & quales ſint qui Matrimonium contrahere volunt: An inter eos ſit aliquod Canonicum impedimentum: Vtrum ſponte, liberè, & ſecundùm honeſtatem Sacramenti velint contrahere: Vtrum ſint in ætate legitima; vt vir ſaltem quatuordecim, mulier verò duodecim annos expleuerit, & vterque ſciat rudimenta Fidei, cùm ea deinde filios ſuos docere debeant.

Nouerit ex probatis auctoribus, quæ ſint Canonica impedimenta Matrimonij contrahendi, & quæ contractum dirimant; & qui ſint gradus conſanguinitatis & affinitatis, & item cognationis ſpiritualis ex Baptiſmi vel Confirmationis Sacramento contractæ.

Habeat in primis ipſe benè cognita præcepta illa omnia, quæ in Matrimonijs ritè conficiendis ſeruar oportere, ſacri Canones, & præcipuè ſancta Synodus. Tridentina iuſſit; dabitque operam, vt illa in Parochia ſua accuratè exactéque ſeruentur.

Præſertim verò meminerit, Matrimonia inter raptorem & raptam, dum ipſa in raptoris poteſtate manſerit, inita, necnon clandeſtina, & quælibet Matrimonia, quæ aliter quàm præſente Parocho, vel alio Sacerdote de ipſius Parochi vel Ordinarij licentia, & duobus vel tribus teſtibus contrahuntur, ex ipſius Concilij decretis irrita omnino ac nulla eſſe.

Eſt autem proprius Parochus, qui adeſſe debet, is, in cuius Parochia Matrimonium celebratur, ſiue viri ſiue mulieris.

Caueat prætereà Parochus, ne facilè ad contrahendum Matrimonium admittat vagos & peregrinos, & qui incertas habent ſedes; neque item eos, qui anteà coniugati fuerunt; vt ſunt vxores militum, vel captiuorum, vel aliorum qui peregrinantur; niſi diligenter de ijs omnibus facta inquiſitione, & re ad Ordinarium delata, ab eoque habita eiuſmodi Matrimonij celebrandi licentia, quæ gratis concedatur.

Antequam Matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho continuis diebus feſtis in Eccleſia intra Miſſarum ſolemnia ad ipſius Con-

lij præscriptum publicè denuntietur, inter quos Matrimonium sit contrahendum.

Si verò vir & mulier Parochiæ sint diuersæ, in traque Parochia fiant denuntiationes: quibus de- untiationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem Matrimonij rocedatur. Sed si quid obstat, vltrà Parochus non rocedat.

Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, vel lia rationabilis causa subsit arbitrio Episcopi, Matrimonium malitiosè impediri posse, si tot præcesserint denuntiationes; tunc de licentia Ordinarij, vel na tantùm fiat denũtiatio, vel saltem Parocho, & uobus vel tribus testibus præsentibus Matrimoniũ elebretur. Deinde ante illius consummationem, denuntiationes in Ecclesia fiant, vt si aliqua subsunt npedimenta, faciliùs detegant, nisi aliter Ordinarius ipse expedire iudicauerit.

Has autem denuntiationes Parochus facere non ggrediatur, nisi prius de vtriusque contrahentis libero consensu sibi benè constet.

Si verò infrà duos menses post factas denuntiationes Matrimonium non contrahatur, denuntiationes repetantur, nisi aliter Episcopo videatur.

Denuntiationes autem fiant hoc modo. Inter Missarum solemnia Parochus populum admoneat in hanc sententiam vulgari sermone:

Notum ſit omnibus hîc præſentibu
quòd N. vir , & N. mulier , ex tali vel ta
li familia,& Parochia, Deo adiuuante , in
tendunt inter ſe contrahere Matrimoniu
Proinde monemus omnes & ſingulos , vt
quis nouerit aliquod conſanguinitatis , v
affinitatis , aut cognationis ſpiritualis , v
quoduis aliud impedimentum inter eos eſſ
quod Matrimonium contrahendum inui
cem impediat, illud quamprimùm nobis d
nuntiare debeat ; & hoc admonemus prim
ſi fuerit prima ; vel ſecundò,*ſi fuerit ſecunda ;* v
tertiò,*ſi fuerit tertia denuntiatio.*

*Moneat Parochus coniuges, vt ante benedictio
nem Sacerdotalem in templo ſuſcipiendam in eade
domo non cohabitent,neque Matrimonium cōſum
ment,nec etiam ſimul maneant,niſi aliquibus pro
pinquis,vel alijs præſentibus,quæ benedictio à nul
alio , quàm ab ipſo Parocho , ſeu ab alio Sace
dote de ipſius Parochi vel Ordinarij licentia fie
debet.*

*Caueat etiam Parochus , nequando coniuges
primis nuptijs benedictionem acceperint , eos in ſ
cundis benedicat, ſiue mulier , ſiue etiam vir ad ſ
cundas nuptias tranſeat. Sed vbi ea viget conſu
tudo,vt ſi mulier nemini vmquam nupſerit,etiam
vir aliam vxorem habuerit , nuptiæ benedicantu*

e seruanda est. Sed viduæ nuptias non benedicat, etiamsi eius vir numquam vxorem duxerit.

Matrimonium in Ecclesia maximè celebrari decet, sed si domi celebratum fuerit, præsente Parocho & testibus, sponsi veniant ad Ecclesiam benedictionem accepturi, & tunc caueat Sacerdos, ne iterùm à contrahentibus consensum exigat, sed tantùm benedictionem illis conferat, celebrata Missa, vt infrà dicetur.

Admoneãtur præterea coniuges, vt antequã contrahant, sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimam Eucharistiam, atque ad Matrimonij sacramentum suscipiendum piè accedant, & quomodo in eo rectè & Christianè conuersari debeant, diligenter instruantur ex diuina Scriptura, exemplo Tobiæ & Saræ, verbisque Angeli Raphaëlis eos docentis, quàm sanctè coniuges debeant conuiuere.

Postremò meminerint Parochi, à Dominica prima Aduentus vsque ad diem Epiphaniæ, & à Feria quarta Cinerum vsque ad Octauam Paschæ inclusiuè, solemnitates nuptiarum prohibitas esse: vt nuptias benedicere, sponsam traducere, nuptialia celebrare conuiuia. Matrimonium autem omni tempore contrahi potest. Nuptiæ verò qua decet modestia & honestate fiant, sancta enim res est Matrimonium, sanctéque tractandum.

Quæ omnia ferè ex sacri Concilij Tridentini decretis desumpta, & item alia, quæ ibi de Matrimonio ritè contrahendo præcipiuntur, sunt diligente seruanda.

Ritus celebrandi Matrimonij Sacramentum.

PArochus igitur Matrimonium celebraturus, publicationibus factis tribus diebus festis, vt dictum est, si nullum obstet legitimum impedimentũ, in Ecclesia superpelliceo & alba stola indutus, adhibito vno salt Clerico superpelliceo pariter induto, qui librum & vas Aquæ benedictæ cum aspersori deferat, coram tribus aut duobus testibus, virum & mulierem, quos parentum vel propinquorum suorum præsentia cohonestari dec cet de consensu in Matrimonium interroge vtrumque sigillatim in hunc modum vulga sermone:

N. Vis accipere N. hîc præsentem in tuam legitimam vxorem iuxta ritum sanctæ Matris Ecclesiæ? Respondeat sponsus, Volo. Mox Sacerdos sponsam interroget, N. Vis accipere N. hîc præsentem in tuum legitimu maritum, iuxta ritum sãctæ Matris Ecclesiæ

Respõdeat, Volo. Nec sufficit cõsensus vnius; sed debet esse amborum, & expressus aliquo signo sensibili, siue fiat per se, siue per procuratorem. Mutuo igitur contrahentium consensu intellecto, Sacerdos iubeat eos inuicẽ iungere dexteras, dicens: Ego coniungo vos in matrimonium. In nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. vel alijs vtatur verbis iuxta receptum vniuscuiusque Prouinciæ ritum: posteà eos aspergat Aqua benedicta: mox benedicat annulum.

Benedictio Annuli.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

BEnedic ✠ Domine annulũ hunc, quem nos in tuo nomine benedicimus ✠, vt quæ eum gestauerit, fidelitatem integram suo sponso tenens, in pace & voluntate tua permaneat, atque in mutua charitate semper viuat. Per Christum Dominum nostrum.

℟. Amen.

Deinde Sacerdos aspergat annulum Aqua

benedicta in modum Crucis, & ſponſus ac-
ceptum annulum de manu Sacerdotis impo-
nit in digito annulari ſiniſtræ manus ſponſ
Sacerdote dicente, In nomine Patris ✠,
Filij, & Spiritus ſancti. Amen. mox ſubiūg
℣. Confirma hoc Deus, quod operatus es
nobis. ℟. A templo ſancto tuo, quod e
in Ieruſalem. Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſo
Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. ℣. Et n
nos inducas in tentationem. ℟. Sed Libe
nos à malo. ℣. Saluos fac ſeruos tuos.
℟. Deus meus ſperantes in te. ℣. Mitte e
Domine auxilium de ſancto. ℟. Et de Sio
tuere eos. ℣. Eſto eis Domine turris fortitu
dinis. ℟. A facie inimici. ℣. Domine exau
orationem meam. ℟. Et clamor meus ad
veniat. ℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

RESpice quæſumus Domine, ſuper hos f
mulos tuos, & inſtitutis tuis, quib
propagationem humani generis ordinaſ
benignus aſſiſte, vt qui te auctore iunguntu
te auxiliante ſeruentur. Per Chriſtum Dom
num noſtrum. Amen.

His expletis, ſi benedicendæ ſint nupti
Parochus Miſſam pro ſponſa, vt in Miſſa
Roman

Romano celebret, seruatis omnibus quæ ibi præscribuntur.

Ceterùm, si quæ Prouinciæ alijs, vltra prædictas, laudabilibus consuetudinibus & cæremonijs in celebrando Matrimonij Sacramento vtuntur, eas sancta Tridentina Synodus optat retineri.

Peractis omnibus, Parochus manu sua describat in libro Matrimoniorum nomina cōiugum, & testium, & alia iuxta formulā præscriptam: idque licet alius Sacerdos, vel à se, vel ab Ordinario delegatus Matrimonium celebrauerit.

De benedictione mulieris post partum.

SI qua puerpera post partum iuxta piam ac laudabilem consuetudinem ad Ecclesiā venire voluerit pro incolumitate sua Deo gratias actura, petieritque à Sacerdote benedictionem, ipse superpelliceo & stola alba indutus, cum ministro aspergillum deferente, ad fores Ecclesiæ accedat, vbi illam genuflectentem, & candelam accensam in manu tenentem, Aqua benedicta aspergat, deinde dicat. ℣. Adiutorium nostrū in nomine Do-

mini. ℟. Qui fecit cælum & terram. Antiph. Hæc accipiet benedictionem à Domino. Psalm. Domini est terra, & plenitudo eius: orbis terrarum, & vniuersi, qui habitant in eo: &c. totus vt suprà fol. 296. Gloria Patri & Filio, &c. Hæc accipiet benedictionem à Domino, & misericordiam à Deo salutari suo: quia hæc est generatio quærentium Dominum.

Deinde porrigens ad manum mulieris extremam partem stolæ, eam introducit in Ecclesiam, dicens: Ingredere in templum Dei, adora Filium beatæ Mariæ Virginis, qui tibi fecunditatem tribuit prolis.

Et ipsa ingressa genuflectit coram Altari, & orat, gratias agens Deo de beneficijs sibi collatis; & Sacerdos dicit: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. secretò. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo. ℣. Saluam fac ancillam tuam Domine. ℟. Deus meus sperantem in te. ℣. Mitte ei Domine auxilium de sancto. ℟. Et de Sion tuere eam. ℣. Nihil proficiat inimicus in ea. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣ Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui per beatæ Mariæ Virginis partum fideliũ prentium dolores in gaudium vertiſti: reſpice propitius ſuper hanc famulam tuam, ad tenplum ſanctum tuum pro gratiarũ actione lætam accedentem: & præſta, vt poſt hanc viam eiuſdem beatæ Mariæ meritis & interceſſione, ad æternæ beatitudinis gaudia cum pble ſua peruenire mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde illam aſpergit iterùm Aqua benedicta in modum Crucis dicens: Pax, & benedictio Dei omnipotentis Patris ✠, & Filij, & Spiritus ſancti deſcendat ſuper te, & maneat ſemper. Amen.

De benedictionibus Regulæ generales.

NOuerit Sacerdos, quarum rerum benedictiones ad ipſum, & quæ ad Epiſcopum ſuo iure pertineant, ne maioris dignitati munera temerè aut imperitè vmquam vſurpet propria auctoritate.

In omni benedictione extra Missam, Sa-
cerdos saltem superpelliceo & stola pro ra-
tione temporis vtatur, nisi aliter in Missa
notetur.

Stando semper benedicat, & aperto ca-
pite.

In principio cuiusque benedictionis dic-

℣. Adiutorium nostrũ in nomine Domin-

℟. Qui fecit cælum & terram.

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo. deinde dicatur Orati-
propria vna, vel plures, prout suo loco no-
tatum fuerit.

Posteà rem aspergat Aqua benedicta,
vbi notatum fuerit, pariter incenset, nihil d-
cendo.

Cùm Sacerdos aliquid benedicturus e-
habeat ministrum cum vase Aquę benedict-
& aspergillo, & cum hoc Rituali libro, s-
Missali.

Caueat, ne benedictionis causa ponat a-
quid indecens super Altare, veluti esculent-
sed quod eiusmodi est, ponatur super me-
sam, commodo loco paratam.

Ordo ad faciendam Aquam benedictam.

DIebus Dominicis, & quandocumque opus fuerit, præparato ſale & aqua mũd benedicenda in Eccleſia, vel in Sacriſtia, Sacerdos ſuperpelliceo & ſtola violacea indutus, primò dicit, ℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit cælum & terram.

Deinde abſolutè incipit exorciſmum ſalis.

EXorcizo te creatura ſalis per Deum ✠ viuum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ ſanctũ, per Deum, qui te per Eliſæũ prophetam in aquam mitti iuſſit, vt ſanaretur ſterilitas aquæ: vt efficiaris ſal exorcizatum in ſalutem credentiũ: & ſis omnibus ſumentibus te ſanitas animæ & corporis: & effugiat atque diſcedat à loco, in quo aſperſum fueris omnis phantaſia, & nequitia vel verſutia diabolicæ fraudis, omniſque ſpiritus immundus adiuratus per eum qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem.

℟. Amen.

Oremus. Oratio.

IMmensam clementiam tuam, omnipotē æterne Deus, humiliter imploramus, v hanc creaturam salis, quam in vsum generi humani tribuisti, benedicere ✠ & sanctifi care ✠ tua pietate digneris, vt sit omnibu sumentibus salus mentis & corporis, & quid quid ex eo tactū vel respersum fuerit, carea omni immunditia, omníque impugnation spiritualis nequitiæ. Per Christum Domi num nostrum. ℟. Amen.

Exorcismus aquæ: & dicatur sine Oremus

EXorcizo te creatura aquæ, in nomin Dei ✠ Patris omnipotentis, & in nom ne Iesu Christi Filij eius Domini nostri, & i virtute Spiritus ✠ sancti: vt fias aqua exo cizata ad effugādam omnem potestatem ini mici, & ipsum inimicum eradicare & explan tare valeas cum angelis suis apostaticis: pe virtutem eiusdem Domini nostri Iesu Chr sti, qui venturus est iudicare viuos & mortuo & sæculum per ignem.

℟. Amen.

Oremus. Oratio.

DEus, qui ad salutem humani gener maxima quæque Sacramenta in aqu rum substantia condidisti: adesto propiti inuocationibus nostris, & elemēto huic mu

imodis purificationibus præparato, virtu-
tem tuæ benedictionis ✠ infunde, vt crea-
tura tua myſterijs tuis ſeruiens, ad abigendos
dæmones, morbóſque pellendos diuinæ gra-
tiæ ſumat effectum, vt quidquid in domibus,
vel in locis fidelium hæc vnda reſperſerit,
careat omni immunditia, liberetur à noxa:
non illic reſideat ſpiritus peſtilens, non aura
corrumpens: diſcedant omnes inſidiæ laten-
tis inimici: & ſi quid eſt, quod aut incolumi-
tati habitantium inuidet aut quieti, aſperſio-
ne huius aquæ effugiat, vt ſalubritas per in-
uocationem ſancti tui nominis expetita, ab
omnibus ſit impugnationibus defenſa. Per
Dominum noſtrum, &c.

Hîc mittat ſal in aquam in modum Crucis,
dicendo ſemel: Commixtio ſalis & aquæ pa-
riter fiat: In nomine Patris ✠ & Filij ✠ &
Spiritus ✠ ſancti. ℞. Amen. ℣. Dominus
vobiſcum. ℞. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, inuictæ virtutis auctor, & inſepara-
bilis imperij Rex, ac ſemper magnificus
triũphator: qui aduerſæ dominationis vires
reprimis: qui inimici rugientis ſæuitiã ſupe-
ras: qui hoſtiles nequitias potẽter expugnas:
te Domine, trementes & ſupplices depreca-

mur, ac petimus, vt hanc creaturam ſalis &
aquæ dignanter aſpicias, benignus illuſtres
pietatis tuæ rore ſanctifices, vt vbicumqu
fuerit aſperſa, per inuocationem ſancti tu
nominis, omnis infeſtatio immundi ſpiritu
abigatur, terrórq; venenoſi ſerpentis procu
pellatur, & præſentia ſancti Spiritus nobi
miſericordiam tuam poſcentibus vbique a
deſſe dignetur. Per Dominum noſtrum. i
vnitate eiuſdem Spiritus ſancti, &c.

Poſt benedictionem aquæ, Sacerdo
Dominicis diebus antequam incipiat Miſ
ſam, aſpergit Altare, deinde ſe, & mini
ſtros, ac populum, prout in Miſſali præſcri
bitur.

Poſteà Chriſti fideles poſſunt de ipſa Aqu
benedicta in vaſculis ſuis accipere, & ſecur
deferre ad aſpergendos ægros, domos, agro
vineas, & alia, & ad eam habendam in cubi
culis ſuis, vt ea quotidie & ſæpiùs aſperg
poſſint.

Benedictio candelarum extra diem Purifica
tionis beatæ Mariæ virginis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domin
℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominu
vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DOmine Ieſu Chriſte fili Dei viui, benedic ✠ candelas iſtas ſupplicationibus noſtris, infunde eis Domine per virtutem sãctæ Crucis ✠ benedictionem cæleſtem, qui eas ad repellendas tenebras humano generi tribuiſti: talémque benedictionem ſignaculo ſanctæ Crucis ✠ accipiãt, vt quibuſcumque locis accenſæ ſiue poſitæ fuerint, diſcedant principes tenebrarum, & contremiſcant, & fugiant pauidi cum omnibus miniſtris ſuis a habitationibus illis: nec præſumant ampiùs inquietare aut moleſtare ſeruientes tibi omnipotenti Deo. Qui viuis & regnas in ſæcula ſæculorum. ℟. Amen. Poſtmodum aſpergantur Aqua benedicta.

Benedictio domorum in Sabbato ſancto Paſchæ.

PArochus, ſeu alius Sacerdos ſuperpelliceo & ſtola alba indutus, cum miniſtro deferente vas aquæ ex benedictione Fontium ante perfuſionem Chriſmatis acceptæ, viſitat domos ſuæ parochiæ, aſpergens eas eadem aqua benedicta. Ingrediens domum dicit: Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea.

Deinde aſpergens loca præcipua domus, & eos qui habitant in ea, dicit Antiphonam:

Vidi aquam egredientem de templo à lat-
re dextro, alleluia: Et omnes, ad quos pe
uenit aqua ista, salui facti sunt, alleluia, all-
luia.

Psalmus. Confitemini Domino quoniam
bonus: quoniam in sæculum misericordi
eius. Gloria Patri & Filio, & Spiritui sancto
Sicut erat in principio, &c. repetitur Antiph.
Vidi aquam, &c. deinde dicit, ℣. Ostēde no-
bis Domine misericordiam tuam, alleluia.

℟. Et salutare tuum da nobis, alleluia.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio.

EXaudi nos, Domine sancte, Pater omni-
potens, æterne Deus, & sicut domos He-
bræorum in exitu de Ægypto agni sanguine
linitas (quod Pascha nostrum, in quo immo-
latus est Christus, figurabat) ab Angelo per-
cutiente custodisti, ita mittere digneris san-
ctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat
foueat, protegat, visitet atque defendat om-
nes habitantes in hoc habitaculo. Per eum-
dem Christum Dominum nostrum.

℟. Amen.

Alia benedictio domorum alio tempore facienda cum aſperſione Aquæ benedictæ.

PArochus, ſeu alij Sacerdotes volentes aliquam particularem domum, vel generaｔer domos fidelium alio tempore infra an-
um aſpergere Aqua benedicta, ingredientes
omum dicant: Pax huic domui, & omnibus
ıabitantibus in ea. Deinde loca aſpergendo
icant Antiphonam: Aſperges me Domine
ıyſſopo, & mundabor, lauabis me, & ſuper
ıiuem dealbabor. Pſalmus. 50. Miſerere mei
)eus, ſecundùm magnam miſericordiam
uam.

loria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Si-
ut erat in principio, &c. & repetitur Antiph.
Aſperges me Domine, &c.

. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et
lamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſ-
um. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

EXaudi nos Domine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris
anctum Angelum tuum de cælis, qui cu-
todiat, foueat, protegat, viſitet, atque defen-
lat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per
Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde aſpergat Aqua benedicta.

Benedictio loci.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domin
℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Domin
exaudi orationem meam. ℟. Et clamor me
ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟.
cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

BEnedic ✠ Domine Deus omnipoten
locum iſtum [vel domum iſtam] vt ſit i
eo [vel in ea] ſanitas, caſtitas, victoria, virtu
humilitas, bonitas, & manſuetudo, plenitu
do legis, & gratiarum actio Deo Patri, & F
lio, & Spiritui ſancto, & hæc benedictio ma
neat ſuper hunc locum, & ſuper habitant
in eo nunc & ſemper. ℟. Amen. Et aſperga
Aqua benedicta.

Alia benedictio domus nouæ.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domin
℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominu
vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremu

TE Deum Patrem omnipotentem ſu
pliciter exoramus pro hac domo, & ha
bitatoribus eius, ac rebus: vt eam benedic
re ✠ & ſanctificare ✠ ac bonis omnib
ampliare digneris: tribue eis, Domine, de r
re cæli abundantiam, & de pinguedine ter

v:æ ſubſtantiam, & deſideria voti eorum ad
e:ectum tuæ miſerationis perducas. Ad in-
troitum ergo noſtrũ benedicere ✠ & ſãcti-
fi:are ✠ digneris hanc domum, ſicut bene-
d:cere dignatus es domum Abraham, Iſaac,
& Iacob: & intra parietes domus iſtius Ange-
l:tuæ lucis inhabitent, eámque & eius habi-
tatores cuſtodiant. Per Chriſtum Dominum
noſtrum. ℟. Amen.

Deinde aſpergat Aqua benedicta.

Benedictio thalami.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domi-
ni. ℟. Qui fecit cælum & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu
tuo.

Oremus.

Benedic ✠ Domine thalamum hunc, vt
omnes habitantes in eo in tua pace con-
ſtant, & in tua voluntate permaneant, &
ſeneſcant, & multiplicentur in longitudine
dierum, & ad regna cælorum perueniant. Per
Chriſtum Dominum noſtrum.
℟. Amen.

Poſteà aſpergatur thalamus Aqua benedicta.

Benedictio nouæ nauis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Do-
mini. ℟. Qui fecit cælum & terram.

℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpirit
tuo.

Oremus.

PRopitiare Domine ſupplicationibus no
ſtris,& benedic ✠ nauem iſtam dexte
tua ſancta,& omnes qui in ea vehentur,ſic
dignatus es benedicere arcam Noe ambulan
tem in diluuio: porrige eis Domine dexteran
tuam, ſicut porrexiſti beato Petro ambulan
ti ſupra mare: & mitte ſanctum Angelũ tuun
de cælis,qui liberet & cuſtodiat eam ſemper
periculis vniuerſis, cum omnibus quæ in e
erunt: & famulos tuos repulſis aduerſitatibu
portu ſemper optabili, curſúque tranquill
tuearis,tranſactíſque ac rectè perfectis nego
tijs omnibus, iterato tempore ad propria c
omni gaudio reuocare digneris. Qui viu
& regnas, &c. Aſpergat nauem Aqua bene
dicta.

Benedictio communis ſuper fruges & vinea

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domin
℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Domin
exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meu
ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. E
cum ſpiritu tuo. Oremu

ORamus pietatem tuã omnipotẽs Deu
vt has primitias creaturæ tuæ, qu

acis & pluuiæ teperameneo nutrire dignatu es, benedictionis tuæ imbre perfundas, & fr ctus terræ tuæ vſque ad maturitatem perdicas. Tribuas quoque populo tuo de tuis mineribus tibi ſemper gratias agere, vt à ferti tate terræ eſurientium animas bonis affl entibus repleas, & egenus & pauper laudnt nomen gloriæ tuæ. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℞. Amen. Aſpergat illas Aqua benedicta.

¶Benedictio Peregrinorum ad loca ſancta prodeuntium.

PEregrini, ad l oca ſancta profecturi, antequam diſcedant, iuxta veteris Eccleſiæ irtitutum, deberent accipere patentes ſeu commendatitias litteras à ſuo Ordinario, ſe parocho. Quibus obtentis, & rebus ſuis diſpoſitis, facta peccatorum ſuorum Confeſſine, & audita Miſſa, in qua dicitur Oratio p peregrinantibus, ſanctiſſimam Eucharitiam deuotè ſuſcipiunt. Expleta Miſſa, Scerdos ſuper eos genuflexos dicit ſequente Preces. Antiph. In viam pacis. B enecctus Dominus Deus Iſrael, &c. vt ſuprà. fl. 289. in fine G loria Patri. &c. Repetitur Antiph. In viam pacis & proſperitatis dirigt vos omnipotens & miſericors Dominus,

& Angelus Raphaël comitetur vobiſcum
via vt cum pace, ſalute, & gaudio reuertan
ni ad propria. Kyrie eleiſon Chriſte eleiſc
Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. ℣. Et ne n
inducas in tentationem. ℟. Sed libera no
malo. ℣. Saluos fac ſeruos tuos.
℟. Deus meus ſperātes in te. ℣. Mitte eis D
mine auxilium de ſancto. ℟. Et de Sion tu
re eos. ℣. Eſto eis Domine turris fortitud
nis. ℟. A facie inimici.
℣. Nihil proficiat inimicus in eis. ℟. Et fili
iniquitatis non apponat nocere eis. ℣. B
nedictus Dominus die quotidie.
℟. Proſperum iter faciat nobis Deus ſalu
rium noſtrorum. ℣. Vias tuas Domine
monſtra nobis. ℟. Et ſemitas tuas edoce n
℣. Vtinam dirigantur viæ noſtræ.
℟. Ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas.
℣. Erunt praua in directa. ℟. Et aſpera in v
planas. ℣. Angelis ſuis Deus mandauit de
℟. Vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpir
tuo. Oremus. Oratio.

DEus, qui filios Iſraël per maris mediu
ſicco veſtigio ire feciſti, quique trib

Ma

Magis iter ad te ſtella duce pandiſti; tribue eis, quæſumus, iter proſperum, tempúſque tranquillum: vt Angelo tuo ſancto comite, ad eum quò pergunt locum, ac demum ad æternæ ſalutis portum feliciter valeant peruenire.

DEus, qui Abraham puerum tuum de Vr Chaldæorum eductum, per omnes ſuæ peregrinationis vias illæſum custodiſti: quæſumus, vt hos famulos tuos cuſtodire digneris: eſto eis Domine in procinctu ſuffragium, in via ſolatium, in æſtu vmbraculum, in pluuia & frigore tegumentum, in laſſitudine vehiculum, in aduerſitate præſidium, in lubrico baculus, in naufragio portus; vt te duce, quò tendunt, proſperè perueniant, & demum incolumes ad propria reuertantur.

ADeſto, quæſumus Domine, ſupplicationibus noſtris, & viam famulorum tuorum in ſalutis tuæ proſperitate diſpone, vt inter omnes viæ & vitæ huius varietates, tuo ſemper protegantur auxilio.

PRæſta, quæſumus omnipotens Deus, vt familia tua per viam ſalutis incedat, & beati Ioannis Præcurſoris hortamenta ſectando, ad eum, quem prædixit, ſecura perue-

niat Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum.

EXaudi Domine preces noſtras, & iter famulorum tuorum propitius comitare, atque miſericordiam tuam, ſicut vbique es, ita vbique largire, quatenus à cunctis aduerſitatibus tua opitulatione defenſi, gratiarum tibi referant actionem. Per Christum Dominum noſtrum. ℟. Amen. Pax & benedictio ✠ Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, deſcendat ſuper vos & maneat ſemper. Amen.

Deinde aſpergantur Aqua benedicta.

Quòd ſi vnus fuerit peregrinaturus, omnia dicuntur in numero ſingulari: ac ſi Sacerdos ipſe, qui benedicit, fuerit ſocius peregrinationis, dicat in perſona prima numeri pluralis, quatenus congruere videbitur.

¶ Benedictio peregrinorum poſt reditum.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram.

Antiphona. Ecce ſic benedicetur homo, qui timet Dominum.

Pſalmus 127.

BEati omnes qui timent Dominum: qui ambulant in vijs eius.

Labores manuum tuarum quia manducab

beatus es, & benè tibi erit.
Vxor tua ſicut vitis abundans : in lateribus
domus tuæ.
Filij tui ſicut nouellæ oliuarum : in circuitu
menſæ tuæ.
Ecce ſic benedicetur homo : qui timet Dominum.
Benedicat tibi Dominus ex Sion : & videas
bona Ieruſalem omnibus diebus vitæ tuæ.
Et videas filios filiorum tuorum : pacē ſuper
Iſrael.
Gloria Patri, &c. Antiphona. Ecce ſic benedicetur homo, qui timet Dominum. Kyrie
eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.
℣. Benedicti qui veniunt in nomine Domini. Reſp. Benedicti vos à Domino, qui fecit
cœlum & terram. ℣. Reſpice Domine in ſeruos tuos, & in opera tua. ℟. Et dirige eos in
viam mādatorum tuorum. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad
te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum
ſpiritu tuo.

Oremus.

Largire quæſumus Domine famulis tuis
indulgentiam placatus & pacē, vt pariter

ab omnibus mundentur offenſis, & ſecura ti
bi mente deſeruiant.

O mnipotens ſempiterne Deus,noſtrorun
temporum vitæque diſpoſitor, famulis tui
continuæ tranquillitatis largire ſubſidium,v
quos incolumes proprijs laboribus reddidiſti
tua facias protectione ſecuros.

D eus humilium viſitator, qui nos fratern
dilectione conſolaris, prætende ſocietati no
ſtræ gratiam tuam,vt per eos, in quibus habi
tas, tuum nobis ſentiamus aduentum. Pe
Dominum noſtrum, &c.

Deinde aſpergantur Aqua benedicta à Sa
cerdote dicente:

Pax, & benedictio ✠ Dei omnipotent
Patris,& Filij, & Spiritus ſancti deſcendat ſu
per vos,& maneat ſemper. Amen.

Benedictiones eſculentorum, præſertim in Paſcha.

¶ Benedictio Agni Paſchalis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Dom
ni.

℟. Qui fecit cælum & terram.

℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpirit
tuo.

O remus.

DEus, qui per famulum tuum Moysen, in liberatione populi tui de Ægypto, agnum occidi iussisti, in similitudinem Domini nostri Iesu Christi, & vtrosque postes domorum de sanguine eiusdem agni perungi præcepisti: tu benedicere ✠ & sanctificare ✠ digneris hãc creaturam carnis, quam nos famuli tui ad laudem tuam sumere desideramus, per resurrectionem eiusdem Domini nostri Iesu Christi. Qui tecum viuit & regnat in sæcula sæculorum. ℟. Amen. Et mox aspergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio ouorum.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram.

℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

SVbueniat, quæsumus Domine, tuæ benedictionis ✠ gratia huic ouorum creaturæ, vt cibus salubris fiat fidelibus tuis, in tuarum gratiarum actione sumentibus, ob resurrectionem Domini nostri Iesu Christi, qui tecum viuit & regnat in sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Aspergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio panis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domi-
ni. ℟. Qui fecit cælum & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpirit
tuo.

Oremus.

DOmine Ieſu Chriſte, panis Angelorũ
panis viuus æternæ vitæ, benedicer
✠ dignare panem iſtum, ſicut benedixiſ
quinque panes in deſerto, vt omnes ex eo gu
ſtantes, inde corporis & animæ percipiãt ſa
nitatem. Qui viuis & regnas in ſæcula ſæcu
lorum. ℟. Amen. Et aſpergat Aqua bene
dicta.

¶ Alia benedictio panis.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domi
ni. ℟. Qui fecit cælum & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpirit
tuo.

Oremus.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, a
terne Deus, benedicere ✠ digner
hunc panem tua ſãcta ſpirituali benedictio
ne: vt ſit omnibus ſumentibus ſalus ment
& corporis, atque contra omnes morbos,
vniuerſas inimicorum inſidias tutamen. Pe
Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filiu
tuum, panem viuum, qui de cælo deſcendi

& dat vitam & ſalutem mundo: & tecum vi-
uit & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus.
Per omnia ſæcula ſæculorum. ℞. Amen.
Aſpergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio nouorum fructuum.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℞. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus
vobiſcum. ℞. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

BEnedic ✠ Domine hos nouos fructus
N. & præſta: vt qui ex eis in tuo ſancto
nomine veſcentur, corporis & animæ ſalute
potiantur. Per Chriſtum Dominum noſtrũ.
℞. Amen. Et aſpergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio ad quodcumque comeſtibile.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℞. Qui fecit cælum & terram.
℣. Dominus vobiſcum. ℞. Et cum ſpiritu
tuo.

Oremus.

BEnedic ✠ Domine creaturam iſtam N.
vt ſit remedium ſalutare generi huma-
no: & præſta per inuocationem ſancti nomi-
nis tui, vt quicumque ex ea ſumpſerint, cor-
poris ſanitatem, & animæ tutelam perci-
piant. Per Chriſtum Dominum noſtrum.
℞. Amen. Aſpergat id Aqua benedicta.

¶ Benedictio olei simplicis.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram.

Exorcismus.

EXorcizo te creatura olei per Deum Patrem ✠ omnipotentem, qui fecit cæli & terrã, mare, & omnia quæ in eis sunt. Omnis virtus aduersarij, omnis exercitus diaboli, & omnis incursus, omne phantasma satanæ eradicare & effugare ab hac creatura olei, vt fiat omnibus qui eo vsuri sũt, salus mẽtis & corporis, in nomine Dei Patris ✠ omnipotentis, & Iesu ✠ Christi filij eius Domini nostri, & Spiritus sancti ✠ paracliti, & in charitate eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. ℟. Amen.

℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DOmine Deus omnipotẽs, cui astat exercitus Angelorum cum tremore, quorũ seruitiũ spirituale cognoscitur, dignare respicere, & benedicere ✠ & sanctificare ✠ hanc creaturam olei, quam ex oliuarum suc

:o eduxisti,& ex eo infirmos inungi mandaſti,quatenus ſanitate percepta, tibi Deo viuo & vero gratias agerent: præſta quæſumus, vt ii,qui hoc oleo, quod in tuo nomine benedicimus ✠, vſi fuerint, ab omni languore, omníque infirmitate, atque cunctis inſidijs nimici liberentur, & cunctæ aduerſitates ſeparentur à plaſmate tuo, quod pretioſo ſanguine Filij tui redemiſti: vt numquam lædaur à morſu ſerpentis antiqui. Per eumdem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium uum, qui tecum viuit & regnat in vnitae,&c.

Aſpergat oleum Aqua benedicta.

Benedictiones ab Epiſcopis, vel alijs facultatem habentibus, faciendæ.

¶ Benedictio Sacerdotalium indumentorũ n genere.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram.

℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.

Omnipotens ſempiterne Deus, qui per Moyſen famulum tuum Pontificalia &

Sacerdotalia ſeu Leuitica veſtimenta, ad ex
plendum in conſpectu tuo miniſterium ec
rum, ad honorem & decorem nominis tu
fieri decreuiſti: adeſto propitius inuocation
bus noſtris, & hæc indumenta Sacerdotalia
deſuper irrigante gratia tua, ingenti benedi
ctione per noſtræ humilitatis ſeruitium pu
rificare ✠, benedicere ✠, & conſecrar
✠ digneris: vt diuinis cultibus & ſacris my
ſterijs apta & benedicta exiſtant: his quoqu
ſacris veſtibus Pontifices, & Sacerdotes, ſe
Leuitæ tui induti, ab omnibus impulſionibu
ſeu tentationibus malignorum ſpirituu
muniti & defenſi eſſe mereantur, tuíſque my
ſterijs aptè & condignè ſeruire & inhærer
atque in his tibi placitè & deuotè perſeuer
re tribue. Per Chriſtum Dominum noſtrun
℟. Amen. O remu

DEus, inuictæ virtutis triumphator,
omnium rerum creator ac ſanctific
tor: intende propitius preces noſtras, & ha
indumenta Leuiticæ, Sacerdotalis & Ponti
calis gloriæ, miniſtris tuis fruenda tuo o
proprio benedicere ✠, ſanctificare ✠,
conſecrare ✠ digneris: omnéſque eis vte
tes, tuis myſterijs aptos, & tibi in eis deuotè
laudabiliter ſeruientes, gratos efficere dign

is. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, &c. Oremus.

DOmine Deus omnipotens, qui veſtimenta Põtificibus, Sacerdotibus, & Leuitis in vſum tabernaculi fœderis neceſſaria Moyſen famulũ tuum agere iuſſiſti, eumque ſpiritu ſapientiæ ad id peragendum repleuiſti: hæc veſtimenta in vſum & cultum myſterij tui benedicere ✠, ſanctificare ✠, & conſecrare ✠ digneris: atque miniſtros altaris tui, qui ea induerint, ſeptiformis Spiritus gratia dignanter repleri, atque caſtitatis ſtola, beata facias cum bonorum fructu operum miniſterij congruẽtis immortalitate veſtiri. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amẽ.

Deinde aſpergit ipſa indumenta Aqua benedicta.

¶ Benedictio mapparum, ſiue linteaminum Altaris.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

EXaudi Domine preces noſtras, & hæc linteamina ſacri altaris vſui præparata benedicere ✠ & ſanctificare digneris. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

O remus.

DOmine Deus omnipotens, qui Moyse famulum tuum, ornamenta & lintea mina facere per quadraginta dies docuist quæ etiam Maria texuit, & fecit in vsum m nisterij, & tabernaculi fœderis: benedice ✠, sanctificare ✠, & consecrare ✠ dign ris hæc linteamina ad tegendum inuoluer dúmque altare gloriosissimi Filij tui Domi nostri Iesu Christi. Qui tecum viuit & regn in vnitate Spiritus sancti Deus, per omn sæcula sæculorum. ℟. Amen. Deinde aspe gat ea Aqua benedicta.

¶ Benedictio corporalium

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domir
℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Domin vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. O remu

CLemétissime Domine, cuius inenarrab lis est virtus, cuius mysteria arcanis m rabilibus celebrantur: tribue, quæsumus, hoc linteamẽ tuæ propitiationis benedicti ne ✠ sanctificetur ad consecrandum sup illud Corpus & Sanguinem Dei & Domi nostri Iesu Christi Filij tui. Qui tecum vi & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, p omnia sæcula sæculorum. ℟. Amen.

O remus.

OMnipotens ſempiterne Deus, benedicere ✠, ſanctificare ✠, & conſecrar ✠ digneris linteamen iſtud ad tegendum iuoluendúmque Corpus & Sanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti filij tui. Qui tecum uiit & regnat. ℟. Amen.

Oremus.

OMnipotẽs sẽpiterne De⁹, manib⁹ noſtris opẽ tuæ benedictionis infunde: vt per oſtrã benedictionem ✠ hoc linteamen ſanctificetur, & Corporis ac Sanguinis Redemptoris noſtri nouum ſudarium, Spiritus ſancti gratia efficiatur. Per eumdem, &c. in vnitte eiuſdem Spiritus ſancti. ℟. Amen.

I: aſpergit Aqua benedicta.

¶ Benedictio tabernaculi, ſeu vaſculi pro ſacroſancta Euchariſtia conſeruanda.

℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cælum & terram.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens ſempiterne Deus, maieſtatem tuam ſupplices deprecamur, vt aſculum hoc pro Corpore filij tui Domini oſtri Ieſu Chriſti in eo condendo fabricatũ,

benedictionis ✠ tuæ gratia dicare digneris
Per eumdem Christum Dominum nostrum
Deinde aspergit illud Aqua benedicta.

¶ Benedictio nouæ Crucis.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini
℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Domin
exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meu
ad te veniat. Dominus vobiscum. ℟. E
cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio.

ROgamus te Domine sancte, Pater om
nipotens, æterne Deus, vt digneris be
nedicere ✠ hoc signũ Crucis, vt sit remedi
salutare generi humano, sit soliditas fide
profectus bonorum operum, redemptio an
marum, sit solamen, & protectio, ac tute
contra sæua iacula inimicorum. Per Christ
Dominum nostrum. ℟. Amen.

Alia Oratio ad idem.

BEnedic ✠ Domine hanc Crucem tu
per quam eripuisti mundum à dæmo
potestate, & superasti passione tua suggest
rẽ peccati, qui gaudebat in præuaricatio
primi hominis per ligni vetiti sumptione
Hic aspergat Aqua benedicta. Sanctificet
hoc signum Crucis in nomine Patris ✠,
Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, vt orant

inclinantésque se propter Dominum ante illam Crucem, inueniant corporis & animæ sanitatem. Per Christum Dominum nostrũ. ℟. Amen.

Posteà Sacerdos genuflexus ante Crucem deuotè adorat, & osculatur, & idem faciunt quicumque voluerint.

Benedictio imaginum Iesu Christi Domini nostri, B. Virginis Mariæ, & aliorum Sanctorum.

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, qui Sanctorum tuorum imagines [siue effigies] sculpi, aut pingi non reprobas, vt quoties illas oculis corporeis intuemur, toties eorum actus & sanctitatem ad imitandum memoriæ oculis meditemur: hanc, quæsumus, imaginem [seu sculpturam] in honorem & memoriam vnigeniti Filij tui Domini nostri Iesu Christi, [vel beatissimæ Virginis Mariæ Matris Domini nostri Iesu Christi,

vel beati N. Apoſtoli tui, vel Martyris, v
Confeſſoris, aut Pontificis, aut Virgini
adaptatam benedicere ✠, & ſanctificare
digneris: & præſta, vt quicumque coram i
la vnigenitum Filium tuum [vel beatiſſin
Virginem, vel glorioſum Apoſtolum, ſi
Martyrem, ſiue Confeſſorem, aut Vi
ginem] ſuppliciter colere & honorare ſt
duerit; illius meritis & obtentu à te gratia
in præſenti, & æternam gloriam obtine
in futurum. Per eumdem Chriſtum Don
num noſtrum. ℟. Amen. Vltimò aſperg
Aqua benedicta.

Ritus benedicendi & imp nendi primarium lapidē pı Eccleſia ædificanda, ſerua dus à Sacerdote facultate habente ab Epiſcopo.

ECcleſiam ex Epiſcopi auctoritate t
tùm, iuxta ſacrorum Canonum dec
ta, ædificari fas eſt. Si verò Sacerdos eius
dificationis primarium lapidem benedic
di poteſtatem habens, eiuſmodi function
peragat, hunc ritum ſeruabit.

Pr.

Pridie quàm primarius lapis benedicatur, gneam Crucem in loco, vbi debet esse alta-e, figat ipse vel alius Sacerdos. Sequenti verò ie lapis in Ecclesiæ fundatione ponendus, ui debet esse quadratus, & angularis, bene-licatur hoc modo.

Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, tola, & pluuiali albi coloris, adhibitis ali-uot Sacerdotibus & Clericis, salem & aquã enedicit, nisi priùs in promptu habeat iam im benedictam ordinaria benedictione, vt ıp. fol. 315. & interim dum cantatur à Cle-cis Antiphona cum Psalmo sequenti, asper-it locum, vbi Crux posita est, cum Aqua be-edicta.

Antiphona, Signum salutis pone Domine esu Christe in loco isto, & non permittas in-roire angelum percutientem.

Psalmus 83.

QVàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum: concupiscit, & deficit anima nea in atria Domini.

Cor meum & caro mea: exultauerunt in Deũ iuum.

Etenim passer inuenit sibi domum: & turtur nidum sibi, vbi ponat pullos suos.

Altaria tua Domine virtutum: rex meus &

Deus meus.

Beati qui habitant in domo tua Domine: in sæcula sæculorum laudabunt te.

Beatus vir, cuius est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrymarum, in loco quem posuit.

Etenim benedictioně dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus deorum in Sion.

Domine Deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe Deus Iacob.

Protector noster aspice Deus: & respice in faciem Christi tui.

Quia melior est dies vna in atrijs tuis: super millia.

Elegi abiectus esse in domo Dei mei: magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam & veritatě diligit Deus: gratiam & gloriam dabit Dominus.

Non priuabit bonis eos qui ambulant in innocentia: Domine virtutum, beatus homo qui sperat in te. Gloria Patri, &c.

Finito Psalmo, Sacerdos versus ad locum per eum aspersum dicit:

Oremus.

DOmine Deus, qui licet cælo & terra non capiaris, domum tamen dignaris hab-

r in terris, vbi nomen tuum iugiter inuocetur, locum hunc, quæsumus, beatæ Mariæ sẽpr Virginis, & B. N. (nominando Sanctum vl Sanctam, in cuius honorem ac nomẽ fundabitur Ecclesia) omniúmque Sanctorum intercedentibus meritis, sereno pietatis tuæ intuitu visita, & per infusionem gratiæ tuæ a omni inquinamento purifica, purificatũque conserua, & qui dilecti tui Dauid deuotionem in filij sui Salomonis opere compleuisti, in hoc opere desideria nostra perficere dgneris, effugiántque omnes hinc nequitiæ spirituales. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Posteà stans benedicit primarium lapidem, dicens:

℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Sit nomen Domini benedictum. ℟. Ex hoc nunc & vsque in sæculum. ℣. Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes. ℟. Hic factus est in caput anguli. ℣. Tu es Petrus. ℟. Et super hãc petram ædificabo Ecclesiã meam. ℣. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Sicut erat in principio, & nũc, & semper, &c.

Oremus.

DOmine Iesu Christe fili Dei viui, qui e verus omnipotens Deus, splendor & imago æterni Patris, & vita æterna, qui es la pis angularis de monte sine manibus abscis sus, & immutabile fundamentum, hunc lapi dem collocandum in tuo nomine confirma & tu, qui es principium & finis, in quo prin cipio Deus Pater ab initio cuncta creauit, si quæsumus, principium, & incrementum, & consummatio ipsius operis, quod debet a laudem & gloriã tui nominis inchoari. Qu cum Patre & Spiritu sancto viuis & regn Deus per omnia sæcula sæculorum.

℟. Amen.

Tunc aspergit lapidem ipsum Aqua ben dicta, & accepto cultro, per singulas part sculpit in eo signum Crucis, dicens: In nom ne Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ san cti. ℟. Amen. quo facto dicit.

Oremus.

BEnedic ✠ Domine creaturam istam la pidis, & præsta per inuocationem sanc tui nominis, vt quicumque ad hanc Eccles ædificandam pura mente auxilium dederin corporis sanitatem, & animæ medelã perci piant. Per Christũ Dñm nostrum. ℟. Ame.

Posteà dicantur Litaniæ ordinariæ sine Orationibus in fine positis, quibus dictis, parato cæmento, & cæmentario assistẽte, Sacerdos inchoat, Clericis prosequentibus, Antiphonam. Manè surgens Iacob erigebat lapidem in titulum, fundens oleum desuper, votum vouit Domino: Verè locus iste sanctus est, & ego nesciebam.

Psalmus 126.

NIsi Dominus ædificauerit domum: in vanum laborauerunt qui ædificant eã.

Nisi Dominus custodierit ciuitatem: frustrà vigilat qui custodit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere: surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.

Cùm dederit dilectis suis somnum: ecce hereditas Domini, filij; merces, fructus ventris.

Sicut sagittæ in manu potentis: ita filij excussorum.

Beatus vir, qui impleuit desiderium suum ex ipsis: non confundetur cùm loquetur inimicis suis in porta.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Quo dicto, Sacerdos stans tangit, & ponit ipsum primarium lapidem in fundamento, dicens:

In fide Iesu Christi collocamus Lapide istum primarium in hoc fundamento, In no mine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ s cti, vt vigeat vera fides hîc, & timor Dei fr ternáque dilectio, & sit hic locus destinat orationi, & ad inuocandum & laudandu nomen eiusdem Domini nostri Iesu Chris qui, cum Patre & Spiritu sancto viuit & r gnat Deus, per omnia sæcula sæculorum.

℟. Amen.

Interim cæmentarius locat ipsum lapi cum cæmento, posteà Sacerdos spargit sup lapidem Aquam benedictam, dicens: Asp ges me Domine hyssopo, & mundabor; la bis me, & super niuem dealbabor. Psalm Miserere mei Deus secũdùm magnam, & vt suprà fol. 116. dicitur totus cum Glo Patri. Quo dicto, Sacerdos spargit Aqua benedictam per omnia fundamenta, si su aperta: si verò nõ sunt aperta, circuit asperg do fundamenta Ecclesiæ designata. Et in piens aspergere, inchoat Antiphonam, Cle prosequente: O quàm metuendus est lo iste! verè non est hîc aliud, nisi domus Dei, & porta cæli.

Psalmus 86.

FVndamenta eius in montibus sanctis: diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Iacob.
Gloriosa dicta sunt de te: ciuitas Dei.
Memor ero Rahab & Babylonis: scientiũ me.
Ecce alienigenæ, & Tyrus, & populus Æthiopum: hi fuerunt illic.
Numquid Sion dicet, Homo, & homo natus est in ea: & ipse fundauit eam Altissimus?
Dominus narrabit in scripturis populorum: & principum horum qui fuerunt in ea.
Sicut lætantium omnium: habitatio est in te.
Gloria Patri, & Filio, &c.

Antiphona. O quàm metuẽdus est locus iste! verè nõ est hîc aliud, nisi domus Dei, & porta cæli. Interim aspergendo procedit vsque ad fundamenta aperta, seu designata, & repetita Antiph. stans dicit: Oremus. Ministri: Flectamus genua. ℟. Leuate.

OMnipotens & misericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantã præ ceteris gratiam contulisti, vt quidquid in tuo nomine dignè perfectéque ab eis agitur, à te fieri credatur, quæsumus immensam clementiã tuã, vt quidquid modò visitaturi sumus, visites: & quidquid benedicturi sumus, bene✠dicas, sitque ad nostræ humilitatis introitum,

Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonum Angeli pacis ingressus. Per Christum Dominum nostrum. ℟. Amen.

DEus, qui ex omnium cohabitation Sanctorum æternum maiestati tuæ cō dis habitaculum, da ædificationi tuæ incre menta cælestia; vt quod te iubente fundatu te largiente perficiatur. Per Christum Domi num nostrum. ℟. Amen.

Ritus benedicendi nouam Ecclesiam seu Oratorium publicum, vt ibi sanctissimum Missæ sacrificium celebrari possit.

SAcerdos nouam Ecclesiam de licenti Episcopi benedicturus, vt in ea diuinun sacrificium Missæ ritè celebretur, stola a pluuiali albi coloris indutus, aliquot Sacer dotibus & Clericis adhibitis, prælata Cruc media inter duos Clericos deferentes cereo accensos, manè procedit ad primariam Ec clesiæ vel Oratorij ianuam; vbi stans capit aperto, conuersus ad eam dicit absolutè Ora tionem.

ACtiones noſtras, quæſumus Domine, aſpirando præueni, & adiuuando proſequere: vt cuncta noſtra oratio & operatio à te ſemper incipiat, & per te cœpta finiatur. Per Christum Dominum noſtrum. Amen.

Deinde inchoat Antiphonam. Aſperges me Domine, &c. & Clerus alternatim dicit Pſalm. Miſerere mei Deus. in fine Gloria Patri. Interim circumdant exteriùs Eccleſiam (quæ intus debet eſſe vacua & nuda, & pariter altaria nuda, excluſo populo, donec abſoluta ſit benedictio) & Sacerdos accepto aſpergillo ex herba hyſſopi ad eius dexteram ſe conuertẽs, parietes Eccleſiæ in ſuperiori parte, & in fundamentis, cum Aqua benedicta aſpergit, dicens, Aſperges me Domine hyſſopo, & mũdabor, lauabis me, & ſuper niuem dealbabor. Reuerſi ad locum vnde proceſſio initium habuit, repetita Antiphona à Clero, Sacerdos ſtans vt priùs verſus Eccleſiam dicit Oremus. & miniſtri. Flectamus genua. ℟. Leuate.

Oratio.

DOmine Deus, qui licet cælo & terra non capiaris, domum tamen dignaris habere in terris, vbi nomen tuum iugiter inuocetur: locum hunc, quæſumus, beatæ

Mariæ ſemper Virginis, & beati N. omniumque Sanctorum intercedentibus meritis, ſereno pietatis tuæ intuitu viſita, & per infuſionem gratiæ tuæ ab omni inquinamento purifica, purificatumque conſerua, & qui dilecti tui Dauid deuotionem in filij ſui Salomonis opere compleuiſti, in hoc opere deſideria noſtra perficere digneris, effugiántque omnes hinc nequitiæ ſpirituales. Per Dominum noſtrum, &c.

Qua finita Oratione, omnes bini in Eccleſiam intrantes ad altare maius procedunt, Litanias decantantes.

Vbi dictum fuerit, Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare digneris, Te rogamus audi nos. ſurgit Sacerdos, & intelligibili voce dicit: Vt hanc Eccleſiam, & Altare ad honorem tuum, & nomen Sancti tui N. purgare & benedicere ✠ digneris, Te rogamus audi nos. cùm dicit, benedicere manu dextera benedicit Eccleſiam, & altare, deinde vt priùs genuflectit, donec perficiantur Litaniæ, & Cantores proſequuntur.

Vt nos exaudire digneris, Te rogamus audi nos. Fili Dei, Te rogamus audi nos. Agnus Dei, &c.

Dicto vltimo Kyrie eleiſon Sacerdos ſtans dicit: Oremus. Miniſtri: Flectamus genua. ℣. Leuate.

PRæueniat nos, quæſumus Domine, miſericordia tua, & intercedentibus omnibus Sanctis tuis, voces noſtras clementia tuæ propitiationis anticipet. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Tum diſtans ab altari congruenti ſpatio genuflexus, & ſe ſignans, dicit: Deus in adiutorium meum intende. & ſtatim ſurgit Clero reſpondente: Domine ad adiuuãdum me feſtina. ipſe verò ſtans dicit: Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto. Chorus reſpondet: Sicut erat in principio, &c. Poſteà Sacerdos dicit: Oremus. Miniſtri: Flectamus genua. ℣. Leuate.

Oratio.

OMnipotens & miſericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantam præ ceteris gratiam contuliſti, vt quidquid in tuo nomine dignè perfectéque ab eis agitur, à te fieri credatur, quæſumus immenſam clementiam tuam, vt quidquid modò viſitaturi ſumus, viſites, & quidquid benedicturi ſumus, bene ✠ dicas, ſitque ad noſtræ humilitatis introitum Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonũ, Angeli pacis ingreſſus. Per Dominum, &c.

His dictis inchoat Antiphonam, Benedi Domine domum istam nomini tuo ædifica tam. cum tribus Psalmis sequentibus, videlicet.

Psalmus 119.

AD Dominum cùm tribularer clamau & exaudiuit me.

Domine libera animam meam à labijs ini quis: & à lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi: ac linguam dolosam?

Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus de solatorijs.

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatu est, habitaui cum habitantibus Cedar: mul tùm incola fuit anima mea.

Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus cùm loquebar illis impugnabant me gratis

Gloria Patri, & filio, &c.

Psalmus 120.

LEuaui oculos meos in montes: vnde ve niet auxilium mihi.

Auxilium meum à Domino: qui fecit cælun & terram.

Non det in commotionem pedem tuum: ne que dormitet qui custodit te.

Ecce non dormitabit, neque dormiet: qu

ustodit Iſrael.

ominus cuſtodit te: Dominus protectio
ta ſuper manum dexteram tuam.

er diem ſol non vret te:neque luna per no-
tem.

ominus cuſtodit te ab omni malo : cuſto-
iat animam tuam Dominus.

ominus cuſtodiat introitum tuum, & exi-
um tuum:ex hoc nunc & vſque in ſæculum.

loria Patri,& filio, &c.

Pſalmus 121.

Ætatus ſum in his, quæ dicta ſunt mihi:
in domum Domini ibimus.

tantes erant pedes noſtri: in atrijs tuis Ieru-
ſalem.

eruſalem, quæ ædificatur vt ciuitas : cuius
articipatio eius in idipſum.

lluc enim aſcenderunt tribus, tribus Domi-
i : teſtimonium Iſrael ad confitendum no-
mini Domini.

uia illic ſederunt ſedes in iudicio:ſedes ſu-
er domum Dauid.

ogate quæ ad pacem ſunt Ieruſalem : & a-
undantia diligentibus te.

iat pax in virtute tua: & abundantia in tur-
ibus tuis.

ropter fratres meos, & proximos meos:lo-

quebar pacem de te.

Propter domum Domini Dei noſtri: quæſiui bona tibi.

Gloria Patri, & Filio: & Spiritui ſancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. Amen.

Antiph. Benedic Domine domum iſtam nomini tuo ædificatam.

Interim aſpergit interiùs parietes in parte ſuperiori & inferiori, inchoans aſperſionem à parte Euangelij, dicens: Aſperges me Domine, &c. tum ad altare reuerſus, dicit Oremus. *Miniſtri*: Flectamus genua.

℟. Leuate.

DEus, qui loca nomini tuo dicanda ſanctificas, effunde ſuper hanc orationis domum gratiam tuã, vt ab omnibus hîc nomen tuum inuocantibus auxilium tuæ miſericordiæ ſentiatur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, &c.

His peractis dicitur Miſſa de tempore occurrenti, vel de Sancto.

Eccleſia verò quamuis à ſimplice Sacerdote, vt ſuprà, ſit benedicta, ab Epiſcopo tamen conſecranda eſt.

Ritus reconciliandi Ecclesiam violatam, si nondum erat ab Episcopo consecrata.

ECclesiæ violatæ reconciliatio per Sacerdotem ab Episcopo delegatum fiat hoc modo. Altare Ecclesiæ omnino nudetur, prouideaturque vt Ecclesia possit liberè circuiri tam exteriùs quàm interiùs; si fieri potest paretur vasculum cum Aqua benedicta, & aspergillum de herba hyssopo factum. Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali albo, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis, procedit ad primariam Ecclesiæ portam vbi stans Antiphonam incipit, dicēs, Clero prosequente: Asperges me Domine hyssopo, & mundabor, lauabis me, & super niuem dealbabor. Psal. Miserere mei Deus. totus cum Gloria Patri. Quo finito, Antiphona repetitur. Interim dum Antiphona & Psalmus dicuntur, Sacerdos cum Aqua benedicta aspergit in circuitu extrinsecus Ecclesiam, & Cœmeterium, simul aspergendo alternatim ad parietes Ecclesiæ, ad terram cœmeterij, præsertim ad loca contaminata. Quo facto, redit ad locum, vbi incepit aspergere, & stans dicit.

Oremus.

OMnipotens & misericors Deus, qui Sa cerdotibus tuis tantã præ cæteris gr tiam contulisti, vt quidquid in tuo nomir dignè perfectéque ab eis agitur, à te fieri cr datur: quæsumus immensam clementia tuam, vt quod modò visitaturi sumus, visit & quidquid benedicturi sumus, bene ✠ d cas, sitque ad nostræ humilitatis introitur Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonur Angeli pacis ingressus. Per Christum Dom num nostrum. ℟. Amen.

Deinde Sacerdos incipit Litanias, & ingr ditur Ecclesiam cum Clero, cantando eas, a cedítque ante altare maius, coram quo gen flectit: cúmque dictum fuerit, Vt omnib fidelibus defunctis requiem æternam, &c. ℟. Te rogamus audi nos. Sacerdos surg & clara voce dicit: Vt hanc Ecclesiá, alta hoc, & cœmeterium purgare ✠ & reconc liare digneris, Te rogamus, &c.

Quibus dictis rursus genuflectit, & Litan perficiuntur. Quibus finitis, Sacerdos vers ad dictum altare dicit: Oremus. & Minist Flectamus genua. ℟. Leuate.

PRæueniat nos, quæsumus Domine, mis ricordia tua, & intercedentibus omn

b

ıus Sanctis tuis, voces nostras clementia tuæ
ropitiationis anticipet. Per Christum Domninum nostrum. ℟. Amen.

Deinde Sacerdos genuflectit ante altare, & signo Crucis muniens, clara voce dicit:
Deus in adiutorium meum intende. tum surgit, & chorus, seu astantes Clerici respondēt:
Domine ad adiuuandum me festina. & Sacerdos stans dicit: Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. ℟. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum, Amen Quo dicto, Sacerdos inchoat, Clero prosequente, Antiphonam.

Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum à facie eius. Psalm.
In Ecclesijs benedicite Deo Domino: de fontibus Israel.

Repetitur Antiphona.

Ibi Beniamin adolescentulus: in mentis excessu.

Repetitur Antiphona.

Principes Iuda, duces eorum: principes Zabulon, principes Nephthali.

Repetitur Antiphona.

Manda Deus virtuti tuæ: confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

Repetitur Antiphona.

A templo sancto tuo in Ierusalem: tibi offe-

rent reges munera. Repetitur Antiphona
Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: vt excludant eos, qui probati ſunt argento.

Repetitur Antiphona.

Diſſipa gentes, quæ bella volunt, venient legati ex Ægypto: Æthiopia præueniet manus eius Deo.

Repetitur Antiphona.

Regna terræ cantate Deo: pſallite Domino.

Repetitur Antiphona.

P ſallite Deo, qui aſcendit ſuper cælum cæli: ad orientem.

Repetitur Antiphona.

Ecce dabit voci ſuæ vocem virtutis, date gloriam Deo ſuper Iſrael: magnificentia eius & virtus eius in nubibus.

Repetitur Antiphona.

Mirabilis Deus in ſanctis ſuis, Deus Iſrael, ipſe dabit virtutem & fortitudinem plebi ſuæ benedictus Deus. Et non dicitur Gloria Patri, ſed Antiphona repetitur. Interim dum Antiphona & Pſalmus prædicti dicuntur, Sacerdos circuit Eccleſiam intrinſecus aſpergendo: aſpergit etiam ſpecialiter loca contaminata, quo facto ſtans in Presbyterio verſus ad altare dicit:

DEus, qui in omni loco dominationis tuæ clemens & benignus purificator aſſiſtis: exaudi nos, quæſumus, & concede, vt in poſterum inuiolabilis huius loci permaneat benedictio, & tui muneris beneficia, vniuerſitas fidelium, quæ ſupplicat, percipere mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Deinde dicitur Miſſa de die occurrenti.

Simplex Sacerdos, tantùm ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, poteſt Eccleſiam ab Epiſcopo conſecratam reconciliare. Et tunc vtatur ritu in Pontificali præſcripto, procedátque indutus amictu, alba, cingulo, ſtola, & pluuiali albi coloris: adhibitis ſecum alijs Presbyteris & Clericis ſuperpelliceis indutis, cum aqua ab Epiſcopo ad hunc vſum ritè benedicta.

Ritus benedicendi nouum Cœmeterium per Sacerdotem ab Epiſcopo delegatum.

PRidie quàm fiat benedictio, ponitur in medio Cœmeterio benedicendo lignea Crux, alta ad ſtaturam hominis, & ante ipſam Crucem in terra figitur paxillus

tridẽs ligneus altus ad cubitum vnum, aptus ad affigendum illi tres candelas.

Sequenti die manè Sacerdos in Sacriſtia paratus amictu, alba, cingulo, ſtola, & pluuiali albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis indutis ſuperpelliceis, qui deferãt vaſculum Aquæ benedictæ, aſpergillum, & thuribulum cum incenſi nauicula, & hoc Rituali libro, & tribus candelis cereis, procedit ad Cœmeterium benedicendum ante Crucẽ in medio poſitam, & affiguntur, & accendũtur tres candelæ ſuper ligneum paxillum, & Sacerdos ante Crucem & candelas, ſtans diſcooperto capite dicit:

Oremus.

OMnipotens Deus, qui es cuſtos animarum, & tutela ſalutis, fides credentium, reſpice propitius ad noſtræ ſeruitutis officiũ, & ad introitum noſtrum purgetur ✠, benedicatur ✠, & ſanctificetur ✠ hoc Cœmeterium, vt humana corpora hîc poſt vitæ curſum quieſcentia, in magno iudicij die ſimul cum felicibus animabus mereantur adipiſci vitæ perennis gaudia. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

Mox ante ipſam Crucem omnes, genibus flexis, dicunt Litanias ordinarias, incipiente

Cantore, ceteris respondentibus; & cùm dictum fuerit, Vt omnibus fidelibus defunctis, &c. Te rogamus audi nos. Sacerdos surgit, & clara voce dicit, producens manu signũ Crucis: Vt hoc Cœmeterium purgare, & benedicere ✠ digneris, Te rogamus, &c.

Deinde Sacerdos, vt priùs genuflectit, & Litaniæ perficiuntur.

Quibus finitis, surgunt omnes, & Sacerdos Crucem aspergit Aqua benedicta, dicens Antiphonam. Asperges me Domine hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor. Miserere mei Deus, &c. dicitur totus ab astantibus cum Gloria Patri, &c. vt sup. fol. 116. quo dicto repetitur Antiph. Dum dicitur Psalmus, Sacerdos circuit, & perambulat totum Cœmeterium, incipiens ad eius dexteram, aspergens vbique Aqua benedicta: quo facto, redit ante Crucem, & ad ipsam respiciens, dicit:

Oremus.

Deus, qui es totius Orbis conditor, & humani generis redemptor, cunctarumque creaturarum visibilium & inuisibilium perfectus dispositor, te supplici voce ac puro corde exposcimus, vt hoc Cœmeteriũ, in quo famulorum famularúmque tuarum

corpora quiescere debent post curricula huius vitæ labentia, purgare ✠, benedicere ✠, & sanctificare ✠ digneris: quique remissionem omnium peccatorum per tuam magnam misericordiam in te confidentibus præstitisti, corporibus quoque eorum in hoc Cœmeterio quiescentibus, & tubam primi Archangeli exspectantibus consolationem perpetuam largiter impartire. Per Christum Dominum nostrum. ℞. Amen.

Tunc figit in summitate Crucis vnam ex tribus candelis ardentibus, & alias duas similiter ardentes in duobus brachijs eiusdem Crucis. Deinde incensat ipsam Crucem, & aspergens Aqua benedicta redit cum ministris in sacristiam.

Ordo reconciliandi Cœmeterium violatum, siue Ecclesiæ contiguum sit, siue separatum, vbi Ecclesia non est polluta.

MAnè diei, qua facienda est reconciliatio, Sacerdos, si ab Episcopo facultatem habeat, adhibitis alijs Sacerdotibus & Clericis indutis superpelliceis, in sacristia, aut

lio decenti loco vestitus amictu, alba, cin-
ulo, stola & pluuiali albi coloris, accedit ad
nedium Cœmeterij, Clerico vasculum Aquæ
enedictæ, & aspergillum deferente, & ibi su-
er tapete genuflectit vnà cum ministris: &
Cantores, alijque omnes genibus flexis, dicũt
itanias. In quibus cùm dictum fuerit, **Vt
omnibus fidelibus defunctis,** &c. **Te roga-
nus audi nos.** Sacerdos surgit, & manu dex-
ra producens signum Crucis super Cœmete-
ium, clara voce dicit: **Vt hoc Cœmeterium
econciliare ✠ & sanctificare digneris.**
℟. **Te rogamus audi nos.** Quibus dictis, vt
riùs genuflectit, Cantoribus Litanias perfi-
ientibus. Quibus finitis, surgunt omnes, &
acerdos accepto aspergillo cum Aqua be-
nedicta inchoat Antiph. **Asperges me Domi-
ne hyssopo,** Clero prosequente, **& mũdabor,
auabis me, & super niuem dealbabor.** Psal.
Miserere mei Deus, &c. dicitur totus sine
Gloria Patri. in fine repetitur Añа, **Asper-
ges,** Dum hæc dicuntur, Sacerdos circuit to-
um Cœmeterium, incipiens ad eius dexterã,
aspergens vbique Aqua benedicta, præser-
tim in loco vbi violatio commissa est. Quo
peracto, redit ad locũ vbi Litaniæ dictæ fue-
runt, & ibi stans dicit:

Oremus. & Miniſtri: Flectamus genua.
℟. Leuate.

DOmine pie, qui agrum figuli pretio Sanguinis tui in ſepulturam peregrinorum comparari voluiſti, quæſumus, dignanter reminiſcere clemẽtiſſimi huius myſterij tui. Tu es enim Domine figulus noſter, tu quietis noſtræ ager, tu agri huius pretium. Tu dediſti etiam, & ſuſcepiſti. Tu de pretio tui viuifici Sanguinis nos requieſcere donaſti. Tu ergo Domine, qui es offenſionis noſtræ clementiſſimus indultor, expectantiſſimus iudicator, iudicij tui ſuperabundantiſſimus miſerator, iudicium tuæ iuſtiſſimæ ſeueritatis abſcondens poſt miſerationem tuæ piæ redemptionis adeſto exauditor, & effector noſtræ reconciliationis, hocque Cœmeterium peregrinorum tuorũ cæleſtis patriæ incolatum exſpectantium, benignus purifica & reconcilia, & hîc tumulatorum, & tumulandorum corpora de potentia & pietate tuæ reſurrectionis ad gloriam incorruptionis nõ damnans, ſed glorificans reſuſcita. Qui venturus es iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

DE
PROCESSIONIBVS.

PVblicæ sacræque Processiones, seu Supplicationes, quibus ex antiquissimo SS. Patrum instituto Catholica Ecclesia vel ad excitandam fidelium ietatem, vel ad commemoranda Dei beneficia, ei-ue gratias agendas, vel ad diuinum auxilium im-lorandum vti consueuit, qua par est religione cele-rari debent: continent enim magna ac diuina my-teria, & salutares Christianæ pietatis fructus eas iè exequentes à Deo consequuntur; de quibus fide-es præmonere & erudire, quo tempore magis op-ortunum fuerit, Parochorum officium est.

Videant in primis Sacerdotes, alijque Ecclesiastici rdinis, vt in his Processionibus ea modestia ac reue-entia tum ab ipsis tum alijs adhibeatur, quæ pijs & religiosis huiusmodi actionibus maximè debetur.

Omnes decenti habitu, superpelliceis, vel alijs sa-cris vestibus, sine galeris, nisi pluuia cogente, induti, grauiter, modestè, ac deuotè bini suo loco procedentes sacris Precibus ita sint intenti, vt remoto risu, mutuoque colloquio, & vago oculorum aspectu, populũ etiam ad piè deuotéque precandum inuitent.

Laici à Clericis, feminæ à viris separatæ orante
prosequantur.

Præferatur Crux, & vbi fuerit consuetudo, ve-
xillum sacris imaginibus insignitum, non tamen fa
ctum militari seu triangulari forma.

Edendi ac bibendi abusum, secúmve esculent
& poculenta deferendi in sacris Processionibus
agrisque lustrandis, & suburbanis Ecclesijs vis
tandis tollere Parochi studeant: ac fideles, præsertin
die Dominica, quæ proximè Rogationes antecedit
quàm hæc dedeceat corruptela, sæpiùs admoneant

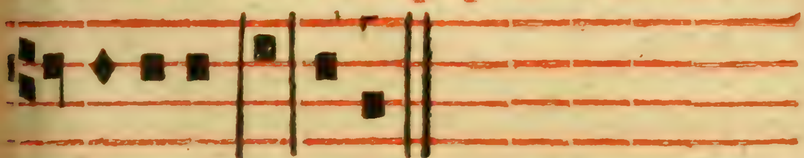
Processiones priùs fieri debent, deinde Missa solē
niter celebrari: nisi aliter ob grauē causam interdu
Ordinario vel Clero videatur.

Processiones autem quædam sunt ordinariæ, qu
fiūt certis diebus per annum, vt in festo Purificati
nis beatæ Mariæ semper Virginis, & in Domini
Palmarum, & in Litanijs maioribus in festo sanc
Marci, & in minoribus Rogationum triduo an
Ascensionē Domini, & in die festo Corporis Chr
sti, vel alijs diebus pro consuetudine Ecclesiarum.

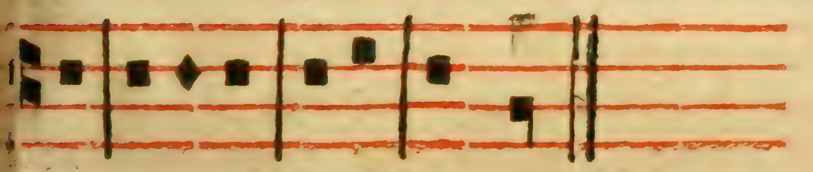
Quædam verò sunt extraordinariæ, vt quæ va
rijs ac publicis Ecclesiæ de causis in dies indicuntu

[D]e Processione in die festo Purificationis beatæ Mariæ semper Virginis.

COmpleta benedictione & distributione candelarum, vt in Missali Romano [r]formato, fit Processio. Et primò Celebrans [i]mponit incensum in thuribulum: deinde [D]iaconus vertens se ad populum, dicit:
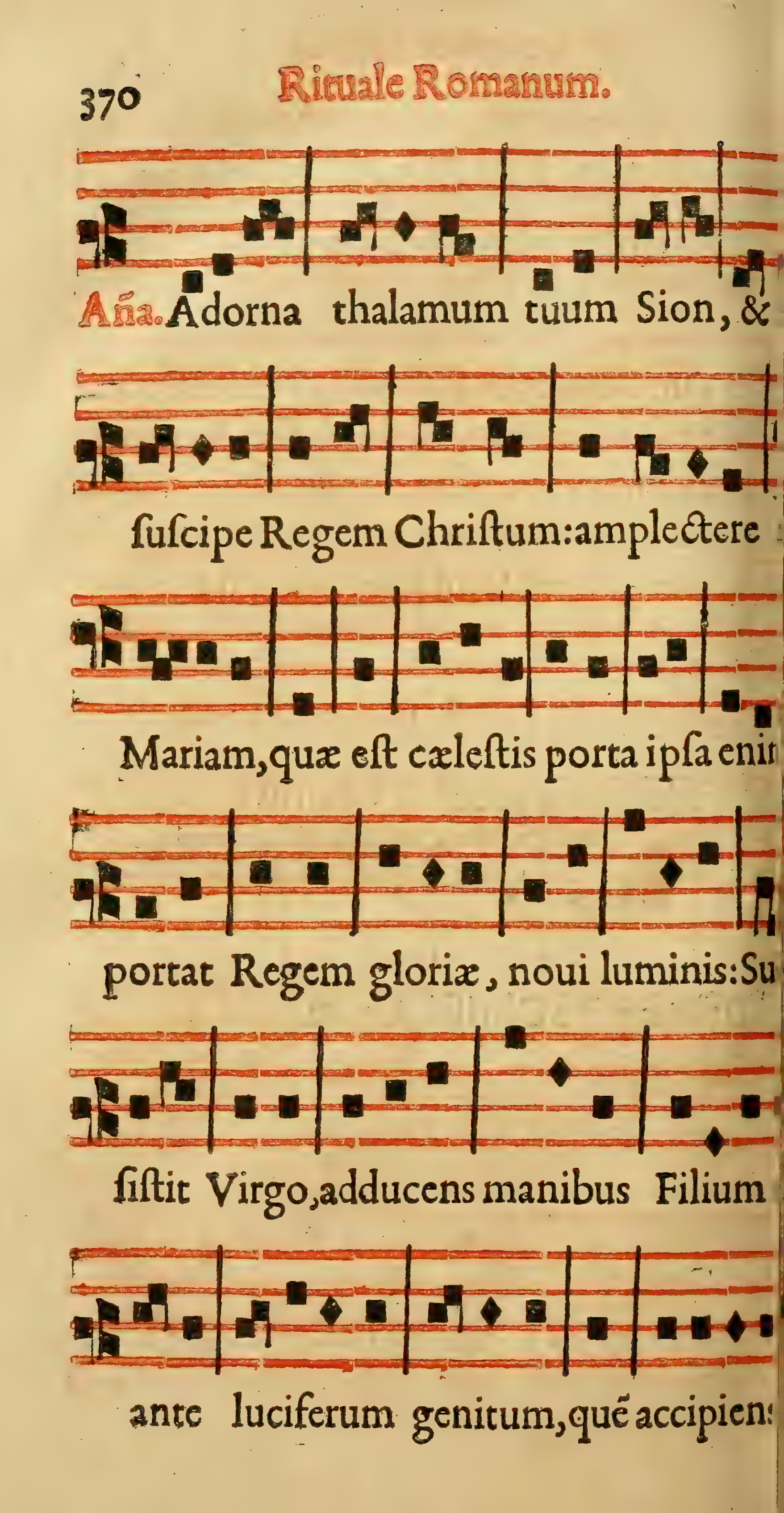

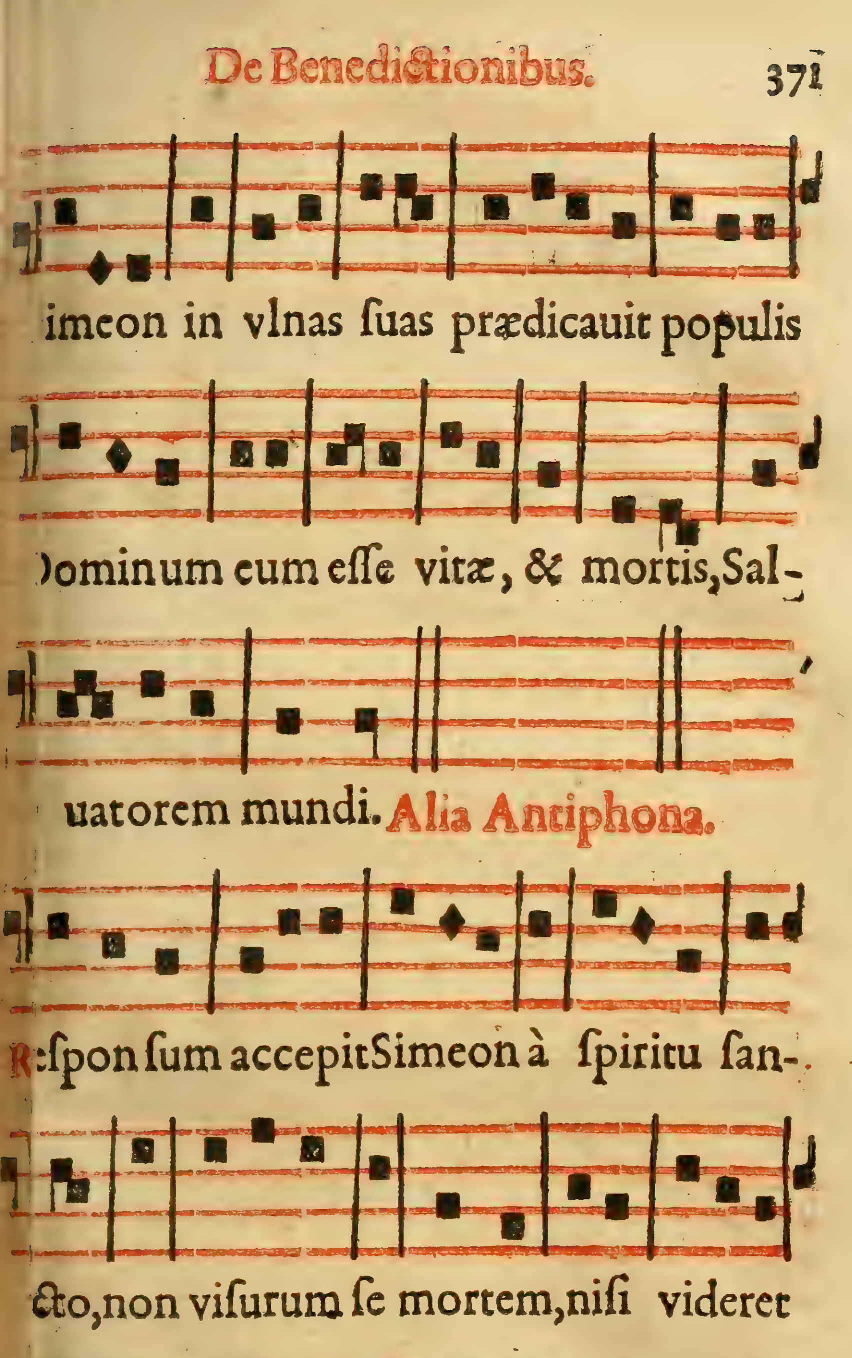
[P]rocedamus in pace, & Chorus respondet:
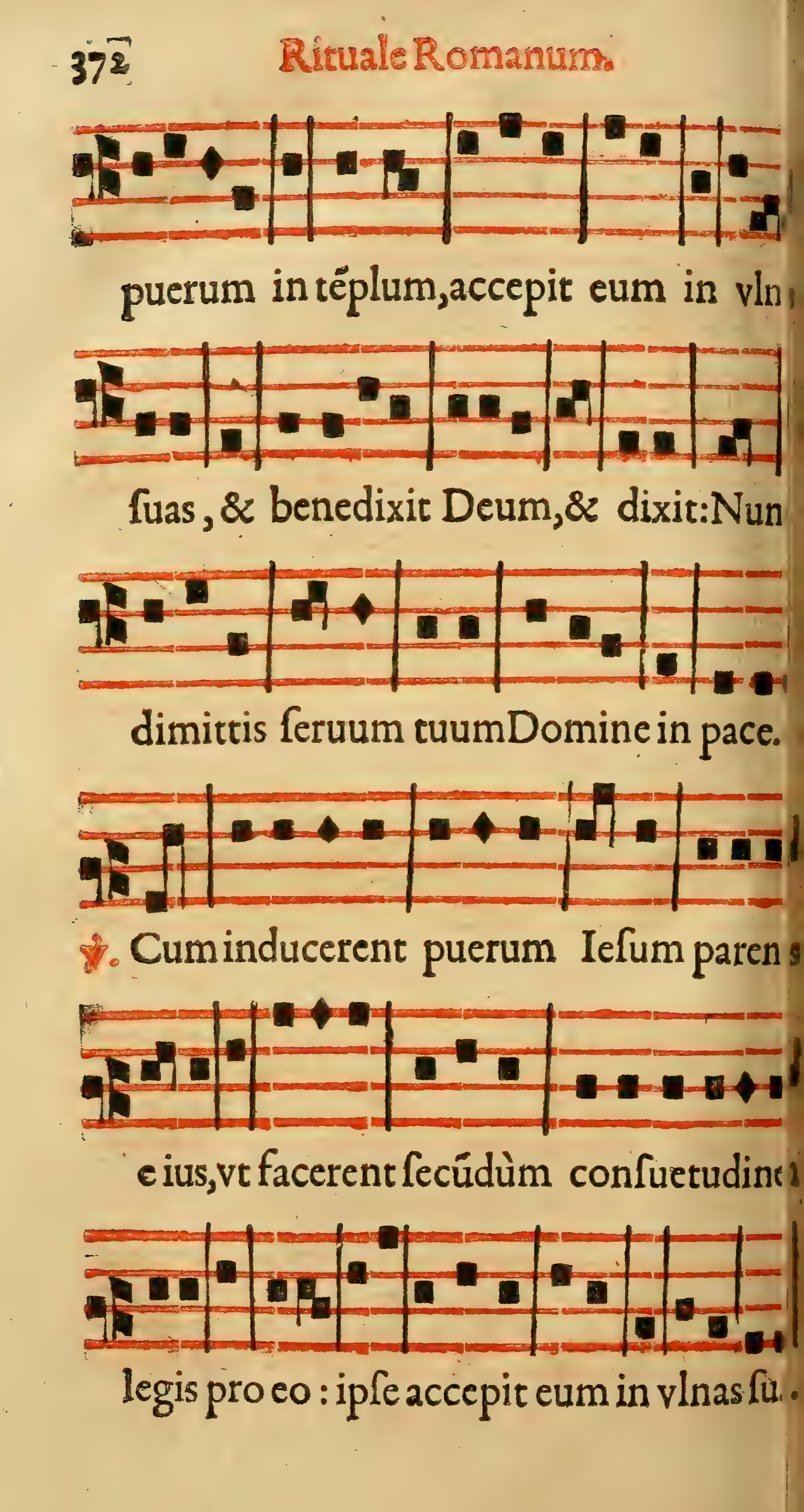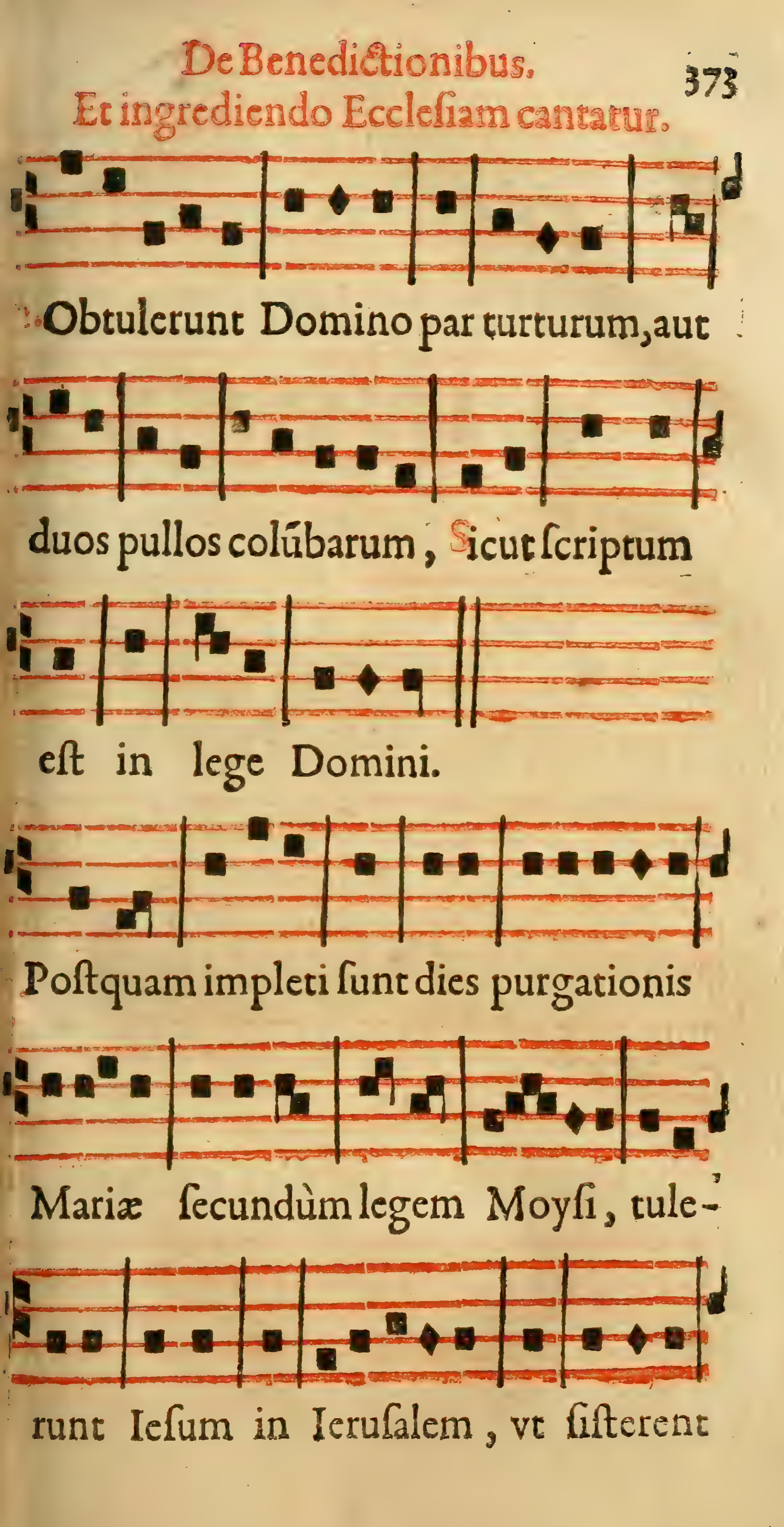

In nomine Christi, Amen.

Præcedit thuriferarius cum thuribulo fu[m]igante: deinde Subdiaconus paratus defe[re]ns Crucem, medius inter duos Acolythos [c]um candelabris, & candelis accensis: sequi[tu]r Clerus per ordinem, vltimò Celebrans [c]um Diacono à sinistris, omnes cum cande[li]s accensis in manibus: & cantantur Anti[p]honæ sequentes.

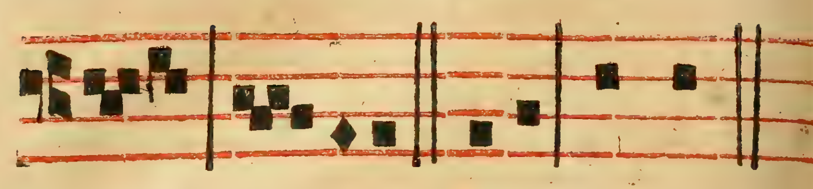

Aña. Adorna thalamum tuum Sion, &
ſuſcipe Regem Chriſtum:amplectere
Mariam,quæ eſt cæleſtis porta ipſa enii
portat Regem gloriæ, noui luminis:Su
ſiſtit Virgo,adducens manibus Filium
ante luciferum genitum,quē accipien

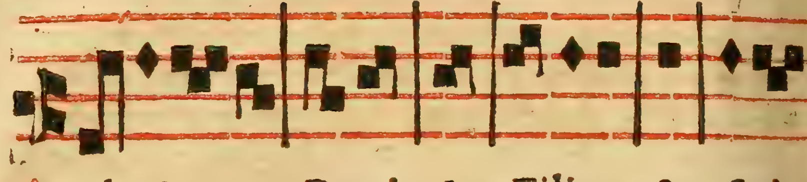

imeon in vlnas ſuas prædicauit populis
)ominum eum eſſe vitæ, & mortis, Sal-
uatorem mundi. Alia Antiphona.
R:ſpon ſum accepit Simeon à ſpiritu ſan-
cto, non viſurum ſe mortem, niſi videret
:hriſtum Domini: & cùm inducerent

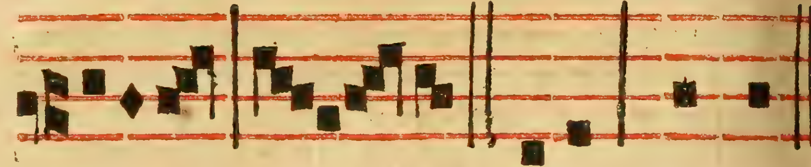

puerum in tẽplum, accepit eum in vln
ſuas, & benedixit Deum, & dixit: Nun
dimittis ſeruum tuum Domine in pace.
℣. Cum inducerent puerum Ieſum paren
eius, vt facerent ſecũdùm conſuetudin
legis pro eo: ipſe accepit eum in vlnas ſu

Et ingrediendo Ecclesiam cantatur.
Obtulerunt Domino par turturum, aut
duos pullos colũbarum, Sicut scriptum
est in lege Domini.
Postquam impleti sunt dies purgationis
Mariæ secundùm legem Moysi, tule-
runt Iesum in Ierusalem, vt sisterent

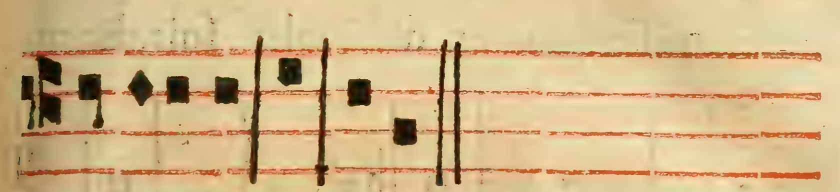

Finita Proceſſione, Celebrans & miniſtr depoſitis violaceis, accipiunt paramenta al ba pro Miſſa. Et candelæ tenentur in man bus accenſæ, dum legitur Euangelium, & it rum ad eleuationem Sacramenti vſque a Communionem.

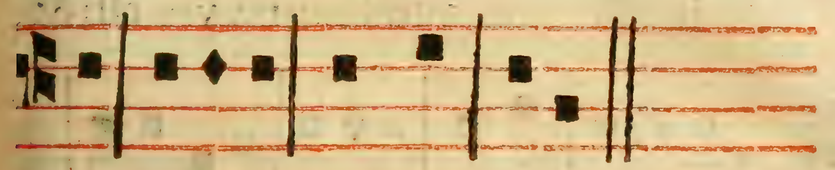
De Proceſſione in die Palmarum.

IN Dominica Palmarum, facta bened ctione & diſtributione Palmarum ſe Oliuarum, poſt vltimam Orationem, O n nipotens ſempiterne Deus, &c. fit Proceſſi

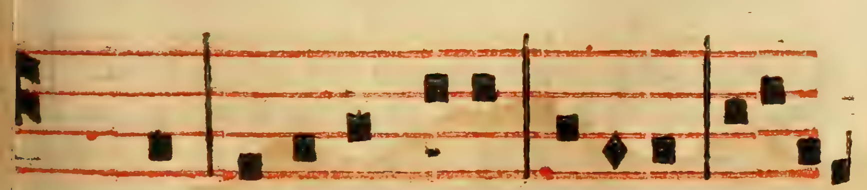
:c primùm Celebrans imponit incensum in huribulum, & Diaconus vertens se ad po-)ulum, dicit:
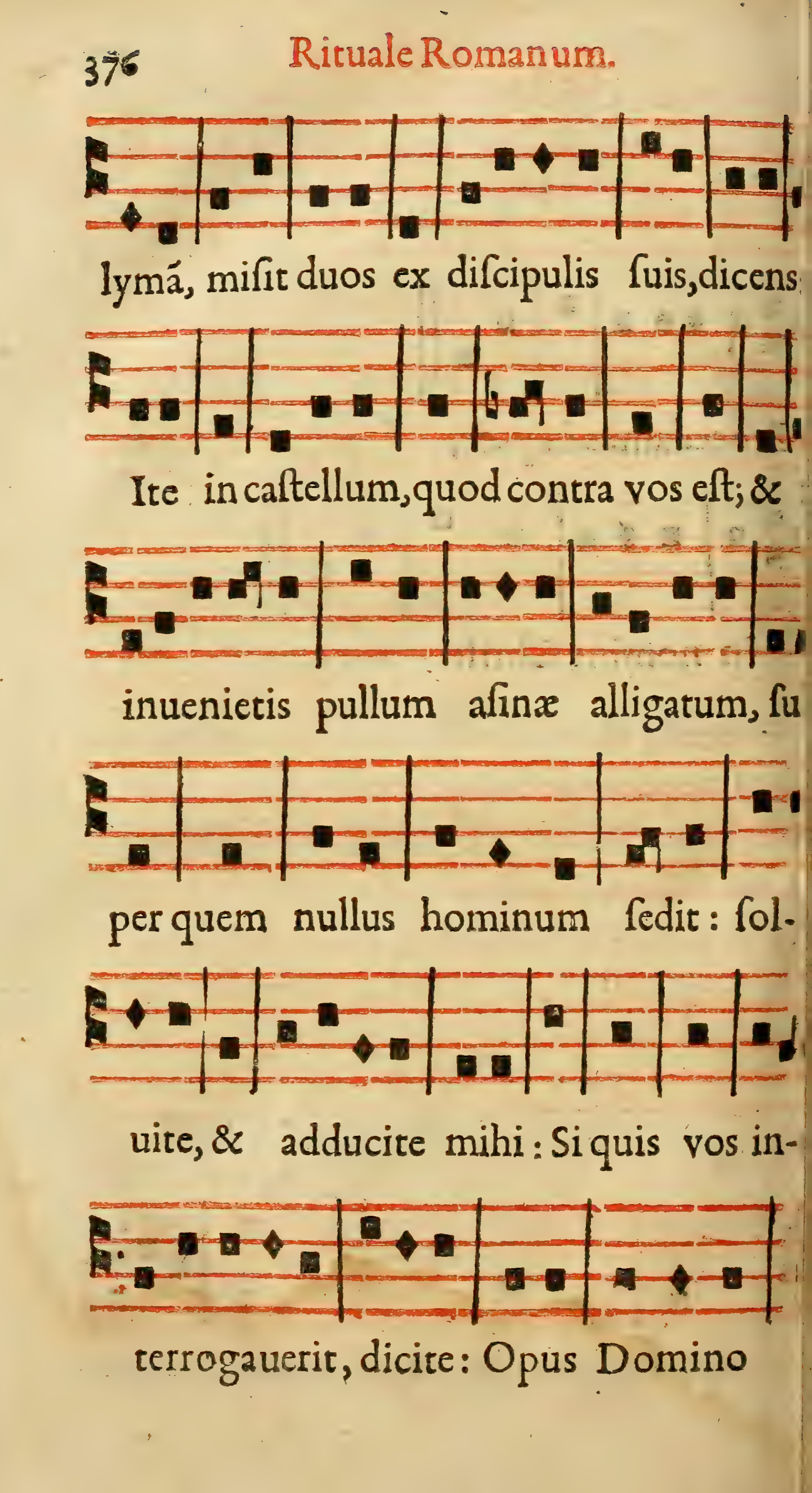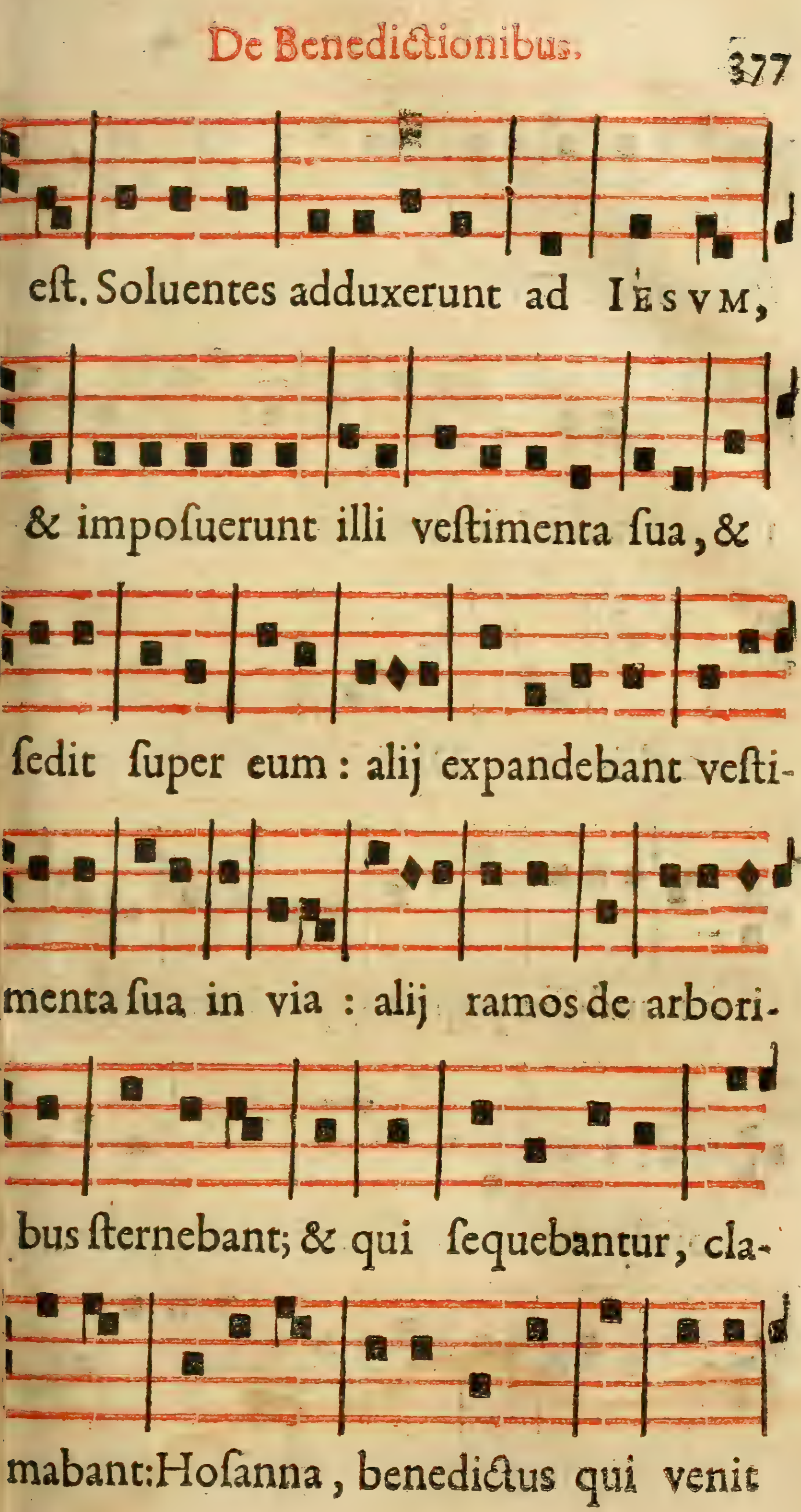

Procedamus in pace, & Chorus respondet:
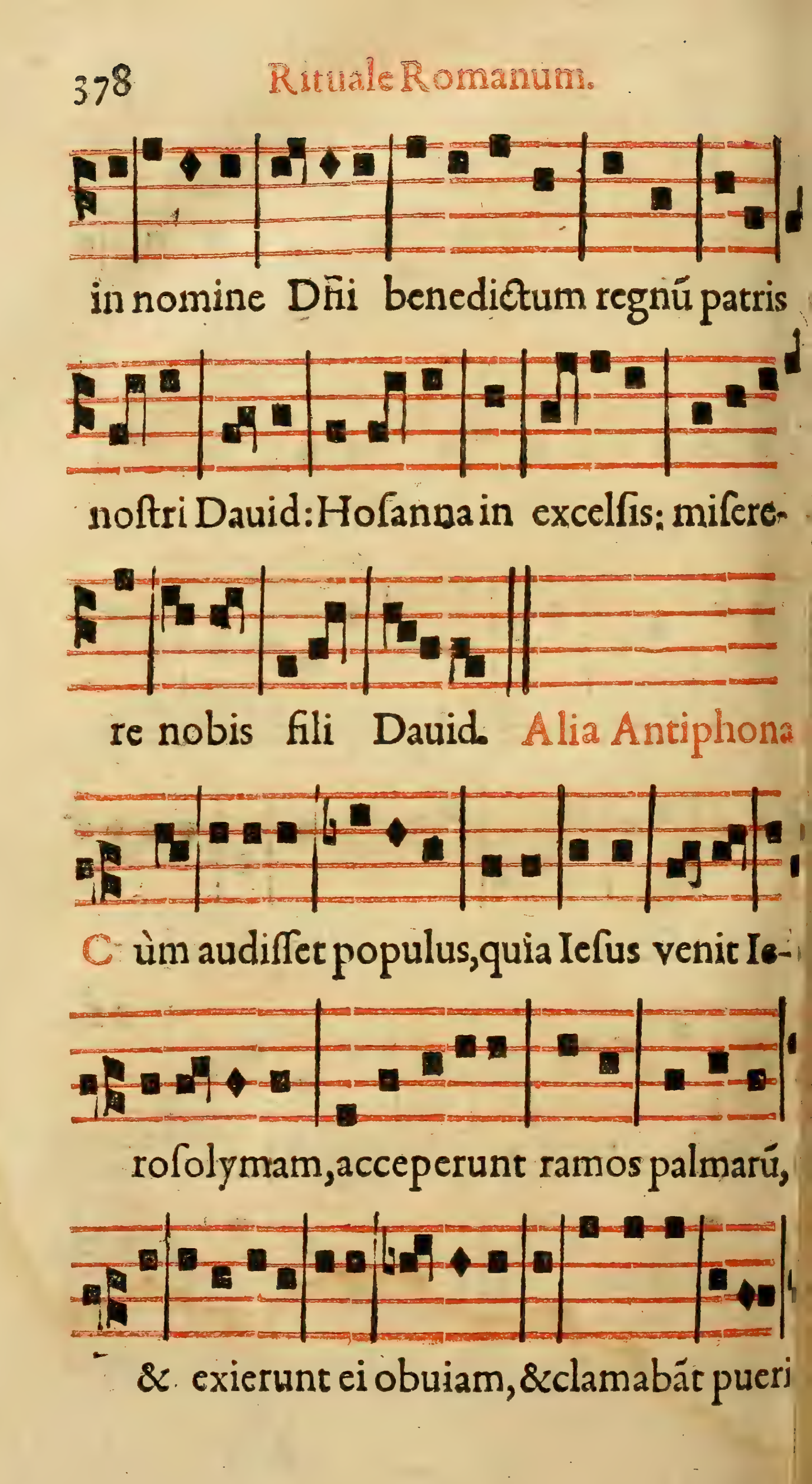

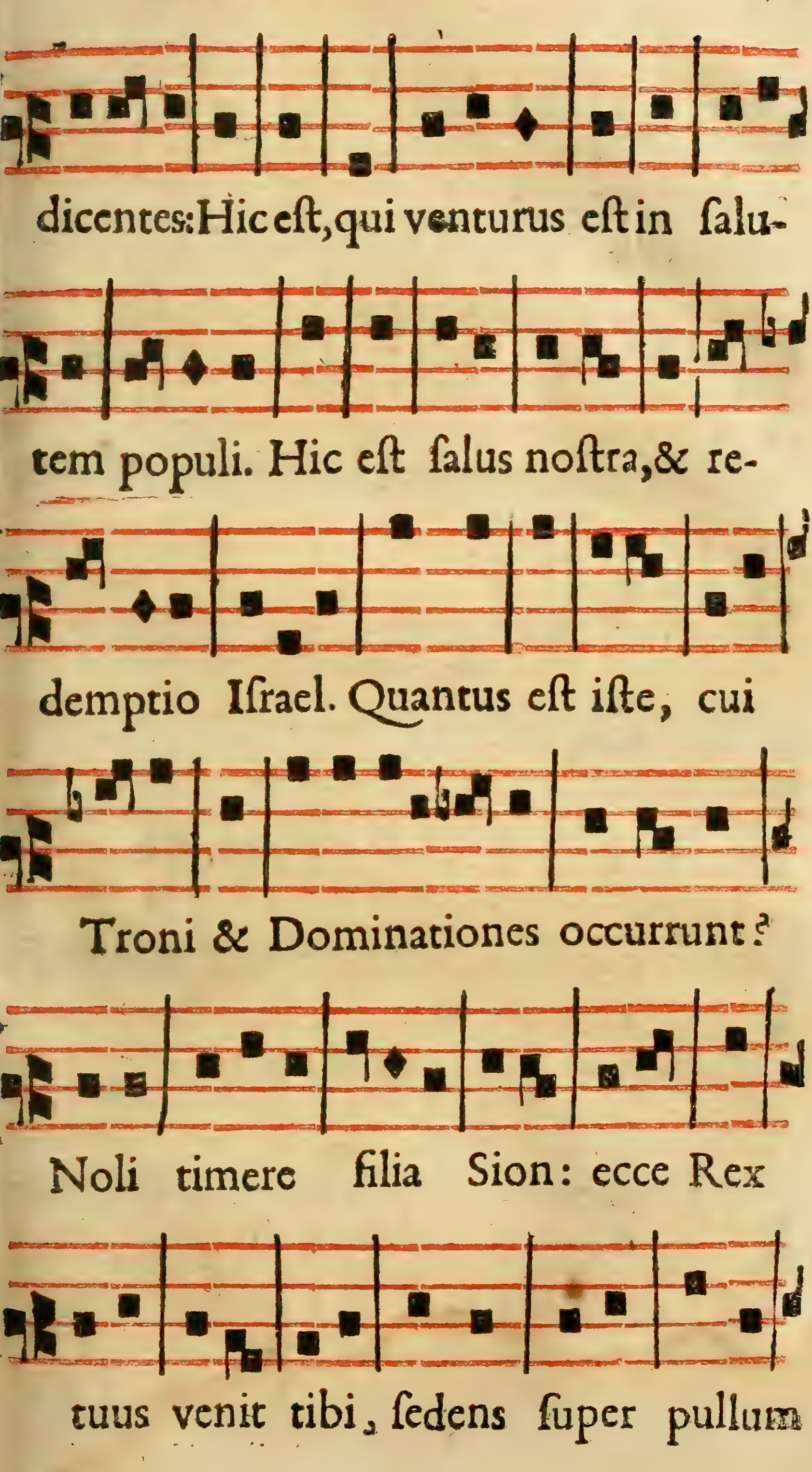
Præcedit thuriferarius cum thuribulo fu-nigante: deinde Subdiaconus paratus defe-ens Crucem, medius inter duos Acolythos um candelabris, & candelis accensis: sequi-ur Clerus per ordinem, vltimò Celebrãs cum)iacono à sinistris, omnes cum ramis in ma-ıibus: & cantantur sequentes Antiphonæ vel omnes, vel aliquæ, quousque durat Pro-cessio.
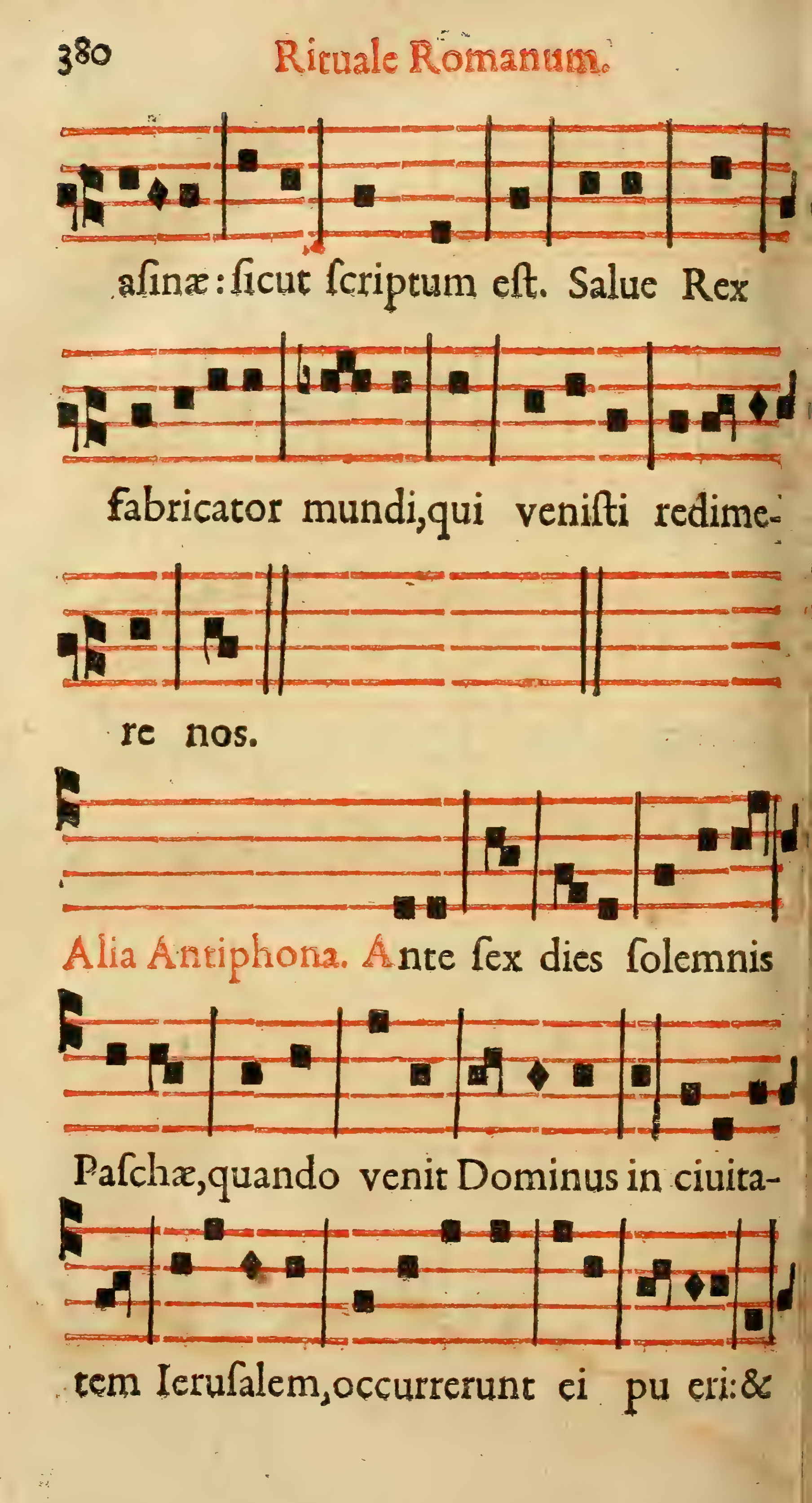

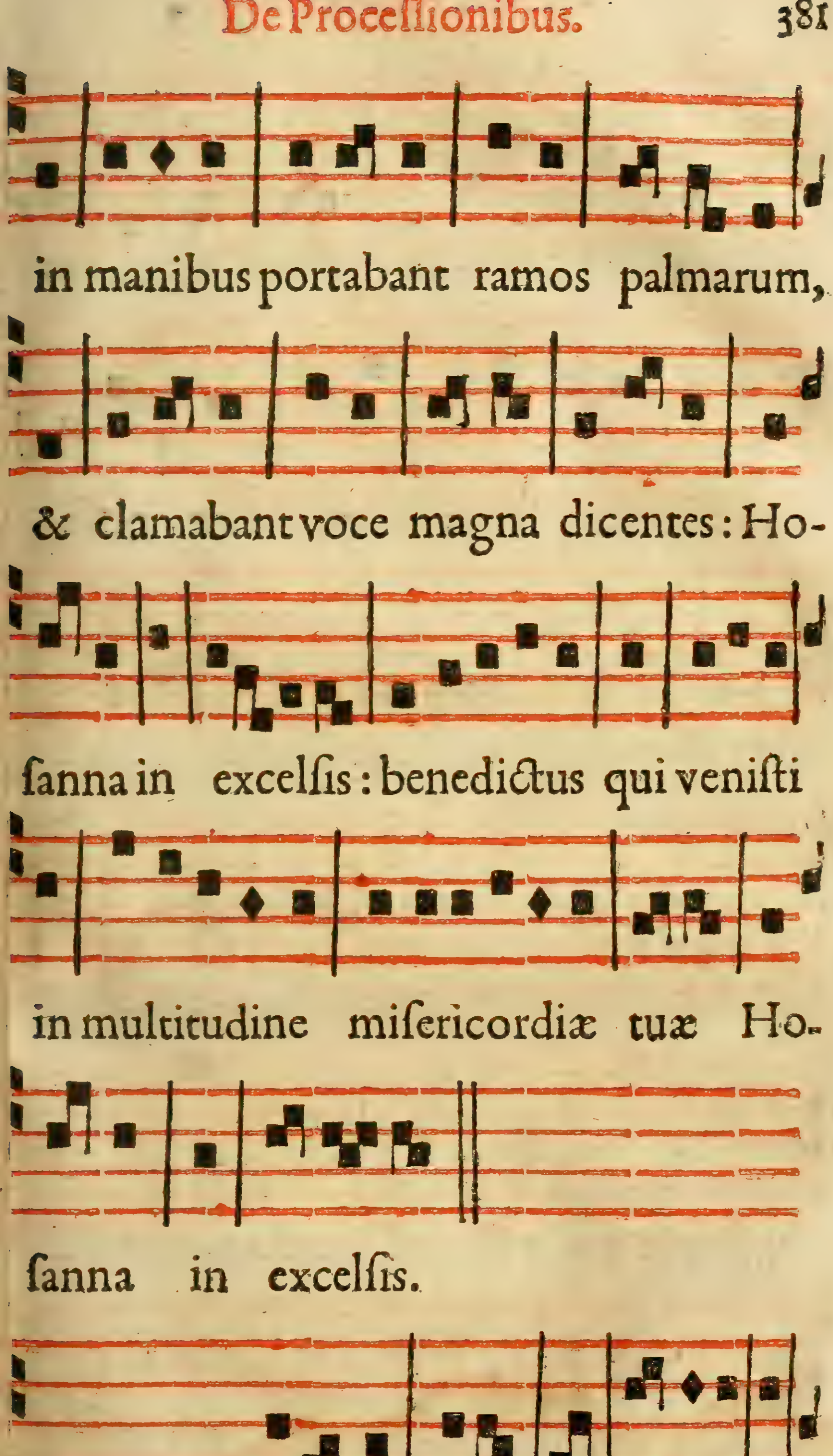

lymã, misit duos ex discipulis suis, dicens:
Ite in castellum, quod contra vos est; &
inuenietis pullum asinæ alligatum, su
per quem nullus hominum sedit: sol-
uite, & adducite mihi: Si quis vos in-
terrogauerit, dicite: Opus Domino

eſt. Soluentes adduxerunt ad IESVM,
& impoſuerunt illi veſtimenta ſua, &
ſedit ſuper eum: alij expandebant veſti-
menta ſua in via: alij ramos de arbori-
bus ſternebant; & qui ſequebantur, cla-
mabant: Hoſanna, benedictus qui venit
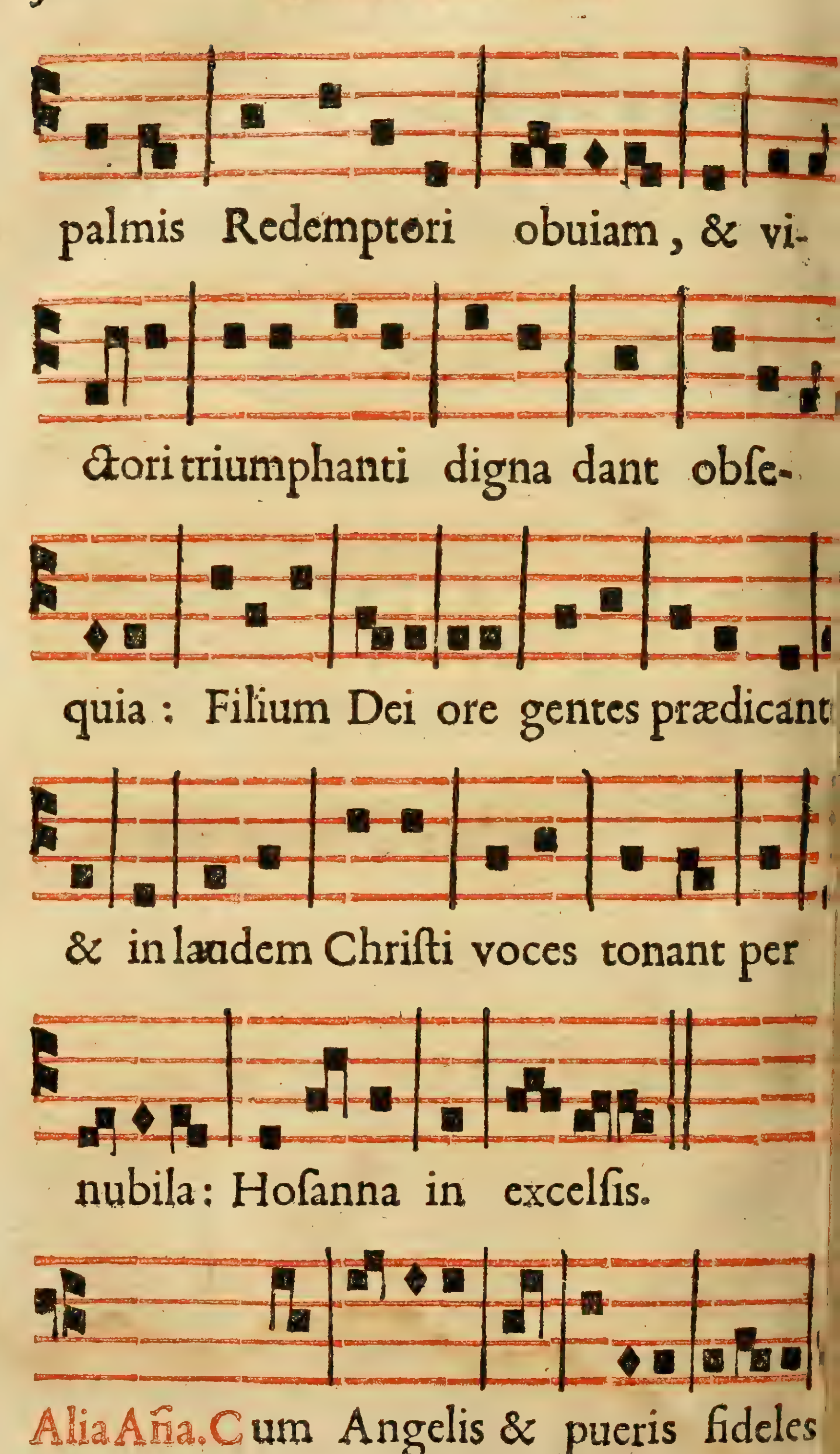

in nomine Dñi benedictum regnũ patris
noſtri Dauid: Hoſanna in excelſis: miſere-
re nobis fili Dauid. Alia Antiphona
C ùm audiſſet populus, quia Ieſus venit Ie-
roſolymam, acceperunt ramos palmarũ,
& exierunt ei obuiam, &clamabāt pueri
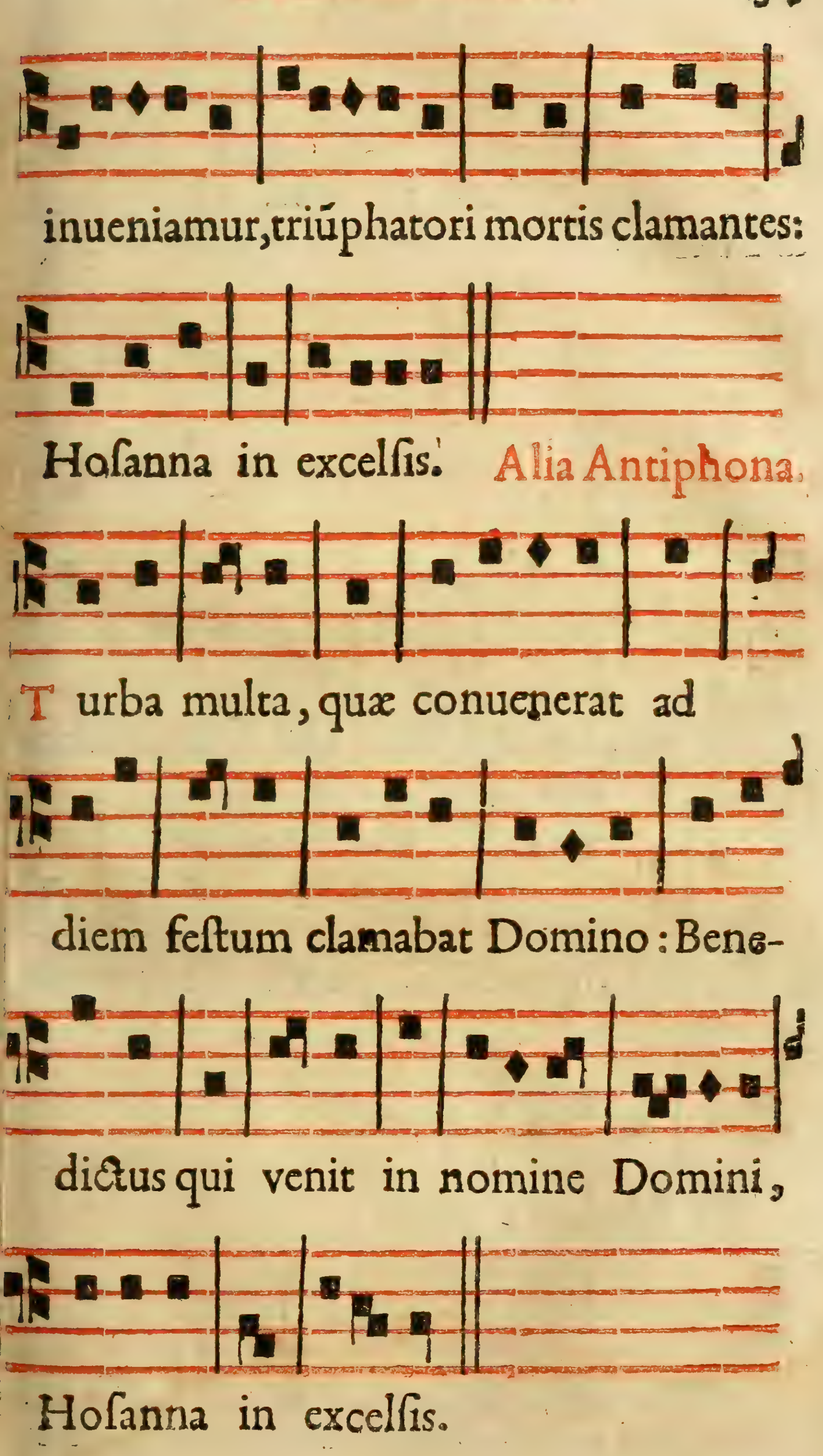

dicentes: Hic eſt, qui venturus eſt in ſalu-
tem populi. Hic eſt ſalus noſtra, & re-
demptio Iſrael. Quantus eſt iſte, cui
Troni & Dominationes occurrunt?
Noli timere filia Sion: ecce Rex
tuus venit tibi, ſedens ſuper pullum

aſinæ: ſicut ſcriptum eſt. Salue Rex
fabricator mundi, qui veniſti redime-
re nos.
Alia Antiphona. Ante ſex dies ſolemnis
Paſchæ, quando venit Dominus in ciuita-
tem Ieruſalem, occurrerunt ei pu eri: &

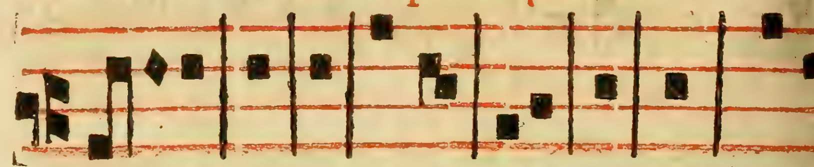

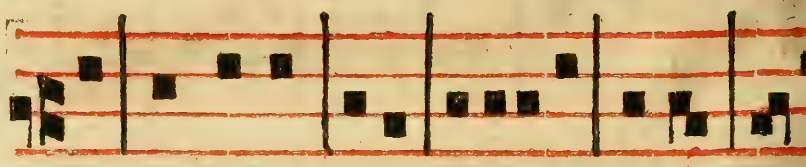
Alia Antiph. Occurrũt turbæ cũ floribus &
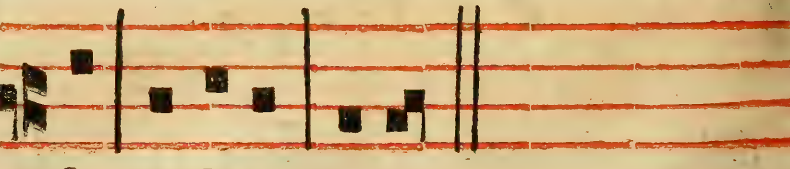

palmis Redemptori obuiam, & vi-
ctori triumphanti digna dant obſe-
quia: Filium Dei ore gentes prædicant
& in laudem Chriſti voces tonant per
nubila: Hoſanna in excelſis.
Alia Aña. Cum Angelis & pueris fideles

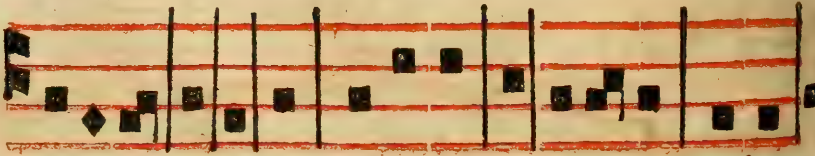

inueniamur, triũphatori mortis clamantes:
Hoſanna in excelſis.
Alia Antiphona.
Turba multa, quæ conuenerat ad
diem feſtum clamabat Domino: Bene-
dictus qui venit in nomine Domini,
Hoſanna in excelſis.

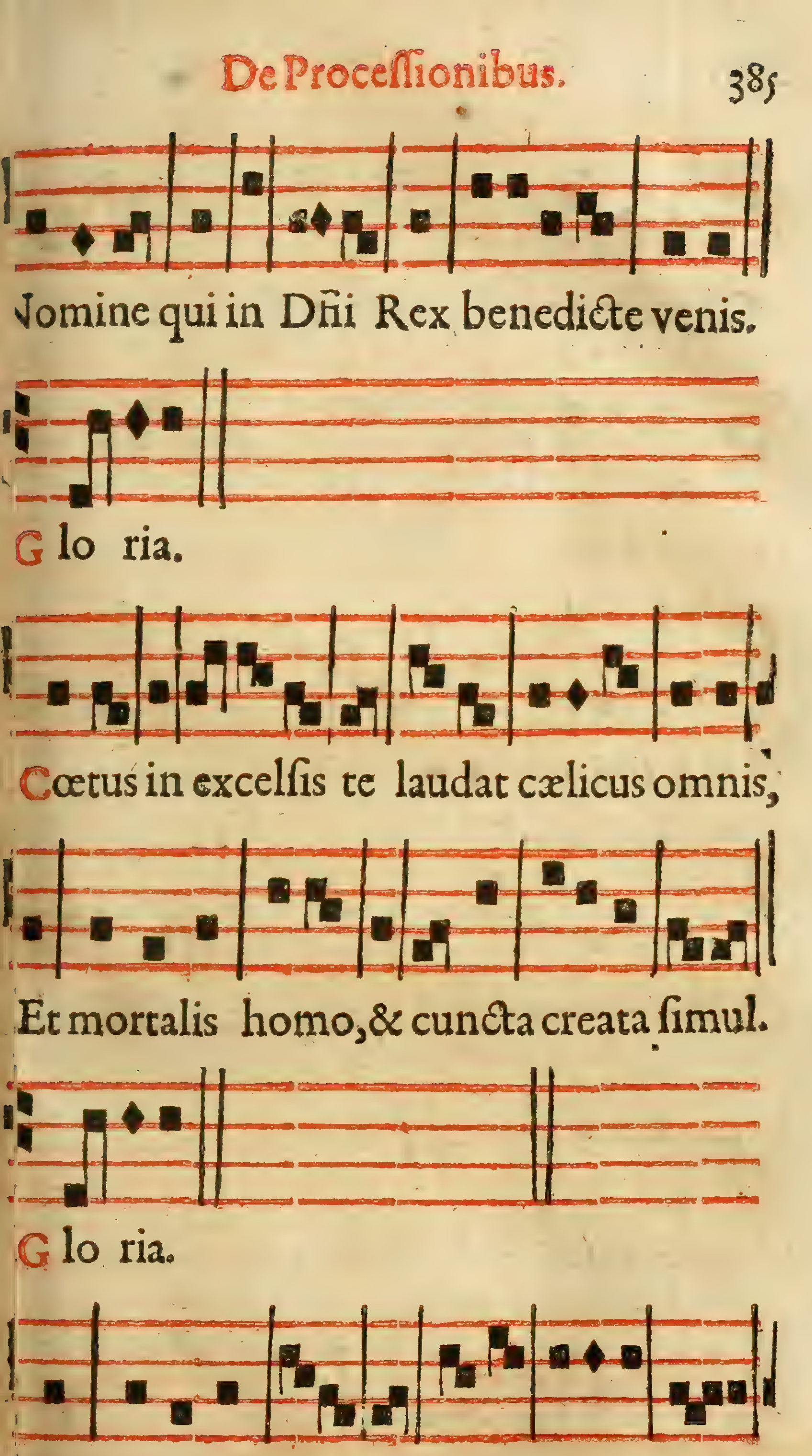
In reuerſione Proceſſionis, duo vel quatuor Cantores intrant in Eccleſiam, & clauſo oſtio ſtantes verſa facie ad Proceſſionem incipiunt. ℣. Gloria, laus. & decantant duos primos verſus. Sacerdos verò cum aliis extra Eccleſiam repetit eoſdem. Deinde qui ſunt intus, cantant verſus ſequentes, vel omnes, vel partem, prout videbitur: & qui ſunt extrà, ad quoſlibet duos verſus reſpondent Gloria, laus. ſicut à principio ℣.
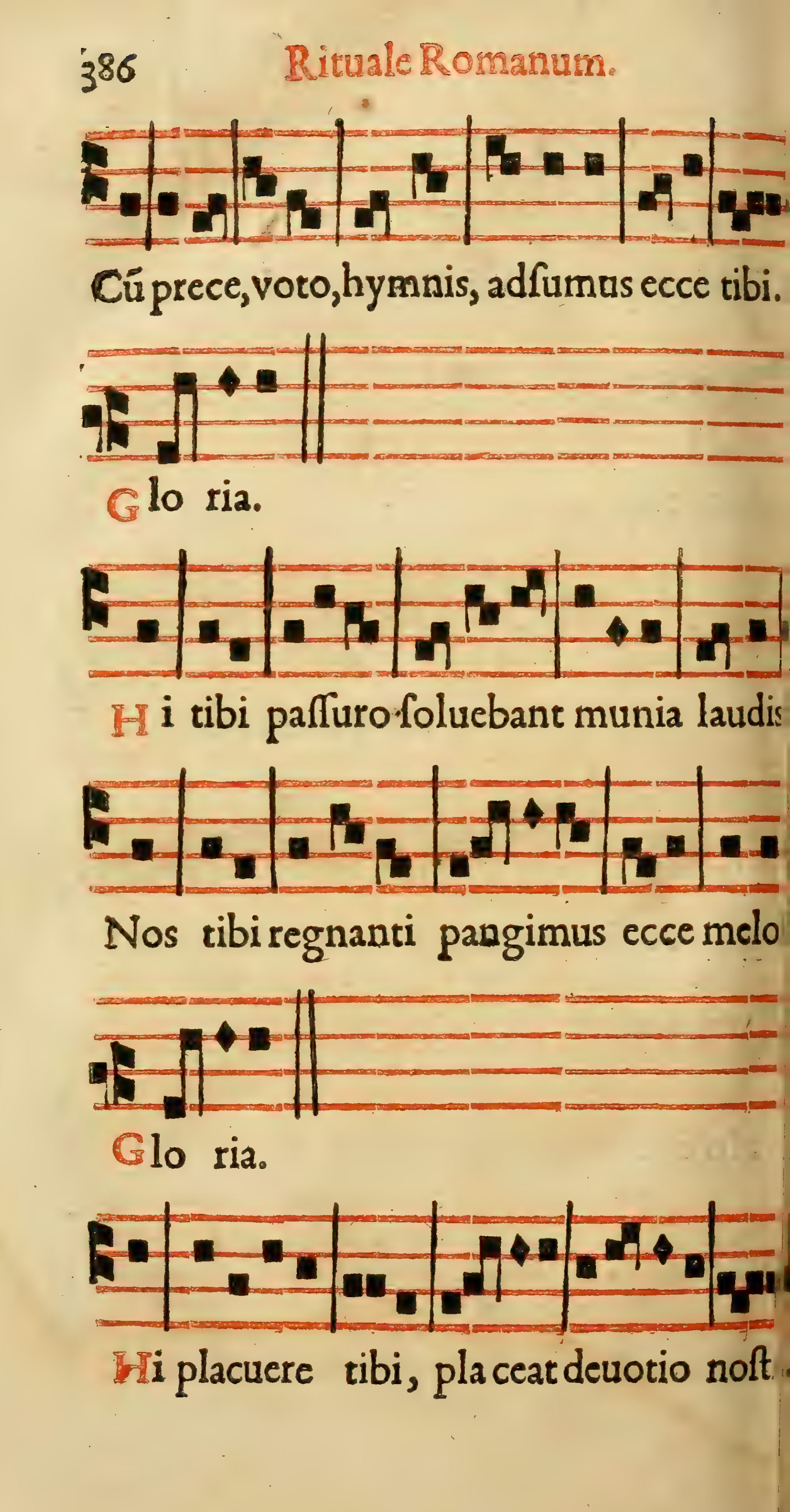

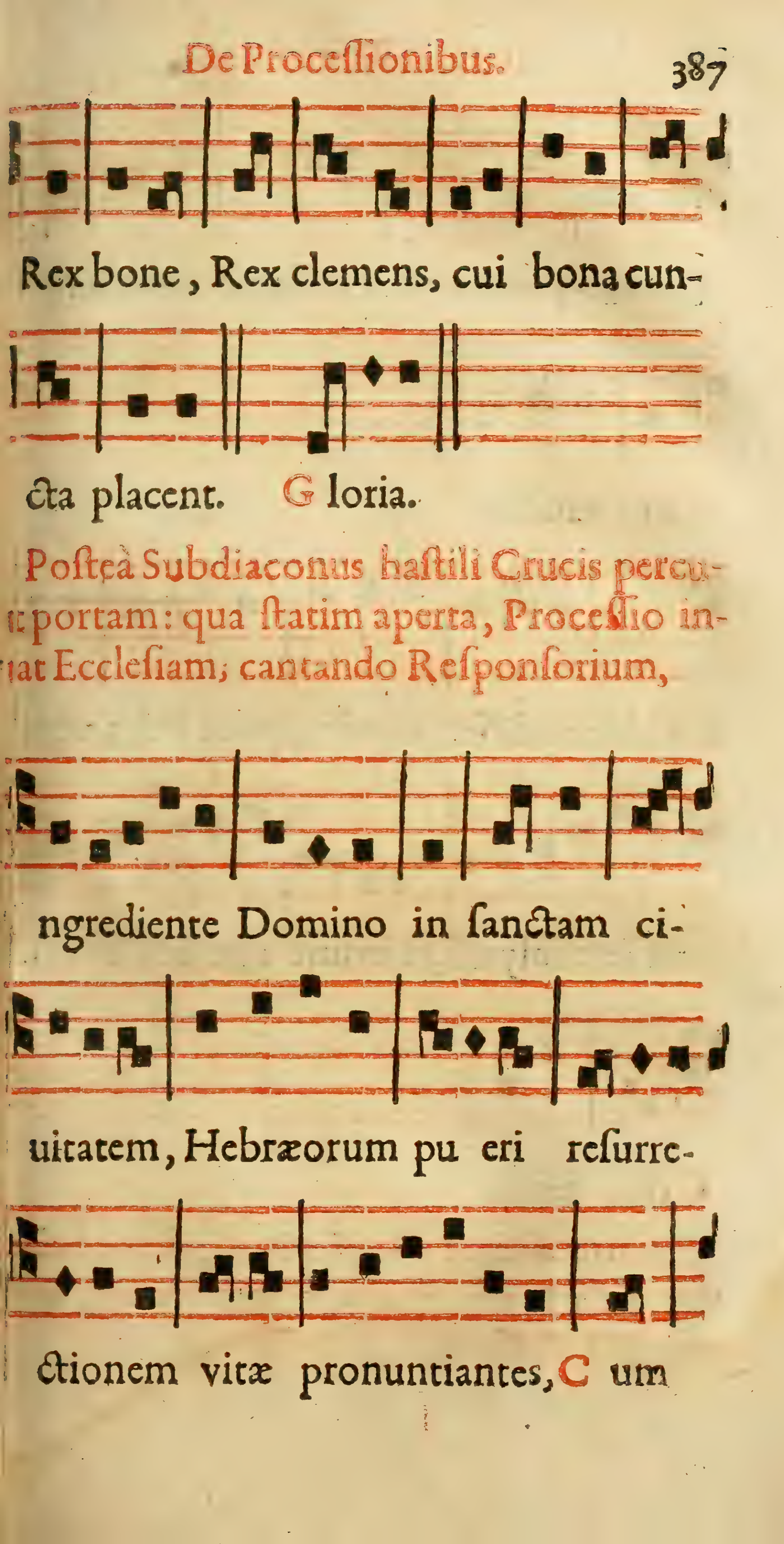

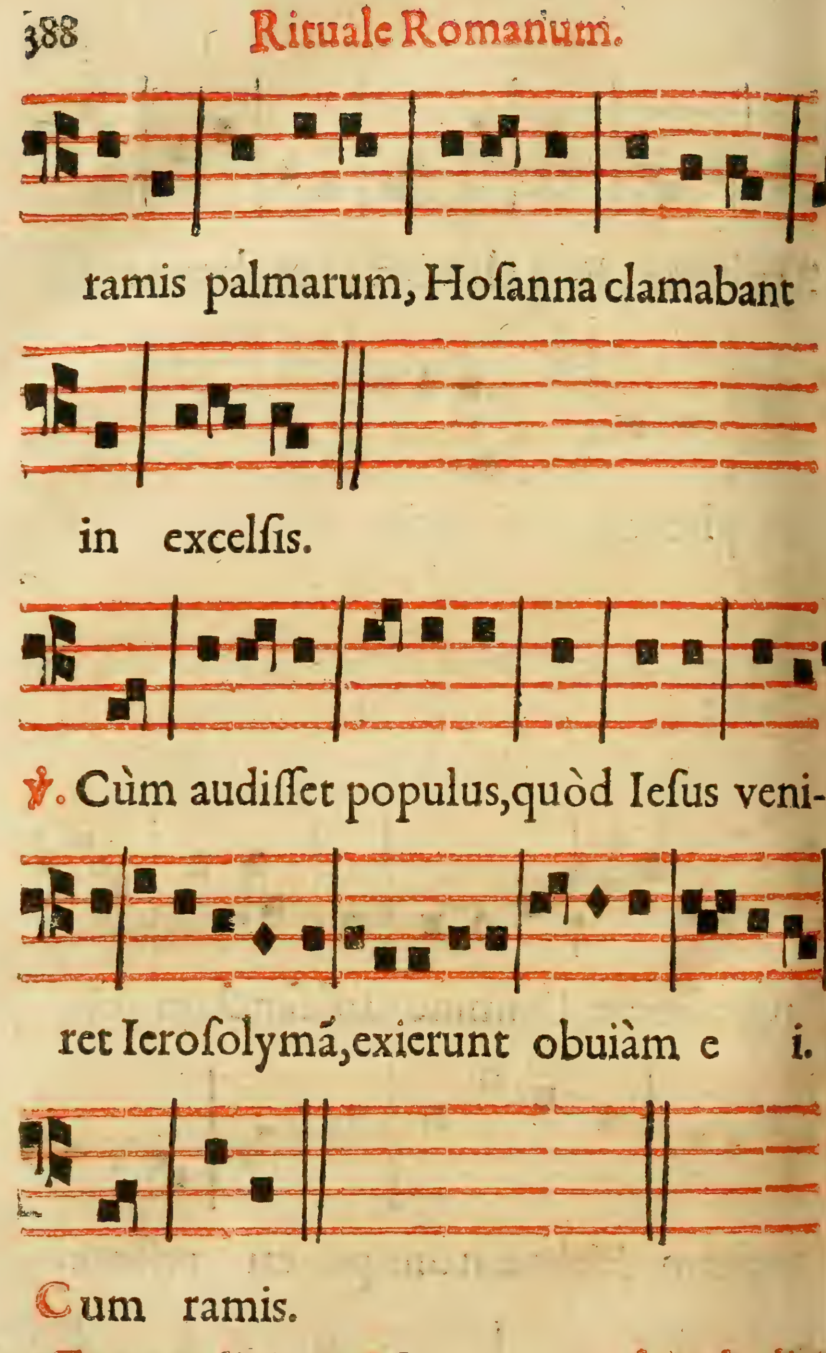

Nomine qui in Dñi Rex benedicte venis.
Glo ria.
Cœtus in excelsis te laudat cælicus omnis,
Et mortalis homo, & cuncta creata simul.
Glo ria.
lebs Hebræa tibi cũ palmis obuia venit:

Cũ prece,voto,hymnis, adſumus ecce tibi.
Glo ria.
Hi tibi paſſuro ſoluebant munia laudis
Nos tibi regnanti pangimus ecce melo
Glo ria.
Hi placuere tibi, pla ceat deuotio noſt

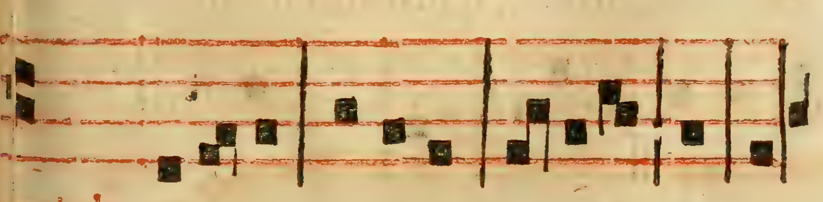
Posteà Subdiaconus hastili Crucis percu-
it portam: qua statim aperta, Processio in-
trat Ecclesiam; cantando Responsorium,

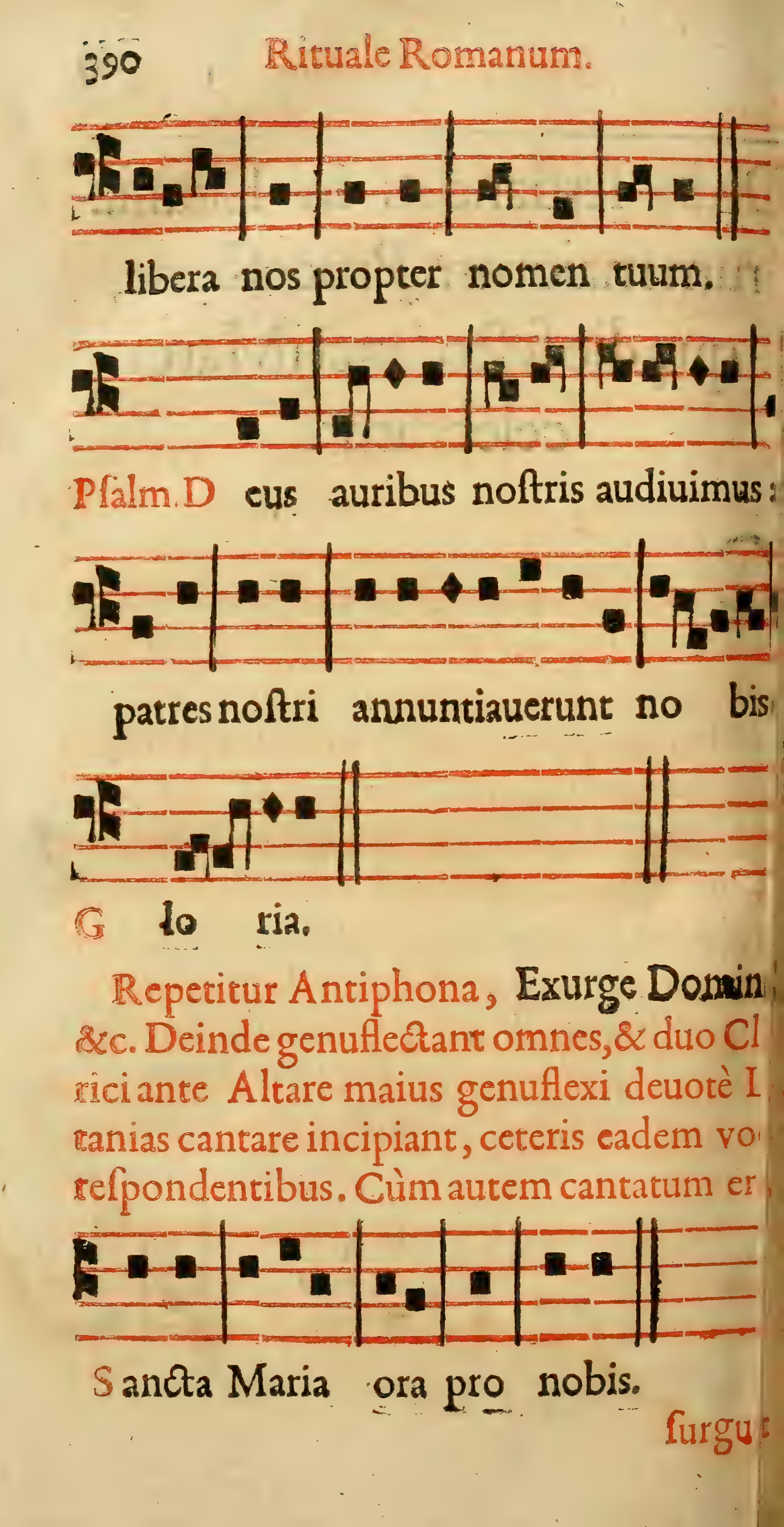
Et non dicitur Gloria Patri. deinde dicitur Miſſa, & rami tenentur in manibus, dum cantatur Paſſio & Euangelium tantùm.

Ordo seruandus in Litaniarum maiorum Processione, quę die festo sancti Marci celebratur.

CLerus & populus hora statuta manè in Ecclesia congregati, omnes contrito & humili corde Deum flexis genibus paulisper precentur. Sacerdos pluuiali cum ministris, vel saltem superpelliceo & stola violacei coloris sit indutus, cuius coloris habitu in reliquis Processionibus semper vtatur, prætерquam in Processionibus Corporis Christi, & quæ fiunt solemnibus diebus, vel in gratiarum actionem, quibus diebus vtitur colore propriæ solemnitati congruenti. Ceteri verò Sacerdotes & Clerici superpelliceis induti sequentem Antiphonam stantes concinant:

Antiph. Exurge Domine, adiuua nos, &

libera nos propter nomen tuum.
Pſalm. D eus auribus noſtris audiuimus :
patres noſtri annuntiauerunt no bis
G lo ria.
Repetitur Antiphona, Exurge Domin
&c. Deinde genufle&ant omnes, & duo Cl
rici ante Altare maius genuflexi deuotè L
tanias cantare incipiant, ceteris eadem vo
reſpondentibus. Cùm autem cantatum er
S ancta Maria ora pro nobis.
ſurgu

ſurgunt omnes, & ordinatim procedunt, egredientes, Litaniáſque proſequentes, præcedente Cruce, & ſequente Clero, vltimo loco Sacerdos paratus, vt ſuprà dictum eſt cum miniſtris, prout res, vel locus poſtulet, ſacris veſtibus indutis.

Si Proceſſio ſit longior, vel repetantur Litaniæ, vel Litanijs abſolutis vſque ad Preces excluſiuè, dicantur aliqui Pſalmi ex Pœnitentialibus, ſeu Gradualibus. Hymni verò, vel Cantica lætitiæ in ijs, vel in Rogationibus, aut alijs pœnitentiæ cauſa inſtitutis Proceſſionibus non dicantur.

Si ad vnam vel plures Eccleſias in via ſit diuertendum, ingreſſis Eccleſiam, intermiſſiſque Litanijs vel Pſalmis, cantatur Antiph, cum Verſu & Oratione Sancti Patroni illius Eccleſiæ. Deinde egredientes, reſumptis Precibus, eodem ordine procedunt vſque ad Eccleſiam, vbi cum Precibus & Orationibus omnibus Proceſſio terminatur, vt in fine Breuiarij Romani poſt Pſalmos Pœnitentiales.

In Litanijs minoribus Rogationum ſeruentur omnia vt ſuprà in Litanijs maioribus.

De Processione in festo Sanctissimi Corporis Christi.
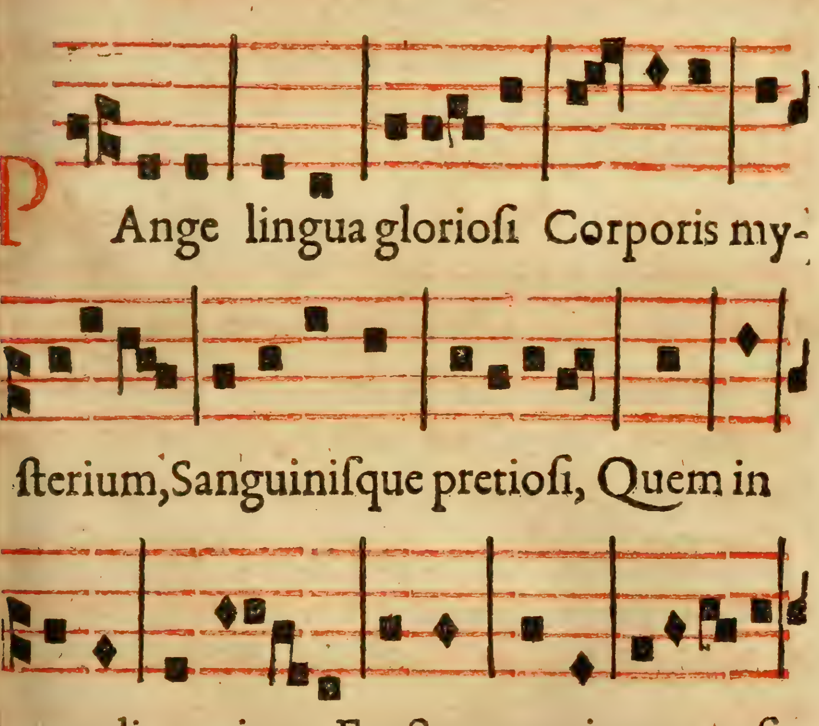
DEcenter ornentur Ecclesiæ, & parietes viarum, per quas est transeundum, tapetibus & aulæis, & sacris imaginibus; non autẽ profanis aut vanis figuris, seu indignis ornamentis.

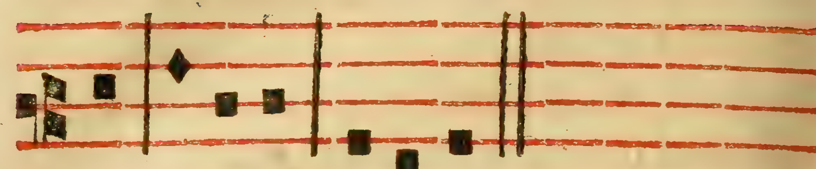
Sacerdos primùm Missam celebret, in qua duas hostias consecret, & sumpta vna, alterã in tabernaculum in Processione deferendũ ita reponat: vt per vitrum seu crystallum, quo ipsum tabernaculum circumseptum esse debet, exteriùs adorantibus appareat, velóque operiatur, donec auferatur àb altari. Peracto autem Sacrificio, & Processione iam inchoata, ordine quo iam suprà dictum est in Litanijs maioribus, Sacerdos pluuiali albo indutus ter incenset Sacramentum genuflexus.

Deinde Diaconus oblongum ac decens velũ circumponit scapulis Sacerdotis, qui parte veli ante pectus pendente, vtraque manu cooperta, ostensorium seu tabernaculum à Diacono sibi porrectum reuerenter suscipit in supremo Altaris gradu, mox ad Altare as

endit, & Sacramentum ante faciem tenens
ertit se ad populum, inde descendit sub vm-
ellam comitantibus ministris, & duo A-
olythi vel Clerici cum thuribulis effumanti-
us præcedunt.

Omnes præcedent nudo capite accensos
ereos gestantes, & sequentes Hymnos pro
ongitudine Processionis deuotè concinen-
es. Dùm verò Sacerdos discedit ab Altari,
Clerus vel Sacerdos cantare incipit sequen-
em Hymnum.

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine:
Et in mundo conuersatus,
Sparso verbi semine,
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.

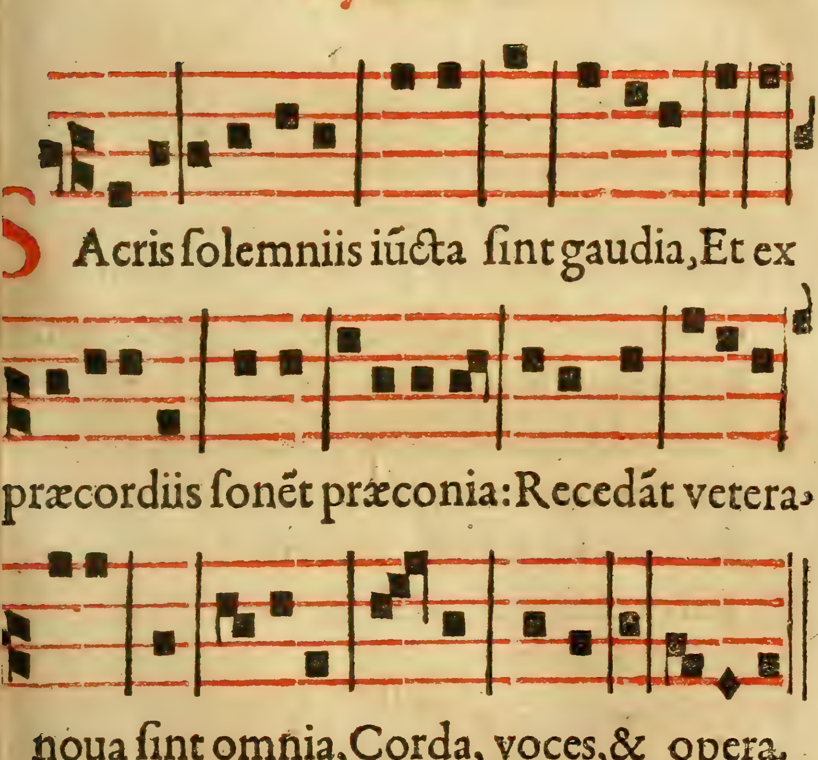
In supremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus:
Obseruata lege plenè
Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat suis manibus.

Verbum caro, panem verum
Verbo carnem efficit:
Fitque Sanguis Christi merum
Et si sensus deficit:
Ad firmandum cor sincerum
Sola fides sufficit.

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui:

Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.
enitori, Genitóque
Laus & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit & benedictio:
Procedenti ab vtroque
Compar sit laudatio. Amen.

Hymnus.

octis recolitur cœna nouissima,
Qua Christus creditur agnum & azyma
Dedisse fratribus, iuxta legitima

Priſcis indulta patribus.

Poſt agnum typicum, expletis epulis,
Corpus Dominicum datum diſcipulis:
Sic totum omnibus, quod totum ſingulis,
Eius fatemur manibus.
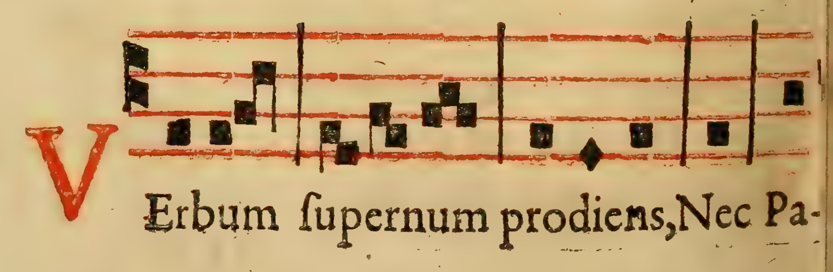
Dedit fragilibus corporis ferculum,
Dedit & triſtibus ſanguinis poculum:
Dicens, Accipite quod trado vaſculum,
Omnes ex eo bibite.

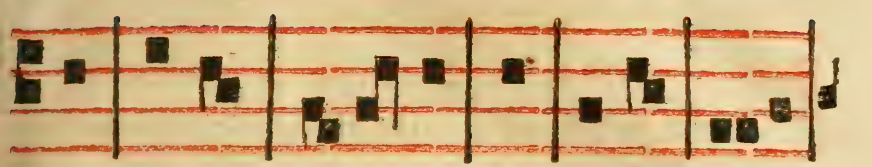
Sic ſacrificium iſtud inſtituit,
Cuius officium committi voluit
Solis presbyteris, quibus ſic congruit,
Vt ſumant, & dent ceteris.

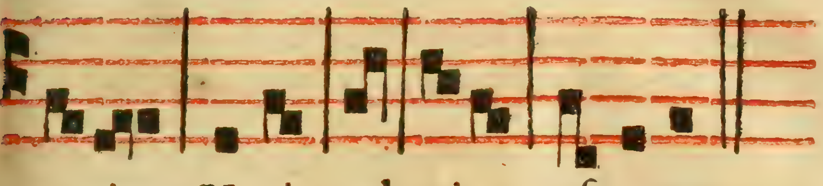
Panis angelicus fit panis hominum:
Dat panis cælicus figuris terminum:
O res mirabilis! manducat Dominum
Pauper, ſeruus, & humilis.

Te trina Deitas vnáque poſcimus,
Sic nos tu viſita, ſicut te colimus:
Per tuas ſemitas duc nos quò tendimus,
Ad lucem quam inhabitas. Amen.

Hymnus.

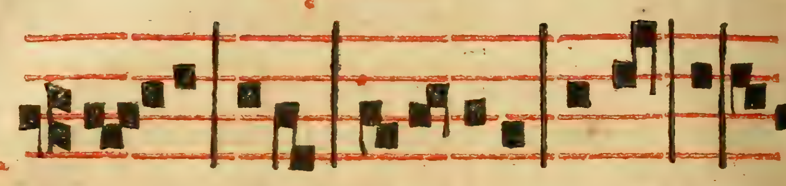

In mortem à diſcipulo
Suis tradendus æmulis,
Priùs in vitæ ferculo
Se tradidit diſcipulis.
Quibus ſub bina ſpecie
Carnem dedit & ſanguinem;
Vt duplicis ſubſtantiæ
Totum cibaret hominem.
Se naſcens dedit ſocium,
Conueſcens in edulium,
Se moriens in pretium,
Se regnans dat in præmium.
O ſalutaris hoſtia,
Quæ cæli pandis oſtium:
Bella premunt hoſtilia,
Da robur, fer auxilium.
Vni trinóque Domino.

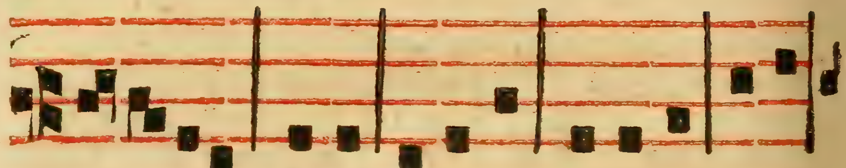
Sit sempiterna gloria,
Qui vitam sine termino
Nobis donet in patria. Amen.

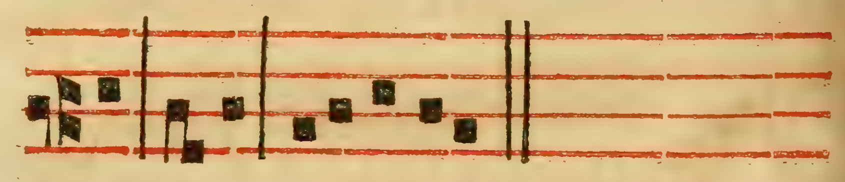
Hymnus.

I E SV nostra redemptio, Amor & de-

siderium: Deus creator omnium, Homo

in fine temporum.
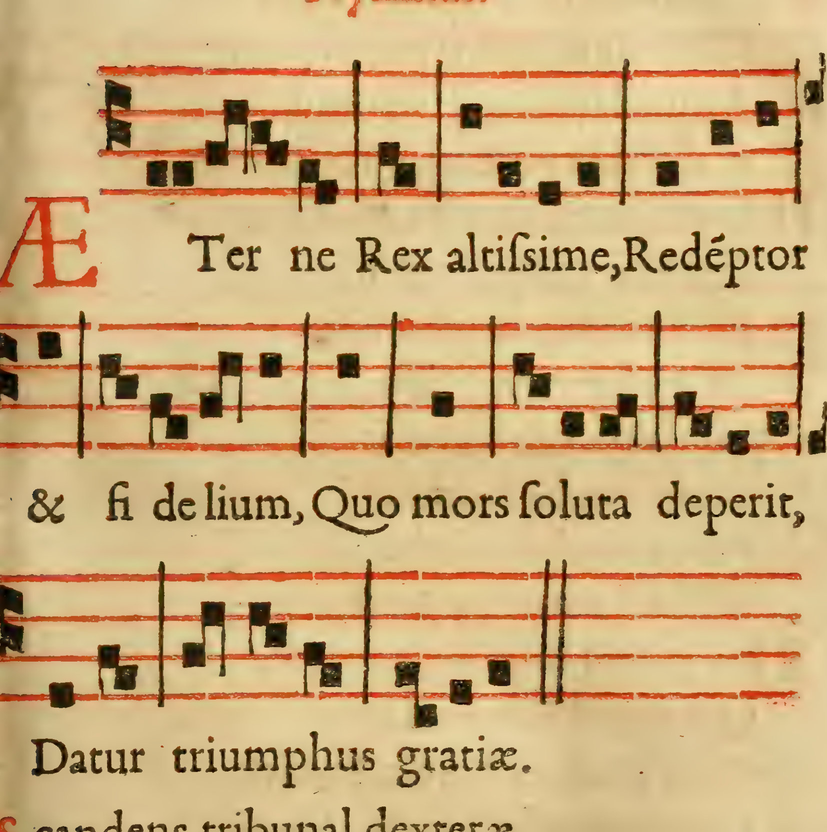
Quæ te vicit clementia,
Vt ferres nostra crimina,
Crudelem mortem patiens,
Vt nos à morte tolleres:

Inferni claustra penetrans,
Tuos captiuos redimens,
Victor triumpho nobili,
Ad dextram Patris residens:

Ipsa te cogat pietas,

Vt mala noſtra ſuperes
Parcendo, & voti compotes
Nos tuo vultu ſaties.
[T]u eſto noſtrum gaudium,
Qui es futurus præmium:
Sit noſtra in te gloria,
Per cuncta ſemper ſæcula. Amen.

Hymnus.

[A]ſcandens tribunal dexteræ
Patris, poteſtas omnium.
Collata IESV cælitus,
Quæ non erat humanitus.

Vt trina rerum machina,
Cælestium, terrestrium,
Et inferorum condita,
Flectat genu iam subdita.
Tremunt videntes Angeli,
Versa vice mortalium:
Culpat caro purgat caro,
Regnat Deus, Dei caro.
Tu esto nostrum gaudium,
Manens olympo præditum;
Mundi regis qui fabricam,
Mundana vincens gaudia.
Hinc te precantes quæsumus,
Ignosce culpis omnibus,
Et corda sursum subleua
Ad te superna gratia.
Vt cùm repentè cœperis
Clarere nube iudicis,
Pœnas repellas debitas,
Reddas coronas perditas,
Gloria tibi Domine,
Qui scandis super sidera,
Cum Patre & sancto Spiritu,
In sempiterna sæcula. Amen.

Te Deum laudamus, &c. fol. 241. Benedictus Dominus Deus Israel, &c. fol. 289.

Magnificat anima mea Dominum, &c. fol. 452.

PEracta Processione, & sanctissimo Sacramento ad Ecclesiam reportato, & super altare deposito, omnes Ecclesiastici, qui adsint, hinc inde ordine genuflexi illud reuerenter adorantes, dum Sacerdos de more incensat, sequentem Hymni partem concinát.

TAntum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui:
Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.

Genitori, Genitóque
Laus & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit & benedictio,
Procedenti ab vtroque
Compar sit laudatio. Amen.

Posteà duo Clerici dicant ℣. Panem de cælo præstitisti eis, alleluia.

℟. Omne delectamentum in se habentem, alleluia.

Deinde Sacerdos stans dicit: ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui nobis ſub Sacramento mirabili paſſionis tuæ memoriam reliquiſti: tribue quæſumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui ſacra myſteria venerari: vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter ſentiamus. Qui viuis & regnas per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amen.

Tunc Sacerdos facta genuflexione, cum Sacramento ſemel benedicat populum in modum Crucis, nihil dicens, poſteà illud reuerenter reponat.

Hic autem modus benedicendi ſeruatur etiam in alijs Proceſſionibus faciendis cum ſanctiſſimo Sacramento.

De Proceſſione ad petendam pluuiam.

AGuntur omnia, vt ſuprà in Litanijs maioribus, vſque ad finem Litaniarum, in quarum Precibus bis dicitur: Vt congruentem pluuiam fidelibus tuis concedere digneris, Te rogamus audi nos. In fine poſteà dicitur: Pater noſter. ſecretò. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.

Psalmus 146.

LAudate Dominum, quoniam bonus est psalmus: Deo nostro sit iucunda, decoráque laudatio.

Edificans Ierusalem Dominus: dispersiones Israelis congregabit.

Qui sanat contritos corde: & alligat contritiones eorum.

Qui numerat multitudinem stellarum: & omnibus eis nomina vocat.

Magnus Dominus noster, & magna virtus eius: & sapientiæ eius non est numerus.

Suscipiens mansuetos Dominus: humilians autem peccatores vsque ad terram.

Præcinite Domino in confessione: psallite Deo nostro in cithara.

Qui operit cælum nubibus: & parat terræ pluuiam.

Qui producit in montibus fœnum: & herbá seruituti hominum.

Qui dat iumentis escam ipsorum: & pullis coruorum inuocantibus eum.

Non in fortitudine equi voluntatem habebit: nec in tibijs viri beneplacitum erit ei.

Beneplacitum est Dño super timentes eum: & in eis qui sperant super misericordia eius.

Gloria Patri, & filio, &c.

Quo finito dicantur Preces.

℣. Operi Domine cælum nubibus. ℟. Et para terræ pluuiam. ℣. Vt producat in montibus fœnum. ℟. Et herbam seruituti hominũ. ℣. Riga montes de superioribus tuis. ℟. Et de fructu operum tuorum satiabitur terra.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, in quo viuimus, mouemur, & sumus, pluuiam nobis tribue congruentem, vt præsentibus auxilijs sufficienter adiuti, sempiterna fiducialiùs appetamus.

Oratio.

PRæsta quæsumus omnipotens Deus, vt qui in afflictione nostra de tua pietate confidimus, contra aduersa omnia tua semper protectione muniamur.

Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, pluuiam salutarem, & aridam terræ faciẽ fluentis cælestibus dignanter infunde. Per Dominum nostrum Iesum Christum, &c.
℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. ℣. Benedicamus Domino.
℟. Deo gratias.

. Exaudiat nos omnipotens & miſericors
)ominus. ℟. Amen. ℣. Fidelium animæ per
ıiſericordiam Dei requieſcant in pace.
?. Amen.

Proceſſio ad poſtulandam ſerenitatem.

OMnia fiant vt ſuprà in Litanijs maioribus, & in Litaniarum Precibus bis diatur: Vt fidelibus tuis aeris ſerenitatem conedere digneris, Te rogamus audi nos. Ad fiem obſecrationum dicitur Pater noſter, ⁊c. ℣. Et ne nos inducas. ℟. Sed libera nos à nalo.

Pſalmus 66.

DEus miſereatur noſtri, & benedicat nobis: illuminet vultum ſuum ſuper os, & miſereatur noſtri.

' t cognoſcamus in terra viam tuam: in ımnibus gentibus ſalutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur ibi populi omnes.

. ætentur & exultent gentes: quoniam iudicas populos in æquitate, & gentes in terra diigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confitean-

tur tibi populi omnes terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri, & Filio, &c.

℣. Adduxisti Domine Spiritum tuum super terram.

℟. Et prohibitæ sunt pluuiæ de cælo. ℣. Cùm obduxero nubibus cælum. ℟. Apparebit arcus meus, & recordabor fœderis mei.

℣. Illustra faciem tuam Domine super seruos tuos. ℟. Et benedic sperantes in te. ℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus qui culpa offenderis, pœnitentia placaris, preces populi tui supplicantis propitius respice: & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte.

Oratio.

AD te nos Domine clamantes exaudi, & aeris serenitatem nobis tribue supplicantibus; vt qui iustè pro peccatis nostris affligimur, misericordia tua præueniente, clementiam sentiamus.

Oratio

Oratio.

QVæſumus omnipotens Deus, clemẽtiam tuam, vt inundantiam coerceas imbrium, & hilaritatem vultus tui nobis impertiri digneris. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, &c.

Preces ad repellendam tempeſtatem.

PVlſantur campanæ, & qui adeſſe poſſunt, in Eccleſiã cõuocatis, dicuntur Litaniæ ordinariæ in quibus bis dicitur: A fulgure & tempeſtate, & poſt Litanias, Orationémque Dominicam.

Pſalmus 147.

LAuda Ieruſalem Dominũ: lauda Deum tuum Sion.

Quoniam confortauit ſeras portarum tuarum: benedixit filijs tuis in te.

Qui poſuit fines tuos pacem: & adipe frumenti ſatiat te.

Qui emittit eloquium ſuum terræ: velociter currit ſermo eius.

Qui dat niuem ſicut lanam: nebulam ſicut cinerem ſpargit.

Mittit cryſtallum ſuam ſicut buccellas: ante

faciem frigoris eius quis ſuſtinebit?
Emittet verbum ſuum,& liquefaciet ea : flabit ſpiritus eius,& fluent aquæ.
Qui annuntiat verbum ſuum Iacob : iuſtitias & iudicia ſua Iſrael.
Non fecit taliter omni nationi:& iudicia ſua non manifeſtauit eis.
Gloria Patri,& Filio, &c.
℣. Adiutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit cælum & terram. ℣. Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam. ℟. Et ſalutare tuum da nobis. ℣. Adiuua nos Deus ſalutaris noſter. ℟. Et propter gloriã nominis tui Domine libera nos. ℣. Nihil proficiat inimicus in nobis. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.
℣. Fiat miſericordia tua Domine ſuper nos.
℟. Quemadmodum ſperauimus in te.
℣. Saluum fac populum tuum Domine.
℟. Et benedic hereditati tuæ.
℣. Non priuabis bonis eos, qui ambulant in innocentia. ℟. Domine Deus virtutum, beatus homo, qui ſperat in te.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum.

℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui ſupplicantis propitius reſpice, & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis noſtris meremur, auerte.

Oratio.

A Domo tua, quæſumus Domine, ſpirituales nequitiæ repellantur: & aerearũ diſcedat malignitas tempeſtatum.

Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, parce metuentibus, propitiare ſupplicibus: vt poſt noxios ignes nubium, & vim procellarum, in miſericordiam trãſeat laudis comminatio tempeſtatum.

Oratio.

DOmine Ieſu, qui imperaſti ventis & mari, & facta fuit tranquillitas magna: exaudi preces familiæ tuæ, & præſta; vt hoc ſigno ſanctæ Crucis ✠ omnis diſcedat ſæuitia tempeſtatum.

Oratio

OMnipotẽs & miſericors Deus, qui nos & caſtigando ſanas, & ignoſcendo cõſeruas: præſta ſupplicibus tuis, vt & tranquillitatibus optatæ conſolationis lætemur,

& dono tuæ pietatis ſemper vtamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, &c.
Aſpergatur Aqua Benedicta.

Preces dicendæ tempore penuriæ & famis.

AGuntur omnia vt ſuprà in Litanijs maioribus vſque ad finem Litaniarum, in quarum Precibus bis dicitur: Vt fructus terræ dare & conſeruare digneris, Poſt Litanias dicitur, Pater noſter, &c. Pſalm. 22. Dominus regit me, &c. vt ſup. fol. 255. ℣. Domine non ſecundùm peccata noſtra facias nobis.
℟. Neque ſecundùm iniquitates noſtras retribuas nobis. ℣. Oculi omnium in te ſperant Domine. ℟. Et tu das illis eſcam in tempore opportuno.
℣. Memento congregationis tuæ. ℟. Quam poſſediſti ab initio. ℣. Dominus dabit benignitatem. ℟. Et terra noſtra dabit fructum ſuum.
℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

INeffabilem nobis Domine, misericordiã tuam clementer ostende: vt simul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, piæ supplicationis effectum, & famem propitiatus auerte: vt mortalium corda cognoscãt, & te indignante talia flagella prodire, & te miserante cessare.

Oratio.

POpulum tibi subditum pro peccatis suis fame laborantem ad te Domine conuerte propitius: qui quærentibus regnum tuum omnia adijcienda esse dixisti. Qui viuis & regnas cum Deo Patre, &c.

Processio tempore mortalitatis & pestis.

FIat vt suprà in Litanijs maioribus, & in Litaniarum Precibus dicatur bis: A peste, & fame, Libera nos Domine, & infrà suo loco, Vt à pestilentiæ flagello nos liberare digneris, &c. In fine Litaniarum dicitur, P a-

ter noster, &c. Et ne nos inducas, &c. Psalm. D omine ne in furore tuo arguas me, &c. vt suprà fol. 111. ℣. Domine non secũdùm peccata nostra facias nobis. ℟. Neque secũdùm iniquitates nostras retribuas nobis.

℣. Adiuua nos Deus salutaris noster.

℟. Et propter gloriam nominis tui Domine libera nos. ℣. Domine ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum. ℟. Citò anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis. ℣. Ora pro nobis sancte Sebastiane. ℟. Vt digni efficiamur promissionibus Christi. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum ℟. Et cum spiritu tuo.

O remus.

EXaudi nos Deus salutaris noster, & intercedente beata & gloriosa Dei genitrice Maria semper virgine, & beato Sebastiano martyre tuo, & omnibus Sanctis, populum tuum ab iracundiæ tuæ terroribus libera, & misericordiæ tuæ fac largitate securum.

Oratio.

PRopitiare Domine supplicationibus nostris, & animarum, & corporum me-

dere languoribus: vt remissione percepta, in tua semper benedictione lætemur.

Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, piæ petitionis effectum, & pestilentiam mortalitatémque propitiatus auerte, vt mortaliũ corda cognoscant à te indignante talia flagella prodire, & te miserante cessare. Per Dominum nostrum.

Preces dicendæ in Litanijs tempore belli.

PEractis omnibus, vt suprà in Litanijs maioribus, ad finem Litaniarum dicitur

Pater noster, &c. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.

Psalmus 45

DEus noster refugium & virtus: adiutor in tribulationibus, quæ inuenerunt nos nimis.

Propterea non timebimus dum turbabitur terra: & transferentur montes in cor maris.

Sonuerunt, & turbatæ sunt aquæ eorũ: conturbati sunt montes in fortitudine eius.

Fluminis impetus lętificat ciuitatem Dei: sanctificauit tabernaculum suum Altissimus.

Deus in medio eius, non commouebitur: adiuuabit eam Deus manè diluculo.
Conturbatæ ſunt gentes, & inclinata ſunt regna: dedit vocem ſuam, mota eſt terra.
Dominus virtutum nobiſcũ: ſuſceptor noſter Deus Iacob.
Venite, & videte opera Domini, quæ poſuit prodigia ſuper terram: auferens bella vſque ad finem terræ.
Arcum conteret, & confringet arma: & ſcuta comburet igni.
Vacate, & videte quoniam ego ſum Deus: exaltabor in gentibus, & exaltabor in terra.
Dominus virtutum nobiſcum: ſuſceptor noſter Deus Iacob.
Gloria Patri, & Filio, &c.
℣. Exurge Domine adiuua nos. ℟. Et libera nos propter nomẽ tuum. ℣. Saluum fac populum tuum Domine. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Fiat pax in virtute tua.
℟. Et abundantia in turribus tuis. ℣. Eſto nobis Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Arcum contere, & confringe arma. ℟. Et ſcuta combure igni. ℣. Mitte nobis Domine auxilium de Sancto. ℟. Et de Sion tuere nos. ℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

O remus.

DEus, qui conteris bella, & impugnatores in te sperantium potentia tuæ defensionis expugnas: auxiliare famulis tuis implorantibus misericordiam tuam, vt inimicorum suorum feritate depressa, incessabili te gratiarum actione laudemus.

Oratio.

DEus, à quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera, da seruis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem: vt & corda nostra mãdatis tuis dedita, & hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla.

Oratio.

HOstium nostrorum, quæsumus Domine, elide superbiam, & eorum contumaciam dexteræ tuæ virtute prosterne. Per Dominum nostrum Iesum Christum, &c.

Si verò bellũ est cõtra Turcas, & alios infideles, vel hæreticos, inter preces Litaniarum bis dicatur: Vt inimicos sanctæ Ecclesiæ humiliare digneris, Te rogamus audi nos. & addatur: Vt Turcarum [vel hæreticorum] conatus reprimere, & ad nihilum redigere digne-

ris, Te rogamus, &c. & dicto Pater noster, dicatur:

Psalmus 78.

DEus venerunt gentes in hereditatẽ tuã, polluerũt templum sanctum tuum: posuerunt Ierusalem in pomorum custodiam.
Posuerunt morticina seruorum tuorum escas volatilibus cæli: carnes sanctorum tuorũ bestijs terræ.
Effuderunt sanguinem eorum tamquam aquam in circuitu Ierusalem: & non erat qui sepeliret.
Facti sumus opprobrium vicinis nostris: subsannatio & illusio his qui in circuitu nostro sunt.
Vsquequò Domine irasceris in finem: accendetur veluti ignis zelus tuus?
Effunde iram tuam in gentes, quæ te non nouerunt: & in regna, quæ nomen tuum non inuocauerunt.
Quia comederunt Iacob: & locum eius desolauerunt.
Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, citò anticipent nos misericordiæ tuæ: quia pauperes facti sumus nimis.
Adiuua nos Deus salutaris noster, & propter gloriam nominis tui Domine libera nos: &

propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.
Ne fortè dicant in gentibus, Vbi est Deus eorum? & innotescat in nationibus coram oculis nostris.
Vltio sanguinis seruorum tuorum qui effusus est: introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum.
Secundùm magnitudinem brachij tui: posside filios mortificatorum.
Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: improperium ipsorum, quod exprobrauerunt tibi Domine.
Nos autem populus tuus, & oues pascuæ tuæ: confitebimur tibi in sæculum.
In generationem & generationem: annuntiabimus laudem tuam.
Gloria Patri, & Filio, &c.
℣. Saluos fac seruos tuos.
℟. Deus meus sperantes in te.
℣. Esto nobis Domine turris fortitudinis.
℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in nobis. ℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis. ℣. Hostium nominis tui Domine elide superbiam.
℟. Et eorum contumaciam dexteræ tuæ virtute prosterne.

℣. Fiant tamquam puluis ante faciem venti. ℟. Et angelus Domini perſequatur eos. ℣. Effunde iram tuam in gentes, quæ te non nouerunt. ℟. Et in regna, quæ nomen tuum non inuocauerunt. ℣. Mitte nobis Domine auxilium de ſancto. ℟. Et de Sion tuere nos.

℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DA, quæſumus, Eccleſiæ tuæ miſericors Deus, vt ſancto Spiritu congregata, hoſtili nullatenus incurſione turbetur.

Oratio.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitētia placaris, preces populi tui ſupplicātis propitius reſpice: & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis noſtris meremur, auerte.

Oratio.

OMnipotens ſempiterne Deus, in cuius manu ſunt omnium poteſtates, & omnium iura regnorum, reſpice in auxilium Chriſtianorum, vt gētes Turcarum [ſeu hæreticorum] quæ in ſua feritate confidūt, dexteræ tuæ potentia conterantur. Per Dominū noſtrum Ieſum Chriſtum, &c.

Exaudiat nos Dominus. Amen.

Processio in quacumque tribulatione.

SEruatis omnibus, vt suprà in Litanijs maioribus, finitísque Litanijs dicitur Pater noster, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.

Psalmus 19.

EXaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de sancto: & de Sion tueatur te.

Memor sit omnis sacrificij tui: & holocaustum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi secundùm cor tuum: & omne consilium tuum confirmet.

Lætabimur in salutari tuo: & in nomine Dei nostri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognoui quoniam saluum fecit Dominus Christum suum.

Exaudiet illum de cælo sancto suo: in potentatibus salus dexteræ eius.

Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus.

Ipsi obligati sunt, & ceciderunt: nos autem

ſurreximus, & erecti ſumus.
Domine ſaluum fac regem: & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te.
Gloria Patri, & filio, &c.
Vel Pſalm. 90. Qui habitat in adiutorio, &c. vt ſuprà fol. 195. Quo finito, dicuntur
℣. Deus refugium noſtrum, & virtus.
℟. Adiutor in tribulationibus. ℣. Saluos fac ſeruos tuos Domine. ℟. Deus meus ſperantes in te. ℣. Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis. ℟. Miſerere nobis. ℣. Adiuua nos Deus ſalutaris noſter. ℟. Et propter gloriam nominis tui Domine, libera nos.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

NE deſpicias omnipotens Deus, populum tuum in afflictione clamantem: ſed propter gloriam nominis tui tribulatis ſuccurre placatus.

Oratio.

INeffabilem miſericordiam tuam Domine nobis clementer oſtende: vt ſimul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Oratio.

Concede nos famulos tuos, quæſumus Domine, Deus, perpetua mentis & corporis ſanitate gaudere: & glorioſa beatæ Mariæ ſemper Virginis interceſſione, à præſenti liberari triſtitia, & æterna perfrui lætitia.

Oratio.

Tribulationem noſtram, quæſumus Domine, propitius reſpice: & iram tuæ indignationis quam iuſtè meremur, auerte.

Oratio.

Deus refugium noſtrum & virtus, adeſto pijs Eccleſiæ tuæ precibus auctor ipſe pietatis: & præſta, vt quod fideliter petimus, efficaciter conſequamur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Preces dicendæ in Proceſſione pro gratiarum actione.

Initio Proceſſionis cantatur Hymnus.

Te Deum laudamus: te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem: omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli: tibi cæli, & vniuerſæ poteſtates.

Tibi Cherubim & Seraphim: inceſſabili voce proclamant.

Sanctus, Sanctus, Sanctus: Dominus Deus sabaoth.

Pleni sunt cæli & terra: maiestatis gloriæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus,

Te Prophetarum laudabilis numerus,

Te martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum, sancta confitetur Ecclesia,

Patrem immensæ maiestatis.

Venerandum tuum verum, & vnicũ Filium.

Sanctum quoque paraclitum Spiritum.

Tu rex gloriæ Christe.

Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominẽ: non horruisti Virginis vterum.

Tu deuicto mortis aculeo: aperuisti credentibus regna cælorum.

Tu ad dexteram Dei sedes: in gloria Patris.

Iudex crederis esse venturus.

Te ergo quæsumus, tuis famulis subueni: quos pretioso sanguine redemisti.

Æterna fac cũ sanctis tuis: gloria munerari.

Saluum fac populũ tuum Domine: & benedic hereditati tuæ.

Et rege eos: & extolle illos vsque in æternum.

Per singulos dies: benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in sæculum: & in

sæcu-

ſæculum ſæculi.

Dignare Domine die iſto: ſine peccato nos cuſtodire.

Miſerere noſtri Domine: miſerere noſtri.

Fiat miſericordia tua Domine ſuper nos: quemadmodum ſperauimus in te.

In te Domine ſperaui: non confundar in æternum.

Deinde dici poterunt Pſalmi, qui ſequuntur prout tempus feret.

Pſalmus 65.

IVbilate Deo omnis terra: pſalmum dicite nomini eius, date gloriam laudi eius.

Dicite Deo, quàm terribilia ſunt opera tua Domine: in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.

Omnis terra adoret te, & pſallat tibi: pſalmum dicat nomini tuo.

Venite, & videte opera Dei: terribilis in conſilijs ſuper filios hominum.

Qui conuertit mare in aridam, in flumine pertranſibunt pede: ibi lætabimur in ipſo.

Qui dominatur in virtute ſua in æternum, oculi eius ſuper gentes reſpiciũt: qui exaſperant, non exaltentur in ſemetipſis.

Benedicite gentes Deum noſtrũ: & auditam facite vocem laudis eius.

Qui posuit animam meam ad vitam : & non dedit in commotionem pedes meos.

Quoniam probasti nos Deus : igne nos examinasti, sicut examinatur argentum.

Induxisti nos in laqueum, posuisti tribulationes in dorso nostro : imposuisti homines super capita nostra.

Transiuimus per ignem & aquam : & eduxisti nos in refrigerium.

Introibo in domũ tuam in holocaustis : reddã tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea.

Et locutum est os meũ : in tribulatione mea.

Holocausta medullata offeram tibi cum incẽso arietum : offeram tibi boues cum hircis.

Venite, audite, & narrabo omnes qui timetis Deum : quanta fecit animæ meæ.

Ad ipsum ore meo clamaui : & exaltaui sub lingua mea.

Iniquitatem si aspexi in corde meo: non exaudiet Dominus.

Propterea exaudiuit Deus : & attendit voc deprecationis meæ.

Benedictus Deus : qui non amouit oratio nem meam, & misericordiam suam à me.

Gloria Patri. Psalmus 80.

EXultate Deo adiutori nostro : iubilate Deo Iacob.

Sumite psalmum, & date tympanum: psalterium iucundum cum cithara.
Buccinate in Neomenia tuba: in insigni die solemnitatis vestræ.
Quia præceptum in Israel est: & iudicium Deo Iacob.
Testimonium in Ioseph posuit illud, cùm exiret de terra Ægypti: linguam, quam non nouerat, audiuit.
Diuertit ab oneribus dorsum eius: manus eius in cophino seruierunt.
In tribulatione inuocasti me, & liberaui te: exaudiui te in abscondito tempestatis, probaui te apud aquam contradictionis.
Audi populus meus, & contestabor te: Israel si audieris me, non erit in te Deus recens, neque adorabis deum alienum.
Ego enim sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti: dilata os tuum, & implebo illud.
Et non audiuit populus meus vocem meam: & Israel non intendit mihi.
Et dimisi eos secundùm desideria cordis eorum: ibunt in adinuentionibus suis.
Si populus meus audisset me: Israel si in vijs meis ambulasset.
Pro nihilo forsitã inimicos eorũ humiliassẽ:

& ſuper tribulantes eos miſiſſem manum meam.
I nimici Domini mentiti ſunt eis: & erit tempus eorum in ſæcula.
E t cibauit eos ex adipe frumenti: & de petra melle ſaturauit eos.
G loria Patri, & Filio, &c.

Pſalmus 95.

C Antate Domino canticum nouum: cãtate Domino omnis terra.
C antate Domino, & benedicite nomini eius: annuntiate de die in diem ſalutare eius.
A nnuntiate inter gentes gloriam eius: in omnibus populis mirabilia eius.
Q uoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis: terribilis eſt ſuper omnes deos.
Q uoniam omnes dij gẽtium dæmonia: Dominus autem cælos fecit.
C onfeſſio & pulchritudo in conſpectu eius: ſanctimonia & magnificentia in ſanctificatione eius.
A fferte Domino patriæ gentium, afferte Domino gloriam & honorem: afferte Domino gloriam nomini eius.
T ollite hoſtias, & introite in atria eius: adorate Dominum in atrio ſancto eius.
C ommoueatur à facie eius vniuerſa terra: di-

cite in gentibus, quia Dominus regnauit.
Etenim correxit orbem terræ, qui non commouebitur: iudicabit populos in æquitate.
Lætentur cæli, & exultet terra, cōmoueatur mare, & plenitudo eius: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis ſunt.
Tunc exultabunt omnia ligna ſiluarum à facie Domini, quia venit: quoniam venit iudicare terram.
Iudicabit orbem terræ in æquitate: & populos in veritate ſua.
Gloria Patri, & Filio, &c.

Pſalmus 99.

IVbilate Deo omnis terra: ſeruite Domino in lætitia.
Introite in conſpectu eius: in exultatione.
Scitote quoniam Dominus ipſe eſt Deus: ipſe fecit nos, & non ipſi nos.
Populus eius, & oues paſcuæ eius: introite portas eius in confeſſione, atria eius in hymnis, confitemini illi.
Laudate nomen eius, quoniam ſuauis eſt Dominus, in æternum miſericordia eius: & vſq; in generationem & generationem veritas eius.
Gloria Patri, & Filio, &c.
Sicut erat in principio, &c.

Psalmus 102.

BEnedic anima mea Domino: & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto eius.
Benedic anima mea Domino: & noli obliuisci omnes retributiones eius.
Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas.
Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in misericordia & miserationibus.
Qui replet in bonis desiderium tuum: renouabitur vt aquilæ iuuentus tua.
Faciens misericordias Dominus: & iudicium omnibus iniuriam patientibus.
Notas fecit vias suas Moysi: filijs Israel voluntates suas.
Miserator, & misericors Dominus: longanimis, & multùm misericors.
Non in perpetuum irascetur: neque in æternum comminabitur.
Non secundùm peccata nostra fecit nobis: neque secundùm iniquitates nostras retribuit nobis.
Quoniam secundùm altitudinem cæli à terra: corroborauit misericordiam suam super timentes se.
Quantum distat ortus ab occidente: longè fecit à nobis iniquitates nostras.

Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se: quoniam ipse cognouit figmentum nostrum.

Recordatus est, quoniam puluis sumus: homo sicut fœnum dies eius, tamquam flos agri sic efflorebit.

Quoniam spiritus pertransibit in illo, & non subsistet: & non cognoscet ampliùs locum suum.

Misericordia autem Domini ab æterno: & vsque in æternum super timentes eum.

Et iustitia illius in filios filiorum: his qui seruant testamentum eius.

Et memores sunt mandatorum ipsius: ad faciendum ea.

Dominus in cælo parauit sedem suam: & regnum ipsius omnibus dominabitur.

Benedicite Domino omnes Angeli eius: potentes virtute, facientes verbum illius: ad audiendam vocem sermonum eius.

Benedicite Domino omnes virtutes eius: ministri eius, qui facitis voluntatem eius.

Benedicite Domino omnia opera eius: in omni loco dominationis eius, benedic anima mea Domino.

Gloria Patri, & Filio.

Psalmus 116.

LAudate Dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi.
Quoniam confirmata eſt ſuper nos miſericordia eius: & veritas Domini manet in æternum.
Gloria Patri, & Filio, &c.
Pſalm. 148. Laudate Dominum de cælis. cum duobus ſequentibus, vt ſuprà fol. 286. Canticum. Benedicite omnia opera Domini, &c. vt ſuprà fol. 300. Canticum. Benedictus Dominus Deus Iſrael, &c. vt ſup. fol. 289.

Hæc autem prædicta, prout longitudo itineris poſtulauerit, vel ex parte cãtari poſſunt. Deinde in Eccleſia, vbi fit ſtatio, ante altare dicuntur ſequentes Verſus, & Orationes.

℣. Benedictus es Domine Deus patrum noſtrorum. ℟. Et laudabilis, & glorioſus in ſæcula. ℣. Benedicamus Patrem, & Filium cum ſancto Spiritu. ℟. Laudemus, & ſuperexaltemus eum in ſæcula. ℣. Benedictus es Domine Deus in firmamento cæli. ℟. Et laudabilis, & glorioſus, & ſuperexaltatus in ſæcula. ℣. Benedic anima mea Domino. ℟. Et noli obliuiſci omnes retributiones eius. ℣. Domine exaudi orationem. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, cuius miſericordiæ non eſt numerus, & bonitatis infinitus eſt theſaurus: pijſſimæ maieſtati tuæ pro collatis donis gratias agimus, tuam ſemper clementiam exorantes: vt qui petentibus poſtulata concedis, eoſdem non deſerens ad præmia futura diſponas.

Oratio.

DEus, qui corda fidelium ſancti Spiritus illuſtratione docuiſti: da nobis in eodem Spiritu recta ſapere, & de eius sẽper conſolatione gaudere.

Oratio.

DEus, qui neminem in te ſperantem nimiùm affligi permittis, ſed pium precibus præſtas auditum: pro poſtulationibus noſtris votíſquè ſuſceptis gratias agimus, te pijſſime deprecantes vt à cunctis ſemper muniamur aduerſis. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, &c.

De Proceſſione in tranſlatione ſacrarum Reliquiarum inſignium.

ECcleſia, & viæ, per quas tranſeũdum eſt, quàm fieri poteſt, decentiùs ornentur.

Sacerdotes, & ministri vestibus induti albi vel rubei coloris, prout Sancti, quorum Reliquiæ transferuntur, exposcunt, & cum luminaribus accensis, omnes procedant, decantantes Litanias cum inuocatione Sanctorum, quorum reliquiæ deferuntur, & hymnum Te Deum, &c. & Psalm. Laudate Dominum de cælis: cum duobus sequentibus, & alios Psalmos, & Hymnos de Proprio, vel de Communi eorum Sanctorum, quorum Reliquiæ transferuntur.

DE EXORCIZANDIS OBSESSIS A DÆMONIO.

Sacerdos, seu quiuis alius legitimus Ecclesiæ minister, vexatos à dæmone exorcizaturus, ea qua par est pietate, prudentia, ac vitæ integritate præditus esse debet: qui non sua, sed diuina fretus virtute, ab omni rerum humanarum cupiditate alienus, tam pium opus ex charitate constanter & humiliter exequatur. Hunc præterea maturæ ætatis esse decet, & non solùm officio, sed etiam morum grauitate reuerendum.

Vt igitur suo munere rectè fungatur, cùm alia multa sibi vtilia documenta, quæ breuitatis gratia hoc loco prætermittuntnr, ex probatis auctoribus & ex vsu nosse studeat; tum hæc pauca magis necessaria diligenter obseruabit.

In primis, ne facilè credat, aliquem à dæmone obsessum esse; sed nota habeat ea signa, quibus obsessus dignoscitur ab ijs, qui vel atra bile, vel morbo aliquo laborant. Signa autem obsidentis dæmonis sunt, ignota lingua loqui pluribus verbis, vel loquentem intelligere; distantia, & occulta patefacere; vires supra ætatis seu conditionis naturam ostendere; & id genus alia, quæ cùm plurima occurrunt, maiora sunt indicia.

Hæc autem vt magis cognoscat, post vnum aut alterum exorcismum interroget obsessum, quid senserit in animo, vel in corpore, vt sciat etiam ad quænam verba magis diaboli conturbentur; vt ea deinceps magis inculcet ac repetat.

Aduertat, quibus artibus ac deceptionibus vtantur dæmones ad Exorcistã decipiendum; solent enim vt plurimùm fallaciter respõdere, & difficilè se manifestare, vt Exorcista diu defatigatus desistat, aut infirmus videatur nõ esse à dæmonio vexatus. Aliquando postquam sunt manifesti, abscondunt se, & relinquunt corpus quasi liberum ab omni molestia, vt infirmus putet se omnino esse liberatum:

ſed ceſſare non debet Exorciſta, donec viderit ſigna liberationis. Aliquando etiam dæmones ponunt quæcumque poſſunt impedimenta, ne infirmus ſe ſubijciat exorciſmis, vel conantur perſuadere infirmitatem eſſe naturalem; interdum in medio exorciſmi faciunt dormire infirmum, & ei viſionem aliquam oſtendunt, ſubtrahendo ſe, vt infirmus liberatus videatur. Aliqui oſtendunt factum maleficium, & à quibus ſit factum, & modum ad illud diſſipandum, ſed caueat, ne ob hoc ad magos, vel ad ſagas, vel ad alios, quàm ad Eccleſiæ miniſtros confugiat, aut vlla ſuperſtitione, aut alio modo illicito vtatur. Quandoque diabolus infirmum quieſcere, & ſuſcipere ſanctiſſimam Euchariſtiam permittit, vt diſceſſiſſe videatur. Denique innumerabiles ſunt artes & fraudes diaboli ad decipiendum hominem, quibus ne fallatur, Exorciſta cautus eſſe debet.

Quare memor, Dominum noſtrum dixiſſe, genus eſſe dæmoniorum, quod non eijcitur niſi per orationẽ & ieiunium, hæc duo potiſſimùm remedia ad impetrandum diuinum auxilium, dæmonéſque pellendos, exemplo ſanctorum Patrum, quoad eius fieri poterit, tum per ſe, tum per alios curet adhiberi.

In Eccleſiam, ſi commodè fieri poteſt, vel in alium religioſum & honeſtum locũ ſeorſum à multitudine perductus energumenus exorcizetur: ſed ſi fuerit ægrotus, vel perſona nobilis, vel alia honeſta de cau-

sa in domo priuata exorcizari poterit.

Admoneatur obsessus, si mente & corpore valet, vt pro se oret Deum, ac ieiunet, & sacra Confessione & Cõmunione sæpiùs ad arbitrium Sacerdotis se communiat: & dum exorcizatur, totum se colligat, & ad Deum cõuertat, ac firma fide salutem ab eo deposcat cum omni humilitate. Et cùm vehementiùs vexatur, patienter sustineat, nihil diffidens de auxilio Dei. Habeat præ manibus, vel in conspectu Crucifixum. Reliquiæ quoque Sãctorum, vbi haberi possint, decenter ac tutò colligatæ & copertæ, ad pectus vel ad caput obsessi reuerenter admoueantur; sed caueatur, ne res sacræ indignè tractentur, aut illis à dæmone vlla fiat iniuria. Sãctissima verò Eucharistia super caput obsessi, aut aliter eius corpori non admoueatur ob irreuerentiæ periculum.

Exorcista ne vagetur in multiloquio, aut superuacaneis vel curiosis interrogationibus, præsertim de rebus futuris & occultis, ad suum munus nõ pertinentibus, sed iubeat immundum spiritum tacere, & ad interrogata tantùm respondere: neque ei credatur, si dæmon simularet se esse animam alicuius Sancti, vel defuncti, vel Angelum bonum.

Necessariæ verò interrogationes sunt, vt de numero & nomine spirituum obsidentium, de tempore quo ingressi sunt, de causa, & alijs huiusmodi. Ceteras autẽ dæmonis nugas, risus, & ineptias Exor-

cista cohibeat, aut contemnat, & circumstantes, qui pauci esse debent, admoneat ne hæc curent, neque ipsi interrogent obsessum; sed potiùs humiliter & enixè Deum pro eo precentur.

Exorcismos verò faciat ac legat cum imperio & auctoritate, magna fide, & humilitate, atque feruore: & cùm viderit spiritum valdè torqueri, tūc magis instet & vrgeat. Et quoties viderit obsessum in aliqua corporis parte commoueri aut pungi, aut tumorem alicubi apparere, ibi faciat signum Crucis, & Aqua benedicta aspergat, quam exorcizando in promptu habeat.

Obseruet etiam ad quæ verba dæmones magis cōtremiscāt, & ea sæpiùs repetat: & quando peruenerit ad comminationē, eam iterū & sæpiùs proferat, semper pœnā augendo: ac si videat se proficere, in ipsa perseueret per duas, tres, quatuor horas, & amplius, prout poterit, donec victoriam consequatur.

Caueat proinde Exorcista, ne vllam medicinam infirmo vel obsesso præbeat, aut suadeat, sed hanc curam medicis relinquat.

Mulierem exorcizans, semper secum habeat honestas personas, quæ obsessam teneāt, dum exagitatur à dæmonio, quæ quidem personæ sint patienti, si fieri potest, cognatione proximę: atque honestatis memor Exorcista caueat, ne quid dicat vel faciat, quod sibi aut alijs occasio esse possit prauę cogitationis.

Dum exorcizat, vtatur sacræ Scripturæ verbis potiùs, quàm suis aut alienis. Iubeátque dæmonem dicere, an detineatur in illo corpore ob aliquam operam magicam, aut malefica signa, vel instrumenta, quæ si obsessus ore sumpserit, euomat, vel si alibi extra corpus fuerint, ea reuelet, & inuenta comburantur. Moneatur etiam obsessus, vt tentationes suas omnes Exorcistæ patefaciat.

Si verò obsessus liberatus fuerit, moneatur vt diligenter sibi caueat à peccatis, ne occasionem dæmoni præbeat in ipsum reuertendi, ne fiant nouissima hominis illius peiora prioribus.

Itaque Sacerdos, siue alius Exorcista ritè confessus, aut saltem corde peccata sua detestans, peracto, si commodè fieri potest, sanctissimo Missæ sacrificio, diuinóque auxilio pijs precibus implorato, superpelliceo & stola violacea, cuius extrema pars ad obsessi collum circumponatur, indutus, & coram se habens obsessum ligatum, si fuerit periculum, eum, se, & astantes communiat signo Crucis; & aspergat Aqua benedicta, & genibus flexis, alijs respondentibus, dicat Litanias ordinarias vsque ad Preces exclusiuè. In fine Antiphona. Ne reminiscaris Domine delicta nostra, vel parentum nostrorum, neque vindictam sumas de peccatis nostris.

Pater noster, &c. ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos à malo.

Psalmus 53.

DEus in nomine tuo ſaluum me fac: & in virtute tua iudica me.

Deus exaudi orationem meam: auribus percipe verba oris mei.

Quoniam alieni inſurrexerunt aduerſum me, & fortes quæſierunt animam meam: & non propoſuerunt Deum ante conſpectum ſuum.

Ecce enim Deus adiuuat me: & Dominus ſuſceptor eſt animæ meæ.

Auerte mala inimicis meis: & in veritate tua diſperde illos.

Voluntariè ſacrificabo tibi: & cõfitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum eſt.

Quoniam ex omni tribulatione eripuiſti me: & ſuper inimicos meos deſpexit oculus meus.

Gloria Patri, & Filio, &c.

℣. Saluum fac ſeruum tuum. ℟. Deus meus ſperantem in te. ℣. Eſto ei Domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nil proficiat inimicus in eo. ℟. Et filius iniquitatis nõ apponat nocere ei. ℣. Mitte ei Domine auxilium de Sancto. ℟. Et de Sion tuere eum.

℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcum. Reſponſ. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere: ſuſcipe deprecationem noſtram, vt hunc famulum tuum [vel famulam tuam] quem [vel quam] delictorum catena conſtringit, miſeratio tuæ pietatis clementer abſoluat.

Oratio.

DOmine ſancte, Pater omnipotens, æterne Deus, Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui illum refugam tyrannum & apoſtatam gehennæ ignibus deputaſti, quíque Vnigenitum tuum in hunc mundum miſiſti, vt illum rugientem contereret; velociter attende, accelera, vt eripias hominem ad imaginem & ſimilitudinem tuam creatum, à ruina & dæmonio meridiano. Da Domine terrorem tuum ſuper beſtiam, quæ exterminat vineam tuam. Da fiduciam ſeruis tuis contra nequiſſimum draconem pugnare fortiſſimè, ne contemnat ſperantes in te, & ne dicat, ſicut in Pharaone, qui iam dixit, Deum non noui, nec Iſraël dimitto. Vrgeat illum dex-

tera tua potens diſcedere à famulo tuo N. [vel à famula tua N.] ✠ ne diutiùs præſumat captiuum tenere, quem tu ad imaginem tuam facere dignatus es, & in Filio tuo redemiſti: qui tecum viuit, &c. ℟. Amen.

Deinde præcipiat dæmoni hunc in modum.

PRæcipio tibi, quicumque es, ſpiritus immunde, & omnibus ſocijs tuis hunc Dei famulum obſidentibus, vt per myſteria Incarnationis, Paſſionis, Reſurrectionis, & Aſcenſionis Domini noſtri IESV Chriſti, per miſſionem Spiritus ſancti, & per aduentum eiuſdem Domini noſtri ad iudicium, dicas mihi nomen tuum, diem, & horam exitus tui, cum aliquo ſigno; & vt mihi Dei miniſtro, licet indigno, prorſus in omnibus obedias: neque hanc creaturam Dei, vel circumſtantes, aut eorum bona vllo modo offendas.

Deinde legantur ſuper obſeſſum hæc Euágelia, vel vnum aut alterum: Lectio ſancti Euangelij ſecundùm Ioannem. hæc dicens ſignat ſe & obſeſſum in fronte, ore, & pectore. In principio erat Verbum, &c. vt ſuprà fol. 148.

Lectio ſancti Euangelij ſecundùm Marcum.
Marc. 16

IN illo tempore: dixit Ieſus diſcipulis ſuis: Euntes in mundum vniuerſum, prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſaluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur. In nomine meo dæmonia eijcient: linguis loquentur nouis: ſerpentes tollent, & ſi mortiferũ quid biberint, non eis nocebit: ſuper ægros manus imponent, & benè habebunt.

Lectio ſancti Euangelij ſecundùm Lucam.
Luc. 10.

IN illo tempore: Reuerſi ſunt ſeptuaginta duo cum gaudio dicentes ad IESVM: Domine, etiam dæmonia ſubijciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis: Videbam ſatanam ſicut fulgur de cælo cadentem. Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſupra ſerpentes, & ſcorpiones, & ſuper omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit: verumtamen in hoc nolite gaudere, quia ſpiritus vobis ſubijciuntur, gaudete autem, quòd nomina veſtra ſcripta ſunt in cælis.

Lectio sancti Euangelij secundùm Lucam.

Luc. 11.

IN illo tempore: Erat IESVS eijciens dæmonium, & illud erat mutum. Et cùm eiecisset dæmonium, locutus est mutus, & admiratæ sunt turbæ. Quidam autem ex eis dixerunt: In Beelzebub principe dæmoniorum, eijcit dæmonia. Et alij tentantes signum de cælo quærebant ab eo. Ipse autem vt vidit cogitationes eorum, dixit eis: Omne regnum in seipsum diuisum desolabitur, & domus supra domum cadet. Si autem & satanas in seipsum diuisus est, quomodo stabit regnum eius? quia dicitis in Beelzebub me eijcere dæmonia. Si autem ego in Beelzebub eijcio dæmonia, filij vestri in quo eijciunt? ideò ipsi iudices vestri erunt. Porrò si in digito Dei eijcio dæmonia, profectò peruenit in vos regnum Dei. Cùm fortis armatus custodit atriū suum, in pace sunt ea quæ possidet: si autem fortior eo superueniens vicerit eum, vniuersa arma eius auferet, in quibus confidebat, & spolia eius distribuet. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

OMnipotens Domine, Verbum Dei Patris, Chriſte IESV, Deus & Dominus vniuerſæ creaturæ, qui ſanctis Apoſtolis tuis dediſti poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes & ſcorpiones, qui inter cetera mirabilium tuorum præcepta dignatus es dicere, Dæmones effugate: cuius virtute motus tamquam fulgur de cælo ſatanas cecidit: tuum ſanctum nomen cum timore & tremore ſuppliciter deprecor, vt indigniſſimo mihi ſeruo tuo, data venia omnium delictorum meorum, conſtantem fidem, & poteſtatem donare digneris: vt hunc crudelem dæmonem, brachij tui ſancti munitus potentia fidenter & ſecurus aggrediar, per te IESV Chriſte Domine Deus noſter, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen.

Deinde muniens ſe & obſeſſum ſigno Crucis, circumpoſita parte ſtolæ ad collum eius, & dextera manu ſua capiti eius impoſita, conſtanter & magna cum fide dicat ea quæ ſequuntur. ℣. Ecce Crucem Domini, fugite partes aduerſæ. ℟. Vicit leo de tribu Iuda radix Dauid. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus adte veniat. ℣. Dominus vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus. Oratio.

DEus, & Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, inuoco nomen ſanctum tuum, & clementiam tuam ſupplex expoſco, vt aduerſus hunc, & omnem immundum ſpiritum, qui vexat hoc plaſma tuum, mihi auxilium præſtare digneris. Per eumdem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſæcula ſæculorum.

℟. Amen.

¶ Exorciſmus.

EXorcizo te, immundiſſime ſpiritus, omnis incurſio aduerſarij, omne phantaſma, omnis legio, in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti ✠ eradicare, & effugare ab hoc plaſmate Dei ✠. Ipſe tibi imperat, qui te de ſupernis cælorum in inferiora terræ demergi præcepit. Ipſe tibi imperat, qui mari, ventis, & tempeſtatibus imperauit. Audi ergo, & time ſatana, inimice fidei, hoſtis generis humani, mortis adductor, vitæ raptor, iuſtitiæ declinator, malorum radix, fomes vitiorum, ſeductor hominum, proditor gentium, incitator inuidiæ, origo auaritiæ, cauſa diſcordiæ, excitator dolorum, quid ſtas, & reſiſtis, cùm ſcias Chriſtum Dominum vires

tuas perdere? illum metue, qui in Iſaac immolatus eſt, in Ioſeph venundatus, in agno occiſus, in homine crucifixus, deinde inferni triumphator fuit. Sequentes Cruces fiant in fronte obſeſſi. Recede ergo in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ ſancti, da locum Spiritui ſancto, per hoc ſignum ✠ Crucis Ieſu Chriſti Domini noſtri. Qui cum Patre & eodem Spiritu ſancto viuit & regnat Deus per omnia ſæcula ſæculorum. ℟. Amē.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiſcum.

℟. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus Oratio.

DEus conditor & defenſor generis humani, qui hominem ad imaginem tuam formaſti: reſpice ſuper hunc famulum tuum N. [vel hanc famulam tuam N.] qui [vel quæ] dolis immundi ſpiritus appetitur, quem vetus aduerſarius, antiquus hoſtis terræ, formidinis horrore circūuolat, & ſensū mentis humanæ ſtupore defigit, terrore cōturbat, & metu trepidi timoris exagitat. Repelle Dn̄e virtutem diaboli, fallaceſq; eius inſidias amoue; procul impius tentator aufugiat: ſit nominis tui ſigno ✠ (in fronte)

famulus tuus munitus, & in anima tutus & corpore,

Tres Cruces sequentes fiant in pectore dæmoniaci.

Tu pectoris ✠ huius interna custodias. Tu viscera ✠ regas Tu ✠ cor confirmes. In anima aduersatricis potestatis tentamenta euanescant. Da Domine ad hanc inuocationem sanctissimi nominis tui gratiam, vt qui hucusque terrebat, territus aufugiat, & victus abscedat, tibíque possit hic famulus tuus, & corde firmatus, & mente sincerus debitum præbere famulatum. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum, &c. ℟. Amen.

¶ Exorcismus.

ADiuro te serpens antique, per Iudicem viuorum & mortuorum, per factorem tuum, per factorem mundi, per eum qui habet potestatem mittendi te in gehennam, vt ab hoc famulo Dei N. qui ad Ecclesiæ sinum recurrit, cum metu & exercitu furoris tui festinus discedas. Adiuro te iterùm ✠ in fronte) non mea infirmitate, sed virtute Spiritus sancti, vt exeas ab hoc famulo Dei N. quem omnipotens Deus ad imaginem suam fecit. Cede igitur, cede non mihi, sed mini-

ſtro Chriſti. Illius enim te vrget poteſtas, qui te Cruci ſuæ ſubiugauit. Illius brachium cōtremiſce, qui deuictis gemitibus inferni, animas ad lucem perduxit. Sit tibi terror corpus hominis ✠, (in pectore) ſit tibi formido imago Dei ✠ (in fronte.) Non reſiſtas, nec moreris diſcedere ab homine iſto, quoniam complacuit Chriſto in homine habitare. Et ne contemnendum putes, dum me peccatorem nimis eſſe cognoſcis. Imperat tibi Deus ✠. Imperat tibi maieſtas Chriſti ✠. Imperat tibi Deus Pater ✠. Imperat tibi Deus Filius ✠. Imperat tibi Deus Spiritus ✠ ſanctus. Imperat tibi ſacramentum Crucis ✠. Imperat tibi fides ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, & ceterorum Sanctorum ✠. Imperat tibi Martyrum ſanguis ✠. Imperat tibi continentia Confeſſorum ✠. Imperat tibi pia Sanctorum & ſanctarum omnium interceſſio ✠. Imperat tibi Chriſtianæ fidei myſteriorum virtus ✠ Exi ergo tranſgreſſor. Exi ſeductor, plene omni dolo & fallacia, virtutis inimice, innocentium perſecutor. Da locum diriſſime, da locum impijſſime, da locum Chriſto, in quo nihil inueniſti de operibus tuis, qui te ſpoliauit, qui regnum tuum deſtruxit, qui te victum ligauit, & vaſa tua di-

ripuit, qui te proiecit in tenebras exteriores, vbi tibi cum miniſtris tuis erit præparatus interitus. Sed quid truculente retineris? quid temerarie detrectas? Reus es omnipotenti Deo cuius ſtatuta tranſgreſſus es. Reus es Filio eius Ieſu Chriſto Domino noſtro, quem tentare auſus es, & crucifigere præſumpſiſti. Reus es humano generi, cui tuis perſuaſionibus mortis venenum propinaſti.

Adiuro ergo te, draco nequiſſime, in nomine Agni ✠ immaculati, qui ambulauit ſuper aſpidem & baſiliſcum, qui conculcauit leonẽ & draconẽ, vt diſcedas ab hoc homine ✠, (fiat in fronte) diſcedas ab Eccleſia Dei ✠, (fiat ſignum Crucis ſuper circumſtãtes) contremiſce, & effuge, inuocato nomine Dñi illius, quẽ inferi tremũt, cui Virtutes cælorũ, & Poteſtates, & Dominationes ſubiectæ ſunt; quem Cherubim & Seraphim indefeſſis vocibus laudãt dicentes, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dñs Deus Sabaoth. Imperat tibi Verbũ ✠ caro factũ. Imperat tibi natus ✠ ex Virgine. Imperat tibi Ieſus ✠ Nazarenus, qui te, cùm diſcipulos eius cõtemneres, eliſum atq; proſtratũ exire præcepit ab homine; quo præſente, cùm te ab homine ſeparaſſet, nec porcorum gregem ingredi præſumebas. Recede

ergo nunc adiuratus in nomine ✠ eius ab homine, quẽ ipſe plaſmauit. Durũ eſt tibi velle reſiſtere ✠ Durum eſt tibi cõtra ſtimulum calcitrare ✠ Quia quanto tardiùs exis, tanto magis tibi ſupplicium creſcit, quia non homines contemnis, ſed illũ, qui dominatur viuorum & mortuorum, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. ℟. Amen. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. ℣. Dominus vobiſcũ. ℟. Et cũ ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus cæli, Deus terræ, Deus Angelorum, Deus Archangelorũ, Deus Prophetarum, Deus Apoſtolorum, Deus Martyrum, Deus Virginum, Deus qui poteſtatem habes donare vitam poſt mortem, requiem poſt laborem, quia non eſt alius Deus præter te, nec eſſe poterit verus, niſi tu creator cæli & terræ, qui verus Rex es, & cuius Regni non erit finis, humiliter maieſtati gloriæ tuæ ſupplico, vt hunc famulum tuum de immundis ſpiritibus liberare digneris. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. Amen.

¶ Exorciſmus.

ADiuro ergo te omnis immũdiſſime ſpiritus, omne phantaſma, omnis incurſio ſatanæ, in nomine Ieſu Chriſti ✠ Nazareni,

qui poſt lauacrum Iordanis in deſertum du-
ctus eſt, & te in tuis ſedibus vicit, vt quem il-
le de limo terræ ad honorem gloriæ ſuæ for-
mauit, tu deſinas impugnare: & in homine
miſerabili non humanam fragilitatem, ſed
imaginem omnipotentis Dei contremiſcas.
Cede ergo Deo ✠, qui te & malitiam tuam
in Pharaone, & in exercitu eius per Moyſen
ſeruum ſuũ in abyſſum demerſit. Cede Deo
✠, qui te per fideliſſimum ſeruum ſuũ Da-
uid de Rege Saule ſpiritualibus canticis pul-
ſum fugauit. Cede Deo ✠, qui te in Iuda Iſ-
cariote proditore damnauit. Ille enim te di-
uinis ✠ verberibus tangit, in cuius conſpe-
ctu cum tuis legionibus tremens & clamans
dixiſti: Quid nobis & tibi Ieſu Filij Dei altiſ-
ſimi? Veniſti huc ante tempus torquere nos?
Ille te perpetuis flãmis vrget, qui in fine tem-
porum dicturus eſt impijs: Diſcedite à me
maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt
diabolo & angelis eius. Tibi enim impie, &
angelis tuis vermes erunt, qui numquam mo-
rientur. Tibi & angelis tuis inextinguibile
præparatur incendiũ, quia tu es princeps ma-
ledicti homicidij; tu auctor incæſtus, tu ſacri-
legorum caput, tu actionum peſſimarũ ma-
giſter: tu hæreticorum doctor, tu totius ob-

ſcœnitatis inuentor. Exi ergo ✠ impie, exi ✠ ſcelerate, exi cum omni fallacia tua, quia hominem templum ſuum eſſe voluit Deus. Sed quid diutiùs moraris hîc? Da honorem Deo patri omnipotenti ✠, cui omne genu flectitur. Da locum Domino Ieſu Chriſto ✠, qui pro homine ſanguinem ſuum ſacratiſſimum fudit. Da locum Spiritui ſancto, qui per beatum Apoſtolum ſuum Petrum te manifeſtè ſtrauit in Simone mago: qui fallaciam tuam in Anania & Saphira cōdemnauit, qui te in Herode Rege honorem Deo non dante percuſſit; qui te in mago Elima per Apoſtolū ſuum Paulum cæcitatis caligine perdidit, & per eumdem de Pythoniſſa verbo imperans exire præcepit. Diſcede ergo nunc ✠, diſcede ✠ ſeductor. Tibi eremus ſedes eſt. Tibi habitatio ſerpens eſt: humiliare & proſternere. Iam non eſt differendi tempus. Ecce enim dominator Dominus proximat citò, & ignis ardebit ante ipſum, & præcedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius. Si enim hominē fefelleris, Deum non poteris irridere. Ille te eijcit, cuius oculis nihil occultum eſt. Ille te expellit, cuius virtuti vniuerſa ſubiecta ſunt. Ille te excludit, qui tibi & angelis tuis præparauit æternam gehennam, de cuius ore exibit

gladius acutus, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem.

℟. Amen.

Prædicta omnia, quatenus opus fuerit repeti poſſunt, donec obſeſſus ſit omnino liberatus.

Iuuabit prætereà plurimũ, hæc quæ infrà notantur, ſuper obſeſſum deuotè dicere, ſæpéque repetere.

Pater noſter, &c. Aue Maria, &c. Credo &c.

Canticum beatæ Mariæ Virginis. *Luc.* 1.

MAgnificat: anima mea Dominum.

Et exultauit ſpiritus meus: in Deo ſalutari meo.

Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna, qui potens eſt: & ſanctum nomen eius.

Et miſericordia ei⁹ à progenie in progenies: timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio ſuo: diſperſit ſuperbos mente cordis ſui.

Depoſuit potentes de ſede: & exaltauit humiles.

Eſurientes impleuit bonis: & diuites dimiſit inanes.

Suſcepit Iſrael puerum ſuum: recordatus miſericordiæ ſuæ.
Sicut locutus eſt ad patres noſtros: Abraham, & ſemini eius in ſæcula.
Gloria Patri, & Filio, &c.
Canticum. Benedictus Domin⁹ Deus Iſrael, &c. vt ſuprà fol. 289.

Symbolum ſancti Athanaſij.

QVicumque vult ſaluus eſſe: ante omnia opus eſt vt teneat Catholicam fidem.
Quam niſi quiſque integram, inuiolatamque ſeruauerit: abſque dubio in æternum peribit.
Fides autem Catholica hæc eſt, vt vnũ Deum in Trinitate: & Trinitatem in vnitate veneremur.
Neque confundentes perſonas: neque ſubſtantiam ſeparantes.
Alia eſt enim perſona Patris, alia Filij: alia Spiritus ſancti.
Sed Patris, & Filij, & Spiritus ſancti vna eſt diuinitas: æqualis gloria, coæterna maieſtas.
Qualis Pater, talis Filius: talis Spiritus sãctus.
Increatus Pater, increatus Filius: increatus Spiritus ſanctus.
Immenſus Pater, immenſus Filius: immenſus Spiritus ſanctus.

Æternus Pater, æternus Filius: æternus Spiritus ſanctus.
Et tamen non tres æterni: ſed vnus æternus.
Sicut non tres increati, nec tres immenſi: ſed vnus increatus, & vnus immenſus.
Similiter omnipotens Pater, omnipotens Filius: omnipotens Spiritus ſanctus.
Et tamen non tres omnipotentes: ſed vnus omnipotens.
Ita Deus Pater, Deus Filius: Deus Spiritus ſanctus.
Et tamen non tres Dij: ſed vnus eſt Deus.
Ita Dominus Pater, Dominus Filius: Dominus Spiritus ſanctus.
Et tamen non tres Domini: ſed vnus eſt Dominus.
Quia ſicut ſingillatim vnamquamque perſonam Deum ac Dominum confiteri Chriſtiana veritate compellimur: ita tres Deos, aut Dominos dicere, Catholica religione prohibemur.
Pater à nullo eſt factus: nec creatus, nec genitus.
Filius à Patre ſolo eſt: non factus, nec creatus, ſed genitus.
Spiritus ſanctus à Patre & Filio: non factus, nec creatus, nec genitus, ſed procedens.

Vnus ergo Pater, non tres Patres, vnus Filius, non tres Filij: vnus Spiritus ſanctus, non tres Spiritus ſancti.

Et in hac Trinitate nihil prius aut poſterius, nihil maius aut minus: ſed totæ tres perſonæ coæternæ ſibi ſunt & coæquales.

Ita vt per omnia, ſicut iam ſuprà dictum eſt, & vnitas in Trinitate: & Trinitas in vnitate veneranda ſit.

Qui vult ergo ſaluus eſſe: ita de Trinitate ſentiat.

Sed neceſſarium eſt ad æternam ſalutem: vt Incarnationem quoque Domini noſtri IESV Chriſti fideliter credat.

Eſt ergo fides recta, vt credamus & confiteamur: quia Dominus noſter IESVS Chriſtus Dei Filius, Deus & homo eſt.

Deus eſt ex ſubſtantia Patris ante ſæcula genitus: & homo eſt ex ſubſtantia matris in ſæculo natus.

Perfectus Deus, perfectus homo: ex anima rationali & humana carne ſubſiſtens.

Æqualis Patri ſecundùm diuinitatem: minor Patre ſecundùm humanitatem.

Qui licet Deus ſit, & homo: non duo tamen, ſed vnus eſt Chriſtus.

Vnus autem non conuerſione diuinitatis in

carnem: ſed aſſumptione humanitatis in Deũ.
Vnus omnino non confuſione ſubſtantiæ: ſed vnitate perſonæ.
Nam ſicut anima rationalis & caro vnus eſt homo: ita Deus & homo vnus eſt Chriſtus.
Qui paſſus eſt pro ſalute noſtra, deſcendit ad inferos: tertia die reſurrexit à mortuis.
Aſcendit ad cælos, ſedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: inde venturus eſt iudicare viuos & mortuos.
Ad cuius aduentum omnes homines reſurgere habent cum corporibus ſuis: & reddituri ſunt de factis proprijs rationem.
Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam: qui verò mala, in ignem æternum.
Hęc eſt fides Catholica: quam niſi quiſque fideliter firmiterque crediderit, ſaluus eſſe non poterit.
Gloria Patri, & Filio.
Pſalm 90. Qui habitat in adiutorio Altiſſimi, &c. vt ſuprà fol. 145.

Pſalmus 67.

EXurgat Deus, & diſſipentur inimici eius: & fugiant, qui oderunt eum, à facie eius.
Sicut deficit fumus, deficiant: ſicut fluit cera à facie ignis, ſic pereant peccatores à facie Dei.

Et iusti epulentur, & exultent in conspectu Dei: & delectentur in lætitia.

Cantate Deo, psalmum dicite nomini eius: iter facite ei qui ascendit super occasum, Dominus nomen illi.

Exultate in conspectu eius: turbabuntur à facie eius: patris orphanorum, & iudicis viduarum.

Deus in loco sancto suo: Deus, qui inhabitare facit vnius moris in domo.

Qui educit vinctos in fortitudine: similiter eos qui exasperant, qui habitāt in sepulchris.

Deus cùm egredereris in conspectu populi tui: cùm pertransires in deserto.

Terra mota est, etenim cæli distillauerunt à facie Dei Sinai: à facie Dei Israel.

Pluuiam voluntariam segregabis Deus hereditati tuæ, & infirmata est: tu verò perfecisti eam.

Animalia tua habitabunt in ea: parasti in dulcedine tua pauperi Deus.

Dominus dabit verbum euangelizantibus: virtute multa.

Rex virtutum dilecti dilecti: & speciei domus diuidere spolia.

Si dormiatis inter medios cleros, pennæ

columbæ deargentatæ : & posteriora dorsi eius in pallore auri.

D um discernit cælestis reges super eam, niue dealbabuntur in Selmon: mons Dei, mons pinguis.

M ons coagulatus, mons pinguis: vt quid suspicamini montes coagulatos?

M ons, in quo beneplacitũ est Deo habitare in eo: etenim Dominus habitabit in finem.

C urrus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium: Dominus in eis in Sina in sancto.

A scendisti in altum, cepisti captiuitatem: accepisti dona in hominibus.

E tenim non credentes: inhabitare Dominum Deum.

B enedictus Dominus die quotidie: prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum.

D eus noster, Deus saluos faciendi: & Domini Domini exitus mortis.

V erumtamen Deus confringet capita inimicorum suorum: verticem capilli perambulantium in delictis suis.

D ixit Dominus, Ex Basan conuertam: conuertam in profundum maris.

V t intingatur pes tuus in sanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso.

Viderunt ingreſſus tuos Deus: ingreſſus Dei mei, regis mei, qui eſt in ſancto.
Præuenerunt principes coniuncti pſallentibus: in medio iuuencularũ tympaniſtriarum.
In Eccleſijs benedicite Deo Domino: de fontibus Iſrael.
Ibi Benjamin adoleſcentul⁹: in mẽtis exceſſu.
Principes Iuda, duces eorum: principes Zabulon, principes Nephthali.
Manda Deus virtuti tuæ: cõfirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.
A templo tuo in Ieruſalem: tibi offerent reges munera.
Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: vt excludant eos, qui probati ſunt argento.
Diſſipa gentes, quæ bella volunt, venient legati ex Ægypto: Æthiopia præueniet manus eius Deo.
Regna terræ cantate Deo: pſallite Domino.
Pſallite Deo, qui aſcendit ſuper cælum cæli: ad Orientem.
Ecce dabit voci ſuæ vocem virtutis, date gloriam Deo ſuper Iſrael: magnificentia eius, & virtus eius in nubibus.
Mirabilis Deus in Sanctis ſuis, Deus Iſrael ipſe dabit virtutem & fortitudinem plebi ſuæ:

benedictus Deus.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Psalm. 69. Deus in adiutorium meum intende, &c. vt suprà fol. 127. Psalm. 53. Deus in nomine tuo saluum me fac, &c. vt suprà fol. 438. Psalm. 117. Confitemini Domino quoniam bonus. vt suprà fol. 172.

Psalmus 34.

IVdica Domine nocentes me: expugna impugnantes me.

Apprehende arma & scutum: & exurge in adiutorium mihi.

Effunde frameam, & conclude aduersus eos, qui persequuntur me: dic animæ meæ, Salus tua ego sum.

Confundantur & reuereantur: quærentes animam meam.

Auertantur retrorsum, & confundantur: cogitantes mihi mala.

Fiant tamquam puluis ante faciem venti: & Angelus Domini coartans eos.

Fiat via illorum tenebræ & lubricum: & Angelus Domini persequens eos.

Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui: superuacuè exprobrauerunt animam meam.

Veniat illi laqueus quem ignorat, & captio

quam abſcondit, apprehendat eum: & in laqueum cadat in ipſum.

Anima autem mea exultabit in Domino: & delectabitur ſuper ſalutari ſuo.

Omnia oſſa mea dicent: Domine, quis ſimilis tibi?

Eripiens inopem de manu fortiorum eius: egenum & pauperem à diripientibus eum.

Surgentes teſtes iniqui: quæ ignorabam, interrogabant me.

Retribuebant mihi mala pro bonis: ſterilitatem animæ meæ.

Ego autem cùm mihi moleſti eſſent: induebar cilicio.

Humiliabam in ieiunio animam meam: & oratio mea in ſinu meo conuertetur.

Quaſi proximum, & quaſi fratrem noſtrum, ſic complacebam: quaſi lugens & contriſtatus ſic humiliabar.

Et aduerſum me lætati ſunt, & conuenerunt: cõgregata ſũt ſuper me flagella, & ignoraui.

Diſſipati ſunt, nec compuncti, tentauerunt me, ſubſannauerũt me ſubſannatione: frenduerunt ſuper me dentibus ſuis.

Domine quando reſpicies? reſtitue animam meam à malignitate eorum, à leonibus vnicam meam.

Confitebor tibi in Ecclesia magna: in populo graui laudabo te.

Non supergaudeant mihi qui aduersantur mihi iniquè: qui oderunt me gratis, & annuunt oculis.

Quoniam mihi quidem pacificè loquebantur: & in iracundia terræ loquentes, dolos cogitabant.

Et dilatauerunt super me os suum: dixerunt, Euge, euge, viderunt oculi nostri.

Vidisti Domine, ne sileas: Domine ne discedas à me.

Exurge, & intende iudicio meo: Deus meus & Dominus meus in causam meam.

Iudica me secundùm iustitiam tuam Domine Deus meus: & non supergaudeant mihi.

Non dicant in cordibus suis, Euge, euge, animæ nostræ: nec dicant, Deuorauimus eum.

Erubescant & reuereantur simul: qui gratulantur malis meis.

Induantur confusione & reuerentia: qui magna loquuntur super me.

Exultent & lætentur qui volunt iustitiam meam: & dicant semper, Magnificetur Dominus, qui volunt pacem serui eius.

Et lingua mea meditabitur iustitiam tuam: tota die laudem tuam. Gloria Patri.

Pſalmus 30.

IN te Domine ſperaui, non confundar in æternum: in iuſtitia tua libera me.

Inclina ad me aurẽ tuã: accelera vt eruas me.

Eſto mihi in Deum protectorem, & in domum refugij: vt ſaluum me facias.

Quoniam fortitudo mea & refugium meum es tu: & propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

Educes me de laqueo hoc, quem abſconderunt mihi: quoniam tu es protector meus.

In manus tuas commendo ſpiritum meum: redemiſti me Domine Deus veritatis.

Odiſti obſeruantes vanitates ſuperuacuè.

Ego autem in Domino ſperaui: exultabo, & lætabor in miſericordia tua.

Quoniam reſpexiſti humilitatem meam: ſaluaſti de neceſſitatibus animam meam.

Nec concluſiſti me in manibus inimici: ſtatuiſti in loco ſpatioſo pedes meos.

Miſerere mei Domine, quoniam tribulor: conturbatus eſt in ira oculus meus, anima mea, & venter meus.

Quoniam defecit in dolore vita mea: & anni mei in gemitibus.

Infirmata eſt in paupertate virtus mea: & oſſa mea conturbata ſunt.

Super omnes inimicos meos factus ſum opprobrium & vicinis meis valdè: & timor notis meis.

Qui videbant me, foras fugerunt à me: obliuioni datus ſum tamquam mortuus à corde.

Factus ſum tamquam vas perditum: quoniam audiui vituperationem multorũ commorantium in circuitu.

In eo dum conuenirent ſimul aduerſum me: accipere animam meam conſiliati ſunt.

Ego autem in te ſperaui, Domine: dixi, Deus meus es tu, in manibus tuis ſortes meæ.

Eripe me de manu inimicorum meorum: & à perſequentibus me.

Illuſtra faciem tuam ſuper ſeruum tuum, ſaluum me fac in miſericordia tua: Domine nõ confundar, quoniam inuocaui te.

Erubeſcant impij, & deducantur in infernum: muta fiant labia doloſa.

Quæ loquuntur aduerſus iuſtum iniquitatem: in ſuperbia, & in abuſione.

Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine: quam abſcondiſti timentibus te.

Perfeciſti eis, qui ſperant in te: in conſpectu filiorum hominum.

Abſcondes eos in abſcondito faciei tuæ: à conturbatione hominum.

Proteges eos in tabernaculo tuo: à contradictione linguarum.
Benedictus Dominus: quoniam mirificauit miſericordiam ſuam mihi in ciuitate munita.
Ego autem dixi in exceſſu mentis meæ: Proiectus ſum à facie oculorum tuorum.
Ideò exaudiſti vocem orationis meæ: dum clamarem ad te.
Diligite Dominum omnes ſancti eius: quoniam veritatem requiret Dominus, & retribuet abundanter facientibus ſuperbiam.
Viriliter agite, & confortetur cor veſtrum: omnes qui ſperatis in Domino.
Gloria Patri, & Filio, &c.

Pſalmus 21.

DEus Deus meus, reſpice in me, quare me dereliquiſti? longè à ſalute mea verba delictorum meorum.
Deus meus clamabo per diem, & non exaudies: & nocte, & non ad inſipientiam mihi.
Tu autem in ſancto habitas: laus Iſrael.
In te ſperauerunt patres noſtri: ſperauerunt, & liberaſti eos.
Ad te clamauerunt, & ſalui facti ſunt: in te ſperauerunt, & non ſunt confuſi.
Ego autem ſum vermis, & non homo: opprobrium hominum, & abiectio plebis.

Omnes videntes me, deriſerunt me : locuti ſunt labijs, & mouerunt caput.

S perauit in Domino, eripiat eum: ſaluum faciat eum, quoniam vult eum.

Q uoniam tu es qui extraxiſti me de ventre: ſpes mea ab vberibus matris meæ, in te proiectus ſum ex vtero.

D e ventre matris meæ Deus meus es tu : ne diſceſſeris à me.

Q uoniam tribulatio proxima eſt : quoniam non eſt qui adiuuet.

C ircumdederunt me vituli multi : tauri pingues obſederunt me.

A peruerunt ſuper me os ſuum : ſicut leo rapiens & rugiens.

S icut aqua effuſus ſum : & diſperſa ſunt omnia oſſa mea.

F actum eſt cor meum tamquam cera liqueſcens: in medio ventris mei.

A ruit tamquam teſta virtus mea , & lingua mea adhæſit faucibus meis : & in puluerem mortis deduxiſti me.

Q uoniam circundederunt me canes multi: concilium malignantium obſedit me.

F oderunt manus meas & pedes meos : dinumerauerunt omnia oſſa mea.

I pſi verò cõſiderauerunt, & inſpexerunt me:

diuiſerunt ſibi veſtimenta mea : & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem.

Tu autem Domine ne elongaueris auxilium tuum à me : ad defenſionem meam conſpice.

Erue à framea animam meam : & de manu canis vnicam meam.

Salua me ex ore leonis: & à cornibus vnicornium humilitatem meam.

Narrabo nomen tuum fratribus meis : in medio Eccleſiæ laudabo te.

Qui timetis Dominum, laudate eum : vniuerſum ſemen Iacob glorificate eum.

Timeat eum omne ſemen Iſrael : quoniam non ſpreuit, neque deſpexit deprecationem pauperis.

Nec auertit faciem ſuam à me : & cùm clamarem ad eum, exaudiuit me.

Apud te laus mea in Eccleſia magna : vota mea reddam in conſpectu timentium eum.

Edent pauperes, & ſaturabuntur, & laudabunt Dominum qui requirunt eum : viuent corda eorum in ſæculum ſæculi.

Reminiſcentur, & conuertentur ad Dominum : vniuerſi fines terræ.

Et adorabunt in conſpectu eius : vniuerſæ familiæ gentium.

Quoniam Domini eſt regnum: & ipſe domi-

nabitur gentium.
Manducauerunt, & adorauerunt omnes pingues terræ: in conſpectu eius cadent omnes, qui deſcendunt in terram.
Et anima mea illi viuet: & ſemen meum ſeruiet ipſi.
Annuntiabitur Domino generatio ventura? & annuntiabunt cæli iuſtitiam eius, populo qui naſcetur, quem fecit Dominus.
Gloria Patri.

Pſalmus 3.

DOmine, quid multiplicati ſunt qui tribulant me? multi inſurgunt aduerſum me.
Multi dicunt animæ meæ: Non eſt ſalus ipſi in Deo eius.
Tu autem Domine ſuſceptor meus es: gloria mea, & exaltans caput meum.
Voce mea ad Dominum clamaui: & exaudiuit me de monte ſancto ſuo.
Ego dormiui, & ſoporatus ſum: & exurrexi, quia Dominus ſuſcepit me.
Non timebo millia populi circumdátis me: exurge Domine, ſaluum me fac Deus meus.
Quoniam tu percuſſiſti omnes aduerſantes mihi ſine cauſa: dentes peccatorũ contriuiſti.
Domini eſt ſalus: & ſuper populum tuum benedictio tua. Gloria Patri.

Pſalmus 10.

IN Domino confido, quomodo dicitis animæ meæ: Tranſmigra in montem ſicut paſſer?

Quoniam ecce peccatores intenderunt arcũ, parauerunt ſagittas ſuas in pharetra: vt ſagittent in obſcuro rectos corde.

Quoniam quæ perfeciſti deſtruxerũt: iuſtus autem quid fecit?

Dominus in templo ſancto ſuo: Dominus in cælo ſedes eius.

Oculi eius in pauperem reſpiciunt: palpebræ eius interrogant filios hominum.

Dominus interrogat iuſtum & impium: qui autem diligit iniquitatem, odit animã ſuam.

Pluet ſuper peccatores laqueos: ignis, & ſulphur, & ſpiritus procellarum pars calicis eorum.

Quoniam iuſtus Dominus, & iuſtitias dilexit: æquitatem vidit vultus eius.

Gloria Patri.

Pſalmus 12.

VSquequò Domine obliuiſcêris me in finem: vſquequò auertis faciem tuam à me?

Quamdiu ponam conſilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem?

Vſquequò exaltabitur inimicus meus ſuper

me? respice, & exaudi me Domine Deus meus.
Illumina oculos meos, ne vmquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus, Præualui aduersus eum.
Qui tribulant me, exultabunt si motus fuero: ego autem in misericordia tua speraui.
Exultabit cor meum in salutari tuo, cantabo Domino, qui bona tribuit mihi: & psallam nomini Domini altissimi.
Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto:
Sicut erat in principio, & nunc & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

Oratio post liberationem.

ORamus te Deus omnipotens, vt spiritus iniquitatis ampliùs non habeat potestatem in hoc famulo tuo N. [vel famula tua N.] sed vt fugiat, & non reuertatur, ingrediatur in eum [vel in eam] Domine, te iubente, bonitas, & pax Domini nostri IESV Christi, per quem redempti sumus, & ab omni malo non timemus, quia Dominus nobiscum est. Qui viuit & regnat cum Deo Patre in vnitate Spiritus sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. ℟. Amen.

Formulæ

Formulæ ſcribendæ in libris habendis apud Parochos, vt infrà notatur.

Liber Baptizatorum habeatur in Eccleſijs, in quibus confertur Baptiſma.

Liber Confirmatorum habeatur in Eccleſijs, in quibus confertur Chriſma.

Liber Matrimoniorum.

Liber ſtatus animarum.

Liber defunctorũ habeatur etiã in omnibus Eccleſijs, in quibus defuncti ſepeliuntur.

Hi tres habeãtur à quolibet Parocho.

Aduertat in primis Parochus, vt in libris tam Baptizatorum & Confirmatorum, quàm Matrimoniorum & defunctorum, exprimat ſemper non ſolum nomen perſonarum quæ ibi nominantur, ſed etiam familiam.

Forma deſcribendi Baptizatos in primo libro.

Anno Domini Die Menſis

Ego. N. Parochus huius Eccleſiæ S. N. Ciuitatis, vel loci N. baptizaui infantem die natum, vel natã ex N & N. coniugibus huius Parochiæ vel S. N. ex tali patria, & familia, cui impoſitum eſt nomen N. Patrini fuerunt N. filius N. ex Parochia, ſeu loco N. & N. con-

iux N. filia N. ex Parochia, seu loco N.

Si infans nō fuerit ex legitimo Matrimonio natus, nomē saltē alterius parētis, de quo cōstat, scribatur (omnis tamē infamiæ vitetur occasio) si verò de neutro cōstat, ita scribatur

Baptizaui infantem, cuius parentes ignorantur, natum die &c. vt suprà.

Si expositus sit infans, exprimatur quo die, vbi, & à quo repertus, & quot dierū verisimiliter sit, & baptizetur sub conditione, si ignoratur fuisse baptizatum.

Si infans domi ob imminens mortis periculum baptizatus sit, tunc ita scribatur:

Anno die mensis natus est N. filius N. & N. coniugum, &c. vt suprà. quē ob imminens mortis periculum in domo ritè baptizauit N. obstetrix probata, vel N. filius N. vt mihi retulit. N.

Si superuixerit infans, & ei adhibitæ sint in Ecclesia sacræ cærimoniæ, ita addatur:

Die eiusdem mensis ad Ecclesiam portatus est infans prædictus, ipsique ego Parochus sacras cærimonias & preces adhibui, & N. nomen imposui.

Si forte non Parochus, sed alius baptizauerit, id exprimatur.

Si fuerit baptizatus sub conditione (Si non

es baptizatus, &c.)id pariter exprimatur.

Forma deſcribendi Confirmatos in ſecundo libro.

Anno die menſis Qui fuit dies, N. filius N. & N. Coniugum, vel N. filia N. (& ſi fuerit nupta, addatur, Vxor N.) Sacramentum Cõfirmationis accepit à Reuerend. D. N. Epiſcopo N in Eccleſia S. N. Ciuitatis vel loci N. Compater fuit N filius N. Parochiæ S. N Ciuitatis, vel loci N.

Marium deſcriptio in vna pagina, ſeu prima facie folij, feminarum verò in altera ſeiunctim notetur.

Si Confirmatus non conſtet an ex legitimo Matrimonio genitus ſit, vel parentes ignorentur, ſeruetur, quod in libro Baptizatorum præſcriptum eſt.

Forma ſcribendi Coniugatos in tertio libro.

Anno die menſis denuntiationibus præmiſſis tribus continuis diebus Feſtiuis, quarum prima die ſecunda die tertia die inter Miſſæ Parochialis ſolemnia, habita eſt, nullóque legitimo impedimento detecto, ego N. Rector huius Eccleſiæ Parochialis N. Ciuitatis, vel loci N. filium

N. Parochiæ. S.N. &N. filiam N. seu relictā q.N. (si vidua fuerit) huius, seu Parochiæ S. N. in Ecclesia N. interrogaui, eorumque mutuo consensu habito, solemniter per verba de præsenti Matrimonio coniunxi, præsentibus testibus notis N. filio N. qui habitat in Parochia S.N. &N. filio N. &c. &N filio N &c. posteà eis ex ritu sanctæ Matris Ecclesiæ (si tamen nuptias benedixerit) in Missę celebratione benedixi:

Si vnus ex ijs , qui Matrimonium contrahere voluerint, alterius Parochiæ fuerit, antequam admittatur, Parochus, in cuius Ecclesia Matrimonium celebrari debet, denuntiationum in eius Parochia ritè factarum fidem scriptam habeat, quæ asseruetur, & res tota exprimatur in ipsomet libro Matrimoniorū, hac ratione:

Denuntiationes huius Matrimonij factæ sunt etiam à R. D.N. Parocho Ecclesiæ. S. N. sub cuius cura dictus N. vel dicta N. habitat, vt ex ipsius Parochi scripto seruato apud me apparat. Denuntiationum autem prima facta est die secunda die tertia die inter Missæ Parochialis solemnia, nullumque impedimentum Canonicum detectum est.

Si autem alteruter sit diuersæ Diœcesis, te-

ſtimonium Parochi affirmantis denuntiationes eſſe ritè præſtitas, nullius roboris cenſeatur, niſi ab Epiſcopo, vel ab eius Vicario Generali illius Diœceſis ſubſcriptione & ſigillo comprobatum, & ab Epiſcopo, ſeu eius Vicario loci, vbi contrahitur Matrimonium, recognitum ſit, ab eóque licentia contrahendi fuerit obtenta.

Vbi verò Ordinarij conceſſu (quod ſcripto conſtare debet) denuntiationes aliquæ differendæ, aut omittendæ interdum ſint, ita notentur:

Anno Domini die menſis Denuntiationum vna die ritè facta, reliquis verò dilatis poſt Matrimonij celebrationem ex facultate ſcripto cõceſſa à Reuerendiſſ. N. ſeu à Vicario N. ſub die datis, &c, infraſcripti tenoris, quam penes me ſeruo cũ alijs huiuſmodi facultatibus, nullóque prorſus impedimento allato. Ego, &c. vt ſuprà:

Denũtiationes verò, quæ poſt cõtractũ Matrimoniũ fient, ita ſcribantur: Anno die menſis qui fuit Feſtus, &c. & ſequenti, qui fuit Dñicus, &c eiuſdẽ mẽſis, Ego N Rector huius Eccleſiæ S. N. inter Miſſarũ ſolemnia denuntiationes habui Matrimonij, iam præuia opportuna diſpenſatione initi inter N. & N.

die prima huius mensis, nullum tamen Canonicum impedimẽtum ab aliquo allatum est, quo minùs huiusmodi Matrimonium ratum ac firmum esse debeat.

Si autem denuntiationes omnes omittẽdæ sint aut differendæ, ita scribatur: Denuntiationibus omnibus omissis, vel dilatis, &c. ex facultate, &c. Ego Rector N. &c. vt suprà.

Ceterùm si alteri Presbytero ab Ordinario, vel à Parocho ipso facultas facta sit coniungendi aliquos, id in libro proprij Parochi sic adnotetur ipsius Parochi manu.

N. Presbyter, vel Capellanus Ecclesiæ N. de licentia Reuerendiss. Episcopi N. seu N. eius Vicarij loci. N aut mea, quæ penes me extat N. filium N. & N. &c. Matrimonio coniunxit, &c. vt suprà. Et ego N. Parochus N. subscripsi, & testor rem ita se habere.

Quod si ex denuntiationibus compertum sit, coniuges aliquo consanguinitatis aut affinitatis gradu cõiunctos esse, nihilominùs ad contrahendum fuerit cum ipsis Apostolica auctoritate dispensatum, adnotetur gradus consanguinitatis, vel affinitatis dispensatæ, & compendium decreti super ea relati cũ die & anno, ac Notarij de illo rogati nomine hoc modo.

Anno Domini die menſis præmiſſis denuntiationibus, ac cõperto impedimento ſecundi, vel tertij, aut quarti gradus conſanguinitatis vel affinitatis, ſeu alio quouis, &c. inter N. & N. &c. obtentóque per eos Apoſtolicæ Sedis mandato de diſpenſando, & cum eis per Reuerendiſſimum Epiſcopum N. auctoritate diſpenſato ſub die Anno vt conſtat ex actis Notarij officij prædicti Epiſcopi, eos Matrimonio coniunxi, &c. vt in prædicta formula.

Denuntiationes autem factæ in diuerſis Parochijs, ſponſi videlicet & ſponſæ, ab vtroque Parocho in libro notari debent, etiamſi Matrimonium non ſequatur.

Forma deſcribendi ſtatum animarum in quarto libro.

Familia quæque diſtinctè in libro notetur, interuallo relicto ab vnaquaque ad alteram ſubſequentem, in quo ſigillatim ſcribantur nomen, cognomẽ, & ætas ſingulorum qui ex familia ſunt, vel tamquam aduenæ in ea viuunt.

Qui verò ad ſacram Cõmunionem admiſſi ſunt, hoc ſignũ C. in margine ecõtrà habeãt.

Qui Sacramento Confirmationis ſunt muniti, hoc ſignum habeant Chr,

Qui ad alium locum habitandum accesserint, eorũ nomina ſubducta linea notentur.

Hac igitur ratione fiat, videlicet:

Anno die menſis In via ſeu platea, ſeu pago, in proprijs ædibus Pauli N. vel in ædibus N. à Paulo conductis habitant. Chr. Paulus N. Petri filius, annorum, &c. Chr. Apollonia eius vxor, filia Iacobi N. annorum, &c. C. Dominicus eorum filius, annorũ, &c. Lucia eorum filia, annorum. &c. Chr. Antonius filius N. famulus, annorum, &c C. Catharina N. filia N. ancilla, annorum, &c. ✠ Martinus filius N. annorum, &c.

Forma deſcribẽdi defunctos in quinto libro.

DEſcribatur quis, & quæ, & cui Sacramẽta miniſtrauerit, quãdo quis mortuus fuerit, & vbi ſepult⁹, quod hoc pacto fieri poterit.

Anno die menſis N. filius vel filia N. ex loco N. ætatis N. (ſi hæc ſciri poſſunt) in domo N. in cõmunione Sãctæ Matris Eccleſiæ animã Deo reddidit, cuius corpus die ſepultũ eſt in Eccleſia S. N. mihi N. vel N. Cõfeſſario probato confeſſus die Sanctiſſimoque viatico refectus die & ſacri Olei vnctione roboratus etiam per me die.

LAVS DEO, VIRGINIQ. MATRI MARIÆ. AMEN.

INSTRVCTIONS DES CVREZ ET VICAIRES POVR faire le prosne.

PEVPLE Chrestien, nous sommes icy assemblez par l'ordonnãce de nostre mere saincte Eglise Catholique, pour louer, & remercier Dieu, de tous les biens que nous auõs receus de sa main en tout le temps de nostre vie: & notamment de ce qu'il nous a preseruez de tout mal ceste sepmaine, & conseruez en santé.

C'est aussi pour luy demander pardon de toutes les fautes que nous auons commises contre ses saincts commandemens. Et pour requerir la grace de luy estre tousiours obeissans, d'entendre sa saincte volonté par sa parole, & perseuerer en la foy Catholique; en l'amour de luy & de nostre prochain, & en l'esperance de la vie eternelle.

Nous le prierons de continuer enuers nous sa sainte grace & faueur tout le temps de nostre vie, & principalement ceste sepmaine prochaine, nous preseruant de tout mal, & nous benissant de toute prosperité corporel-

le & ſpirituelle.

Nous ferons prieres ſolemnelles pour la conſeruation & accroiſſement de la ſaincte foy, & Egliſe Catholique, pour la conuerſion des infideles, & pour la reduction des heretiques, & ſchiſmatiques & autres deſuoyez, qu'il plaiſe à Dieu leur departir la lumiere de verité, afin qu'ils reuiennent au troupeau de noſtre Dieu, qui eſt l'Egliſe Catholique, & qu'eux & nous vnis enſemble par le ſainct Eſprit, & la foy, & le lien de charité, louons Dieu d'vn meſme cœur & affection, & d'vne meſme bouche & d'vne meſme façon approuuée & receuë par les Conciles generaux, & par les Docteurs de l'Egliſe.

Nous prierons auſſi pour tous ceux que Dieu a appellé au miniſtere des Sacremens, & de ſa ſaincte parole, cõme noſtre ſainct Pere le Pape, & autres Eueſques & Prelats, & Docteurs de l'Egliſe: nommément pour Monſieur de N. noſtre Eueſque & Prelat, & autres ayans ſous eux la cure & charge des ames, que Dieu leur donne l'eſprit de ſcience & prudence, & d'intelligence, de foy, & charité, afin qu'ils nous annoncent fidellement la parole de Dieu, & qu'ils nous ſeruent d'exemple de bonne vie, & conuerſation, afin qu'ils puiſ-

ſent rendre à Dieu bon compte de leur charge, & nous puiſſions par eux eſtre conduits au port de ſalut.

Nous prierons pour tous les Rois & Princes Chreſtiens, & principalement, pour noſtre Roy N. Tres Chreſtien, qu'il plaiſe à Dieu luy donner touſiours bon conſeil, & force contre tous ſes ennemis, accroiſſement de toute vertu & honneur, longue & heureuſe vie, afin qu'il puiſſe Chreſtiennement gouuerner ce Royaume auec toute proſperité, & nous demeurer ſoubs luy, & viure en bonne paix, & vraye & Catholique religion.

Nous ferons auſſi priere & ſupplication à Dieu pour la Reyne, & Meſſieurs, & Meſdames, freres & ſœurs du Roy, qu'il luy plaiſe les tenir en ſa garde, les conſeruer en ſanté, & bonne amitié enſemble & enuers le peuple.

Priere ſpeciale pour le Roy, que Dieu luy donne lignée maſculine pour ſucceder à la Couronne de France.

PVis que par la prouidence de Dieu, ce Royaume tres-Chreſtien à touſiours eſté gouuerné par Rois legitimes de noſtre nation, ſans que femmes en ayent eu l'adminiſtration, ſuiuant la loy Salique, qui eſt vn ſigne ſingulier de la faueur de Dieu enuers no⁹:

Et notamment en ce que depuis le premier Roy Chrestien Clouis, il n'y en a eu aucun desuoyé de la foy Catholique, ains la pluspart ont employé leur force & leurs biens pour la conseruation & protection de l'Eglise & du siege Apostolique, en quoy ils ont merité & acquis pour eux & leurs successeurs ce beau tiltre de tres-Chrestiens. Nous deuons tous prier Dieu qu'il donne au Roy & à la Reyne, lignée masculine qui puisse heureusement succeder à la Couronne de France, & gouuerner ce Royaume en son temps selon la volõté de Dieu, maintenir la foy & l'Eglise Catholique, & le vray seruice de Dieu: oster toutes heresies & fausse Religion, administrer iustice en toute rondeur: remettre l'eslectiõ des Prelats & Ministres de l'Eglise, faire cesser nouuelles impositions, contenir le peuple en paix, soulager ses subiets, & croistre tousiours en toute prosperité & honneur, à son salut, & au contentement & ioye de son peuple, suyuant la bonne instruction & discipline que nous esperons que le Roy & la Reyne luy dõneront. Nous prierons pour to⁹ Seigneurs & Dames qui pour quelque droit que ce soit ont cõmandement sur nous: à ce qu'il plaise à Dieu les dresser & conduire en toutes leurs

actions par le S. Esprit, afin que sous eux, & par eux, toute iustice soit administrée selon sa saincte volonté.

Nous prierons aussi pour tous les malades de ceste parroisse que Dieu leur dõne patience & leur enuoye la santé: afin qu'ils luy rendét graces du soulagement qu'il leur aura donné.

Nous prierons aussi nostre bon Dieu, qui est le pere de toute misericorde, & le Dieu de toute consolation, pour toutes personnes desolées, pauures femmes vefues, pauures enfans orphelins, pauures gens despouillez des biens de ce monde, & pour tous ceux qui sont en perplexité de maladie, detenus en prison & chartres, en calamité de corps & affliction d'esprit, luy plaise les visiter & regarder en pitié, leur donner bonne patience, leur faire entendre son affectiõ paternelle, à sçauoir qu'il les chastie pour leur amendement, afin que de tout leur cœur ils se cõuertissent à leur Dieu & Createur, & estans conuertis soyent deliurez de toute tribulation, & qu'ils reçoiuent pleine ioye & consolation, & combien que nous soyons indignes d'ouurir la bouche pour prier Dieu nous mesmes, & de l'inuoquer en nos necessitez : toutesfois pource qu'il luy a pleu nous commander de prier les

vns pour les autres:à ceste cause, (mes amis) nous prierõs nostre Dieu & Sauueur pous nos pauures freres Chrestiens, qui sont chastiez des verges de Dieu, comme de guerre, famine, & mesme du fleau de peste & epidymie, qu'il luy plaise destourner son ire d'eux & de nous aussi, & lequel auec toute reuerence & humilité dc cœur nous supplierons & deuotement prierons en disant : O nostre tresdoux & misericordieux Sauueur, vous estes nostre pere, nous sommes vos enfans, vous estes nostre Redempteur, nous sõmes le peuple que vous auez rachepté, vous estes nostre Createur, nous sommes les creatures, les œuures & factures de vos mains, vous estes nostre pasteur, nous sommes les brebis de vostre parc, vous estes nostre Dieu, & nous sommes vostre heritage, qui porte vostre enseigne & marque, & sur lequel vostre tressainct nom est inuoqué, il vous plaise moderer vostre ire, laquelle griefuement est indignée à l'encontre de nous, principalement à cause de nos vices & pechez: fermez les yeux de rigueur, & ne vueillez pas punir nos fautes en vostre fureur, mais nous chastiez doucement en vostre benignité; donnez consolation ainsi que sçauez estre de besoin, confirmez nous en bon-

ne patience, & en nous deliurant dõnez nous pleine matiere & occasion de nous resiouyr en vostre bonté & misericorde; qu'apres le cours de ceste presente vie nous puissiõs paruenir aut port de salut perpetuel, d'eternelle consolation, de paix continuelle, & asseurãce à tout iamais permanente en vostre royaume de Paradis. Et pource qu'il a pleu à nostre Dieu & Redempteur nous commander de prier non seulemét pour nos amis & bienfaicteurs en Dieu, mais aussi pour nos ennemis & persecuteurs pour l'honneur de Dieu: nous le prierons vouloir reformer entre nous & nos ennemis vraye paix & concorde, oster de leurs cœurs toutes haynes & malueillances, faire cesser tous debats, procez, guerres & batailles, dissiper leurs mauuais conseils, qu'ils machinent à l'encontre de nous, & de chasser toutes choses contraires à la tranquilité Chrestienne, que nous puissions viure en paix auec Dieu & nos prochains, que finablement nous puissions paruenir au lieu de paix supernelle, au Royaume celeste.

Nous prierons aussi nostre Dieu & Redempteur pour toutes manieres de gens, qui sont en bonne santé & en estat de grace, que Dieu les y vueille conseruer iusques à la fin, & ceux

qui sont en estat de peché mortel, nostre Seigneur les vueille r'adresser par l'infusiõ de sa saincte grace, par la digne reception des saints Sacremens de nostre mere l'Eglise, & que par vraye penitence, contrition de cœur, confession de bouche, satisfaction de faict, par deuot suffrage d'oraison vers Dieu & les Saincts, & par élargition d'aumosnes vers leurs prochains, & par ieusne & maceration de chair, quant à eux ils puissent obtenir remission de leurs pechez passez, preseruation des pechez aduenir, augmentation en vertus, perseuerer en bonnes œuures & saintes operations, que leur vie soit à l'honneur, loüange & gloire de nostre Seigneur Iesus-Christ, à l'edification de leurs prochains, salut & remede de leurs ames.

Nous prierons aussi nostre Dieu pour toutes femmes enceintes d'enfans, que nostre Seigneur les vueille deliurer en ioye, conduire le fruit qu'elles ont sur elles au sainct Sacrement de Baptesme, afin qu'il soit regeneré par la grace du Sainct Esprit, affranchy par le noble & digne sang de nostre Seigneur Iesus-Christ, que leur vie soit pour la gloire de Dieu, pour la ioye & consolation des peres & meres, parens & amys, pour l'edification

de la republique Chrestienne, & pour le salut de leurs ames.

Finablement nous prierons pour tous les Estats, pour les ministres & seruiteurs de l'Eglise, que Dieu leur vueille donner & inspirer ferueur & zele du diuin cultiuement: aux ministres de iustice, equité auec syncerité de iustice, en faisant rendre à vn chacun ce que luy appartient, punissant les mauuais, & defendant les bons. A la noblesse, douceur auec loyauté: à la vieillesse, prudence auec liberalité: à la ieunesse, docilité auec prouidence: aux marchans preud'hommie auec charité: aux laboureurs, mechaniques & artisans, fidelité & sainčteté: aux femmes, simplicité & modestie, auec toute humilité, & chasteté, patiẽce & charité. Par ce moyen l'Eglise de nostre Seigneur Iesus-Christ renaistra & reflorira en sa premiere fleur & nayfue vigueur pour l'exaltation & honneur de son tressaint nom pour nostre consolation, & pour le salut de nos ames.

Pour la disposition du temps, & preseruation du fruict de la terre tans mis qu'à mettre, nostre Seigneur le vueille preseruer de tous sinistres inconueniens, & de toutes infestations, comme de foudre, gresle, tempeste,

inondation des eaux , impetuosité des vents, glaces, ſeicheresses, & autres orages : ains luy vueille donner temps opportun ainsi, qu'il ſçait estre de besoin le faire croistre, multiplier & augmenter, que quand viendra son temps on le puisse recueillir, afin que le peuple Chrestien en soit nourry, substanté, & alimenté, & que sacrifice en soit faict à Dieu le Createur, & aumosnes aux membres d'iceluy qui luy soient acceptables.

Pour toutes les choses susdictes, & generalement pour toutes autres, pour lesquelles nostre mere saincte Eglise à accoustumé de prier vous direz *Pater noster.* & *Aue Maria,*

Et nous dirons les Pseaumes accoustumez, *Deus misereatur nostri*, ou *Ad te leuaui oculos meos*, ou *Lætatus sum in his*, *&c.* (selon la coustume des paroisses) auec les collectes pour la paix, *Deus à quo sancta desideria, &c.* ou *Ecclesia tua, &c.*

Apres aussi nous ferons prieres pour le repos des ames de nos peres & meres, parens & amis, & tous fidelles trespassez, afin que s'ils sont detenus en peine sous la iustice de Dieu, il luy plaise leur faire sẽtir le merite de la mort & passion de nostre Seigneur Iesus-Christ, leur donner allegement, & les mettre en re-

pos, & les conduire par sa bonté à la vie eternelle.

S'il y a quelque Obit en la sepmaine, on adioustera à la priere generale ce qui s'ensuit.

En special, nous prierons pour l'ame de defunct N. qui a fondé vn Obit, en l'Eglise de ceans, qui sera celebré N. prochain. A son intention, & de tous les fidelles trespassez, vous direz, *Pater noster*, *Aue Maria*, & nous dirons *De profundis, &c.* auec la collecte, *Fidelium Deus*, ou *Absolue quæsumus, &c.*

Ie vous recommande vostre luminaire, la fabrique de ceans, la continuation & augmentation du diuin seruice, en general les pauures de Dieu le Createur, tant qu'il m'est possible ie vous les recommande, & en special vos consciences, qu'vn chacun se garde de mal penser, de mal dire, & de mal faire, & ne faire à autruy ce que ne voudriez estre faict à vous mesmes.

Priere & exhortation laquelle le Curé doit adiouster au Prosne en temps de pestilence & maladie contagieuse.

PEuple Chrestié, Dieu le Createur a plusieurs moyens de nous chastier, quand nous luy sommes rebelles, & desobeissans, pour nous amener à penitence, & amende-

ment de vie, afin que par les peines temporelles nous ſoyons preſeruez & garantis de damnation eternelle. Mais entre tous les plus ordinaires ſont la peſte, la guerre, & la famine, comme il diſt par Moyſe aux enfans d'Iſrael: Si tu ne gardes ma loy, ie feray que tu fuiras deuant tes ennemis, & te donneray vn ciel de fer, & vne terre d'airain, tu ſemeras, & ne cueilleras rien, & quand tu cuideras euiter tes ennemis, i'enuoyeray au milieu de toy la peſtilence, afin que tu ſçaches que tu ne pourras euiter l'execution de ma iuſtice. Ce ſont les trois verges, leſquelles il preſenta à Dauid par ſon Prophete Gad, en punition de ſes fautes: *Trium tibi datur optio, elige vnũ quod volueris ex his, vt faciam tibi. Aut ſeptem annis veniet tibi fames in terra tua, aut tribus menſibus fugies aduerſarios tuos, & illi te perſequentur: aut certè tribus diebus erit peſtilentia in terra tua.* Le chois de trois choſes t'eſt donné, choiſy laquelle tu voudras. Ou ſept ans durãt la famine viendra en ta terre, ou tu fuiras tes ennemis l'eſpace de trois mois, & ils te pourſuiuront & trauailleront, ou bien la peſtilence ſera en ta terre par trois iours. Dauid fut fort eſtõné de ces nouuelles: mais apres auoir bien à par ſoy cõſideré, il choiſit la peſte, aimãt mieux ſe mettre en-

tre les mains de Dieu qui est misericordieux à merueilles, qu'entre les mains des hõmes; sçachant bien que quand il se seroit humilié, & qu'il auroit recogneu & cõfessé son peché, & qu'il en auroit demandé pardon, Dieu luy seroit propice, & feroit cesser le mal. Aussi apres que la contagion eut emporté septante mille hommes en trois iours, voyant Dauid l'Ange persecuteur qui estandoit la main sur la ville de Hierusalem, pour faire mourir les habitans d'icelle: il se mist à genoux, & dist: Seigneur ie suis celuy qui a faict la faute, ce pauure peuple est innocent. Ie te prie que ta main se tourne contre moy & contre la maison de mon pere. Dy & cõmande à ton Ange qu'il cesse de fraper le pauure peuple: Dieu fut incontinent appaisé par ceste cõfession & priere de Dauid, & fit cesser toute la contagion: lors Dauid fit sacrifice à Dieu: & le remercia de sa grande bonté & misericorde. Du temps du Pape Pelagius & de sainct Gregoire le grand, il y eut vne si grande peste à Rome, à cause des enormez pechez que le peuple commettroit, que les vns mouroient en esternuant, les autres en baaillant: mais le bon pere sainct Gregoire commanda la procession generale qu'on appelloit des sept ordres, ou des croix

noires,pource qu'il fait ainsi disposer & ren-
ger tout le peuple,& couurir de noir les croix
en signe de penitence, & par ce moyen la pe-
ste cessa. Et toutes & quantefois que sembla-
ble inconuenient est aduenu , on a tousiours
vsé de semblables moyens, à sçauoir de peni-
tence,& amendement de vie , de prieres pu-
bliques, & processions generales , de ieusnes
& aumosnes , & Dieu a appaisé son ire , & a
faict sentir à son peuple le fruict de sa deuo-
tion. Puis donc qu'il a pleu à Dieu par son iu-
ste iugement , nous affliger de telle conta-
gion , recognoissons en toute humilité que
nos pechez en sont cause , & disons auec Da-
uid , *Iustus es Domine,& rectum iudicium tuum.*
Seigneur tu es iuste,& ton iugemēt est droit,
car nos pechez surpassent en nombre & gra-
uité le sable qui est au bord de la mer , & les
estoilles du ciel , & ne sommes pas dignes de
leuer les yeux en haut, pour l'auarice damna-
ble, l'vsure & les blasphemes execrables, l'in-
iustice, l'enuie, l'ambition, la paillardise , la
fraude & tromperie, & autres meschancetez,
qui regnent entre nous:car le plus subtil à in-
uenter nouuelles charges & imposts sur le
peuple , est estimé le plus habile : celuy qui
prend & vsurpe le bien du pauure pupille, &

de la vefue, pour le donner à perſonnes indignes eſt eſtimé liberal : celuy qui ſçait diſſimuler en toute impieté eſt priſé entre les grands, & qui ſe ſçait venger de ſon ennemy eſt eſtimé vaillant & noble : tellement que ſi Dieu ne nous puniſſoit pour tant de maux, il ſembleroit qu'il ne fuſt pas iuſte, & cela donneroit occaſion à pluſieurs de blaſphemer contre ſa iuſtice, comme il diſoit par ſon Prophete Dauid, Pſalm. 49. *Exiſtimaſti iniquè, quod ero tui ſimilis, arguam te, & ſtatuam contra faciem tuam.* O meſchant, tu as penſé que ie fuſſes ſemblable à toy, & que ie prinſſes plaiſir à ton peché, parce que ie diſſimulois, t'attendãt à penitẽce, & ne puniſſois pas ta faute comme tu le meritois: mais quoy qu'il tarde, ie te reprendray & puniray, & te contraindray à recognoiſtre ton offenſe. N'attendons pas ceſte contrainĉte, *Præoccupemus faciem eius in confeſſione.* Allons au deuãt, comme fit Dauid, confeſſons nos offences, eſperans en ſa bonté & miſericorde, & luy addreſſons ceſte priere.

Oraiſon.

SEigneur Dieu, iuſte & equitable, & neantmoins tres benin, & tres miſericordieux, nous recognoiſſons en toute humilité

que iustement tu nous punis, pour tant de fautes que nous & nos peres auons commises contre tes sainctes ordonnances: sans raison t'auons offensé, & desobey à ta saincte volonté, apres auoir receu de ta liberale grace tant de biens, que nous ne pourrions nombrer, sans auoir rien merité de toy, sinon la rigueur de ta vengeance, & de ton ire. Toutesfois no⁹ appuyant sur ta promesse, par laquelle tu no⁹ asseures de ne reietter ou refuser personne qui te reclame & inuoque en sa necessité, no⁹ voyans assaillis de la contagion & pestilence, à laquelle homme du monde ne peut remedier, sinon toy, seul Seigneur du ciel & de la terre: nous te prions & supplions deuotement, qu'il te plaise nous remettre & pardonner les pechez & offences qui sont cause du mal que nous souffrons, & que tu commandes à l'Ange executeur de ta iustice, qu'il cesse de nous affliger. Et à ces fins nous interposons le merite de ton fils bien aimé nostre Seigneur Iesus-Christ, les prieres & intercessions de la glorieuse Vierge Marie, & des saincts Apostres, Prophetes, Patriarches, Euāgelistes, Disciples, Martyrs, Vierges, Confesseurs & Docteurs, notamment de sainct Sebastien & sainct Roch, lesquels tu as esleu pour

pour patrons, & defenseurs de ton peuple cõtre la pestilence & mortalité, afin qu'estás par ta bonté infinie deliurez d'vn danger tant euident, te donnions gloire & loüange, & actions de graces, par tous les siecles des siecles. Amen.

S'il y a quelque feste de Sainct en la sepmaine, le Curé dira.

L'Eglise vous commande de celebrer N. la feste de sainct N. & cesser de toutes œuures manuelles, pour mieux entendre & vaquer à vostre salut, & pour loüer Dieu des graces qu'il a faict à sa creature, nous confirmant en l'esperance & en la foy de la vie eternelle, à laquelle sainct N. est paruenu par viue foy, & bonnes œuures. Car il a esté comme nous enuironné d'infirmité, & toutesfois il a tant vertueusement vescu, & si bien fait valoir le talent que Dieu luy auoit commis, que partant de ce monde il est allé au ciel, prendre possession de la gloire eternelle. Duquel la sainctété doit estre par nous honorée, afin que puissions estre imitateurs de ses vertus, & aydez par ses prieres & intercessions enuers Dieu: tant que puissions apres luy par le chemin qu'il a tenu, paruenir à la gloire eternelle.

S'il y a quelque feste de la vierge Marie en la sepmaine, le Curé dira.

NOus celebrerons N. la feste de la N. de la vierge Marie, mere de nostre Dieu en laquelle il nous est commandé de cesser toutes œuures seruiles & manuelles, & vaquer au seruice de Dieu, & à la loüange de celle qu'il a honorée sur toutes les creatures. Car les Anges du ciel, & les hommes vertueux, & les femmes honorables l'ont loüée & honorée sur toutes les creatures du mõde. Et Iesus-Christ nostre Dieu a dit de sa bouche, qu'elle estoit bien-heureuse, qui est le plus grand los que creature puisse auoir. Nous deuons donc apres nostre Seigneur, & apres tant de gens vertueux, louer & benir celle par qui le fils de Dieu est venu à nous, & de laquelle il a prins la matiere dont il nous a racheptez & sauuez. Car la loüange & l'honneur que nous luy donnons, se rapporte à l'hõneur de Dieu, qui l'a douée de toutes vertus, & qui luy a donné la plenitude de toutes graces, comme l'Ange Gabriel dist, *Aue gratia plena*. En l'honorant il faut ensuiure ses vertus autant qu'il nous sera possible, comme son humilité, sa foy, sa charité, sa patience, son esperance, & autres perfections. Et deuons demãder qu'elle nous soit aduocate enuers son cher fils IesusChrist:

& que par ses prieres & intercessions Dieu nous vueille enuoyer tout ce qu'il cognoist nous estre salutaire, & nous donner toute felicité, & prosperité spirituelle & corporelle.

Forme de proclamer les bans.

AV nom du Pere, & du Fils, & du sainct Esprit, & de l'authorité de nostre mere saincte Eglise, nous proclamons & denonçons les bans entre N. fils de N. de ceste parroisse d'vne part: & N. fille de N. de la parroisse de N. d'autre: enioignans à toutes personnes, que s'ils sçauent legitime empeschemēt pourquoy le mariage ne puisse estre contracté, qu'ils le declarent auant que nous passions outre, sur peine d'excommunication. C'est pour le N. ban.

S'il y a soupçon qu'il y ait quelque charmeur ou noüeur d'éguillette en l'assemblée, les espoux & espouse estans à la porte de l'Eglise, auant que les marier, le Curé dira.

COmbien que de droict tous sorciers & sorcieres, charmeurs & charmeresses soyent excommuniez, de l'authorité de Monsieur N. nostre Euesque & Pasteur. Nous denonçons pour excommuniez de faict, ceux ou celles, qui par nœud d'éguillette, ou autrement pretendent empescher la con-

ſommation du mariage entre ces deux perſonnes qui ſont icy preſentes & leur enioignons de partir hors de ceſte compagnie, leur deffendans l'aſſiſtance à la ſolemnité du mariage qui ſe fera en l'Egliſe, & les liurons en la puiſſance de Sathan, pour eſtre punis en leur corps, afin que pour penitence & amendement de vie, leur ame ſoit ſaine au iour de noſtre Seigneur.

Apres cela, le Curé fera dire à l'eſpoux & à l'eſpouſe les mots qui enſuyuent.

Abrenuntio tibi, Sathana, & coniũgor tibi Chriſte: Et les fera ſigner au front du ſigne de la Croix, diſant: *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.*

S'il y a quelque admonition à prononcer, le Curé dira.

DIeu le Createur qui a la puiſſance & authorité de pardonner ou de retenir les pechez, a neantmoins ordonné en ſon Egliſe le miniſtere de ſa parole, par laquelle il a donné puiſſance aux Apoſtres & à leurs ſucceſſeurs, qui ſont les Eueſques, d'excommunier ou d'abſoudre les pecheurs, quãd il leur a dit: *Quæcumque ligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in cælo: & quæcumque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cælo.* Tout ce que vous lierez

en terre, sera aussi lié au ciel ; & ce que vous deslierez en terre, sera aussi deslié au ciel.

Parquoy ayant receu vne certaine admonition de Monsieur N. nostre Euesque & Prelat, à la requeste de N. complaignant : ie voudrois prier ceux ou celles qui se sentirōt coulpables de ce qui y est contenu, qu'ils viennent de bonne heure à reuelation, ou satisfaction, afin que ne soyons contraincts de les separer & reietter de la communion de l'Eglise par censure Ecclesiastique, comme indignes de se trouuer en si belle & si saincte compagnie. Car Iesus-Christ a dict, que celuy qui ne tiendra compte de nostre admonition, doit estre estimé & tenu comme Publicain & Gentil.

Quand il faudra prononcer sentence d'excommunication contre quelques-vns, le Curé dira.

MEssieurs, vous sçauez que nous auons admonesté par trois diuerses fois, celuy ou ceux qui sont coulpables du faict contenu en la complainte & lettre monitoire de N. qu'ils vinssent à reuelation & satisfaction : ce que n'ayans faict, ains comme rebelles & obstinez pecheurs, ont contemné & mesprisé nostre admonition : nous sommes contraincts à nostre grand regret, de les excommunier & priuer de la compagnie

de l'Eglise, de peur que pour eux, le reste ne soit corrompu & infecté. Soyez dōc tous aduertis que celuy ou ceux qui sont coulpables du peché scandaleux, pour lequel N. a formé complainte deuant Monsieur de N. nostre Euesque & Prelat, laquelle vous a esté publiée par nous à son mandement, sont excommuniez, & priuez de la compagnie de l'Eglise de Dieu, & forclos de Paradis, s'ils ne font penitence. Ie leur defens l'assistance au seruice diuin, & la participation des Sacremens : & à vous de ne les salüer, ny parler, ny hanter, ny boire, ny manger auec eux, afin qu'ils ayent honte de leur offense, & qu'ils en facent penitence, & demandent pardon & absolution, satisfaisans à l'Eglise, laquelle ils ont par leur peché scandalisée : & à partie laquelle ils ont interessée. *Apres le Curé dira.* Ie vous recōmande les œuures de charité enuers les pauures.

Puis il recitera à haute voix les 12 articles de la Foy.

CRedo in Deum Patrem omnipotētem, Creatorem cæli & terræ. Et in Iesum Christum filium eius vnicum Dominum nostrum. Qui cōceptus est de Spiritu sancto. Natus ex Maria virgine. Passus sub Pontio Pilato. Crucifixus, mortuus & sepultus. Descendit ad inferos. Tertia die resurrexit à mortuis. Ascendit ad cælos, sedet ad dexterā Dei

Patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam. Sanctorum communionem. Remissionem peccatorum. Carnis resurrectionem. Vitam æternam. Amen.

IE croy en Dieu le Pere tout puissant, Createur du ciel & de la terre. Et en Iesus Christ son fils vnique nostre Seigneur. Qui a esté cõceu du sainct Esprit. Nay de la Vierge Marie. Qui a souffert sous Ponce Pilate. Il a esté crucifié, mort, & enseuely. Est descẽdu aux enfers. Le troisiesme iour est resuscité des morts. Il est monté aux cieux. Il est assis à la dextre de Dieu le Pere tout puissant. D'où il viendra iuger les viuans & les morts.

Ie croy au sainct Esprit. La saincte Eglise Catholique. La communion des Saincts. La remission des pechez. La resurrection de la chair. Et la vie eternelle. Amen.

L'Oraison Dominicale.

PAter noster qui es in cœlis. Sanctificetur nomẽ tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat volũtas tua, sicut in cœlo & in terra. Panem nostrũ quotidianũ, da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.

NOstre pere qui est és cieux. Ton nom soit sanctifié. Ton regne aduienne. Ta volonté soit faicte, en la terre comme au ciel. Donne nous auiourd'huy nostre pain quotidien. Et nous pardonne nos debtes, comme nous pardonnons à nos debteurs. Et ne nous induis point en tentation. Mais deliure nous du mal. Amen.

AVe Maria, gratia plena, Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui, Iesus. Amen.

Sancta Maria mater Dei, ora pro nobis peccatoribus Amen. C'est à dire.

IE te salue Marie pleine de grace, le Seigneur Dieu est auec toy. Tu es beniste sur toutes femmes, & benist est le fruict de ton ventre. Iesus.

Saincte Marie mere de Dieu, priez pour nous pauures pecheurs. Amen.

Les Commandemens de Dieu

IE suis le Seigneur ton Dieu, qui t'ay tiré de la terre d'Egypte, de la maison de seruitude.

Tu n'auras point d'autres dieux que moy.

Tu ne te feras tailler aucune Idole, ou semblance des choses qui sont en haut au ciel, ou de celles qui sont ça bas en terre, ou de celles

qui sont és eauës sous la terre.
Tu ne les adoreras ny seruiras.
Tu ne prendras point le nom de tõ Seigneur Dieu en vain : car le Seigneur ton Dieu ne tiendra point pour innocent, celuy qui prendra le nom de son Seigneur en vain.
Qu'il te souuienne du iour du Sabbat, afin que tu le sanctifies.
Tu trauailleras six iours, & feras toutes tes œuures : mais le septiesme iour est le Sabbat de ton Seigneur Dieu.
Tu ne feras en ce iour aucune œuure : toy, & ton fils, & ta fille, ton serf, ta chambriere, tes bestes, & l'estranger qui est dedans tes portes. Car en six iours Dieu fit le ciel & la terre, la mer, & toutes les choses qui sont en iceux, & se reposa le septiesme iour. A ceste cause le Seigneur Dieu benist le iour du Sabbat, & le sanctifia.
Honore ton Pere & ta Mere, afin que tu sois de longue vie sur la terre, laquelle ton Seigneur Dieu te donnera.

Tu ne seras point homicide, & meurtrier.

Tu ne seras point paillard.

Tu ne desroberas point.

Tu ne diras point faux tesmoignage contre ton prochain.

Tu ne conuoiteras point la maison de ton prochain.

Tu ne desireras point sa femme, son seruiteur, ny sa chambriere, ny le bœuf, ny l'asne, ny aucune chose à luy appartenante.

Les Commandemens de l'Eglise.

TV assisteras à la Messe, & deuotement l'escouteras tous les iours de Dimanches & festes.

Tu sanctifieras toutes les festes qui te sont commandées.

Tu ieusneras le Caresme, les Quatre temps & Vigiles.

Tu confesseras tes pechez au Prestre, au moins vne fois l'an.

Tu receuras le corps & sang de Iesus-Christ au sainct Sacrement de l'Autel, au moins à la feste de Pasques.

Les Recteurs & Curez pourront vser de la forme qui s'ensuit quand bon leur semblera.

Les commandemens de Dieu.

VN seul Dieu tu adoreras, & aymeras parfaictement.

Dieu en vain ne iureras, n'autre chose pareillement.

Les Dimanches sanctifieras, & festes de commandement.

Homicide point ne seras, de faict ny volontairement.

Tu ne seras iamais paillard, de faict ny de cõsentement.

Le bien d'autruy tu n'embleras, ny retiendras à ton escient.

Faux tesmoignage ne diras, ny mentiras aucunement.

Femme tu ne conuoiteras, qu'en mariage seulement.

Biens d'autruy ne souhaiteras, mais aye des tiens contentement.

Les commandemens de l'Eglise.

LEs Dimanches la Messe oiras, & aux festes deuotement.

Tous tes pechez confesseras, à tout le moins vne fois l'an.

Toutes festes sanctifieras, qui te sont de commandement.

Quatre temps, Vigiles ieusneras, & le Caresme entierement.

Et ton Createur receuras, au moins à Pasques humblement.

FIN.

[illegible]^{4} A–Z^{8} Aa–Ee^{8} Ff^{4}
A–Z^{8} [4] ff., 478
(i.e. 478, pp. 211–230
omitted in numbering),
[1 (blank)] pp. [illegible] 12 ff.
[illegible]
V/1 [illegible]
[illegible]

KGB

inutilem ciuem · C · Norbanũ in iudiciũ voca
uit · Sed hoc quidem non est saepe faciendũ
nec vnq̃m · nisi aut reipublicae causa · vt duo
Luculli · aut patrocinio · vt nos pro siculis ·
ꝓ sardis · pro · M · albutio Julius Jn accusã
do etiã manilio · L · fufii cognita industria ẽ
Semel igit̃ aut non saepe certe · Sin erit cui
faciẽdũ sit saepius reip · tribuat hoc muneris
cuiꝰ inimicos vlcisci saepe nõ est reprehendẽ
dum · modus tamẽ adsit · Duri enĩ hominis ·
vel potius vix hoĩs videt̃ periculũ capitis infer
re multis · Jd tũ periculosũ ipsi est · tum etiã
sordidũ ad famã cõmitttere vt accusator no
minet̃ · Quod ↄtigit · M · Bruto sũmo genẽ
nato · illius filio qui iuris ciuilis in primis peri
tus fuit · Atq; etiã hoc praeceptũ officij dili
genter tenendũ est · ne quem vnq̃m innocen
tez in iudicio capitis accersas · Jd enĩ sine sce
lere fieri nullo pacto potest · Nam quid ẽ tã
inhumanũ q̃m eloquentiã a natura ad salutẽ
hominũ ⁊ ad cõseruationem datam ad bono
rum pestem perniciẽq; conuertere · Nec tñ vt
hoc fugiendũ est · ita habendum est religio
ni contrarium nocentem aliquando ⁊ nefariũ
impiũq; defendere · Vult haec multitudo · pa
titur consuetudo · Fert etiam humanitas · Ju
dicis est semper in causis verum sequi · patro

ni nōnunq̄m verisimile etiā si minus sit verum defendere. Quod scriberē p̄sertim cuz de phi losophia scriberem. nō auderem nisi idem pla ceret grauissimo Stoicorū Panetio. Maxie autē et gloria parit᷑ et grā defensoribus. eoq₃ maior si quādo accidit. vt ei subueniatur qui potētis alicui⁹ opibus circumueniri vrgeriq₃ videt᷑. vt nos et saepe alias. et adolescētes cō tra. L. Syllae dominantis opes pro Sexto roscio amerino fecimus. quae vt scitis extat oratio

De beneficentia et liberalitate.

Ed expositis adolescentiū officijs quae valeāt ad gloriā adipiscēdā. deinde de beneficētia ac liberalitate dicendū est. Cuius est ratio duplex. Nā aut opa benigne fit idi gētibꝯ. aut pecunia. Facilior est haec poste rior. locupleti praesertim. Sz illa lautior ac splendidior. et viro forti claroq₃ dignior. Quanq̄m eni in vtroq₃ inest gratificandi libe ralis volūtas. tamen altera ex arca. altera vir tute depromit᷑. Largitioq₃ quae fit ex re fami liari fontem ipsum beni gnitatis exhaurit. Ita benignitate benignitas tollitur. Qua q̄ in plures vsus sis. eo minus in multos vti pos sis At qui opera id ē virtute et industria bene fici et liberales erūt primum quo pluribꝯ p̄fue

